

Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020

Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020 na lata 2016-2026 z perspektywą do 2030 roku opracowana w ramach projektu pn. „Partnerstwo Nyskie 2020” realizowanego w ramach konkursu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (obecnie MIIR) pn. „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego”

Gdańsk, Warszawa, Wrocław, listopad 2015 roku

Spis treści

1.	Trendy i prognozy rozwoju	8
1.1.	Analiza prospektywna – aspekty obecnej sytuacji, które mogą mieć istotny wpływ na rozwój w przyszłości.....	8
1.2.	Transport	8
1.3.	Rynek pracy	9
1.4.	Turystyka.....	11
1.5.	Rozwój społeczny	12
1.6.	Scenariusze rozwoju OF PN2020	14
1.6.1.	Założenia do tworzenia scenariuszy	15
1.6.2.	Scenariusz optymistyczny	17
1.6.3.	Scenariusz pesymistyczny	18
1.6.4.	Scenariusz pośredni (bazowy).....	18
2.	Podstawowe założenia opracowania Strategii	20
2.1.	Metodologia pracy	20
2.2.	Analiza spójności z innymi dokumentami strategicznymi	28
2.2.1.	Dokumenty stanowiące przedmiot zgodności ze Strategią.....	28
2.2.2.	Przyjęta metoda oceny.....	28
2.2.3.	Dokumenty unijne	28
2.2.4.	Dokumenty krajowe	30
2.2.5.	Dokumenty regionalne	50
2.2.6.	Dokumenty lokalne.....	69
2.2.7.	Strategie sektorowe.....	89
2.3.	Uspołecznienie procesu opracowywania Strategii	100
3.	Potrzeby i uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne	102
3.1.	Uwarunkowania i potrzeby zewnętrzne.....	102
3.1.1.	Położenie w obszarze przygranicznym, sąsiedztwo Czech	102
3.1.2.	Przynależność do Euroregionu Pradziad	104
3.1.3.	Przynależność do Euroregionu Silesia	105
3.1.4.	Położenie w podregionie nyskim	107
3.1.5.	Legislacja na poziomie krajowym i wojewódzkim	108
3.1.6.	Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej.....	110
3.1.7.	Tendencje demograficzne i migracyjne w otoczeniu OF PN2020.....	111

3.1.8.	Tendencje gospodarcze w otoczeniu OF PN2020	112
3.2.	Uwarunkowania i potrzeby wewnętrzne	114
3.2.1.	Dotychczasowe powiązania funkcjonalne i współpraca między Partnerami OF PN2020	114
3.2.2.	Spójność OF PN2020	118
3.2.3.	Oczekiwania i potrzeby mieszkańców (na podstawie przeprowadzonych badań społecznych).....	119
4.	Uwarunkowania geograficzne, społeczne, kulturowe, przyrodnicze, gospodarcze, przestrzenne powstania i rozwoju OF PN2020	123
4.1.	Synteza diagnozy społeczno-gospodarczej i idea partnerstwa OF PN2020	123
4.2.	Wymiar terytorialny – OF PN2020 i jego otoczenie.....	128
4.3.	Zidentyfikowane wspólne obszary problemowe, szczególnie w zakresie rozwoju transportu, rynku pracy, turystyki i rozwoju społecznego, w tym demografii	131
4.4.	Macierz priorytetyzacji problemów	132
5.	Analiza strategiczna.....	135
5.1.	Analiza SWOT/TOWS	135
5.2.	Metodologia analizy	135
5.2.1.	Czynniki analizy SWOT.....	136
5.2.2.	Podsumowanie wyników analizy	143
5.3.	Macierz BCG	145
5.4.	Analiza problemów – metoda drzewa problemów.....	146
5.4.1.	Drzewo problemów	147
5.5.	Podsumowanie drzew problemów	182
6.	Poziomy planowania rozwoju OF PN2020.....	184
6.1.	Wizja	184
6.2.	Misja	184
6.3.	Wyzwania i perspektywy rozwojowe	185
6.4.	Cele strategiczne i operacyjne.....	188
6.5.	Priorytety	191
7.	Plan rozwoju OF PN2020	224
7.1.	Potencjalne obszary rozwoju społeczno-gospodarczego, szczególnie w zakresie rozwoju transportu, rynku pracy, turystyki i rozwoju społecznego, w tym demografii.....	224
7.2.	Potencjalne obszary wspólnych działań	225

7.3.	Planowane przedsięwzięcia w kontekście zrównoważonego rozwoju	226
7.4.	Perspektywy – zwiększanie spójności wewnętrznej i zewnętrznej oraz poszerzanie obszarów współdziałania	227
8.	Współpraca z partnerami zagranicznymi, w tym współpraca transgraniczna z Republiką Czeską.....	231
8.1.	Wymiar terytorialny – charakterystyka partnerów (Republiki Czeskiej i innych państw, z którymi są lub mogą być prowadzone wspólne działania)	231
8.2.	Analiza PESTER – uwarunkowania polityczne, ekonomiczne, społeczne, technologiczne, ekologiczne i regulacyjne współpracy z kluczowymi partnerami	240
8.3.	Połączenie transgraniczne i dostępność komunikacyjna	242
8.4.	Funkcjonalne połączenia transgraniczne w zakresie rynku pracy i współpraca gospodarcza	246
8.5.	Współpraca transgraniczna w zakresie turystyki	250
8.6.	Więzi pomiędzy wspólnotami lokalnymi, wspólnota kulturowa	255
8.7.	Wspólne obszary problemowe OF PN2020 i kluczowych partnerów zagranicznych	256
8.8.	Potencjalne wspólne obszary rozwoju OF PN2020 i kluczowych partnerów zagranicznych	258
8.9.	Rozwój współpracy transgranicznej.....	259
8.9.1.	Macierz priorytetyzacji kierunków rozwoju współpracy	259
9.	System realizacji Strategii	263
9.1.	Zasady realizacji Strategii	263
9.2.	Model realizacji Strategii	263
9.2.1.	Podmioty zaangażowane w realizację Strategii	263
9.2.2.	Instrumenty realizacji Strategii	264
9.2.3.	Plan finansowy, w tym możliwości pozyskania środków zewnętrznych	265
9.2.4.	Harmonogram realizacji Strategii	271
9.2.5.	Zadania poszczególnych Partnerów Strategii.....	272
9.2.6.	Działania informacyjne i promocyjne Strategii	273
9.2.7.	Analiza ryzyka Strategii.....	273
9.2.8.	Monitoring i ewaluacja Strategii	279
9.2.9.	Procedura aktualizacji Strategii i modyfikacji procedury wdrożeniowej	289
10.	Załącznik nr 4 – Opis priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	290

11.	Załącznik nr 5 – Opis priorytetów Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020	293
12.	Załącznik nr 6 – Opis priorytetów Programu Współpracy Interreg EUROPA ŚRODKOWA.....	294
13.	Załącznik nr 7 – Opis priorytetów Programu INTERREG EUROPA 2014-2020	295
14.	Załącznik nr 8 – Opis priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.....	296
15.	Załącznik nr 9 – Opis priorytetów Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa	298
16.	Załącznik nr 10 – Opis priorytetów Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.....	299
17.	Załącznik nr 11 – Opis priorytetów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich	300
18.	Załącznik nr 12 – Opis priorytetów Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.....	301
19.	Spis rysunków	302
20.	Spis tabel	303
21.	Spis map.....	308

Słownik podstawowych pojęć

Analiza Desk Research (DR) – analiza danych zastanych, działanie dotyczące przetwarzania posiadanych danych w celu uzyskania na tej podstawie użytecznych informacji i zobrazowania danego zjawiska. W zależności od rodzaju posiadanych danych i opisywanych zagadnień analiza DR może oznaczać wykorzystanie różnych metod analitycznych (np. statystycznych czy eksploracyjnych).

Badanie mix mode – badanie, w ramach którego łączy się różne techniki badawcze.

Badanie CATI – (ang. Computer Assisted Telephone Interview, czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny) badanie, w ramach którego ankieta prowadzona jest za pomocą rozmowy telefonicznej.

Badanie CAWI – (ang. Computer-Assisted Web Interview, czyli wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW) badanie, w ramach którego osoba wypełnia ankietę udostępnioną w formie elektronicznej (np. dostępną na określonej stronie internetowej).

Badanie delfickie (Delphi) – przebiegająca w turach dyskusja grupowa w gronie ekspertów odbywająca się przy zastosowaniu kwestionariuszy zawierających tezy dotyczące rozwoju pewnych zjawisk w przyszłości.

Badanie PAPI – (ang. Paper & Pen Personal Interview – wywiad przeprowadzany przy użyciu formularza papierowego) badanie, w ramach którego ankieter przeprowadza bezpośrednią rozmowę z ankietowanym zaznaczając jego odpowiedzi na papierowym formularzu ankiety.

NGO – (ang. non-government organization – organizacja pozarządowa) działający nie dla zysku podmiot, niebędący organem administracji publicznej (rządowej lub samorządowej), ani jego jednostką podległą.

NTS – Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych. Jest to klasyfikacja jednostek terytorialnych wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów, która odpowiada zastosowanej przez Komisję Europejską Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS). W Polsce klasyfikacja NTS stosowana jest głównie przez Główny Urząd Statystyczny dla celów statystyki regionalnej. Wyróżnia się 5 poziomów NTS, z czego poziomy 1-3 mają charakter regionalny, a 4-5 lokalny.

OF PN2020 – Obszar Funkcjonalny Partnerstwo Nyskie 2020.

PN2020 – Partnerstwo Nyskie 2020.

Partnerstwo – Partnerstwo Nyskie 2020.

Partnerzy – samorzady będące członkami Partnerstwa Nyskiego 2020.

PO IR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój.

PO IiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

PO KL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

PO PC – Program Operacyjny Polska Cyfrowa.

PO PT – Program Operacyjny Pomoc Techniczna.

PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

Projekt – projekt pn. „Partnerstwo Nyskie 2020” realizowany w ramach konkursu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (obecnie MIiR) pn. „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego” dofinansowany ze środków EOG, pochodzących z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii oraz środków krajowych.

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Region – w Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Nyskiego 2020 używany w znaczeniu województwo opolskie.

RPO WO – Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego.

SSE (Specjalna Strefa Ekonomiczna) – wydzielony obszar, na którym możliwe jest prowadzenie działalności gospodarczej na preferencyjnych warunkach. Pomoc publiczna w formie zwolnień z podatku dochodowego udzielana jest inwestorom z tytułu kosztów nowej inwestycji lub tworzenia nowych miejsc pracy.

Strategia – Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Nyskiego 2020.

Subregion – w Strategii używany w znaczeniu Obszar Funkcjonalny Partnerstwo Nyskie 2020.

Zogniskowany wywiad grupowy (Focus Group Interview – FGI) – wywiad przeprowadzony przez moderatora z więcej niż jedną osobą (najczęściej 8-10). Rozmowa jest ustrukturyzowana poprzez zastosowanie scenariusza skoncentrowanego na określonych zagadnieniach. Technika umożliwi wykorzystanie pozytywnych efektów pracy grupowej.

1. Trendy i prognozy rozwoju

1.1. Analiza prospektywna – aspekty obecnej sytuacji, które mogą mieć istotny wpływ na rozwój w przyszłości

Analiza prospektywna obejmuje ustalenie i ocenę różnych wariantów rozwiązań (przed podjęciem decyzji), przy równoczesnym zastosowaniu rachunku ekonomicznego. Jest ona sporządzana w trakcie przygotowywania planów gospodarczych (krótko- i długookresowych), a zatem służy wytyczaniu celów i określaniu środków ich realizacji. Analizy prospektywne są obecnie częścią składową zintegrowanego systemu informacji, uwzględniającego, obok oceny wewnętrznej, również wyniki analizy otoczenia i służą ułatwieniu procesów decyzyjnych¹.

Niniejsza analiza prospektywna koncentruje się na czterech obszarach problemowych: transport, rynek pracy, rozwój społeczny oraz turystyka, zidentyfikowanych na etapie diagnozy strategicznej jako kluczowe dla rozwoju OF PN2020 w przyszłości.

Analiza została oparta na wynikach diagnozy oraz badaniach eksperckich przeprowadzonych w ramach projektu, które pozwoliły na identyfikację i wskazanie aspektów (czynników) mogących mieć znaczący wpływ na kluczowe obszary Strategii.

1.2. Transport

OF PN2020 jest stosunkowo dobrze skomunikowany wewnątrz i zewnątrz. Kluczowe problemy w zakresie komunikacji dotyczą negatywnych aspektów dominacji transportu samochodowego, a także niewystarczającego transportu publicznego. Czynniki oddziałujące na transport w OF PN2020 do 2030 roku będą miały charakter wewnętrzny i zewnętrzny. Kluczowe czynniki zestawiono w poniższej tabeli (Tabela 1.).

Tabela 1. Zestawienie kluczowych czynników wpływających na rozwój OF PN2020 w zakresie transportu

Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć transportowa w OF PN2020 i w całym województwie opolskim, istnieje dobrze rozwinięta sieć drogowa łącząca poszczególne powiaty i gminy ze sobą, z ośrodkami subregionalnymi – Nysą i Kędzierzynom-Koźlem, a także ze stolicą województwa i z autostradą A4.	Koniunktura gospodarcza w regionie i kraju (zmiany PKB) – wzrost Produktu Krajowego Brutto i koniunktura w gospodarce mają znaczny wpływ na inwestycje w sieć drogową oraz kolejową o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim. Poprawa koniunktury w otoczeniu OF PN2020 będzie wpływać na poprawę sytuacji i rozwój połączeń transportowych w OF PN2020, pogorszenie sytuacji może z kolei negatywnie oddziaływać na rozwój transportu i infrastruktury transportowej.
Słaby stan techniczny części infrastruktury drogowej, lokalne ograniczenia w funkcjonowaniu kolei – część dróg lokalnych charakteryzuje się złym stanem technicznym, z kolei część miejscowości OF PN2020 jest pozbawiona dostępu do pasażerskich przejazdów kolejowych.	Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie inwestycji – możliwość wykorzystania funduszy zewnętrznych do finansowania inwestycji transportowych ma kluczowe znaczenie dla rozwoju transportu w OF PN2020.

¹ Sierpińska Maria, Jachna Tomasz, Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007, str. 20.

Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
Niewystarczający poziom transportu publicznego niezaspokajający potrzeb ludności – transport publiczny w OF PN2020 nie zaspokaja w pełni potrzeb mieszkańców, konieczne jest podjęcie działań mających na celu jego usprawnienie i poprawę satysfakcji mieszkańców w tym zakresie.	Polityka wsparcia rozwoju transportu na poziomie wojewódzkim i krajowym – priorytetowe traktowanie i wsparcie dla rozwoju transportu i infrastruktury transportowej będzie miało duże znaczenie dla inwestycji transportowych w OF PN2020.
Rozwijająca się sieć ścieżek rowerowych – w OF PN2020 zasób ścieżek rowerowych dynamicznie rośnie – z 92,4 km w 2011 roku do 145,3 km w 2013 roku. Na 10 000 mieszkańców OF PN2020 przypadało średnio od 3,8 km do 6,0 km ścieżki rowerowej, podczas gdy w województwie opolskim było to zaledwie 1,2-1,4 km.	Prawne uwarunkowania rozbudowy infrastruktury transportu – obowiązujące ograniczenia i procedury w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej (szczególnie budowy dróg i torów kolejowych) wymuszają długotrwałość procesu, a w pewnych obszarach ograniczają możliwości realizacyjne.
Brak funduszy na inwestycje transportowe w jednostkach samorządu terytorialnego należących do OF PN2020 – niedostatek środków finansowych w powiatach i gminach oraz duży zasób dróg będących w zarządzie tych jednostek powoduje, że wśród dróg powiatowych i gminnych jest wiele odcinków dróg o nienormalnych parametrach i w złym stanie technicznym.	
Współpraca Partnerów w ramach OF PN2020, siła i skuteczność interwencji w zakresie poprawy jakości infrastruktury transportu i koordynacji działań – ważnym czynnikiem kształującym lokalny rynek pracy w OF PN2020 jest interwencja publiczna. Siła i skuteczność interwencji będzie czynnikiem, który może przesądzić o poziomie zaspokojenia potrzeb transportowych mieszkańców OF PN2020.	

Źródło: opracowanie własne

1.3. Rynek pracy

Rynek pracy w OF PN2020 charakteryzuje się wysokim poziomem nierównowagi oraz znacznym udziałem osób pozostających długotrwale bez zatrudnienia. Wśród kluczowych czynników, które będą oddziaływać na rynek pracy w OF PN2020 do 2026 roku z perspektywą do 2030 roku, można wskazać czynniki o charakterze wewnętrznym, zewnętrznym oraz o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym. W poniższej tabeli (Tabela 2.) zestawiono kluczowe czynniki, które będą kształtować rynek pracy w najbliższej przyszłości.

Tabela 2. Zestawienie kluczowych czynników wpływających na rozwój OF PN2020 w zakresie rynku pracy

Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
Wysoki poziom i długotrwałość bezrobocia – OF PN2020 charakteryzuje się wysoką stopą bezrobocia, zdecydowanie przewyższającą średnie wartości w Polsce i w województwie opolskim, przy czym ma ono w znacznej mierze charakter długotrwały. Większość bezrobotnych nie posiada prawa do zasiłku, a udział osób, które spełniają definicję GUS jako osoby długotrwale bezrobotne, jest prawie dwukrotnie wyższa niż w całym kraju.	Koniunktura gospodarcza w regionie i kraju (zmiany PKB) – wzrost Produktu Krajowego Brutto i koniunktura w gospodarce mają pośredni, ale zauważalny wpływ na poziom bezrobocia na lokalnym rynku pracy. Poprawa koniunktury w otoczeniu OF PN2020 będzie wpływać na poprawę sytuacji i zwiększenie zatrudnienia, pogorszenie sytuacji może z kolei negatywnie oddziaływać na rynek pracy i ograniczać skuteczność podejmowanych działań.
Niski poziom kapitału ludzkiego – około 1/3 osób bezrobotnych w OF PN2020 nie posiada kwalifikacji zawodowych, a wykształceniem wyższym legitymuje się jedynie 12% mieszkańców OF PN2020, co jest poziomem niższym o około 1/3 niż średnia w Polsce.	Stopa bezrobocia w Polsce – analiza danych historycznych wskazuje na silną pozytywną korelację pomiędzy stopą bezrobocia w OF PN2020 a bezrobociem na rynku regionalnym i krajowym. Również w przyszłości można założyć, że znaczący spadek bezrobocia w otoczeniu będzie skutkowało zmniejszeniem jego poziomu w OF PN2020.
Zmiany demograficzne – województwo opolskie, w tym OF PN2020 podlegają najsilniejszym w kraju tendencjom zwiększającym obciążenie demograficzne – niski przyrost naturalny, migracje osób w wieku produkcyjnym i rosnąca długość życia powodują wzrost wskaźników obciążenia demograficznego.	Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie inwestycji – możliwość wykorzystania funduszy zewnętrznych w celu wsparcia lokalnego rynku pracy zarówno poprzez programy koordynowane przez administrację, jak i bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorców, wpłynie znacząco na zdolność tworzenia miejsc pracy oraz możliwość dokonania zmian w strukturze gospodarki OF PN2020.
Niski poziom przedsiębiorczości – OF PN2020 charakteryzuje się niskim poziomem przedsiębiorczości przejawiającym się małą liczbą podmiotów oraz stosunkowo małą liczbą osób prowadzących działalność gospodarczą, co skutkuje brakiem miejsc pracy w OF PN2020.	
Umiarkowany poziom współpracy przedsiębiorców i instytucji edukacyjnych – słaba współpraca w tym obszarze oddziałuje na brak możliwości poprawy dopasowania popytu i podaży na rynku pracy.	
Współpraca Partnerów w ramach OF PN2020 – siła i skuteczność interwencji w zakresie przyciągania nowych inwestorów i pobudzania przedsiębiorczości mieszkańców – ważnym czynnikiem kształtującym lokalny rynek pracy w OF PN2020 jest interwencja publiczna. Siła i skuteczność interwencji na rynku będzie czynnikiem, który może przesądzić o obrazie rynku pracy w OF PN2020.	

Źródło: opracowanie własne

1.4. Turystyka

Walory turystyczne są obecnie wykorzystywane w niewielkim stopniu, ale potencjalnie turystyka może być jednym z obszarów rozwojowych OF PN2020. Wspieranie branży turystycznej jest jednym z możliwych kierunków działań mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy oraz wspieranie przedsiębiorczości w regionie. Bardzo ważna w tym zakresie byłaby współpraca Partnerów (np. wspólna promocja subregionu, tworzenie produktów turystycznych czy podejmowanie inicjatyw gospodarczych w obrębie turystyki).

Tabela 3. Zestawienie kluczowych czynników wpływających na rozwój OF PN2020 w zakresie turystyki

Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
Wysoka atrakcyjność turystyczna – OF PN2020 jest atrakcyjny dla turystów ze względu na ukształtowanie terenu (m.in. Park Krajobrazowy Góry Opawskie) i dziedzictwo historyczno-kulturowe. Co więcej, w OF PN2020 wytyczono ponad 600 km szlaków turystycznych, zarówno pieszych, jak i rowerowych (przebiegają tu także szlaki międzynarodowe).	Koniunktura gospodarcza w regionie i kraju (zmiany PKB) – niekorzystne tendencje w turystyce na poziomie wojewódzkim i krajowym, słaba koniunktura w gospodarce przekłada się w sposób negatywny na możliwości rozwoju sektora turystycznego w OF PN2020. Natomiast w przypadku poprawy koniunktury usługi turystyczne zazwyczaj zyskują dodatkowy bodziec popytowy, co przekłada się na ich przyspieszony rozwój.
Braki w zakresie bazy turystycznej – w OF PN2020 na koniec 2013 roku działało tylko 14 obiektów hotelowych oraz 41 obiektów zbiorowego zakwaterowania (kempingów, pól biwakowych, itp.). Niezbyt rozwinięta jest również baza gastronomiczna oraz pozostałe elementy oferty sportowo-rekreacyjnej (w tym produkty turystyczne, zwłaszcza o charakterze ponadgminnym).	Konkurencja ze strony innych destynacji – rozwój branży turystycznej OF PN2020 może być utrudniony przez konieczność konkurowania z regionami o bardziej rozwiniętej branży turystycznej oraz dłuższej tradycji w oferowaniu tego typu usług. Są to zarówno regiony w Polsce, jak i w Czechach.
Brak rozpoznawalnej marki subregionu, niewystarczająca promocja i informacja turystyczna – w zbiorowej świadomości turystów nie istnieje skojarzenie OF PN2020 z ciekawą ofertą turystyczną. Przekłada się to na niewielką liczbę odwiedzających ten obszar, słabe wykorzystanie miejsc hotelowych (niższe niż w regionie i sąsiadujących województwach) oraz niskie wpływy z turystyki.	Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie inwestycji – możliwość wykorzystania funduszy zewnętrznych do wsparcia rozwoju turystyki będzie miała zasadniczy wpływ na realizację inwestycji w turystyce oraz rozwój usług turystycznych w OF PN2020. Jednocześnie, ze względu na mniejszą dostępność środków finansowych przeznaczonych na turystykę, należy liczyć się z ograniczeniami w finansowaniu części przedsięwzięć.
Niewystarczająca dostępność komunikacyjna subregionu – pomimo dobrego skomunikowania OF PN2020 z resztą kraju, konieczne są działania na rzecz rozwoju połączeń drogowych i kolejowych (warto zauważyć, że działania w tym zakresie są również wskazane z punktu widzenia jakości życia mieszkańców).	

Źródło: opracowanie własne

1.5. Rozwój społeczny

Rozwój społeczny jest rozumiany jako poprawa warunków życia ludności na danym obszarze. Ze względu na szeroki zakres czynników decydujących o jakości życia mieszkańców, w analizie wskazano jedynie kluczowe aspekty determinujące przyszłe scenariusze zmian i mające zasadniczy wpływ na decyzje i cele strategiczne podejmowane na poziomie OF PN2020.

Tabela 4. Zestawienie kluczowych czynników wpływających na rozwój OF PN2020 w zakresie rozwoju społecznego

Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
<p>Niski poziom dochodów ludności – kluczowym problemem OF PN2020 jest niski poziom dochodów ludności wynikający w dużej mierze z wysokiego poziomu bezrobocia i niskich wynagrodzeń. Działania w zakresie poprawy bytu materialnego mieszkańców powinny dotyczyć rozwoju i wspierania postaw przedsiębiorczych, jak również wzmacniania przedsiębiorstw działających w OF PN2020, przyciągania nowych inwestorów, w szczególności oferujących tworzenie miejsc pracy.</p>	<p>Koniunktura gospodarcza w regionie i kraju (zmiany PKB) – wzrost Produktu Krajowego Brutto i koniunktura w gospodarce mają pośredni, ale zauważalny wpływ na rozwój społeczny: rynek pracy i poziom dochodów mieszkańców, dochody samorządów i możliwości realizacji inwestycji. Poprawa koniunktury w otoczeniu OF PN2020 będzie wpływać na polepszenie sytuacji i zwiększenie zatrudnienia, pogorszenie sytuacji może z kolei negatywnie oddziaływać na rozwój społeczny i ograniczać skuteczność podejmowanych działań.</p>
<p>Niewystarczający poziom usług publicznych (infrastruktura techniczna, bezpieczeństwo, ład przestrzenny) – warunki życia mieszkańców OF PN2020 ulegają poprawie, podnosi się standard mieszkań mierzony wyposażeniem mieszkań w centralne ogrzewanie, sieć wodociągowo-kanalizacyjną i łazienki. Rośnie średnia powierzchnia mieszkania przypadająca na jedną osobę. Zmiany dotyczą zarówno zasobów mieszkaniowych w miastach, jak i na obszarach wiejskich, jednak skala i zakres tych zmian nie odpowiada potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców. Konieczne jest dalsze rozwijanie infrastruktury oraz poprawa jakości i dostępności usług publicznych w OF PN2020.</p>	<p>Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie inwestycji – wsparcie rozwoju społecznego w dużej mierze obejmuje poprawę dostępności infrastruktury (sieci wodno-kanalizacyjne, drogi itp.). Jest to kluczowe dla realizacji inwestycji w ramach OF PN2020.</p>

Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
<p>Niezadawalający stan środowiska naturalnego. Jak wykazały scenariusze zmian klimatu dla Polski do 2030 roku – największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (gwałtowne opady deszczu, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany itp.), będące pochodnymi zmian klimatycznych. Oznacza to, że konieczne jest podejmowanie działań adaptacyjnych – np. poprzez właściwe zarządzanie przestrzenią, realizację programów rolno-środowiskowych, stosowanie odpowiednich technik uprawy. Właściwe gospodarowanie przestrzenią OF PN2020 powinno uwzględniać zagrożenie powodziowe, które jest szczególnie wysokie na obszarze dolin rzecznych. Większość odcinków rzek płynących przez OF PN2020 charakteryzuje się reżimem śnieżno-deszczowym, który odznacza się dwoma wezbraniem: pierwszym spowodowanym roztopami i drugim spowodowanym opadami latem lub jesienią. Szczególnie dużym zagrożeniem mogą być wezbrania spowodowane obfitymi opadami deszczu, których gwałtowność i wielkość jest większa na obszarze pogórzy i gór.</p>	<p>Zmiany demograficzne – województwo opolskie, w tym OF PN2020, podlegają najsilniejszym w kraju tendencjom zwiększającym obciążenie demograficzne, co spowodowane jest niskim przyrostem naturalnym, migracjami osób w wieku produkcyjnym i wydłużeniem długości życia. W latach 2004-2013 zanotowano spadek liczby mieszkańców OF PN2020 o niecałe 5%.</p>
<p>Niewystarczający poziom usług społecznych odpowiadających potrzebom mieszkańców – usługi społeczne w zakresie oświaty, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury zaspokajają potrzeby mieszkańców OF PN2020 w sposób niewystarczający i wymagają wspólnych działań Partnerów na rzecz ich rozwoju.</p>	

Źródło: opracowanie własne

Wnioski

Kluczowe dla rozwoju OF PN2020 zakresy strategiczne: transport, rynek pracy, i rozwój społeczny charakteryzują się dużym zróżnicowaniem. Transport w OF PN2020 jest stosunkowo dobrze rozwinięty i może zostać uznany za mocną stronę. Z kolei rynek pracy i rozwój społeczny to obszary wymagające zdecydowanej poprawy i interwencji ze strony Partnerów. Wspomnieć należy o niepodważalnym znaczeniu i potencjale turystyki, która przenika i wiąże się z jego trzema obszarami kluczowymi, jednak obecne wykorzystanie potencjału w tym zakresie jest nieznaczące.

Wszystkie obszary strategiczne poddane analizie są współzależne – istnieją silne i bezpośrednie powiązania pomiędzy rozwojem transportu i turystyką, turystyką i rynkiem pracy, a także rynkiem pracy, turystyką, transportem i rozwojem społecznym.

Zróżnicowaniu wewnętrznemu czynników oddziałujących na poszczególne obszary strategiczne towarzyszy stosunkowo ograniczony i spójny zestaw czynników zewnętrznych, które będą miały wpływ na cele i rezultaty Strategii do 2026 roku z perspektywą do 2030 roku. Koniunktura gospodarcza w Polsce i na świecie, dostępność środków zewnętrznych na finansowanie działań w ramach Strategii oraz polityka prowadzona w regionie i kraju

to podstawowe aspekty zewnętrzne, które należy uwzględnić przy budowaniu scenariuszy rozwoju i definicji celów strategicznych w ramach PN2020.

Wyniki analizy prospektywnej stanowią podstawę do sformułowania tezy do badania DELPHI, którego wyniki w kolejnym etapie analizy pozwolą na sformułowanie scenariuszy rozwoju i definicji realistycznych celów strategicznych dla OF PN2020 do 2026 roku z perspektywą do 2030 roku.

Na podstawie analizy sformułowano następujące tezy poddane badaniom eksperckim:

1. W 2026 roku z perspektywą do 2030 roku OF PN2020 będzie wyróżniał się na tle regionu wysokim stopniem skomunikowania wewnętrznego oraz zewnętrznego.
2. W 2026 roku z perspektywą do 2030 roku średni poziom bezrobocia dla OF PN2020 będzie niższy od średniej wojewódzkiej.
3. Turystyka stanie się w okresie do 2026 roku z perspektywą do 2030 roku jedną z najważniejszych branż przyczyniających się do rozwoju gospodarczego OF PN2020.
4. Do 2026 roku z perspektywą do 2030 roku poziom życia mieszkańców OF PN2020 znacząco się podniesie.
5. Do 2026 roku z perspektywą do 2030 roku widoczne będą pozytywne skutki powstania OF PN2020 dla wszystkich gmin partnerskich.

Ocena realności spełnienia powyższych tezy oraz czynników i barier kluczowych dla ich realizacji była przedmiotem badania DELPHI, którego wyniki posłużyły do budowy scenariuszy rozwoju OF PN2020 do 2026 roku z perspektywą do 2030 roku.

1.6. Scenariusze rozwoju OF PN2020

Początki współczesnych technik budowania scenariuszy sięgają lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku, a ich szerokie zastosowanie w sferze publicznej i biznesowej notuje się od lat siedemdziesiątych XX wieku. Na przestrzeni kilkudziesięciu lat opracowano wiele różnych technik budowania scenariuszy, podlegających ciągłym modyfikacjom, dokonywanym przez zespoły stosujące je w praktyce, czego efektem jest swojego rodzaju chaos metodologiczny, znajdujący odzwierciedlenie w literaturze, prezentującej różne, często sprzeczne definicje, charakterystyki, zasady i założenia metodologiczne budowania scenariuszy².

Dla potrzeb niniejszego opracowania scenariusz zdefiniowano jako opis przyszłości integrujący cztery obszary strategiczne OF PN2020, poddane analizie (transport, rynek pracy i rozwój społeczny oraz wspomnianą wcześniej jako równie ważną dla rozwoju PN2020 – turystykę). Scenariusz opracowano na podstawie analizy prospektywnej oraz badań eksperckich.

Celem opracowanych scenariuszy jest eksploracja, rozumiana jako podniesienie świadomości, stymulacja kreatywnego myślenia, wgląd we wzajemne oddziaływania procesów pomiędzy kluczowymi obszarami Strategii oraz wparcie decyzyjne, czyli wyznaczenie ścieżek wiodących do określonych wizji przyszłości, mniej lub bardziej pożądanymi opcjami strategicznymi dla OF PN2020.

² Martelli Antonio, Scenario building and planning: state of the art and prospects of evolution, Futures Research Quarterly Summer, 2001, s. 55-70.

Opracowane na potrzeby niniejszego dokumentu scenariusze mają charakter scenariuszy poszukiwawczych, których celem jest zbadanie różnych możliwych opcji rozwoju zdarzeń, z uwzględnieniem zróżnicowanych perspektyw. Wynikiem procesu jest zestaw scenariuszy, których punkt wyjściowy stanowi pewien stan w przyszłości, opisujących rozwój długoterminowy i dopuszczających zajście pewnych fundamentalnych zmian.

Scenariusze zostały przygotowane w oparciu o czynniki zidentyfikowane w analizie prospektywnej przeprowadzonej na potrzeby niniejszego opracowania oraz wyniki badania DELPHI.

Scenariusz pośredni (bazowy) zawiera najbardziej prawdopodobne dzisiaj zestawienie czynników rozwojowych skutkujące umiarkowaną, stopniową poprawą sytuacji. Scenariusz optymistyczny zawiera bardziej sprzyjający układ czynników, szczególnie w otoczeniu OF PN2020. Scenariusz pesymistyczny prezentuje z kolei sytuację, w której wpływ negatywnych czynników na zmiany w obszarach kluczowych stały się przeważający.

1.6.1. Założenia do tworzenia scenariuszy

Opracowując scenariusze na potrzeby Strategii przyjęto następujące założenia ogólne w zakresie ich budowy i cech, którymi musi charakteryzować się scenariusz:

1. Normatywność – scenariusze normatywne, obecnie najczęściej stosowane, opisujące prawdopodobne lub pożądane wizje przyszłości, określane jako scenariusze strategiczne, polityczne, interwencyjne.
2. Problemowość – scenariusze problemowe za przedmiot badań przyjmują najczęściej problemy społeczne, w tym wypadku problemy stanowią cztery wskazane w diagnozie obszary strategiczne: transport, rynek pracy i rozwój społeczny oraz równie istotna turystyka.
3. Dane jakościowe – scenariusze jakościowe mają najczęściej charakter narracyjny i znajdują zastosowanie w analizie złożonych sytuacji o dużym stopniu niepewności i przy braku dostępu do odpowiednich danych ilościowych; na przykład dane na temat wartości humanitarnych, emocji i zachowań.
4. Partycypacja – opracowane w oparciu o udział ekspertów oraz poprzez spotkania robocze z Partnerami.
5. Migawkowość – opisujący stan docelowy w 2026 z perspektywą do 2030 roku.
6. Heterogeniczność – ze względu na zróżnicowanie obszarów poddanych analizie, konieczne jest zastosowanie szerokiego zestawu danych i informacji.
7. Alternatywność – przygotowane scenariusze opisują znacznie różniące się między sobą plany przyszłości – mają na celu podniesienie poziomu świadomości i zrozumienia nowych lub niepewnych zjawisk, poszerzenie horyzontów myślowych.

Założenia szczegółowe w zakresie budowy scenariuszy obejmują wpływ kluczowych czynników wewnętrznych i zewnętrznych zgodnie z wynikami badania DELPHI.

Tabela 5. Założenia szczegółowe do budowy scenariuszy

	Scenariusz optymistyczny	Scenariusz pesymistyczny	Scenariusz pośredni
Czynniki zewnętrzne			
Koniunktura gospodarcza	Dobra	Słaba	Umiarkowanie sprzyjająca

	Scenariusz optymistyczny	Scenariusz pesymistyczny	Scenariusz pośredni
Możliwości pozyskania środków zewnętrznych	Duża dostępność	Ograniczona dostępność	Dobra dostępność
Zmiany demograficzne	Zatrzymanie negatywnych trendów	Nasilenie negatywnych trendów	Kontynuacja obecnych trendów
Polityka regionalna i krajowa	Wspierająca	Niesprzyjająca	Neutralna
Czynniki wewnętrzne			
Poziom współpracy w ramach OF PN2020	Wysoki	Niski	Przeciętny
Skuteczność interwencji publicznej	Wysoka	Nieskuteczna	Przeciętna
Przedsiębiorczość i kompetencje mieszkańców OF PN2020	Zdecydowana poprawa	Utrzymanie lub pogorszenie obecnego poziomu	Umiarkowana poprawa
Napływ nowych inwestorów	Silny	Słaby	Umiarkowany
Działania promocyjne OF PN2020	Skuteczne, szeroko zakrojone	Brak	Umiarkowane
Współpraca z partnerami zewnętrznymi	Skuteczne działanie	Brak	Umiarkowane efekty
Wyniki			
W 2026 roku z perspektywą do 2030 roku OF PN2020 będzie wyróżniał się na tle regionu wysokim stopniem skomunikowania wewnętrznego oraz zewnętrznego	Spełniona	Niespełniona	Spełniona
W 2026 roku z perspektywą do 2030 roku średni poziom bezrobocia dla OF PN2020 będzie niższy od średniej wojewódzkiej	Spełniona częściowo	Niespełniona	Niespełniona
Turystyka stanie się w okresie do 2026 roku z perspektywą do 2030 roku jedną z najważniejszych branż przyczyniających się do rozwoju gospodarczego OF PN2020	Spełniona	Niespełniona	Spełniona częściowo
Do 2026 roku z perspektywą do 2030 roku poziom życia mieszkańców OF PN2020 znacząco się podniesie	Spełniona	Niespełniona	Spełniona częściowo

	Scenariusz optymistyczny	Scenariusz pesymistyczny	Scenariusz pośredni
Do 2026 roku z perspektywą do 2030 roku widoczne będą pozytywne skutki powstania OF PN2020 dla wszystkich gmin partnerskich	Spełniona	Niespełniona	Spełniona częściowo

Źródło: opracowanie własne

1.6.2. Scenariusz optymistyczny

Scenariusz optymistyczny zakłada znaczącą poprawę koniunktury gospodarczej i przyspieszenie tempa wzrostu PKB w kraju powyżej 4% rok do roku. Znaczący napływ środków z Unii Europejskiej (UE) oraz skuteczna współpraca w ich pozyskiwaniu przez Partnerów, przy wsparciu ze strony władz regionu, będą miały kluczowy wpływ na możliwości realizacji szerokiej gamy projektów przyczyniających się do rozwoju kluczowych dziedzin OF PN2020. Zmiany demograficzne nie będą negatywnie oddziaływać na sytuację ekonomiczną w OF PN2020, a niekorzystne trendy zostaną zatrzymane.

Środki zewnętrzne pozwolą na realizację szeregu inwestycji transportowych w OF PN2020, w tym na efektywny rozwój transportu publicznego. Porozumienie pomiędzy Partnerami prowadzić będzie do przewyższenia postaw skupionych na własnych interesach i wypracowaniu efektywnego kompromisu w zakresie rozwoju transportu, co przyczyni się do uzyskania pozytywnych efektów w tym obszarze. Wzrost dostępności transportowej OF PN2020 przyczyni się do zwiększenia ruchu turystycznego i rozwoju turystyki.

Skuteczność i skala interwencji na rynku pracy okażą się na tyle duże, aby poprawić sytuację szerokiego grona interesariuszy rynku. Kształcenie zawodowe, programy szkolenia bezrobotnych oraz współpraca władz lokalnych, oświaty i przedsiębiorców pozwolą na wzrost popytu na pracę i podaży osób, które mogą tę pracę wykonywać. Dzięki napływowi inwestycji nastąpi szybkie ograniczenie poziomu bezrobocia i wzrost wynagrodzeń w gospodarce OF PN2020. Do 2026 i w perspektywie do 2030 roku uda się osiągnąć średnią regionalną w zakresie aktywności zawodowej ludności, stopy bezrobocia oraz średniego wynagrodzenia.

Turystyka stanie się w okresie do 2026 i w perspektywie do 2030 roku jedną z branż przyczyniających się do rozwoju gospodarczego OF PN2020. Dzięki przyciągnięciu nowych inwestorów i skutecznemu wykorzystaniu środków UE oferta turystyczna OF PN2020 zostanie rozbudowana, co pozwoli na zwiększenie skali ruchu turystycznego napływającego do OF PN2020 z Polski i zagranicy. Co więcej rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej będzie miał również znaczenie dla samych mieszkańców OF PN2020. Władze lokalne wraz z przedsiębiorcami z branży turystycznej i instytucjami otoczenia biznesu będą w stanie opracować i wdrożyć ciekawe, innowacyjne produkty turystyczne o zasięgu całego OF PN2020. Skuteczne działania promocyjne pozwolą zbudować markę OF PN2020 jako miejsca atrakcyjnego turystycznie. Rozwój turystyki przyczyni się do poprawy koniunktury na rynku pracy w OF PN2020 – osoby, które chcą założyć działalność gospodarczą w tej branży będą mogły liczyć na duży popyt, zwiększy się również liczba miejsc pracy.

Poprawa na rynku pracy i wzrost wynagrodzeń mieszkańców będą podstawowymi przejawami wzrostu poziomu życia w OF PN2020. Środki zewnętrzne i dobra koordynacja

działań Partnerów pozwoli na zapewnienie usług społecznych na poziomie satysfakcjonującym większość mieszkańców.

Skuteczna współpraca Partnerów będzie miała wymierne efekty we wszystkich dziedzinach kluczowych dla rozwoju OF PN2020 i przełoży się na widoczne dla mieszkańców rezultaty.

1.6.3. Scenariusz pesymistyczny

Scenariusz pesymistyczny to nagromadzanie się negatywnych zjawisk wewnątrz OF PN2020 i w jego otoczeniu. Plan ten zakłada, że koniunktura gospodarcza globalnie i w Polsce pozostanie do 2026 i w perspektywie do 2030 roku słaba – pomimo napływu środków UE tempo wzrostu gospodarczego w kraju średnio nie przekroczy 2% rocznie. Słabe warunki makroekonomiczne silnie wpływają na możliwości działania Partnerów, w tym zdolność do absorpcji środków UE. Efektem słabej koniunktury będzie też wzrost emigracji i nasilenie się negatywnych tendencji związanych ze starzeniem się społeczeństwa OF PN2020. Współpraca Partnerów będzie efektywna jedynie w ograniczonym zakresie ze względu na sprzeczność ich interesów.

Brak środków własnych samorządów PN2020 uniemożliwi realizację projektów inwestycyjnych niezbędnych do znaczącej poprawy transportu w OF PN2020. Realizowane inwestycje pozwolą jedynie na uzyskanie pozytywnych efektów w skali lokalnej bez wpływu na strategiczną sytuację OF PN2020.

Rynek pracy pozostanie pod wpływem słabej koniunktury w gospodarce światowej. Niski wzrost gospodarczy w kraju przełoży się na wzrost bezrobocia w Polsce, regionie i OF PN2020. Wynagrodzenia w ujęciu realnym pozostaną na takiej samej wysokości jak w 2014 roku, za to nasilą się tendencje migracyjne. Niskie płace i wysoki poziom bezrobocia sprzyjać będą niskiej aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców OF PN2020. Na lokalnym rynku pracy bezrobocie stopniowo wzrośnie, powracając do wartości około 20% (stopa bezrobocia). Interwencje na rynku okażą się nieskuteczne.

Rozwój turystyki w OF PN2020 będzie bardzo utrudniony, przede wszystkim ze względu na globalne osłabienie branży wynikające ze słabej koniunktury gospodarczej. Nie pojawią się nowi inwestorzy zainteresowani inwestycjami w tej branży, a rozwój bazy turystycznej będzie bardzo powolny. Brak środków i nieporozumienia pomiędzy Partnerami nie pozwolą na skuteczne działania promocyjne obszaru. Wszystkie te czynniki uniemożliwią pozytywny wpływ turystyki na życie mieszkańców (przede wszystkim jeśli chodzi o rynek pracy).

Wysoka stopa bezrobocia będzie negatywnie wpływać na rozwój społeczny w OF PN2020. Nastąpi spadek dochodów ludności uwarunkowany koniunkturą na poziomie wojewódzkim i krajowym. Ograniczone zasoby samorządów nie pozwolą na poprawę dostępności i jakości usług publicznych.

1.6.4. Scenariusz pośredni (bazowy)

Scenariusz pośredni można również odczytywać jako najbardziej prawdopodobny rozwój sytuacji w OF PN2020 do 2026 i w perspektywie do 2030 roku. Koniunktura gospodarcza w Polsce i na świecie będzie ulegać stopniowej poprawie, jej wpływ na OF PN2020 pozostanie umiarkowanie pozytywny. Napływ środków z UE pozwoli na realizację znacznej części planów Partnerów dzięki ich skutecznej współpracy. Jednocześnie część działań okaże się mało

efektywna i nie przełoży się w sposób bezpośredni na oczekiwane rezultaty. Sytuacja demograficzna i ruchy migracyjne będą umiarkowanie negatywnie wpływać na sytuację w OF PN2020.

Napływ środków UE pozwoli na realizację szeregu inwestycji transportowych w OF PN2020, w tym efektywny rozwój transportu publicznego. Porozumienie pomiędzy Partnerami pozwoli na przewyższenie postaw skupionych na własnych interesach i wypracowanie kompromisu w zakresie rozwoju transportu, co przyczyni się do uzyskania pozytywnych efektów w tym obszarze. Wzrost dostępności transportowej przyczyni się również do zwiększenia ruchu turystycznego i rozwoju turystyki.

Działania zmierzające do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy będą miały ograniczoną skuteczność i jedynie w niewielkim stopniu przyczynią się do rozwiązania problemów dotyczących OF PN2020. Można spodziewać się stopniowej, powolnej poprawy w zakresie kompetencji zawodowych i wykształcenia osób zamieszkujących OF PN2020. To, w połączeniu ze wzrostem przedsiębiorczości oraz przyciągnięciem do subregionu nowych inwestorów, pozwoli na stopniowy wzrost aktywności ludności. Poprawa sytuacji ekonomicznej i społecznej, wzrost zatrudnienia i płac pozwoli na ograniczenie migracji zarobkowej. Kontynuacja tendencji demograficznych w subregionie będzie również sprzyjać zmniejszeniu bezrobocia i wzrostowi płac.

Nastąpi rozwój branży turystycznej w subregionie, jednak jego skala nie będzie na tyle duża, aby uzyskać zakładane efekty. Dzięki realizacji szeregu inwestycji poprawi się dostępność bazy turystycznej w OF PN2020, co w połączeniu ze wzrostem dostępności transportowej, zwiększy zainteresowanie i napływ turystów. W związku z tym powstanie pewna liczba nowych przedsiębiorstw (jak również miejsc pracy). Działania promocyjne okażą się jednak mało skuteczne i marka OF PN2020 nie będzie się powszechnie kojarzyć jako atrakcyjny obszar turystyczny.

Poprawa na rynku pracy i wzrost wynagrodzeń mieszkańców będą podstawowymi przejawami umiarkowanego wzrostu poziomu życia w OF PN2020. Środki zewnętrzne i dobra koordynacja działań Partnerów pozwoli na poprawę dostępności i jakości usług społecznych. Nie uda się jednak osiągnąć poziomu satysfakcjonującego większość mieszkańców.

Skuteczna współpraca Partnerów będzie miała wymierne rezultaty we wszystkich obszarach kluczowych dla rozwoju OF PN2020 i przełoży się na widoczne efekty na poziomie mieszkańców, jednak wyniki te będą mniejsze niż przez nich oczekiwane.

2. Podstawowe założenia opracowania Strategii

2.1. Metodologia pracy

Logika procesu opracowywania Strategii

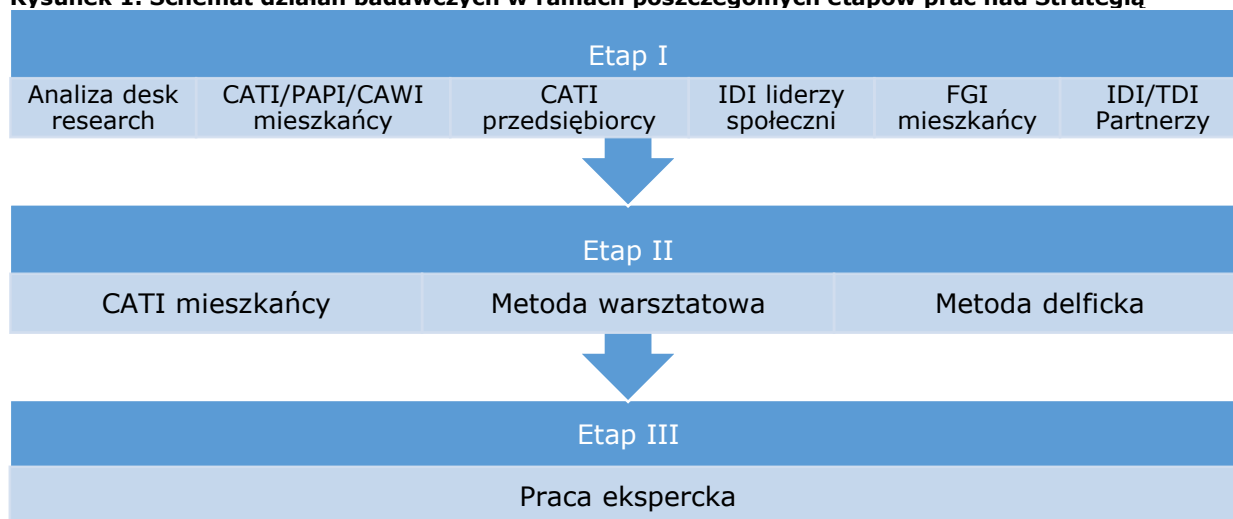
Dokument Strategii został opracowany metodą partycypacyjno-eksperską.

W ramach I etapu przeprowadzono szeroko zakrojone badania o charakterze społeczno-gospodarczym. W procesie badawczym zastosowano triangulację: połączono techniki ilościowe z jakościowymi, a analiza obejmowała dane zastane (wtórne) i wywołane (pierwotne), pochodzące z różnych źródeł. Pozwoliło to na opracowanie kompleksowej diagnozy uwzględniającej różne perspektywy.

Podczas II etapu badania miały na celu doprecyzowanie wcześniejszych wniosków. Przedstawiciele różnych grup interesariuszy zostali również zaproszeni do współtworzenia części strategicznej dokumentu.

W III etapie eksperci dokonali syntezy i opracowania wcześniejszych wyników i na tej podstawie sformułowali poszczególne części Strategii.

Rysunek 1. Schemat działań badawczych w ramach poszczególnych etapów prac nad Strategią

Źródło: opracowanie własne

Triangulacja

Ważnym założeniem organizacji procesu badawczego była triangulacja, co oznacza, że w celu wypracowania wieloaspektowej, pogłębionej diagnozy zaplanowano złożony proces badawczy. Wyróżnia się cztery typy triangulacji³:

- triangulację danych – pozyskiwanie informacji z różnych źródeł w celu uwzględnienia różnych potrzeb i perspektyw, a także zwiększenia obiektywności,

³ Denzin Norman, Sociological Methods: A Sourcebook, Aldine Transaction, 2006.

- triangulację badacza – przeprowadzanie badania przez więcej niż jedną osobę może zminimalizować subiektywny charakter uzyskanych wyników oraz wpływ, jaki mają na nie prekonceptualizacje oraz indywidualna siatka pojęciowa,
- triangulację teoretyczną – uwzględnienie w procesie badawczym więcej niż jednej teorii, bądź też paradygmatu w celu wzbogacenia interpretacji poszczególnych problemów,
- triangulację metodologiczną – zastosowanie wielu metod i technik badawczych do opisu tego samego zagadnienia, co przynosi szczególnie dobre efekty w przypadku łączenia technik ilościowych i jakościowych⁴.

Przy opracowywaniu Strategii zastosowana została przede wszystkim triangulacja danych oraz triangulacja metodologiczna. Elementem triangulacji badacza było prowadzenie warsztatów przez pary moderatorów.

Zastosowane metody i techniki badań

Kolejna tabela (Tabela 6.) zawiera opisy poszczególnych elementów procesu badawczego wraz z informacją o sposobie doboru prób oraz ich wielkości i strukturze. W kolejnym podrozdziale znajduje się szczegółowy opis metodologiczny.

⁴ Chomczyński Piotr, Triangulacja, (w:) Krzysztof T. Konecki, Piotr Chomczyński, Słownik socjologii jakościowej, Warszawa: Difin, 2012.

Tabela 6. Metody i techniki badawcze

Lp.	Metoda/technika badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkość	Opis i uzasadnienie struktury próby
1.	Analiza danych zastanych	Analiza danych statystycznych umożliwiła opracowanie kluczowych wskaźników dotyczących OF PN2020. Uwzględnienie danych z lat 2004-2013 pozwoliło na prześledzenie trendów i sformułowanie prognoz.	W badaniu zostały uwzględnione zarówno statystyki ogólnodostępne (dane GUS, Publicznych Służb Zatrudnienia, etc.) oraz informacje udostępnione przez Partnerów.	
2.	CATI/PAPI/CAWI (mieszkańcy OF PN2020)	Badanie mixed-mode z wykorzystaniem CATI/PAPI/CAWI pozwoliło na dotarcie do zróżnicowanych grup społecznych, co było podstawą wieloaspektowej i dogłębnej diagnozy.	Zastosowano dobór celowo-kwotowo-losowy, tj. u każdego Partnera przeprowadzono 60 wywiadów (dobór celowy). Ustalono kwoty odzwierciedlające strukturę wiekową i płciową populacji Partnerów, a następnie z poszczególnych podgrup wylosowano osoby do badania. Taka procedura pozwoliła na uzyskanie wyników, reprezentatywnych zarówno dla całego OF PN2020 (obarczone błędem na poziomie 3%), jak i na poziomie poszczególnych jednostek. Wielkość próby: 1020	Próba została podzielona ze względu na obszar, wiek i płeć, co pozwoliło na uzyskanie reprezentatywności w stosunku do struktury populacji.
3.	CATI (przedsiębiorcy)	Zastosowanie techniki CATI do badania na próbie przedsiębiorców było uwarunkowane specyfiką tej grupy (mała dyspozycyjność czasowa). Badanie z przedsiębiorcami pozwoliło na opracowanie gospodarczej charakterystyki obszaru i identyfikację głównych potrzeb rozwojowych w tym zakresie.	Dobór celowo-kwotowo-losowy, tj. u każdego Partnera zostało przeprowadzonych 50 wywiadów (dobór celowy). Ustalono kwoty odzwierciedlające strukturę wielkości przedsiębiorstw, a następnie z poszczególnych podgrup wylosowano osoby do badania. Taka procedura pozwoliła na uzyskanie wyników, reprezentatywnych zarówno dla całego OF PN2020 (obarczone błędem na poziomie 3%), jak i na poziomie poszczególnych jednostek. Wielkość próby: 850	Próba została podzielona ze względu na obszar i wielkość przedsiębiorstwa, co pozwoliło na uzyskanie reprezentatywności w stosunku do struktury populacji.

Lp.	Metoda/technika badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkość	Opis i uzasadnienie struktury próby
4.	IDI (liderzy społeczni OF PN2020)	Badanie IDI z liderami społecznymi pozwoliło na opracowanie pogłębionych odpowiedzi na pytania badawcze związane z rozwojem społeczno-gospodarczym OF PN2020. Forma ta pozwala wykorzystać wiedzę od osób, które dogłębnie znają lokalne uwarunkowania.	Przeprowadzono dobór celowy, tj. u każdego z Partnerów do udziału w badaniu zostało zaproszonych trzech liderów społecznych – osób pełniących szczególną rolę w życiu lokalnej społeczności. Wielkość próby: 51	Próba była podzielona terytorialnie (Partnerzy projektu). Pozwoliło to spojrzeć na problemy rozwoju społeczno-gospodarczego z punktu widzenia różnych grup interesów (zarówno na poziomie powiatu, jak i gminy).
5.	FGI (mieszkańcy OF PN2020)	Badanie FGI pozwoliło na dokładniejszą analizę zagadnień związanych z jakością życia. Dzięki obecności na spotkaniach przedstawicieli różnych grup mieszkańców możliwe było zestawienie różnych perspektyw.	Dobór próby miał charakter celowy, w ramach każdego powiatu wchodzącego w skład Partnerstwa zostało przeprowadzono jedno badanie fokusowe. Wielkość próby: 3	Próba była podzielona ze względu na miejsce zamieszkania (powiat w ramach OF PN2020), do każdego wywiadu zaproszono uczestników zróżnicowanych ze względu na wiek, płeć i status społeczno-ekonomiczny. Pozwoliło to na stworzenie clash group (grupy konfliktowej) w celu „pozytywnego pokłócenia się” oraz skonfrontowania ze sobą różnych poglądów.
6.	IDI/TDI (przedstawiciele Partnerów)	Badanie IDI/TDI z przedstawicielami Partnerów stanowiło sposób na uzyskanie informacji od osób najsilniej zaangażowanych w tworzenie dokumentów strategicznych OF PN2020. Dzięki temu możliwe było bardzo dobre rozpoznanie problemów rozwojowych OF PN2020.	Dobór próby nastąpił w sposób celowy, tj. przeprowadzone zostały wywiady z osobami wskazanymi przez poszczególnych Partnerów. Dzięki temu możliwe było uzyskanie informacji od każdego z Partnerów. Wielkość próby: 17	Struktura próby odpowiadała strukturze Partnerstwa. Dzięki temu możliwe było kompleksowe przeanalizowanie problematyki współpracy w ramach OF PN2020.

Lp.	Metoda/technika badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkość	Opis i uzasadnienie struktury próby
7.	CATI i PAPI (mieszkańcy OF PN2020)	Badanie mixed-mode z wykorzystaniem CATI i PAPI pozwoliło na dotarcie do zróżnicowanych grup społecznych, co było podstawą wieloaspektowej i dogłębnej diagnozy.	Zastosowano dobór celowo-kwotowo-losowy. Ustalone zostały kwoty odzwierciedlające strukturę wiekową i płciową populacji Partnerów, a następnie z poszczególnych podgrup wylosowano osoby do badania. Taka procedura pozwoliła na uzyskanie wyników, reprezentatywnych zarówno dla całego OF PN2020 (obarczone błędem na poziomie 3%), jak i na poziomie poszczególnych jednostek. Triangulacja technik zbierania danych zakładała przeprowadzenie badania ankietowego (telefonicznego) na próbie 1020 osób (po 60 badań u każdego Partnera) oraz przygotowanie formularzy ankiety w wersji papierowej w liczbie 1020 sztuk. Wielkość próby: 2040	Podział próby ze względu na obszar, wiek i płeć pozwoli na uzyskanie próby reprezentatywnej w stosunku do struktury populacji.
8.	Metoda warsztatowa (lokalni liderzy)	Warsztaty diagnostyczne zostały zorganizowane jako forma jakościowego badania potrzeb i preferencji społeczności lokalnych. Zastosowanie ich w celach badawczych jest pokrewne paradygmatowi action research. Podczas warsztatów diagnostycznych zostały zidentyfikowane potencjały, bariery rozwojowe OF PN2020 objętego Strategią oraz zostaną wyznaczone czynniki do analizy problemów oraz SWOT.	Warsztaty diagnostyczne, ze względu na swój partycypacyjny wymiar, miały charakter otwarty. Oznacza to, że w spotkaniach mogli wziąć udział wszyscy chętni (bez limitu miejsc czy wcześniejszego tworzenia listy obecności). By wartość merytoryczna i wypracowane rezultaty jak najlepiej odzwierciedlały zróżnicowanie społeczności lokalnej, osoby biorące udział w warsztatach diagnostycznych reprezentowały różne środowiska i grupy interesariuszy, to jest między innymi: <ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorców, • działaczy lokalnych, organizacje pozarządowe, 	Aby wypracowane rezultaty odpowiadały terytorialnemu zróżnicowaniu potrzeb i preferencji społeczności lokalnych, przeprowadzono 6 warsztatów.

Lp.	Metoda/technika badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkość	Opis i uzasadnienie struktury próby
		Podczas pracy została wykorzystana technika moderacji wizualnej METAPLAN z zastosowaniem tablic Pinwand. Pozwalała ona na organizację pracy zespołowej poprzez tworzenie graficznego obrazu przebiegu dyskusji. Zastosowanie tej techniki przyczyniło się do aktywizacji wszystkich uczestników spotkania, a także umożliwiło zogniskowanie dyskusji na osiągnięciu założonych celów spotkania.	<ul style="list-style-type: none"> • młodzieży, • seniorów, • przedstawicieli lokalnej władzy i administracji publicznej, • przedstawicieli kluczowych instytucji publicznych. <p>Wielkość próby: 6</p>	
9.	Badanie delfickie (eksperti oraz lokalni liderzy)	Badanie miało charakter ekspercki, a jego tematyka powiązana była przede wszystkim z przyszłością OF PN2020. Uzyskane wyniki stanowiły ważny element tworzenia rekomendacji do dalszych działań.	Do udziału w badaniu zostali zaproszeni eksperci z zakresu rozwoju społeczno-gospodarczego i lokalni liderzy. Wielkość próby: 68	Każdy z Partnerów był reprezentowany przez co najmniej 4 ekspertów i liderów.

Źródło: opracowanie własne

Glosariusz metodologiczny

Wywiad telefoniczny CATI (ang. Computer Assisted Telephone Interviewing) – technika realizacji badań ankietowych w formie rozmowy telefonicznej przy wykorzystaniu komputera. Ankieterzy kontaktują się z respondentami telefonicznie, a następnie odnotowują odpowiedzi w elektronicznym kwestionariuszu (dostępne jest również równoległe nagrywanie rozmów). Odpowiedzi są automatycznie zapisywane w bazie danych, możliwe jest stałe kontrolowanie postępów badania oraz pracy teleankieterów. Wyniki są dostępne niemal natychmiast po zakończeniu badania. Do zalet tej techniki należy oszczędność czasu, a także zmniejszenie liczby błędów ankieterskich. Ważne jest również, wyższe niż w przypadku kontaktu bezpośredniego, poczucie anonimowości respondentów, przekładające się na stopień ich szczerości i otwartości.

Analiza danych zastanych (ang. desk research) – nazywana badaniami gabinetowymi, szczegółowa analiza istniejących już danych. Realizacja badania nie jest związana z pozyskiwaniem nowych informacji, a jedynie scaleniem, przetworzeniem i analizą danych wtórnych pochodzących z różnych źródeł. Ze względu na wysoką wiarygodność oraz szeroki zakres tematyczny informacji do często wykorzystywanych w badaniach społecznych źródeł należą statystyki publiczne (np. dane GUS). Wykorzystanie danych ilościowych umożliwia czynienie porównań (zarówno synchronicznych, jak i diachronicznych), a także wyznaczania trendów i formułowanie prognoz na przyszłość.

Indywidualne Wywiady Pogłębione IDI (ang. Individual In-Depth Interviews) – jakościowa technika będąca indywidualną rozmową moderatora z osobą badaną. Wywiad jest ukierunkowany na określone cele badawcze, ale jego przebieg (np. kolejność poruszanych kwestii) zależy od konkretnego przypadku. Dlatego też wywiady pogłębione prowadzone są przez wyspecjalizowanych badaczy posiadających odpowiednie przygotowanie psychologiczne. Rolą moderatora jest wprowadzanie kolejnych tematów rozmowy, doprecyzowywanie wypowiedzi osoby badanej oraz motywowanie jej do otwartego ujawniania opinii i podstaw. Przebieg wywiadu jest zazwyczaj rejestrowany, a także transkrybowany, aby możliwe było przeprowadzenie dogłębnej analizy. Wywiady indywidualne pogłębione są szczególnie wskazane w przypadkach trudności w dotarciu do określonej grupy respondentów, bądź w sytuacjach, gdy podejmowane zagadnienia mają charakter drażliwy, kontrowersyjny lub intymny.

Możliwe jest również realizowanie wywiadów za pośrednictwem telefonu (Telefoniczne Wywiady Pogłębione – TDI).

Wywiad kwestionariuszowy PAPI (ang. Paper and Pen Personal Interview) – tradycyjna forma przeprowadzania badania kwestionariuszowego podczas bezpośredniej rozmowy z respondentem. Wywiad przebiega w oparciu o kwestionariusz zawierający pytania ilościowe i/lub jakościowe, uporządkowane w odpowiedniej kolejności. Odpowiedzi respondenta są zapisywane w kwestionariuszu. W trakcie wywiadu mogą zostać zastosowane dodatkowe metody zbierania informacji, np. obserwacja zachowań respondenta i jego reakcji na określone pytania czy prezentowane materiały pomocnicze. Jest to technika charakteryzująca się wysokim stopniem standaryzacji oraz możliwością uzyskania danych ilościowych nadających się do analiz statystycznych.

Wspomagany komputerowo wywiad internetowy CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interviewing) – technika badań ilościowych wykorzystująca nowoczesne technologie. Kwestionariusz ankiety jest zamieszczany na stronie internetowej,

a respondenci mogą go wypełnić dzięki linkom (publikowanym na stronach często odwiedzanych przez grupy docelowe lub przesyłanych mailowo do konkretnych osób). Oprogramowanie komputerowe obsługujące ankietę internetową dba o zachowanie właściwej kolejności pytań przesyłanych respondentowi i weryfikuje poprawność logiczną wprowadzanych odpowiedzi. Technika CAWI ułatwia dotarcie do dużych grup respondentów (również rozproszonych terytorialnie). Jest także dogodna w przypadku badania grup charakteryzujących się małą dyspozycyjnością czasową (dzięki możliwości wypełnienia kwestionariusza w wybranym przez respondenta czasie i z dowolnego komputera). Podobnie jak w przypadku wywiadów telefonicznych, zaletą tej techniki jest wysokie poczucie anonimowości osób badanych, zwiększające ich gotowość do udzielania szczerych odpowiedzi.

Zogniskowane Wywiady Grupowe FGI (ang. Focus Group Interviews) – typ wywiadu, w którym moderator jednocześnie rozmawia z całą grupą respondentów. Przebieg rozmowy jest skoncentrowany na określonych zagadnieniach i pytaniach badawczych. Kluczowa dla uzyskania optymalnych wyników badania jest rola moderatora, który ma za zadanie zachęcać wszystkich uczestników do aktywnego udziału w dyskusji, zarządzać konfliktami i organizować przebieg rozmowy według opracowanego scenariusza. Technika ta oparta jest na wykorzystaniu pozytywnych efektów synergii grupowej – uczestnicy spotkania wzajemnie się inspirują i motywują do wyrażania swoich opinii. Praca zespołowa zwiększa również kreatywność jednostek, a wsparcie grupy może zwiększać poczucie bezpieczeństwa i co za tym idzie – otwartość.

Przebieg wywiadu jest zazwyczaj rejestrowany, a także transkrybowany, aby możliwe było przeprowadzenie dogłębnej analizy.

Metoda delficka (badanie DELPHI) – należy do grupy metod heurystycznych, czyli ukierunkowanych na poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań oraz nowych powiązań między faktami. Jest formą asynchronicznej dyskusji grupowej, w toku której osoby posiadające zróżnicowaną wiedzę wspólnie wypracowują rezultaty. Badanie jest podzielone na tury (zazwyczaj dwie), podczas których uczestnicy stopniowo osiągają kompromis. W pierwszej turze zaproszeni eksperci wypełniają kwestionariusz ankiety zawierający tezy odnoszące się do danego problemu badawczego (często związanego z prognozowaniem/formułowaniem rekomendacji). Następnie, w drugiej turze zapoznają się ze zbiorczymi wynikami, po czym mogą ponownie wyrazić swoje zdanie. Metoda delficka łączy pozytywne efekty pracy grupowej (synergia) z możliwością osiągnięcia wyników skoncentrowanych na zagadnieniach badawczych. Ze względu na swoją cenną wiedzę i doświadczenie zdobyte w toku pracy zawodowej lub działalności naukowej, eksperci mogą wskazać najbardziej prawdopodobne scenariusze zmian oraz określić kluczowe czynniki strategiczne.

Warsztaty diagnostyczne – są formą jakościowego badania potrzeb i preferencji społeczności lokalnych, pokrewną metodologii action research. Jest to technika badawcza o charakterze partycypacyjnym i aktywizującym, która odwołuje się do indywidualnej perspektywy mieszkańców w celu wypracowania charakterystyki danego obszaru. Jej główną zaletą jest to, że diagnoza czy rekomendacje są formułowane przez samych członków społeczności lokalnej, czyli osoby, których wiedza jest najpełniejsza. Forma warsztatowa służy zestawieniu perspektyw różnych grup i wypracowywaniu konsensusu.

2.2. Analiza spójności z innymi dokumentami strategicznymi

Analiza spójności Strategii jest bardzo istotna, gdyż umożliwia korzystanie z efektów synergii wynikającej z uczestnictwa w programowaniu i realizacji zamierzeń we współpracy z otoczeniem regionalnym.

2.2.1. Dokumenty stanowiące przedmiot zgodności ze Strategią

Niniejszy dokument prezentuje analizę spójności Strategii z najważniejszymi zewnętrznymi dokumentami w otoczeniu. Są to zarówno dokumenty unijne, krajowe, regionalne, a także lokalne.

2.2.2. Przyjęta metoda oceny

Ocena zgodności została dokonana w odniesieniu do celów zawartych w porównywanych ze sobą dokumentach. W celu przeprowadzenia porównania przyjęto czterostopniową skalę od 0 do 3, gdzie:

- 0 – oznacza brak odniesienia do danego celu z dokumentu porównywanego,
- 1 – oznacza niską zgodność/integralność celów,
- 2 – oznacza średni stopień zgodności/integralności celów,
- 3 – oznacza wysoki stopień zgodności/integralności celów.

2.2.3. Dokumenty unijne

Wśród dokumentów unijnych dotyczących planowania rozwoju za najważniejsze należy uznać dwie strategie: Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, a także Europa 2030, która dotyczy przyszłości UE do roku 2030.

Europa 2020

Dokument został opublikowany 3 marca 2010 roku jako długookresowy program rozwoju społeczno-gospodarczego UE na lata 2010-2020. Zastąpił on realizowaną od 2000 roku i zmodyfikowaną w 2005 roku Strategię Lizbońską.

W dokumencie Europa 2020 zapisano 3 obszary priorytetowe, 5 celów głównych, a także 10 zintegrowanych wytycznych i 7 inicjatyw przewodnich.

Komisja Europejska zauważyła potrzebę głębszej współpracy pomiędzy krajami, która wpływałaby na umiejętność radzenia sobie z zagadnieniami takimi jak: globalizacja, starzenie się społeczeństwa, pojawianie się nowych światowych potęg. W celu osiągnięcia powyższych założeń określono trzy podstawowe obszary priorytetowe tj.:

- **wzrost inteligentny**, czyli rozwój gospodarki opartej na wiedzy, koncentrujący się na innowacjach,
- **wzrost zrównoważony**, czyli koncentrujący się na przemianach dotychczasowej gospodarki na gospodarkę niskoemisyjną, która będzie korzystała z zasobów w sposób efektywny i konkurencyjny,
- **wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu**, czyli wspieranie gospodarki o wysokim wskaźniku zatrudnienia, gwarantującej spójność społeczną i terytorialną.

Kolejna tabela (Tabela 7.) zawiera porównanie nadrzędnych celów, do osiągnięcia w skali całej UE, z celami Strategii wraz z oceną zgodności pomiędzy nimi.

Tabela 7. Ocena zgodności pomiędzy dokumentem Europa 2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Europa 2020 – cele nadrzędne	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75%	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.5. Niski poziom bezrobocia	3
Poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, w tym przeznaczanie 3% PKB UE na inwestycje w badania i rozwój	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	3
Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z poziomami z 1990 roku; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	2
Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez zmniejszenie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz zwiększenie do co najmniej 40% odsetka osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	2
Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza poprzez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego 20 milionów obywateli	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	2
Maksymalna liczba punktów: 15	Razem osiągnięta liczba punktów:	12

Źródło: opracowanie własne

Europa 2030

Dokument ten został sporządzony przez Grupę Refleksji, jako sprawozdanie dotyczące przyszłości UE do 2030 roku. Zawarto w nim kierunki i działania w jakich powinna rozwijać się UE, aby nie tracić swojej pozycji na świecie. Zwrócono uwagę na wyzwania demograficzne: starzenie się społeczeństwa, migrację i integrację oraz problem

bezpieczeństwa energetycznego we wszystkich krajach Wspólnoty. Jednym z postulatów jest rozwój oparty na wiedzy, który objawia się koncentracją na innowacyjności gospodarek, wiedzochłonności i kreatywności.

Sprawozdanie to nie zawiera szczegółowych celów, które należy osiągnąć w długookresowej perspektywie czasu.

2.2.4. Dokumenty krajowe

Do dokumentów krajowych dotyczących planowania rozwoju należy zaliczyć dwie strategie – długookresową i średniookresową, a także strategie sektorowe. Dokumentem określającym wyzwania rozwojowe, który stanowi w dużej części diagnozę prospektywną, jest także Raport Polska 2030. Na jego podstawie zostały opracowane wyżej wymienione dokumenty.

Rysunek 2. Hierarchia dokumentów strategicznych w Polsce

Źródło: opracowanie własne

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030

Dokument stanowi podstawę planowania regionalnego w Polsce. Zawiera on 25 kluczowych decyzji, których podjęcie powinno przyczynić się do rozwoju społecznego i gospodarczego. Celem głównym jest rozwój mierzony poprawą jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju.

Osiągnięcie rozwoju kraju będzie możliwe dzięki trzem filarom zadaniowym:

- innowacyjności (modernizacji),
- terytorialnie zrównoważonego rozwoju (dyfuzji),
- efektywności.

Poziom zgodności pomiędzy celami strategicznymi lub szczegółowymi pomiędzy Długookresową Strategią Rozwoju Kraju 2011-2030 i Strategią Rozwoju OF PN2020 został przedstawiony w kolejnej tabeli (Tabela 8.).

Tabela 8. Ocena zgodności pomiędzy Długookresową Strategią Rozwoju Kraju 2011-2030 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2011-2030 – cele strategiczne lub szczegółowe	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Filar Innowacyjność		
Innowacyjność – Cel strategiczny: Podniesienie indywidualnej kreatywności ludzi i innowacyjności gospodarki	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	3
Polska Cyfrowa – Cel strategiczny: Umiejętne i intensywne spożytkowanie ICT na rzecz rozwoju	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	2
Kapitał ludzki – Cele szczegółowe: 1. Wzrost poziomu aktywności Polaków, tak aby w roku 2030 stopa zatrudnienia wyniosła 75% 2. Poprawa sytuacji demograficznej w sposób nieograniczający aktywności zawodowej rodziców oraz wykorzystanie rezerw demograficznych 3. Poprawa spójności społecznej 4. Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.5. Niski poziom bezrobocia	3
Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko – Cel strategiczny: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	2
Filar Terytorialne zrównoważenie rozwoju		
Rozwój regionalny – Cel strategiczny: Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego Cel Strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	3

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2011-2030 – cele strategiczne lub szczegółowe	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Transport – Cel strategiczny: Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	2
Filar Efektywność		
Kapitał Społeczny – Cel strategiczny: Wzrost społecznego kapitału rozwoju	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	3
Sprawne państwo – Cele strategiczne: Poprawa efektywności i sprawności administracji rządowej dla zapewnienia pełni praw Obywatela/Obywatelki i podniesienia gospodarczej konkurencyjności Polski, a także dla skutecznej współpracy z administracją samorządu terytorialnego Poprawa jakości prawa i ograniczenie nadmiernej regulacji Usprawnienie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości i prokuratury Podniesienie jakości działania podmiotów oferujących usługi publiczne Poprawa efektywności i jakości debaty publicznej	Cele strategiczne dotyczące Sprawnego Państwa są większości skoncentrowane na działaniach krajowych, których realizacja tylko przez PN2020 jest niemożliwa	Wyłączone z analizy spójności
Maksymalna liczba punktów: 21	Razem osiągnięta liczba punktów:	18

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 określa kierunki działań, które powinny być podejmowane na rzecz rozwoju w perspektywie średniookresowej, w tym przypadku 10 lat. Obejmuje ona szereg sfer – zarówno gospodarczą, społeczną, jak i legislacyjną. Dokument ten wytycza obszary szczególnie ważne w kontekście poprawy pozycji Polski w świecie. Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju tworzy, poprzez wyznaczenie obszarów szczególnego zainteresowania, podstawy programowania środków UE na lata 2014-2020. Wyznaczone zostały trzy obszary strategiczne dla Polski, które są najbardziej istotne w programowaniu rozwoju. Ich powiązanie z celami strategicznymi i operacyjnymi Strategii przedstawiono w kolejnej tabeli (Tabela 9.).

Tabela 9. Ocena zgodności pomiędzy Strategią Rozwoju Kraju 2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020- obszary strategiczne	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Sprawne i efektywne państwo	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców	3

Strategia Rozwoju Kraju 2020- obszary strategiczne	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	
Konkurencyjna gospodarka	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia	3
Spójność społeczna i terytorialna	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	2
Maksymalna liczba punktów: 9	Razem osiągnięta liczba punktów:	8

Źródło: opracowanie własne

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony – miasta – obszary wiejskie

Dokument ten określa cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Tabela 10. Ocena zgodności pomiędzy Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020- obszary strategiczne	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”)	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”)	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców: 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	3

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020- obszary strategiczne	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”)	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	3
Maksymalna liczba punktów: 9	Razem osiągnięta liczba punktów:	9

Źródło: opracowanie własne

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK) jest najważniejszym dokumentem dotyczącym planowania przestrzennego w Polsce. Określa w długookresowej, 20-letniej, perspektywie kierunki w jakich powinien następować rozwój przestrzenny. Dokument ten zawiera również wizję, która ma być możliwa do zrealizowania przy uwzględnieniu zamierzonych zasad i celów działania.

Zawarte w KPZK sześć celów jest wzajemnie ze sobą powiązanych, mają one odniesienia do celów polityki regionalnej, co pokazuje spójność dokumentów strategicznych.

Również Strategia jest spójna z założeniami Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, co przedstawia kolejna tabela (Tabela 11.).

Tabela 11. Ocena zgodności pomiędzy Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	
Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3
Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3
Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	3
Maksymalna liczba punktów: 18	Razem osiągnięta liczba punktów:	18

Źródło: opracowanie własne

Krajowa Polityka Miejska

Dokument, zgodnie z art. 21 b ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2014 nr 0 poz. 1649), określa planowane działania administracji rządowej z zakresu polityki miejskiej – zrównoważonego rozwoju miast i obszarów funkcjonalnych. Krajowa Polityka Miejska zawiera jeden cel strategiczny, którego powiązanie ze Strategią przedstawia kolejna tabela (Tabela 12.).

Tabela 12. Ocena zgodności pomiędzy Krajową Polityką Miejską i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Krajowa Polityka Miejska	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cel strategiczny: wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	3

Krajowa Polityka Miejska	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia	
Maksymalna liczba punktów: 3	Razem osiągnięta liczba punktów:	3

Źródło: opracowanie własne

Projekt Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023

Dokument jest kontynuacją Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015, wyznaczającym priorytety inwestycyjne w zakresie krajowej infrastruktury drogowej. Zawiera cztery cele szczegółowe, z których trzy odnoszą się do OF PN2020 (jeden z celów ma znaczenie dla miast wojewódzkich).

Tabela 13. Ocena zgodności pomiędzy Projektem Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Projekt Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cel szczegółowy 1. Zwiększenie spójności sieci dróg krajowych (kontynuacja istniejących odcinków, budowa węzłów)	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej OF PN2020 Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego OF PN2020	3
Cel szczegółowy 2. Wzmocnienie efektywności transportu drogowego (skrócenie średniego czasu przejazdów)	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna OF PN2020 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej OF PN2020	3
Cel szczegółowy 3. Wzrost bezpieczeństwa ruchu drogowego (redukcja liczby wypadków i ich ofiar)	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców OF PN2020	3
Cel szczegółowy 4. Poprawa dostępu do rynków i usług (połączenie miast wojewódzkich z Warszawą)	Cel dotyczy połączenia miast wojewódzkich z Warszawą – nie dotyczy OF PN2020.	Wyłączone z analizy spójności
Maksymalna liczba punktów: 9	Razem osiągnięta liczba punktów:	9

Źródło: opracowanie własne

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020

Dokument wyznacza ścieżki oraz politykę rozwoju stymulującą wzrost gospodarczy oparty na poprawie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki kraju i regionów. Zamiarem jest utworzenie Gospodarki Opartej na Wiedzy (GOW). Zważywszy na wyzwania i analizowane uwarunkowania o charakterze globalnym, europejskim i krajowym. W ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 celem Programu jest „oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej (przez likwidowanie istniejących barier rozwojowych) i podnoszeniu sprawności i efektywności państwa”⁵.

⁵ Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020, s. 6.

Tabela 14. Ocena zgodności pomiędzy Programem Operacyjnym Inteligentny Rozwój 2014-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny		
1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.1. Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy 1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację; wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1 Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego OF PN2020 5.1 Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3 Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4 Wzrost poziomu kooperacji	2
3. Podnoszenie konkurencyjności Małych i Średnich Przedsiębiorstw, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury	3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości 3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, w szczególności w celu internacjonalizacji 3.4. Wspieranie zdolności Małych i Średnich Przedsiębiorstw w zaangażowanie się w proces wzrostu ekonomicznego i innowacji	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego OF PN2020 5.1 Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3 Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4 Wzrost poziomu kooperacji	2
Maksymalna liczba punktów: 6		Razem osiągnięta liczba punktów:	4

Źródło: opracowanie własne

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

PO IIŚ 2014-2020 to największy program operacyjny finansowany z Funduszy Europejskich. Dotyczy on zagadnień takich jak: gospodarka niskoemisyjna, ochrona

środowiska i adaptacja do zmian klimatu, rozwój transportu i poprawa bezpieczeństwa energetycznego, a także ochrona zdrowia i dziedzictwa kulturowego. Obszary wsparcia zostały określone w dziesięciu osiach priorytetowych, których zgodność z celami strategicznymi i operacyjnymi Strategii przedstawia poniższa tabela (Tabela 15.).

Tabela 15. Ocena zgodności pomiędzy Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Oś I – Zmniejszenie emisyjności gospodarki	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	3
Oś II – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej, Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Oś III – Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego		0
Oś IV – Infrastruktura drogowa dla miast		0
Oś V – Rozwój transportu kolejowego w Polsce	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	3
Oś VI – Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej OF PN2020	3
Oś VII – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego		0
Oś VIII – Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	3

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	
Oś IX – Wzmocnienie strategicznej infrastruktury i rozwoju zasobów kultury	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	3
Oś X – Pomoc techniczna		0
Maksymalna liczba punktów: 30	Razem osiągnięta liczba punktów:	18

Źródło: opracowanie własne

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

PO WER wspiera obszary związane z zatrudnieniem, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, edukacją (w tym szkolnictwem wyższym), a także zdrowiem i współpracą międzynarodową. Składa się on z pięciu osi priorytetowych, których powiązanie z celami Strategii pokazuje kolejna tabela (Tabela 16.).

Tabela 16. Ocena zgodności pomiędzy Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Oś I – Osoby młode na rynku pracy	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	3
Oś II – Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1 Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego	3

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5 Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	
Oś III – Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju		0
Oś IV – Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3 Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3
Oś V – Wsparcie dla obszaru zdrowia		0
Maksymalna liczba punktów: 15	Razem osiągnięta liczba punktów:	9

Źródło: opracowanie własne

Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020

Finansowanie działań z tego programu ma na celu ograniczenia wykluczenia cyfrowego wśród Polaków, umożliwienie funkcjonowania i rozwoju e-administracji. PO PC zawiera cztery osie priorytetowe, których powiązanie z celami Strategii pokazuje kolejna tabela (Tabela 17.).

Tabela 17. Ocena zgodności pomiędzy Programem Operacyjnym Cyfrowa Polska i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Oś I – Powszechny dostęp do szybkiego internetu	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	3
Oś II – E-Administracja i otwarty rząd		0
Oś III – Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców: 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego: 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki.	3
Oś IV – Pomoc techniczna		0
Maksymalna liczba punktów: 12	Razem osiągnięta liczba punktów:	6

Źródło: opracowanie własne

Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020

PO PT jest specyficznym programem, rozumianym jako narzędzie wzmocnienia administracji oraz instrument wsparcia realizacji polityki spójności. Co więcej, wszystkie projekty w ramach osi priorytetowych 1, 2, 3 i 4 będą wyłaniane w trybie pozakonkursowym. Dlatego nie jest przyjęte prowadzenie analizy spójności Strategii z powyższym programem operacyjnym.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Program ten skierowany jest na szeroko rozumiany rozwój terenów wiejskich: poprawę konkurencyjności rolnictwa, umożliwianie transferu technologii przede wszystkim z zakresu rolnictwa i leśnictwa, efektywne gospodarowanie zasobami, a także zwiększanie potencjału ludzkiego i społecznego.

W ramach PROW 2014-2020 będzie realizowanych łącznie 15 działań, które odnoszą się do wymienionych wyżej zagadnień.

Tabela 18. Ocena zgodności pomiędzy Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
M01 – Transfer wiedzy i działalność informacyjna (art. 14)	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	2

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	<p>4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych</p> <p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw</p> <p>5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa</p> <p>5.4. Wzrost poziomu kooperacji</p>	
M04 – Inwestycje w środki trwałe (art. 17)		0
M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)	<p>Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców</p> <p>1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców</p> <p>1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna</p> <p>3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej</p> <p>3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej</p> <p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów</p> <p>4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych</p> <p>4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego</p>	3
M08 – Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów (art. 21-26)	<p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów</p> <p>4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych</p>	1
M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	<p>Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców</p> <p>1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców</p> <p>1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców</p>	3

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	<p>Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna</p> <p>3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej</p> <p>3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej</p> <p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów</p> <p>4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych</p> <p>4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego</p> <p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw</p> <p>5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa</p> <p>5.4. Wzrost poziomu kooperacji</p>	
Maksymalna liczba punktów: 15	Razem osiągnięta liczba punktów:	9

Źródło: opracowanie własne

Europejska Współpraca Terytorialna i Europejski Instrument Sąsiedztwa: INTERREG V-A Republika Czeska-Polska, Program Interreg Europa, Program Interreg Europa Środkowa

Trzy analizowane programy unijnego wsparcia: INTERREG V-A Republika Czeska-Polska, Interreg Europa i Interreg Europa Środkowa koncentrują swoje działania na współpracy transgranicznej. O fundusze mogą ubiegać się beneficjenci, którzy pochodzą lub działają na obszarze objętym wsparciem w ramach danego programu. Każdy z nich zawiera kilka osi priorytetowych, w ramach których przyznawane są środki finansowe na realizowane w ich ramach projekty. Ocenę zgodności pomiędzy osiami tych programów a Strategią przedstawiają kolejne tabele (Tabela 19., Tabela 20., Tabela 21.).

Tabela 19. Ocena zgodności pomiędzy programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Oś I – Wspólne zarządzanie ryzykiem	<p>Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna</p> <p>3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej</p>	2

INTERREG V-A Republika Czeska- Polska	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Oś II – Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa 5.5. Niski poziom bezrobocia	3
Oś III – Edukacja i kwalifikacje	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	3
Oś IV – Współpraca instytucji i społeczności	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców, 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	3
Maksymalna liczba punktów: 12	Razem osiągnięta liczba punktów:	11

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20. Ocena zgodności pomiędzy programem Interreg Europa i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Interreg Europa	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Oś I – Badania naukowe, postęp technologiczny i innowacje	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	3
Oś II – Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	3
Oś III – Gospodarka niskoemisyjna	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Oś IV – Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3
Maksymalna liczba punktów: 12	Razem osiągnięta liczba punktów:	12

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21. Ocena zgodności pomiędzy programem Interreg Europa Środkowa i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Interreg Europa Środkowa	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Oś I – Współpraca w zakresie innowacji na rzecz zwiększenia konkurencyjności Europy Środkowej	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	3
Oś II – Współpraca w zakresie strategii niskoemisyjnych w Europie Środkowej	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Oś III – Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w Europie Środkowej	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3

Interreg Europa Środkowa	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Oś IV – Współpraca na rzecz poprawy powiązań transportowych Europy Środkowej	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	3
Maksymalna liczba punktów: 12	Razem osiągnięta liczba punktów:	12

Źródło: opracowanie własne

2.2.5. Dokumenty regionalne

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku jest najważniejszym dokumentem strategicznym w województwie. Wyznacza on główne cele i priorytety działania, których realizacja ma na celu rozwój regionu.

Strategia rozwoju województwa jest dokumentem własnym samorządu wojewódzkiego, stanowiącym o kształcie polityki regionalnej.

W Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku zostało sformułowane dziesięć celów strategicznych, które odnoszą się do pięciu wyzwań rozwojowych, takich jak:

- Zapobieganie i przeciwdziałanie procesom depopulacji,
- Przygotowane do rynku pracy aktywne społeczeństwo,
- Konkurencyjna gospodarka oparta na innowacyjności i współpracy z nauką,
- Atrakcyjne obszary do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku,
- Zrównoważony rozwój aglomeracji opolskiej, miast i obszarów wiejskich regionu.

Cele strategiczne 1-7 mają wymiar horyzontalny, odnoszący się do całego terytorium województwa, a cele 8-10 nastawione są na konkretny obszar, wyróżniony terytorialnie.

Tabela 22. Ocena zgodności pomiędzy Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
WYZWANIE 1. PRZYGOTOWANE DO RYNKU PRACY AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO		
CEL STRATEGICZNY 1. Konkurencyjny i stabilny rynek pracy	1.1. Poprawa jakości kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy 1.2. Wspieranie kształcenia ustawicznego 1.3. Wspieranie zatrudnienia i samozatrudnienia 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	3

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	1.5. Rozwój usług opiekuńczych i wychowawczych	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.5. Niski poziom bezrobocia	
CEL STRATEGICZNY 2. Aktywna społeczność regionalna	2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego 2.2. Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej 2.3. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.2 Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.2. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.3. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	3
WYZWANIE 2. KONKURENCYJNA GOSPODARKA OPARTA NA INNOWACYJNOŚCI I WSPÓŁPRACY Z NAUKĄ			
CEL STRATEGICZNY 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	3.1. Rozwój potencjału badawczo-rozwojowego na rzecz regionalnej gospodarki	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	3

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	<p>3.2. Wzmocnienie powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu</p> <p>3.3. Wspieranie powiązań kooperacyjnych w gospodarce</p> <p>3.4. Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji</p>	<p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw</p> <p>5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców</p> <p>5.4. Wzrost poziomu kooperacji</p> <p>5.5. Niski poziom bezrobocia</p> <p>5.6. Rozwinięta i spójna promocja</p>	
CEL STRATEGICZNY 4. Dynamiczne przedsiębiorstwa	<p>4.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i nowoczesnego rzemiosła</p> <p>4.2. Rozwój sektora usług rynkowych</p> <p>4.3. Wspieranie współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw</p>	<p>Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców</p> <p>1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów</p> <p>4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego</p> <p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw</p> <p>5.3. Wzrost poziomu kooperacji</p> <p>5.5. Niski poziom bezrobocia</p> <p>5.6. Rozwinięta i spójna promocja</p>	3
WYZWANIE 3. DO ZAMIESZKANIA, I WYPOCZYNKU	ATRAKCYJNE OBSZARY INWESTOWANIA		
CEL STRATEGICZNY 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna	<p>5.1. Poprawa jakości i dostępności do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych</p> <p>5.2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego</p> <p>5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury</p>	<p>Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców</p> <p>1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców</p> <p>1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców</p> <p>1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej</p>	3

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
		<p>1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego</p> <p>2.1. Rozwinięty kapitał ludzki</p> <p>Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna</p> <p>3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej</p> <p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów</p> <p>4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego</p> <p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.3. Wzrost poziomu kooperacji</p> <p>5.6. Rozwinięta i spójna promocja</p>	
CEL STRATEGICZNY 6. Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług	<p>6.1. Rozwój powiązań transportowych</p> <p>6.2. Poprawa dostępności do aglomeracji opolskiej</p> <p>6.3. Integracja systemu transportu zbiorowego</p> <p>6.4. Poprawa bezpieczeństwa na szlakach komunikacyjnych</p>	<p>Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna</p> <p>3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej</p> <p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.6. Rozwinięta i spójna promocja</p>	3
CEL STRATEGICZNY 7. Wysoka jakość środowiska	<p>7.1. Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej</p> <p>7.2. Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki</p> <p>7.3. Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności</p> <p>7.4. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych</p> <p>7.5. Przeciwdziałanie i usuwanie skutków zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych</p>	<p>Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna</p> <p>3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej</p> <p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów</p> <p>4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego</p>	2

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
WYZWANIE 4. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ AGLOMERACJI OPOLSKIEJ, MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH REGIONU			
CEL STRATEGICZNY 8. Konkurencyjna aglomeracja opolska	8.1. Rozwój i wzmacnianie funkcji metropolitalnych 8.2. Rozwój przestrzeni aglomeracji wraz ze wzmacnianiem powiązań instytucjonalnych i społecznych 8.3. Kreowanie pozytywnego wizerunku aglomeracji i rozwój współpracy z ośrodkami regionalnymi	Nie dotyczy- ten cel Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego dotyczy rozwoju aglomeracji opolskiej, do której OF PN2020, ze względu na swoje położenie terytorialne, nie przynależy.	
CEL STRATEGICZNY 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu	9.1. Wspieranie potencjału gospodarczego i społecznego miast 9.2. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja na obszarach miejskich	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	2
CEL STRATEGICZNY 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie	10.1. Wspieranie pozarolniczej aktywności gospodarczej i inicjatyw lokalnych 10.2. Rozwój wielofunkcyjnego rolnictwa i rybactwo 10.3. Rozwój sektora rolno-spożywczego 10.4. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia	3

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Maksymalna liczba punktów: 27		Razem osiągnięta liczba punktów:	25

Źródło: opracowanie własne

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku to dokument planistyczny, wyznaczający kierunki rozwoju innowacyjności i transferu wiedzy. Dokument uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne sytuacji w województwie opolskim, takie jak: spowolnienie gospodarcze i kryzys finansowy, negatywna sytuacja demograficzna, konieczność zwiększenia liczby trwałych miejsc pracy i dostosowania ich do potrzeb nowoczesnej gospodarki, zwiększenie nakładów na badania i rozwój, a także określenie nowych kierunków rozwoju Wspólnoty Europejskiej, Polski i regionu.

Dokument wyznacza następujące cele strategiczne:

I.1: Identyfikacja i wsparcie przedsięwzięć innowacyjnych kluczowych dla rozwoju sektora

I.2: Tworzenie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji

I.3: Rozwój potencjału gospodarczego i współpracy międzysektorowej na rzecz realizacji przedsięwzięć innowacyjnych

II.1: Edukacja na rzecz tworzenia postaw kreatywnych, przedsiębiorczych i innowacyjnych

II.2: Kształcenie dla innowacyjnej gospodarki oraz tworzenie kultury innowacyjnej

II.3: Unowocześnienie infrastruktury naukowo badawczej w obszarach związanych z komercjalizacją specjalizacji regionalnych

III.1: Inicjowanie regionalnych przedsięwzięć na rzecz innowacji

III.2: Rozwój instrumentów inżynierii finansowej na rzecz wsparcia specjalizacji inteligentnych

III.3: Skuteczny i efektywny system wsparcia usług na rzecz specjalizacji inteligentnych

Tabela 23. Ocena zgodności pomiędzy Regionalną Strategią Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
I.1: Identyfikacja i wsparcie przedsięwzięć innowacyjnych kluczowych dla rozwoju sektora	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	3

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	
I.2: Tworzenie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Rozwinięta i spójna promocja	3
I.3: Rozwój potencjału gospodarczego i współpracy międzysektorowej na rzecz realizacji przedsięwzięć innowacyjnych	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Rozwinięta i spójna promocja	2
II.1: Edukacja na rzecz tworzenia postaw kreatywnych, przedsiębiorczych i innowacyjnych	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	3
II.2: Kształcenie dla innowacyjnej gospodarki oraz tworzenie kultury innowacyjnej	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	2
II.3: Unowocześnienie infrastruktury naukowo badawczej w obszarach związanych z komercjalizacją specjalizacji regionalnych	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	2
III.1: Inicjowanie regionalnych przedsięwzięć na rzecz innowacji	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	2
III.2: Rozwój instrumentów inżynierii finansowej na rzecz wsparcia specjalizacji inteligentnych	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców	2

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
III.3: Skuteczny i efektywny system wsparcia usług na rzecz specjalizacji inteligentnych	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	2
Maksymalna liczba punktów: 27	Razem osiągnięta liczba punktów:	21

Źródło: opracowanie własne

Specjalna Strefa Demograficzna województwa opolskiego do 2020 roku

Celem powstania dokumentu jest identyfikacja podstawowych przyczyn, które powodują wyludnianie się województwa opolskiego, a także sposoby przeciwdziałania niekorzystnym tendencjom demograficznym. By tego dokonać sporządzono diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej. Program przedstawia pakiety działań, które zostaną podjęte w celu poprawy sytuacji demograficznej w województwie opolskim:

Pakiet I. Praca to bezpieczna rodzina

Pakiet II. Edukacja a rynek pracy

Pakiet III. Opieka żłobkowo-przedszkolna

Pakiet IV. Złota jesień

Tabela 24. Ocena zgodności pomiędzy Programem Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Program Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 roku – pakiety i cele szczegółowe	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
PAKIET I. Praca to bezpieczna rodzina Cel 1. Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie Cel 2. Rozwój przedsiębiorczości Cel 3. Rozwój biznesu społecznie odpowiedzialnego Cel 4. Tworzenie sieci powiązań biznesowych	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia	3
PAKIET II. Edukacja a rynek pracy Cel 1. Kształtowanie i wspomaganie rozwoju osobowego uczniów Cel 2. Poprawa przygotowania praktycznego absolwentów szkół Cel 3. Dopasowanie oferty kształcenia do potrzeb gospodarki regionu	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	3

Program Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 roku – pakiety i cele szczegółowe	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cel 4. Wzrost przedsiębiorczych postaw mieszkańców Cel 5. Wspieranie procesu edukacyjnego uczniów z rodzin reemigrantów i imigrantów Cel 6. Dostosowanie kwalifikacji osób dorosłych do zmieniających się potrzeb gospodarki		
PAKIET III. Opieka żłobkowo-przedszkolna Cel 1. Rozwój kompleksowej opieki zdrowotnej nad matką i dzieckiem Cel 2. Zwiększenie dostępności i jakości usług instytucji opieki nad małym dzieckiem Cel 3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przyjaznej rodzicom	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	3
Pakiet IV. Złota jesień Cel 1. Podniesienie jakości oraz zwiększenie dostępności usług na rzecz osób starszych Cel 2. Wzrost aktywności osób starszych Cel 3. Podniesienie kompetencji cyfrowych osób 50+	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	3
Maksymalna liczba punktów: 12	Razem osiągnięta liczba punktów:	12

Źródło: opracowanie własne

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020

RPO WO na lata 2014-2020 to dokument określający obszary i szczegółowe działania, jakie organy samorządu województwa opolskiego podejmują lub mają zamiar podjąć na rzecz wspierania rozwoju regionu. Jak wskazuje nazwa, jest to dokument operacyjny, a więc podrzędny wobec Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku. Dokument

określa działania i obszary wsparcia w nowej perspektywie finansowej, która przypada na lata 2014-2020.

Program wyznacza 10 osi priorytetowych:

- I.2.A Innowacje w gospodarce
- II.2.A Konkurencyjna gospodarka
- III.2.A. Gospodarka niskoemisyjna
- IV.2.A Zapobieganie zagrożeniom
- V.2.A Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego
- VI.2.A Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców
- VII.2.A Konkurencyjny rynek pracy
- VIII.2.A Integracja Społeczna
- IX.2.A Wysoka jakość edukacji
- X.2.A Inwestycje w infrastrukturę społeczną

Kolejna tabela (Tabela 25.) prezentuje wyniki analizy spójności omawianego dokumentu ze Strategią.

Tabela 25. Ocena zgodności pomiędzy Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
I.2.A Innowacje w gospodarce	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	2
II.2.A Konkurencyjna gospodarka	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	3
III.2.A. Gospodarka niskoemisyjna	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców	2

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
	1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	
IV.2.A Zapobieganie zagrożeniom	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	3
V.2.A Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3
VI.2.A Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	2
VII.2.A Konkurencyjny rynek pracy	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	3

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
	<p>1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej</p> <p>Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna</p> <p>3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej</p> <p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw</p> <p>5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców</p> <p>5.5. Niski poziom bezrobocia</p>	
VIII.2.A Integracja społeczna	<p>Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców</p> <p>1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców</p> <p>1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców</p> <p>1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej</p> <p>Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego</p> <p>2.1. Rozwinięty kapitał ludzki</p> <p>2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.5. Niski poziom bezrobocia</p>	2
IX.2.A Wysoka jakość edukacji	<p>Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców</p> <p>1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej</p> <p>Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego</p> <p>2.1. Rozwinięty kapitał ludzki</p>	2
X.2.A Inwestycje w infrastrukturę społeczną	<p>Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców</p> <p>1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców</p> <p>1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców</p>	3

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
	1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców	
Maksymalna liczba punktów: 30	Razem osiągnięta liczba punktów:	25

Źródło: opracowanie własne

Wieloletni plan działań na rzecz zatrudnienia do 2015 roku (województwo opolskie)

Celem powstania dokumentu jest zwiększenie aktywności mieszkańców województwa (zarówno w wymiarze zawodowym, jak i społecznym), co ma przyczynić się do ograniczenia migracji zarobkowych. Dlatego też podejmowane mają być działania ukierunkowane na zwiększenie liczby osób pracujących w województwie.

Tabela 26. Ocena zgodności pomiędzy Wieloletnim planem działania na rzecz zatrudnienia do 2015 roku i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Wieloletni plan działań na rzecz zatrudnienia do 2015 roku (województwo opolskie)	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Priorytet I. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców Opolszczyzny	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia	3

Wieloletni plan działań na rzecz zatrudnienia do 2015 roku (województwo opolskie)	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Priorytet II. Integracja społeczna w obszarze rynku pracy	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.5. Niski poziom bezrobocia	3
Priorytet III. Edukacja i kształcenie ustawiczne	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia	3
Priorytet IV. Rozwój badań i lepszy dostęp do informacji o rynku pracy	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia	2
Maksymalna liczba punktów: 12	Razem osiągnięta liczba punktów:	11

Źródło: opracowanie własne

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa opolskiego

Opracowanie tego dokumentu wynika z ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. 2011 r., Nr 5 poz. 13 z późn. zm.). Głównym celem jego powstania jest podniesienie jakości systemu transportowego województwa opolskiego i zagwarantowanie jego dalszego, zrównoważonego rozwoju. Będzie to realizowane poprzez poniższe cele szczegółowe.

Tabela 27. Ocena zgodności pomiędzy Planem zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa opolskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa opolskiego	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena zgodności
Cel 1. Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu – instrument poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych.	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	3

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa opolskiego	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena zgodności
Cel 2. Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego – instrument zwiększania wydajności systemu z jednoczesnym ograniczaniem kosztów.	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	3
Cel 3. Integracja systemu transportowego – w układzie gałęziowym i terytorialnym.	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	3
Cel 4. Wspieranie konkurencyjności gospodarki – instrument rozwoju gospodarczego.	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	3
Cel 5. Poprawa bezpieczeństwa – radykalna redukcja liczby wypadków i ograniczenie ich skutków (zabici, ranni) oraz poprawa bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu.	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	1
Cel 6. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i warunki życia.	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Maksymalna liczba punktów: 18	Razem osiągnięta liczba punktów:	16

Źródło: opracowanie własne

Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do 2018 roku

Zarząd województwa jest zobligowany do opracowania programu ochrony środowiska przez ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r., nr 25 poz. 150 z późn.zm.). Przy opracowywaniu dokumentu uwzględniona została polityka ekologiczna na poziomie krajowym i wojewódzkim, jak również charakterystyka województwa.

Tabela 28. Ocena zgodności pomiędzy Programem ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do 2018 roku i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do 2018 – priorytety	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena zgodności
Ochrona wód i gospodarka wodna	4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Ochrona powierzchni ziemi przed odpadami	4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami i środowiska człowieka przed hałasem	4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody	4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Ochrona powierzchni ziemi i środowiska glebowego	4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Maksymalna liczba punktów: 15	Razem osiągnięta liczba punktów:	15

Źródło: opracowanie własne

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego to porozumienie zawarte między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a samorządem województwa opolskiego dotyczące koordynowania dużych, kluczowych dla województwa inwestycji.

Tabela 29. Ocena zgodności pomiędzy Kontraktem Terytorialnym dla Województwa Opolskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego – cele rozwojowe i kierunki działań	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
1) poprawa jakości badań oraz wzmocnienie współpracy sektora nauki i gospodarki: a) wzmocnienie infrastruktury B+R oraz badań w jednostkach naukowych wynikających ze specjalizacji krajowych i regionalnych, b) wzmacnianie i integrowanie działań jednostek naukowych, instytucji otoczenia biznesu oraz podmiotów gospodarczych w zakresie kluczowych dla regionu branż i technologii, w tym inteligentnych specjalizacji	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	2
2) rozwój powiązań transportowych regionu: a) poprawa dostępności transportowej na osi północ-południe, b) poprawa powiązań transportowych między miastami oraz obszarami funkcjonalnymi regionu: poprawa parametrów technicznych dróg wojewódzkich, c) przebudowa odcinków dróg stanowiących wąskie gardła w dostępności regionu, d) budowa obwodnic miast, e) usuwanie niedoborów przepustowości infrastruktury kolejowej;	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	2

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego – cele rozwojowe i kierunki działań	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
3) budowa, rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci elektroenergetycznej;	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	1
4) zapobieganie negatywnym skutkom powodzi;	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	3
5) zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego;	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
6) zwiększenie poziomu zatrudnienia w województwie: a) działania na rzecz aktywnej polityki rynku pracy wobec grup znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, b) rozwój przedsiębiorczości, c) upowszechnianie różnych form opieki nad dziećmi do lat 2, d) poprawa adaptacyjności przedsiębiorstw i pracowników;	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia	3
7) redukcja poziomu wykluczenia społecznego: a) zwiększenie aktywności społecznej i przeciwdziałanie ubóstwu, b) poprawa dostępu do usług społecznych i inwestycje niezbędne do realizacji usług społecznych i usług aktywnej integracji społecznej,	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	3

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego – cele rozwojowe i kierunki działań	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
c) rozwój ekonomii społecznej;	1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	
8) podniesienie poziomu wykształcenia i kompetencji w regionie: a) upowszechnienie edukacji przedszkolnej, b) podniesienie jakości kształcenia zawodowego, c) wsparcie edukacji ogólnej w zakresie kompetencji kluczowych dla funkcjonowania na rynku pracy, d) upowszechnienie uczestnictwa osób w uczeniu się przez całe życie w powiązaniu z potrzebami rynku pracy;	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.5. Niski poziom bezrobocia	3
9) podniesienie jakości i dostępności usług z zakresu ochrony zdrowia, w szczególności: a) rozwój i racjonalizacja bazy ochrony zdrowia – inwestycje w infrastrukturę podmiotów leczniczych ukierunkowane na specyficzne dla województwa problemy zdrowotne, inwestycje wspierające kompleksową opiekę nad matką i dzieckiem, b) działania profilaktyczne ukierunkowane na schorzenia o wysokiej zachorowalności w regionie, c) rozwój usług opiekuńczych nad osobami starszymi i zależnymi;	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	3
10) rozwój miasta wojewódzkiego, obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie oraz miast regionalnych i subregionalnych	Wszystkie cele strategiczne dotyczą miasta subregionalnego Nysy i powiązanego z nim Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020	3
11) wsparcie rewitalizacji dzielnic i miast o wysokim nasileniu niekorzystnych zjawisk społecznych i gospodarczych	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	1

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego – cele rozwojowe i kierunki działań	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	
Maksymalna liczba punktów: 33	Razem osiągnięta liczba punktów:	27

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020

Dokument koncentruje się na stworzeniu spójnej wizji rozwoju zachodniej części Polski. Potrzebę jego powstania wyraziły władze pięciu województw – dolnośląskiego, lubuskiego, opolskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego. W dokumencie zwrócono szczególną uwagę na działania, które wymagają współpracy ponadregionalnej, na obszarze więcej niż jednego województwa. Postawiono na selektywność obszarów wsparcia tj. na skupienie się na wybranych obszarach tematycznych, których występowanie na terenie Polski Zachodniej jest szczególnie silne. W dokumencie określono wizję tego, jak powinna wyglądać Polska Zachodnia – makroregion ten ma być „współpracujący, kreatywny, atrakcyjny, mobilizujący, otwarty”. Celem głównym jest „wzrost konkurencyjności Polski Zachodniej w wymiarze europejskim przez efektywne wykorzystanie potencjałów makroregionu”.

Na podstawie stworzonej diagnozy określono cele szczegółowe, nawiązujące do celu głównego. Celami tymi są:

- integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu,
- budowa oferty gospodarczej makroregionu,
- wzmacnianie potencjału naukowo-badawczego makroregionu.

Tabela 30. Ocena zgodności pomiędzy Strategią Rozwoju Polski Zachodniej 2020 i celami Strategii OF PN2020

Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020- cele szczegółowe	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
Cel szczegółowy I: integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu	<p>Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna</p> <p>3.1. Wzrost poziomu dostępności do infrastruktury technicznej</p> <p>3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej</p> <p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów</p> <p>4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego</p> <p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.4. Wzrost poziomu kooperacji</p>	3

Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020- cele szczegółowe	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
Cel szczegółowy II: budowa oferty gospodarczej makroregionu	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	3
Cel szczegółowy III: wzmocnienie potencjału naukowo-badawczego makroregionu	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	3
Maksymalna liczba punktów: 9	Razem osiągnięta liczba punktów:	9

Źródło: opracowanie własne

2.2.6. Dokumenty lokalne

Plan zrównoważonego rozwoju transportu publicznego dla Powiatu Nyskiego (Plan transportowy)

Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. 2011 nr 5 poz. 13 ze zm.) wymaga od organizatorów publicznego transportu zbiorowego wykonania trzech zadań, tj. planowanie rozwoju transportu, organizowanie publicznego transportu zbiorowego oraz zarządzanie publicznym transportem zbiorowym. Aby te i dodatkowe zadania zostały poprawnie wykonane, zalecana jest realizacja zadania planowania rozwoju transportu w formie planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego (plan transportowy).

Tabela 31. Ocena zgodności pomiędzy Planem zrównoważonego rozwoju transportu publicznego dla powiatu nyskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Plan zrównoważonego rozwoju transportu publicznego dla powiatu nyskiego (Plan transportowy) – cele strategiczne	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cel 1. Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	3
Cel 2. Poprawa efektywności	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	3
Cel 3. Integracja systemu transportowego	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	3
Cel 4. Wspieranie konkurencyjności gospodarki	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	2
Cel 5. Poprawa bezpieczeństwa	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	1
Cel 6. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i warunki życia.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Maksymalna liczba punktów: 18	Razem osiągnięta liczba punktów:	15

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego

Dokument opisuje aktualne uwarunkowania wpływające na atrakcyjność turystyczną powiatu nyskiego. W Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego zawarta jest również wizja i misja, do realizacji których będą dążyć władze lokalne, przedsiębiorcy i mieszkańcy. Kolejna tabela (Tabela 32.) pokazuje cele tego właśnie dokumentu i ich powiązanie z celami Strategii.

Tabela 32. Ocena zgodności pomiędzy strategią rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Strategia rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
CEL STRATEGICZNY 1. Produkty turystyczne szansą na wyróżnienie powiatu nyskiego	<p>Cel kierunkowy 1.1 Opracowanie koncepcji strategicznego rozwoju unikalnych subregionalnych produktów turystycznych</p> <p>Cel kierunkowy 1.2 Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności produktów turystycznych powiatu nyskiego</p>	<p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów</p> <p>4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego</p> <p>4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych</p> <p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw</p>	3
CEL STRATEGICZNY 2. Partnerstwo dla turystyki	<p>Cel kierunkowy 2.1 Wspieranie struktur na rzecz rozwoju turystyki w powiecie nyskim</p> <p>Cel kierunkowy 2.2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości turystycznej na Ziemi Nyskiej</p> <p>Cel kierunkowy 2.3 Wypracowanie modelu współpracy partnerskiej w tworzeniu i zarządzaniu produktem turystycznym</p>	<p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw</p>	3
CEL STRATEGICZNY 3. Pokonywanie granic z turystyką	<p>Cel kierunkowy 3.1 Ukierunkowanie i wzmocnienie transgranicznej współpracy na rzecz rozwoju ruchu turystycznego</p> <p>Cel kierunkowy 3.2 Opracowanie koncepcji strategicznego rozwoju transgranicznych produktów turystycznych</p> <p>Cel kierunkowy 3.3 Wspieranie i inicjowanie długofalowej współpracy transgranicznej na poziomie branży turystycznej i mieszkańców</p>	<p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów</p> <p>4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego</p>	3

Strategia rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
CEL STRATEGICZNY 4. Komfortowo, bezpiecznie, o wysokim standardzie	<p>Cel kierunkowy 4.1 Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej zgodnej z kierunkiem rozwoju produktów turystycznych</p> <p>Cel kierunkowy 4.2 Wspieranie planowania infrastruktury technicznej i społecznej w powiecie nyskim i jego gminach</p> <p>Cel kierunkowy 4.3 Lobbowanie interesów rozwoju infrastruktury turystycznej, technicznej i społecznej</p>	<p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw</p>	2
Cel Strategiczny 5. Turystyka wysokiej jakości	<p>Cel kierunkowy 5.1 Aktywizacja społeczna dla turystyki powiatu nyskiego</p> <p>Cel kierunkowy 5.2 Doskonalenie kadr dla turystyki</p> <p>Cel kierunkowy 5.3 Wzrost zatrudnienia w turystyce</p>	<p>Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego</p> <p>2.1 Rozwinięty kapitał ludzki</p> <p>2.2 Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców</p>	2
Maksymalna liczba punktów: 15		Razem osiągnięta liczba punktów:	13

Źródło: opracowanie własne

Strategia promocji pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego

Dokument ten jest kontynuacją Strategii rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego. W dokumencie poddano analizie dotychczasowe działania na rzecz popularyzacji Ziemi Nyskiej. Dokument ten wyznacza również nowe kierunki działań na rzecz promocji tego obszaru oraz określa docelowe grupy, do których będą one skierowane.

Tabela 33. Ocena zgodności pomiędzy Strategią promocji pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Strategia promocji pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
<p>CEL STRATEGICZNY 1. Rozwój całorocznej turystyki w Regionie w oparciu o koncepcję marki powiatu nyskiego</p>	<p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.6. Rozwinięta i spójna promocja</p>	3
<p>CEL STRATEGICZNY 2. Wspieranie rozwoju usług (turystycznych, rekreacyjnych, sportowych i związanych z kulturą) dla turystów i mieszkańców oraz współpracy międzysektorowej i transgranicznej</p>	<p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.6. Rozwinięta i spójna promocja</p>	3
<p>CEL STRATEGICZNY 3. Stymulowanie rozwoju lokalnego produktu (słodycze, biopaliwa, bioenergie, surowce skalne), który współtworzyć będzie tożsamości Regionu</p>	<p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.6. Rozwinięta i spójna promocja</p>	3
<p>CEL STRATEGICZNY 4. Działania na rzecz pozyskania dla powiatu nyskiego nowych mieszkańców i zatrzymania studentów</p>	<p>Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1 Rozwinięty kapitał ludzki 2.2 Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców</p>	2

Strategia promocji pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.5. Niski poziom bezrobocia	
CEL STRATEGICZNY 5. Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości w powiecie nyskim (przede wszystkim przedsiębiorczości turystycznej)	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	2
Maksymalna liczba punktów: 15	Razem osiągnięta liczba punktów:	13

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwoju współpracy polsko-czeskiej w Euroregionie Pradziad na lata 2014-2020

Strategia rozwoju współpracy polsko-czeskiej w Euroregionie Pradziad ma na celu określenie sposobu działań, które mogą przyczynić się do rozwoju współpracy transgranicznej. Dokument ten zwraca uwagę, że konieczne jest stworzenie przez polskich i czeskich partnerów wspólnej platformy umożliwiającej wymianę pomysłów czy inicjatyw, które mogą być przydatne w osiągnięciu zakładanych zamierzeń.

Tabela 34. Ocena zgodności pomiędzy Strategią rozwoju współpracy polsko-czeskiej w Euroregionie Pradziad na lata 2014-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Strategia rozwoju współpracy polsko-czeskiej w Euroregionie Pradziad na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
1. Nawiązanie współpracy z bardziej zaawansowanym pod względem transgranicznym Euroregionie.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego. Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	2

Strategia rozwoju współpracy polsko-czeskiej w Euroregionie Pradziad na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
2. Zachęcenie nowych gmin do członkostwa w Euroregionie.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	3
3. Zacieśnienie współpracy w ramach zarządzania Euroregionem i stworzenie wspólnych struktur zarządzania – rozważenie założenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	2
4. Zwiększenie udziału Euroregionu w pracach europejskich organizacji regionów transgranicznych oraz projektach międzynarodowej współpracy sieciowej – w tym udziału w europejskich sieciach i organizacjach tematycznych	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	2
5. Stworzenie platformy współpracy transgranicznej w ramach Euroregionu, która będzie centrum inicjatyw transgranicznych, wymiany doświadczeń i nawiązywania partnerstwa.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	2
6. Stworzenie wspólnego punktu informacji gospodarczej i rynku pracy oraz portalu internetowego mapującego możliwości inwestycyjne gmin członkowskich	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	2
Maksymalna liczba punktów: 18	Razem osiągnięta liczba punktów:	13

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwoju powiatu nyskiego na lata 2004 – 2015

Celem powstania dokumentu jest stworzenie warunków do pełnego wykorzystania potencjału posiadanych zasobów, walorów, zwiększenia współpracy z partnerami regionalnymi w powiecie nyskim oraz pobudzenie do zrównoważonego rozwoju gospodarczego przy wykorzystaniu funduszy krajowych i strukturalnych.

Tabela 35. Ocena zgodności pomiędzy Strategią rozwoju powiatu nyskiego na lata 2004-2015 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Strategia rozwoju powiatu nyskiego na lata 2004 – 2015		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cele strategiczne:	Cele operacyjne:		
1. Utrzymanie i rozwój miejscowego potencjału gospodarczego oraz aktywizacja rynku pracy	1. Gospodarka 1.1. Wzbudzenie trwałego i zrównoważonego rozwoju subregionu, 1.2. Transfer technologii dla miejscowego przemysłu i rolnictwa 1.3. Stworzenie instytucji kredytowania małych i średnich przedsiębiorstw 1.4. Stworzenie warunków dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego i usług 1.5. Przyciągnięcie kapitału zagranicznego 1.6. Stworzenie warunków dla promocji zatrudnienia, samozatrudnienia i tworzenia nowych dziedzin zatrudnienia (ze szczególnym uwzględnieniem małej i średniej przedsiębiorczości)	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia	3
2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej	2. Rolnictwo i obszary wiejskie 2.1. Kreowanie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, alternatywnych źródeł dochodu i wzrostu przedsiębiorczości	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna	2

Strategia rozwoju powiatu nyskiego na lata 2004 – 2015		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cele strategiczne:	Cele operacyjne:		
	2.2. Upowszechnienie wiedzy o Wspólnej Polityce Rolnej i wzbudzenie świadomości działania w nowych warunkach	3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	
3. Rozwój turystyki w oparciu o posiadany potencjał i chronione środowisko naturalne	3. Infrastruktura, komunikacja 3.1. Rozwój i modernizacja sieci komunikacyjnej i telekomunikacyjnej 3.2. Dostosowanie systemu komunikacji do potrzeb społecznych 3.3. Zorganizowanie kolejowych przejść granicznych 3.4. Wykorzystanie szlaków kolejowych dla potrzeb turystyki	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3
4. Wykorzystanie potencjału rolnictwa do trwałego rozwoju produkcji rolno - spożywczej i usług	4. Infrastruktura społeczna 4.1. Dostosowanie szkolnictwa Wspólnoty Nyskiej pod względem materialnym do wymogów rozwoju gospodarczego i społecznego 4.2. Rozwój szkolnictwa wyższego 4.3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego 4.4. Poprawa funkcjonowania pomocy społecznej 4.5. Dostosowanie funkcjonowania służby zdrowia do potrzeb lokalnych 4.6. Tworzenie warunków dla rozwoju ruchu społecznego i organizacji pozarządowych	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa. 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	3
5. Uporządkowanie i modernizacja obszarów wiejskich	5. Kultura	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	3

Strategia rozwoju powiatu nyskiego na lata 2004 – 2015		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cele strategiczne:	Cele operacyjne:		
	5.1. Rozwój kultury we wspólnocie nyskiej 5.2. Wspieranie rozwoju przygranicznej współpracy kulturalnej 5.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego	4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	
6. Rozwój współpracy międzyregionalnej i transgranicznej	6. Ochrona środowiska 6.1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami 6.2. Stworzenie warunków do produkcji czystej energii 6.3. Powiększenie i ochrona obszarów leśnych 6.4. Zmiana systemu grzewczego	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	2
7. Rozwój potencjału kulturalnego i edukacyjnego Ziemi Nyskiej	7. Turystyka 7.1. Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej 7.2. Tworzenie infrastruktury turystycznej, np. szlaki piesze, rowerowe, wodne 7.3. Budowa systemu informacji turystycznej dla Wspólnoty Nyskiej 7.4. Promocja agroturystyki 7.5. Renowacja, konserwacja i utrzymanie zabytków 7.6. Stworzenie systemu promocji turystycznej, 7.8. Wspieranie tworzenia i promocji lokalnych produktów turystycznych 7.9. Wykorzystanie posiadanego potencjału kulturowego, historycznego i przyrodniczego do rozwoju sektora turystyki	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	3

Strategia rozwoju powiatu nyskiego na lata 2004 – 2015		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cele strategiczne:	Cele operacyjne:		
Maksymalna liczba punktów: 21		Razem osiągnięta liczba punktów:	19

Źródło: opracowanie własne

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim

Celem dokumentu jest wyznaczenie kierunków rozwoju gospodarczego powiatu nyskiego, przy założeniu, że jego gospodarka będzie rozwijana poprzez zwiększanie innowacyjności.

Tabela 36. Ocena zgodności pomiędzy Strategią przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Priorytet I: Innowacyjna gospodarka powiatu nyskiego			
Cel strategiczny I.1.: Intensywny rozwój przedsiębiorczości w powiecie nyskim	Cel operacyjny I.1.1.: Stwarzanie warunków do rozwoju sektora MMŚP powiatu nyskiego Cel operacyjny I.1.2.: Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw powiatu nyskiego Cel operacyjny I.1.3.: Wspieranie rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, jako branży kluczowej dla powiatu Cel operacyjny I.1.4.: Rozwój przedsiębiorczości powiatu nyskiego na bazie lokalnych surowców i produktów Cel operacyjny I.1.5.: Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości turystycznej i oferty turystycznej, jako obszaru mogącego wpływać na rozwój gospodarczy	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	3
Cel strategiczny I.2.: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu nyskiego	Cel operacyjny I.2.1.: Podniesienie atrakcyjności oferty terenów inwestycyjnych w gminach powiatu nyskiego	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	3

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	<p>Cel operacyjny I.2.2.: Określenie długoterminowych preferencji w zakresie rozwoju inwestycji w powiecie nyskim i pozyskiwania nowych inwestorów</p> <p>Cel operacyjny I.2.3.: Opracowanie i realizacja polityki promocji inwestycyjnej gmin powiatu</p>	4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	
Cel strategiczny I.3: Wzmocnienie lokalnego rynku pracy	<p>Cel operacyjny I.3.1.: Poprawa warunków pracy i płacy w przedsiębiorstwach powiatu w celu ograniczenia emigracji zarobkowej</p> <p>Cel operacyjny I.3.2.: Zapewnienie atrakcyjnych miejsc prac dla młodych ludzi i specjalistów</p> <p>Cel operacyjny I.3.3.: Podniesienie we współpracy z PWSZ i lokalnym biznesem jakości i konkurencyjności kapitału ludzkiego</p>	<p>Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego</p> <p>2.1. Rozwinięty kapitał ludzki</p> <p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.1 Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw</p> <p>5.3 Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców</p> <p>5.4 Wzrost poziomu kooperacji</p> <p>5.5 Niski poziom bezrobocia</p>	3
Cel strategiczny I.4: Rozwój infrastruktury o wysokiej jakości i funkcjonalności	<p>Cel operacyjny I.4.1.: Zapewnienie zintegrowanego systemu transportu powiatu</p> <p>Cel operacyjny I.4.2.: Poprawa jakości infrastruktury w powiecie dla wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej</p> <p>Cel operacyjny I.4.3.: Lobbowanie powstania atrakcyjnej infrastruktury turystycznej</p>	<p>Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna</p> <p>3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej</p> <p>3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej</p>	3

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	Cel operacyjny I.4.4.: Podniesienie jakości infrastruktury komunalnej dla podniesienia atrakcyjności w wymiarze gospodarczym		
Priorytet II: Wysoka jakość życia w powiecie nyskim			
Cel strategiczny II.1.: Poprawa sytuacji demograficznej powiatu nyskiego	Cel operacyjny II.1.1.: Wspieranie inicjatyw gospodarczych i społecznych przeciwdziałających zjawisku emigracji z powiatu nyskiego Cel operacyjny II.1.2.: Przygotowanie rozwiązań w zakresie polityki społecznej, mających związek z procesem starzenia się społeczności powiatu nyskiego	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	2
Cel strategiczny II.2.: Zapewnienie wsparcia dla rodzin	Cel operacyjny II.2.1.: Przygotowanie inicjatyw zapewniających rozwój rodzin powiatu nyskiego i promujących model rodziny z dziećmi	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	3
Cel strategiczny II.3.: Rozwój wysokiej jakości usług społecznych	Cel operacyjny II.3.1.: Rozwój wysokiej jakości usług edukacyjnych na wszystkich poziomach Cel operacyjny II.3.2.: Poprawa jakości i dostępności specjalistycznych usług medycznych	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców	3

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	Cel operacyjny II.3.3.: Zwiększenie otwartości dla mieszkańców instytucji publicznych na terenie powiatu	1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	
Cel strategiczny II.4.: Stworzenie atrakcyjnej oferty kulturalnej i rekreacyjnej	Cel operacyjny II.4.1.: Promowanie wartości kulturowych powiatu nyskiego Cel operacyjny II.4.2.: Zintegrowanie oferty sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej gmin powiatu nyskiego	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3
Priorytet III: Efektywna współpraca lokalna w procesie zmian			

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cel strategiczny III.1.: Rozwój współpracy międzysektorowej	Cel operacyjny III.1.1.: Budowanie platformy współpracy samorządowej powiatu nyskiego Cel operacyjny III.1.2.: Współpraca biznesu powiatu nyskiego z innymi podmiotami na rzecz rozwoju wspólnej oferty oraz realizacji partnerskich projektów	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	3
Cel strategiczny III.2.: Wzmacnianie platformy współpracy na rzecz zarządzania zmianą gospodarczą	Cel operacyjny III.2.1.: Instytucjonalizowanie Partnerstwa Lokalnego na Rzecz Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „Innowacyjna Nysa” – organu wdrażającego „Strategię” Cel operacyjny III.2.2.: Przygotowanie przez Partnerstwo do wdrożenia „Strategii” i wdrożenia zmiany gospodarczej	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców	2
Cel strategiczny III.3.: Pogłębienie współpracy na rzecz rozwoju z partnerami czeskimi	Cel operacyjny III.3.1.: Promowanie idei Górskiego Pojezierza na pograniczu nysko-jesenickim Cel operacyjny III.3.2.: Zacieśnianie współpracy pomiędzy społecznością transgranicznego regionu nysko-jesenickiego	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3
Cel strategiczny III.4.: Zacieśnianie współpracy ze strukturami szczebla regionalnego	Cel operacyjny III.4.1.: Pozyskanie wsparcia władz szczebla regionalnego w rozwiązywaniu problemów gospodarczo-społecznych w powiecie nyskim Cel operacyjny III.4.2.: Pozyskanie wsparcia podmiotów szczebla regionalnego w negocjacjach z instytucjami mającymi wpływ na różne obszary rozwoju powiatu nyskiego	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	1
Maksymalna liczba punktów: 36		Razem osiągnięta liczba punktów:	32

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Powiatu Prudnickiego na lata 2001-2015

Powodem, dla którego powstała Strategia Rozwoju Powiatu Prudnickiego na lata 2001-2015, jest wyznaczenie ścieżki rozwoju tego obszaru we współudziale z gminami i ich strategiami rozwoju, opartej na zasadzie partnerstwa i koncepcji partycypacji obywatelskiej.

Tabela 37. Ocena zgodności pomiędzy Strategią Rozwoju Powiatu Prudnickiego na lata 2001-2015 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Strategia Rozwoju Powiatu Prudnickiego na lata 2001-2015	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena zgodności
<p>Cel 1. Współpraca transgraniczna, głównie w dziedzinie gospodarczej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja dobrej komunikacji i przejść granicznych (układ komunikacyjny po obu stronach granicy w ramach przejścia granicznego Trzebina – Bartultovice oraz Raclawice Śl. – Głogówek – Osoblaha) Dwukierunkowy, sprawny i efektywny przepływ informacji turystycznej, gospodarczej, sportowo-kulturalnej, itd. Wzajemne poznanie się gmin i członków Euroregionu Pradziad poprzez wymianę różnych grup: młodzieży, grup zawodowych, organizacji, itp. Wykorzystanie możliwości zbytu produktów rolnych polskich w Czechach i czeskich w Polsce Wykorzystanie imprez kulturalnych, wystawienniczych, sportowych do wzajemnego zbliżenia Opracowanie ścieżek rowerowych w Euroregionie i opracowanie planistyczno-kartograficzne Pozyskiwanie pracodawców czeskich Polsko-czeski przepływ siły roboczej, poznanie kultury pracy w oparciu o „EURES-T” 	<p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.6. Rozwinięta i spójna promocja</p> <p style="text-align: right;">3</p>
<p>Cel 2. Uporządkowanie środowiska naturalnego – wyposażenie w infrastrukturę techniczną i rozwiązania systemowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Inwentaryzacja przyrodnicza Euroregionu Pradziad Zmniejszenie skażenia środowiska poprzez kanalizowanie wszystkich wsi powiatu prudnickiego Zakończenie wodociągowania wsi Opracowanie studium kanalizacji sanitarnej gmin powiatu prudnickiego wraz z dolinami Złotego Potoku, Osobłogi, Białki i Złatych Hor 	<p>Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej</p> <p style="text-align: right;">3</p>

Strategia Rozwoju Powiatu Prudnickiego na lata 2001-2015	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena zgodności
	<ul style="list-style-type: none"> • Poszukiwanie wspólnych rozwiązań polsko-czeskich zrzutu ścieków komunalnych w rejonie pogranicza • Wdrożenie systemu segregacji odpadów i ich powtórnego wykorzystania • Uporządkowanie systemów ciepłowniczych z punktu widzenia eliminacji niskiej emisji • Gazyfikacja wsi • Poprawa rozwiązań komunikacyjnych z punktu widzenia bezpieczeństwa człowieka i uciążliwości oddziaływania na środowisko • Regulacja koryt rzecznych i zwiększenie bezpieczeństwa przeciw-powodziowego • Zwiększenia bezpieczeństwa przeciw powodziowego i zabezpieczenie potencjału wody poprzez budowę zbiorników retencyjnych • Ochrona melioracyjna łąk i nasadzenia śródpolne otwartych przestrzeni • Poprawa jakości gleb • Zwiększenie estetyki naszego otoczenia Uzbrojenie terenu pod inwestycje 	
<p>Cel 3. Turystyka – wykorzystanie walorów historycznych, kulturowych i środowiskowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wszechstronna promocja walorów Ziemi Prudnickiej • Aktywizacja kulturalna gmin powiatu • Wykorzystywanie bogactwa kulturowo-historycznego do opracowywania edukacyjnych programów autorskich • Wykorzystanie terenu do budowy ścieżek rowerowych i pieszych szlaków turystycznych • Opracowywanie map, folderów, wydawnictwa regionalne, powiatowe i lokalne • Powiatowe i gminne centra informacji • Rozwój agroturystyki 	<p>Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców</p> <p>1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów</p>
		2

Strategia Rozwoju Powiatu Prudnickiego na lata 2001-2015		Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena zgodności
		4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	
Cel 4. Edukacja dostosowana do rynku pracy i kształcenie ustawiczne.	<ul style="list-style-type: none"> • Bilansowanie potrzeb rynku pracy • Przekształcenie kierunków kształcenia do lokalnych potrzeb • Wsparcie dla edukacji na poziomie ponad licealnym nowe inicjatywy edukacyjne • Bilansowanie potrzeb rynku pracy: rozwój umiejętności powiązany z regionalnymi potrzebami rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie, reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa, promocja przedsiębiorczości • Utworzenie placówek kształcenia ustawicznego • Zwiększenie konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw 	<p>Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego</p> <p>2.1. Rozwinięty kapitał ludzki</p> <p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.5. Niski poziom bezrobocia</p>	3
Cel 5. Aktywizacja przetwórstwa rolno-spożywczego i modelowanie restrukturyzacyjne rolnictwa.	<ul style="list-style-type: none"> • Podjęcie opracowania kompleksowego programu przetwórstwa płodów rolnych, itp. • Współdziałanie wiodących zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego • Powołanie regionalnych finansowych pomocy dla wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw • Rozwój małej przedsiębiorczości na terenach wiejskich jako alternatywne źródło dochodu 	<p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego</p> <p>5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa</p>	1
Cel 6. Poprawa jakości życia oraz zapewnienie stabilności i perspektyw lokalnej społeczności.	<ul style="list-style-type: none"> • Brak w pełni rozwiązanych potrzeb w zakresie infrastruktury • Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców powiatu • Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu • Ułatwianie podejmowania własnej działalności gospodarczej 	<p>Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego</p> <p>2.1. Rozwinięty kapitał ludzki</p> <p>2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców</p>	3

Strategia Rozwoju Powiatu Prudnickiego na lata 2001-2015	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena zgodności
	<ul style="list-style-type: none"> Integracja byłej kadry zawodowej i byłych pracowników cywilnych jednostek wojskowych byłego garnizonu w Prudniku poprzez organizowanie przedsięwzięć integracyjnych 	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw
Cel 7. Zapewnienie ładu przestrzennego powiatu zrównoważonego ekologicznie.	<ul style="list-style-type: none"> Aktywizacja gospodarcza wzdłuż Osobłogi 	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców
Cel 8. Podnoszenie efektywności organizacji sterowania rozwojem.	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja Centrum Rozwoju w powiecie Doskonalenie i rozwój Publicznej Służby Zatrudnienia 	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.5. Niski poziom bezrobocia
Maksymalna liczba punktów: 24	Razem osiągnięta liczba punktów:	19

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko-Czeskiego ze szczególnym uwzględnieniem Powiatu Prudnickiego i Mikroregionu Krnowskiego

Dokument ten powstał w ramach Mikroprojektu pt. „Dobre praktyki –20 lat współpracy polsko-czeskiej” finansowanego ze środków UE. Zawiera on określenie głównych wyzwań, przed którymi stoi powiat prudnicki w oparciu o współpracę transgraniczną z Mikroregionem Krnowskim.

Tabela 38. Ocena zgodności pomiędzy Strategią Rozwoju Pogranicza Polsko-Czeskiego ze szczególnym uwzględnieniem Powiatu Prudnickiego i Mikroregionu Krnowskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko-Czeskiego ze szczególnym uwzględnieniem Powiatu Prudnickiego i Mikroregionu Krnowskiego	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
<p>Wyzwanie 1. Stworzenie warunków godnej egzystencji dla mieszkańców stymulującej dodatni przyrost naturalny.</p>	<p>Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.5. Niski poziom bezrobocia</p>	3
<p>Wyzwanie 2. Stworzenie dobrych warunków dla edukacji począwszy od edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej z elementami budowania tożsamości lokalnej i regionalnej.</p>	<p>Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców</p>	3
<p>Wyzwanie 3. Rozwój Ziemi Prudnickiej i Mikroregionu Krnowskiego jako funkcjonalnej przestrzeni publicznej kreowanej przy aktywnej partycypacji społeczności lokalnych wykorzystującej potencjał położenia przygranicznego.</p>	<p>Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego</p>	3
<p>Wyzwanie 4. Stworzenie konkurencyjnej gospodarki opartej na synergii tradycyjnych sektorów gospodarki i innowacyjnych technologii.</p>	<p>Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia 5.6. Rozwinięta i spójna promocja</p>	3

Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko-Czeskiego ze szczególnym uwzględnieniem Powiatu Prudnickiego i Mikroregionu Krnowskiego	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Wyzwanie 5. Stworzenie wspólnego, funkcjonalnego transgranicznego rynku pracy charakteryzującego się wysokim poziomem konkurencyjności oraz synergią z ofertą edukacyjną i oczekiwaniami potencjalnych inwestorów.	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców 5.4. Wzrost poziomu kooperacji 5.5. Niski poziom bezrobocia 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	3
Maksymalna liczba punktów: 15	Razem osiągnięta liczba punktów:	15

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwoju powiatu głubczyckiego – nie istnieje taki dokument.

2.2.7. Strategie sektorowe

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku (dokument krajowy)

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w 2009 roku jako odpowiedź na wyzwania wynikające z sytuacji gospodarczej, uwarunkowań ekologicznych oraz zobowiązań UE.

Struktura dokumentu oparta jest na sześciu kierunkach, do których zostały opracowane cele przedstawione w kolejnej tabeli (Tabela 39.).

Tabela 39. Ocena zgodności pomiędzy Polityką energetyczną Polski do 2030 roku i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – kierunki działania	Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – cele główne	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Poprawa efektywności energetycznej	Dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	3

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – kierunki działania	Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – cele główne	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
		5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	
	Konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	3
Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii	Racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.	Nie dotyczy	-
	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego.	Nie dotyczy	-
	Zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, rozumianej jako uzyskiwanie ropy naftowej z różnych regionów świata, od różnych dostawców z wykorzystaniem alternatywnych szlaków transportowych.	Nie dotyczy	-
	Budowa magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych.	Nie dotyczy	-

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – kierunki działania	Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – cele główne	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	Zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej	Przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych.	Nie dotyczy	-
Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw	Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
	Osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – kierunki działania	Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – cele główne	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	Ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
	Wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
	Zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii	Zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen.	Nie dotyczy	-
Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko	Ograniczenie emisji CO ₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
	Ograniczenie emisji CO ₂ i NO _x oraz pyłów (w tym PM ₁₀ i PM _{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – kierunki działania	Polityka energetyczna Polski do 2030 roku – cele główne	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	Ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
	Minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	3
	Zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Maksymalna liczba punktów: 39 (57*)		Razem osiągnięta liczba punktów:	39

* wzięcie pod uwagę wszystkich celów głównych umożliwiłoby otrzymanie maksymalnie 57 punktów, część z nich nie dotyczy jednak mniejszych struktur terytorialnych niż kraj i dlatego branie ich pod uwagę nie jest zasadne, stąd po wykluczeniu niektórych celów osiągnięto wynik 39 pkt. W dalszej analizie będzie brana pod uwagę punktacja z ograniczoną liczbą celów.

Źródło: opracowanie własne

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Dokument zawiera priorytety polityki ekologicznej państwa, które można podzielić na trzy obszary tematyczne. Nie wyznaczono jednego ogólnego celu, do którego należy dążyć, lecz szereg mniejszych – średniookresowych powiązanych z obszarami tematycznymi.

Tabela 40. Ocena zgodności pomiędzy Polityką ekologiczną państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Kierunki działań systemowych	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców	2

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	
Ochrona zasobów naturalnych	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3
Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	3
Maksymalna liczba punktów: 9	Razem osiągnięta liczba punktów:	8

Źródło: opracowanie własne

Założenia do Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (dokument krajowy)

Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej ma przyczynić się do przestawienia Polski na gospodarkę niskoemisyjną. Celem podjętych działań ma być osiągnięcie redukcji emisji gazów cieplarnianych i innych substancji. Osiągnięte efekty mają mieć charakter ekonomiczny, społeczny i środowiskowy.

Celem głównym Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej będzie rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju. Cel ten będzie realizowany poprzez sześć celów szczegółowych, które zostały zaprezentowane w kolejnej tabeli (Tabela 41.).

Tabela 41. Ocena zgodności pomiędzy Założeniami do Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Założenia do Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
1) Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	3
2) Poprawa efektywności energetycznej	Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
3) Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	3
4) Rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	3
5) Zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	2
6) Promocja nowych wzorców konsumpcji	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	3

Założenia do Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	
Maksymalna liczba punktów: 18	Razem osiągnięta liczba punktów:	17

Źródło: opracowanie własne

Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (dokument krajowy)

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 roku została przyjęta uchwałą Rady Ministrów w 2014 roku na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649, z 2015 r. poz. 349). Dokument ten miał na celu wskazanie kluczowych reform i kierunków działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 roku w celu stymulowania „zielonego” wzrostu gospodarczego. Strategia ma za zadanie zintegrowanie polityk: środowiskowej oraz energetycznej i opiera się na zaprezentowanych poniżej celach (Tabela 42.).

Tabela 42. Ocena zgodności pomiędzy Bezpieczeństwem energetycznym i środowiskiem i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	3
Cel 3. Poprawa stanu środowiska	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	3

Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
	5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	
Maksymalna liczba punktów: 9	Razem osiągnięta liczba punktów:	9

Źródło: opracowanie własne

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 (dokument krajowy)

Dokument jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649, z 2015 r. poz. 349.). Celem jego opracowania jest wyznaczenie najważniejszych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 roku, a tym samym właściwe przekierowanie zakresu interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych.

Tabela 43. Ocena zgodności pomiędzy Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 (dokument krajowy)	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców. 5.5. Niski poziom bezrobocia	3
2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej	Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	3
3. Bezpieczeństwo żywnościowe	Nie dotyczy	-
4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego	Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	2

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 (dokument krajowy)	Strategia Rozwoju OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena zgodności
5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3
Maksymalna liczba punktów: 15	Razem osiągnięta liczba punktów:	11

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie

Spójność Strategii z innymi dokumentami istotnymi dla rozwoju OF PN2020 może być uznana za wysoką niezależnie od poziomu planowania. W przypadku 12 z 36 dokumentów można mówić o całkowitej spójności, zaś średni wynik wynosi 86,20%. Oznacza to, że realizacja celów zawartych w niniejszym dokumencie przyczyni się w bardzo wysokim stopniu do realizacji wytycznych zawartych w innych dokumentach, zarówno na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym, jak i lokalnym. Co więcej, Strategia umożliwi również podejmowanie działań, które określone są jako priorytetowe w dokumentach o charakterze sektorowym.

Tabela 44. Podsumowanie spójności dokumentu Strategii

Dokument	Maksymalna liczba punktów	Otrzymana liczba punktów	Spójność (%)
Dokumenty unijne			
Europa 2020 – cele nadrzędne	15	12	80,00
Europa 2030*	-	-	-
Dokumenty krajowe			
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030	21	18	85,71
Strategia Rozwoju Kraju 2020	9	8	88,89
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony – miasta – obszary wiejskie	9	9	100,00
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	18	18	100,00
Krajowa Polityka Miejska	3	3	100,00
Projekt Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023	9	9	100,00
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020	6	4	66,67
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	30	18	60,00
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	15	9	60,00
Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	12	6	50,00
Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020**	-	-	-
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	15	9	60,00
Europejska Współpraca Terytorialna i Europejski Instrument Sąsiedztwa: INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	12	11	91,67
Program Współpracy Interreg Europa	12	12	100,00
Program Współpracy Interreg Europa Środkowa	12	12	100,00
Dokumenty regionalne			
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.	27	25	92,59
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020	27	21	77,78

Dokument	Maksymalna liczba punktów	Otrzymana liczba punktów	Spójność (%)
Specjalna Strefa Demograficzna Województwa Opolskiego do 2020 roku	12	12	100,00
Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	30	25	83,33
Wieloletni plan działań na rzecz zatrudnienia do 2015 roku	12	11	91,67
Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa opolskiego	18	16	88,89
Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do 2018	15	15	100,00
Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego	33	27	81,82
Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020	9	9	100,00
Dokumenty lokalne			
Plan zrównoważonego rozwoju transportu publicznego dla powiatu nyskiego	18	15	83,33
Strategia rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego	15	13	86,67
Strategia promocji pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego	15	13	86,67
Strategia rozwoju współpracy polsko-czeskiej w Euroregionie Pradziad na lata 2014-2020	18	13	72,22
Strategia rozwoju powiatu nyskiego na lata 2004-2015	21	19	90,48
Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim	36	32	88,89
Strategia Rozwoju Powiatu Prudnickiego na lata 2001-2015	24	19	79,17
Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko-Czeskiego ze szczególnym uwzględnieniem Powiatu Prudnickiego i Mikroregionu Krnowskiego	15	15	100,00
Strategie sektorowe			
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	39	39	100,00
Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016	9	8	88,89
Założenia do Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej	18	17	94,44
Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	9	9	100,00
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020	15	11	73,33
Średnia			86,20

* dokument Europa 2030 nie zawiera celów, dla których przeprowadzić by można procedurę oceny spójności ze Strategią Rozwoju OF PN2020.

** analiza spójności Strategii z powyższym programem operacyjnym jest niemożliwa ze względu na specyfikę powyższego programu.

Źródło: opracowanie własne

2.3. Uspołecznienie procesu opracowywania Strategii

Wprowadzenie

Pojęcie „partycypacja społeczna” oznacza udział obywateli w zarządzaniu sprawami społeczności, której są członkami⁶. Jej efektywność zależy od skuteczności dwustronnego przepływu informacji, co oznacza, że nie tylko zamawiający (a w jego imieniu wykonawca) powinni informować stronę społeczną o planowanych działaniach i zamierzeniach, ale także strona społeczna powinna mieć szanse wyrażenia swojej opinii na temat tworzonych dokumentów.

Proces konsultacji dokumentu Strategii był wieloetapowy. Jego realizacja miała miejsce zarówno na poziomie subregionu, jak i poszczególnych gmin. Celem konsultacji było poznanie potrzeb i oczekiwań różnych grup interesariuszy, aby w większym stopniu dopasować do nich działania zaplanowane w Strategii. Konsultacje miały przyczynić się również do zwiększenia stopnia akceptacji dokumentu przez lokalną społeczność.

Poniżej przedstawiono główne zasady procesu konsultacji społecznych:

- dwustronny przepływ informacji,
- rzetelne diagnozowanie i prezentowanie informacji,
- angażowanie społeczności na możliwie wielu etapach projektu,
- wieloetapowość,
- wieloaspektowość.

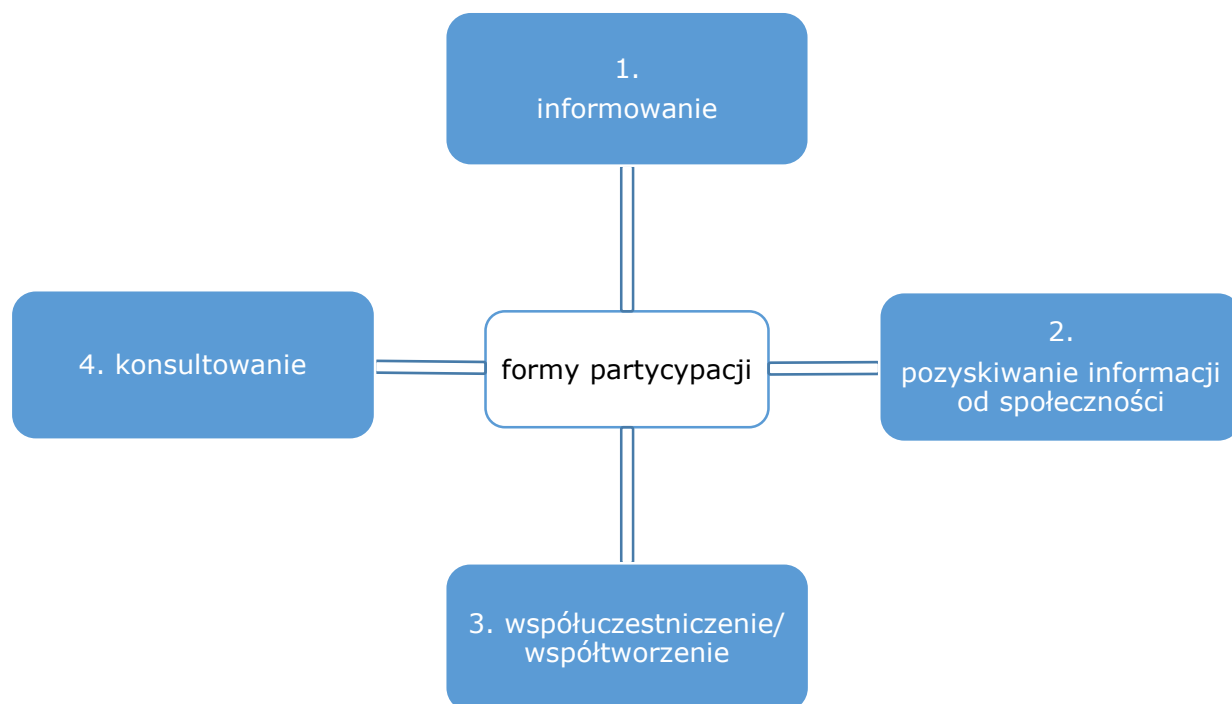
Formy konsultacji społecznych Strategii

Podczas prac nad Strategią przyjęto cztery formy konsultacji społecznych:

- informowanie – uczestnictwo we współtworzeniu i konsultowaniu dokumentów. Wykorzystane zostały zarówno elektroniczne, jak i tradycyjne kanały przekazywania informacji, których odbiorcami są mieszkańcy,
- współuczestniczenie/współtworzenie dokumentów – miało miejsce podczas spotkań warsztatowych. Rezultaty prac uczestników spotkań były podstawą do formułowania zapisów Strategii,
- pozyskiwanie informacji od społeczności – odbywało się w toku procesu badawczego (na etapie diagnozy) i w czasie spotkań konsultacyjnych,
- konsultowanie – poznaniu opinii różnych grup interesariuszy Strategii służyły spotkania konsultacyjne i konsultacje on-line.

⁶ Hausner Jerzy. (red.), Komunikacja i partycypacja społeczna, Kraków 1999.

Rysunek 3. Formy partycypacji w opracowywaniu Strategii

Źródło: opracowanie własne

3. Potrzeby i uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne

3.1. Uwarunkowania i potrzeby zewnętrzne

3.1.1. Położenie w obszarze przygranicznym, sąsiedztwo Czech

Przystąpienie Polski do UE, które miało miejsce 1 maja 2004 roku, oraz późniejsze wejście do strefy Schengen (21 grudnia 2007 roku), zmieniły w zasadniczy sposób funkcjonowanie obszarów przygranicznych. Nowe przepisy unijne i konieczność ich implementacji do prawa krajowego wpłynęły na zmianę zachowań społecznych, stosunków gospodarczych czy też na współpracę transgraniczną.

Współpraca pomiędzy państwami i regionami jest jednym z podstawowych celów, do których powinny dążyć europejskie podmioty terytorialne. W wielu dokumentach międzynarodowych znaleźć można odniesienie do tego zagadnienia. Jednym z nich jest ratyfikowana przez Polskę Europejska Karta Regionów Granicznych i Transgranicznych. Akt uchwalono w 1981 roku na pograniczu Niemiec i Holandii, a w 1995 roku zaktualizowano i zatwierdzono ponownie. W akcie tym zapisano główne zadania, do których powinno dążyć się w ramach współpracy transgranicznej. Do najważniejszych założeń tego dokumentu należą:

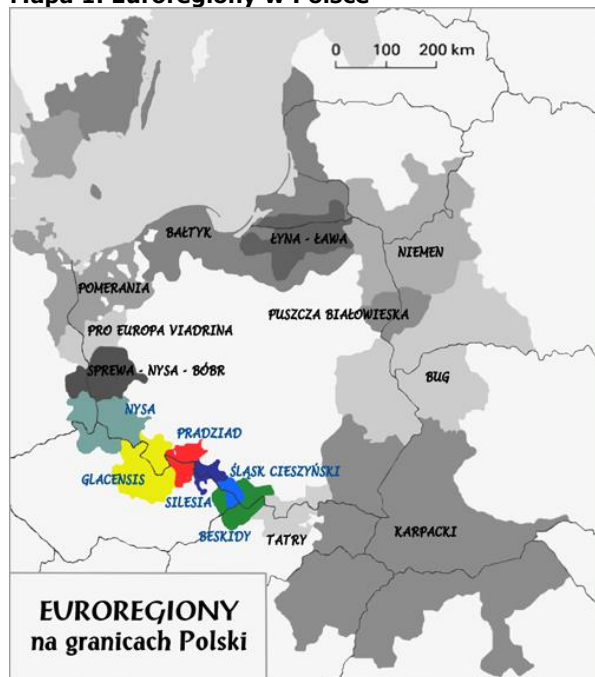
- stworzenie nowej jakości granic,
- niwelowanie różnic pomiędzy regionami po obu stronach,
- umacnianie warunków gospodarczych i społeczno-kulturalnych,
- współpraca transgraniczna pomiędzy regionami, by były one siłą napędową,
- ujednoczenie zagospodarowania przestrzennego w Europie,
- niwelowanie gospodarczych oraz infrastrukturalnych przeszkód i dysproporcji⁷.

Położenie OF PN2020 w obszarze przygranicznym, w sąsiedztwie Republiki Czeskiej, wpływa na konieczność podjęcia próby pogłębienia współpracy pomiędzy partnerami po obu stronach granicy, w celu osiągnięcia wyznaczonych zamierzeń. Służyć temu mają powoływane na podstawie prawa obowiązującego w danym państwie euroregiony. Rzeczpospolita Polska utworzyła sześć euroregionów położonych przy przygraniczu czeskim. W skład dwóch z nich – Pradziad i Silesia⁸, wchodzi gminy będące członkami OF PN2020.

⁷ Europejska Karta Regionów Granicznych i Transgranicznych, s. 9-11.

⁸ Więcej informacji na temat euroregionów Pradziad i Silesia znajduje się w dalszej części dokumentu.

Mapa 1. Euroregiony w Polsce

Źródło: <http://www.euroregions.org/pl/index/euroregiony-w-polsce-i-czechach/11.html>

Współpracę pomiędzy Polską a Republiką Czeską wzmacniają także programy wsparcia unijnego, takie jak: Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska (wcześniej były to Interreg III A i Phare CBC), w tym Fundusz Mikroprojektów Euroregionów: Pradziad i Silesia. Środki finansowe są silnym bodźcem, który pozwala realizować wspólne projekty instytucjom, organizacjom pozarządowym czy przedsiębiorcom po obu stronach granicy. Wykorzystanie środków z tego programu jest bardzo wysokie. Zgodnie z raportem rocznym z realizacji Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007–2013 za 2013 rok podpisano umowy dotyczące realizacji 300 projektów zagospodarowując wszystkie dostępne środki. Beneficjentom wypłacono już 71,8% środków programu⁹. Pod względem wykorzystania środków polsko-czeski program operacyjny zajmuje trzecią pozycję w całej UE¹⁰.

Wnioski

Współpraca pomiędzy regionami europejskimi powinna być jednym z podstawowych priorytetów OF PN2020. Dotychczasowe pełne wykorzystanie środków unijnych w ramach realizacji Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007–2013 za 2013 rok wskazuje na zdolność gmin i powiatów do pozyskania i wykorzystania tych środków. Perspektywa finansowa 2014-2020 stwarza nowe możliwości do pozyskiwania środków na realizację wspólnych, zintegrowanych projektów we współpracy z Republiką Czeską, których realizację umożliwi Program INTERREG

⁹ Raport Roczny z realizacji Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013 za 2013 rok, s. 17.

¹⁰ Fuksiewicz A., Podsumowanie polsko-czeskiej współpracy Transgranicznej 2007-2013, Instytut Spraw Publicznych, 2013.

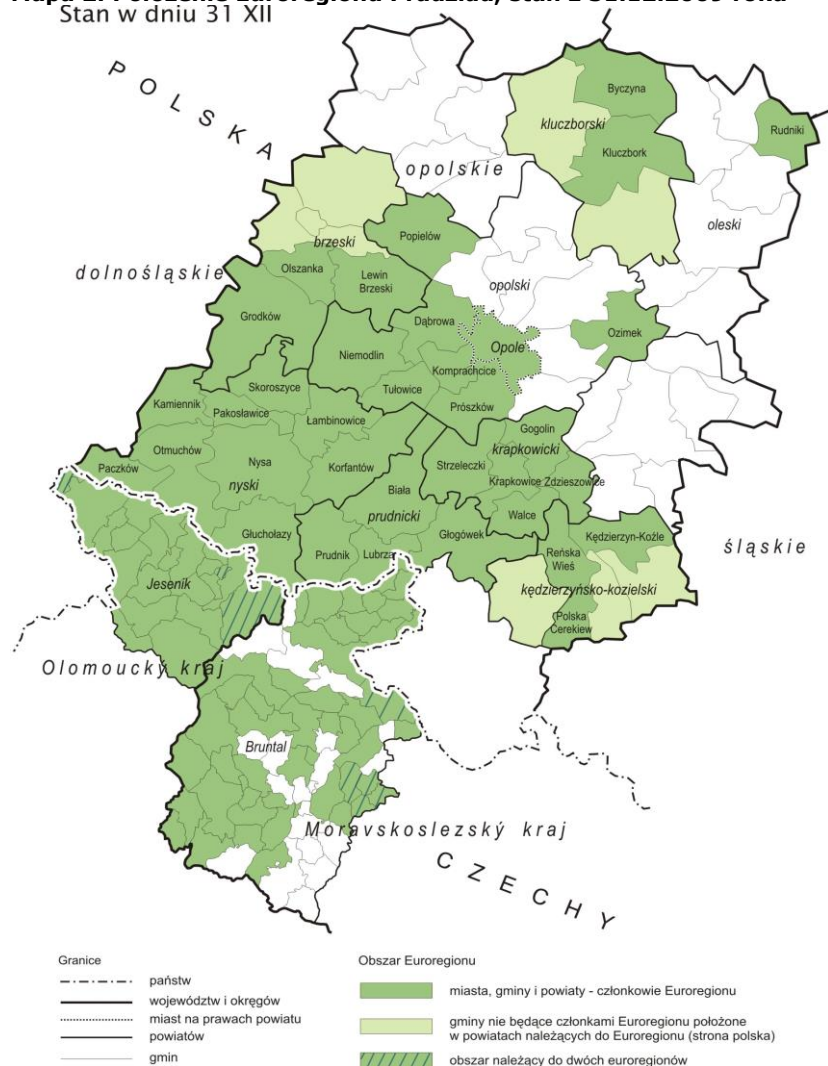
V-A Republika Czeska-Polska (który w okresie 2014-2020 zastąpi Program Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska).

3.1.2. Przynależność do Euroregionu Pradziad

Euroregion Pradziad to ponadgraniczne porozumienie samorządów lokalnych z pogranicza polsko-czeskiego obejmujące swoim zasięgiem 41 gmin po stronie polskiej oraz dawne powiaty Bruntal i Jeseník po stronie czeskiej.

Spośród Partnerów PN2020 do Euroregionu należą: gminy Biała, Głuchołazy, Grodków, Korfantów, Lubrza, Nysa, Otmuchów, Paczków, Prudnik i Skoroszyce, powiat nyski, powiat prudnicki.

Mapa 2. Położenie Euroregionu Pradziad, stan z 31.12.2009 roku
Stan w dniu 31 XII

Źródło: <http://www.europradziad.pl/mapa.html>

Euroregion powstał w 1997 roku – jego założycielami było pięć czeskich stowarzyszeń oraz Stowarzyszenie Rozwoju Gmin Dorzecza Osobłogi i Unia Turystyczna Ziemi Nyskiej

od strony polskiej¹¹. W 2000 roku zostało utworzone Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad, w którego skład weszły jednostki samorządu terytorialnego będące członkami Euroregionu.

Zgodnie z preambułą statutu Euroregionu Pradziad celem jego istnienia jest rozwijanie przyjaznej i wzajemnie korzystnej współpracy transgranicznej na styku Moraw i Śląska w Republice Czeskiej oraz Śląska Opolskiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Współpraca przejawia się w wielu dziedzinach, m.in. w gospodarce przestrzennej i ochronie środowiska naturalnego, rozwoju gospodarczym, turystyce, transporcie oraz nauce i kulturze¹².

Wśród przedsięwzięć, które zrealizował Euroregion Pradziad należy wymienić m.in.:

- otwarcie Centrum Współpracy, w którym odbywają się spotkania władz Euroregionu, partnerów polskich i czeskich czy też szkolenia dla ubiegających się o pieniądze z Funduszu Mikroprojektów,
- wydanie publikacji promujących turystykę w całym regionie – „Obiekty sakralne”, „Zamki i pałace” oraz stworzenie strony internetowej skierowanej do młodych użytkowników Internetu,
- wsparcie projektów w ramach Funduszu Małych Projektów programu Phare CBC, Funduszu Mikroprojektów Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG 2004-2006 oraz Europejskiej Współpracy Terytorialnej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013¹³.

W 2013 roku powstała Strategia rozwoju współpracy polsko-czeskiej w Euroregionie Pradziad na lata 2014-2020. Zostały w niej określone cztery najważniejsze wyzwania, które stoją przed Euroregionem, m.in. konieczność zacieśniania współpracy pomiędzy polską i czeską stroną, podjęcie efektywnych działań na rzecz odwrócenia negatywnych zmian demograficznych i migracyjnych na tym obszarze oraz na rynku pracy – utrzymanie istniejących i powstanie nowych miejsc pracy.

Wnioski

Większość Partnerów należy do Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pradziad, natomiast cały Euroregion stoi przed podobnymi wyzwaniami do tych, z którymi zmagają się Partnerzy. Działania wynikające ze Strategii powinny uzupełniać czynności podejmowane przez Euroregion, dotyczące wspólnej promocji turystyki, przeciwdziałania negatywnym zmianom demograficznym i migracyjnym oraz rozwoju wspólnego rynku pracy.

3.1.3. Przynależność do Euroregionu Silesia

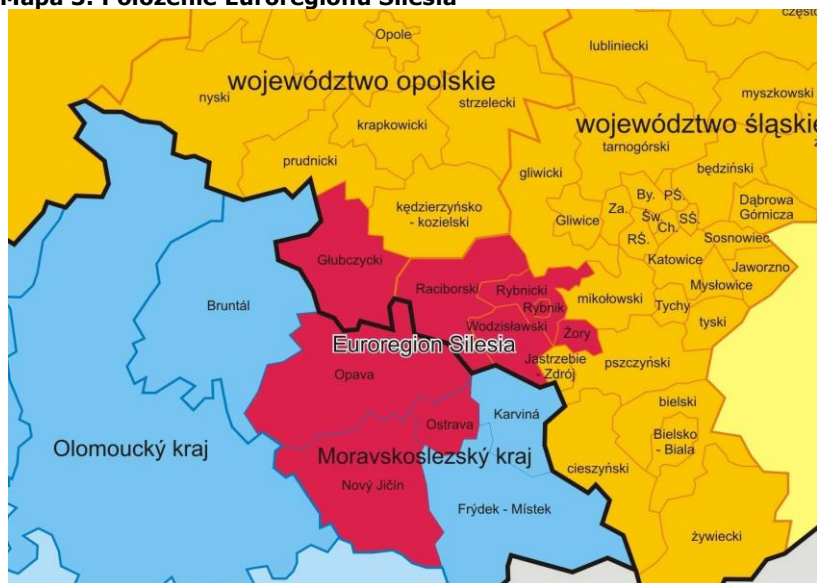
Euroregion Silesia powstał na mocy porozumienia między polskim Stowarzyszeniem Gmin Dorzecza Górnej Odry a Regionalnym Stowarzyszeniem ds. Czesko-Polskiej Współpracy Śląsk Opawski (obecnie pod nazwą Euroregion Silesia-CZ). Zgodnie ze stanem z dnia 1 lipca 2014 roku Euroregion liczy 76 członków – 56 jednostek po stronie czeskiej oraz 20 po stronie polskiej. Należą do niego m.in. gminy powiatu głubczyckiego: Kietrz, Branice i Głubczyce (a także niebędący Partnerem OF PN2020 Baborów).

¹¹ <http://www.europradziad.pl/index2.php#>, [dostęp 14.05.2015].

¹² Statut Euroregionu Pradziad, Uchwała nr 1/ 98 Parlamentu Euroregionu Pradziad z dnia 7 maja 1998 r. ze zm.

¹³ <http://www.europradziad.pl/index2.php#>, [dostęp 14.05.2015].

Mapa 3. Położenie Euroregionu Silesia

Źródło: http://www.euroregion-silesia.eu/show_text.php?id=pl-rola-euroregionu-silesia

Euroregion został utworzony w celu zmniejszenia negatywnego wpływu istniejącej granicy państwowej, zapewnienia równomiernego rozwoju obszaru przygranicznego na obu stronach granicy i tym samym umożliwienia płynnej integracji tego obszaru w ramach UE¹⁴. Zgodnie z tymże statutem, Euroregion Silesia działa m.in. na rzecz rozwiązywania wspólnych problemów w zakresie środowiska przyrodniczego, wspiera współpracę gospodarczą i handlową, a także rozwija transgraniczny ruch turystyczny.

W 2008 roku nastąpiła inauguracja Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013. Euroregion wykonywał funkcje zarządzającego funduszem. O środki finansowe mogły wnioskować organizacje pozarządowe i organizacje z tego obszaru. Partnerzy będący członkami Euroregionu Silesia i inne podmioty mające siedzibę na ich terenie otrzymali dofinansowanie na realizację dwudziestu siedmiu projektów¹⁵.

Euroregion Silesia realizował od chwili powstania szereg projektów, wśród których należy wymienić:

- Weekend w Euroregionie Silesia – projekt realizowany w okresie 01.03.2013–31.08.2014 roku, miał na celu promocję obszaru, jego walorów przyrodniczych i kulturowych. Jednym z elementów projektu było utworzenie informatora turystycznego w czterech językach¹⁶,
- Euroregio PL-CZ – projekt realizowany w okresie 01.01.2012-31.12.2014 roku, miał na celu promocję współpracy transgranicznej, tworzony wspólnie przez

¹⁴ <http://www.euroregion-silesia.pl/index,dokumenty,21.html> [dostęp 14.05.2015].

¹⁵ Informacje o realizacji Funduszu Mikroprojektów po stronie polskiej Euroregionu Silesia - stan na 30.06.2014 roku.

¹⁶ <http://www.euroregion-silesia.pl/index,weekend-w-euroregionie-silesia,101.html> [dostęp 14.05.2015].

sześć Euroregionów umożliwił poszerzenie współpracy pomiędzy nimi, zwiększenie wiedzy nt. współpracy transgranicznej¹⁷,

- Biuletyn Euroregionu Silesia – realizowany w okresie 01.05.2011-30.09.2012 roku, umożliwił wydawanie co dwa miesiące dwujęzycznego biuletynu, w którym promowano atrakcje turystyczne regionu¹⁸.

Wnioski

Przynależność trzech Partnerów do Euroregionu Silesia umożliwia organizacjom działającym na tym obszarze wnioskowanie o środki finansowe z Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia. Warto przy tym zauważyć, że możliwość ta jest przez nich chętnie wykorzystywana – liczba dofinansowań na zgłoszone projekty jest duża.

Korzyścią wynikającą z członkostwa jest również możliwość nabycia umiejętności w realizacji kompleksowych projektów partnerskich, które wzmacniają współpracę transgraniczną.

3.1.4. Położenie w podregionie nyskim

Województwo opolskie obejmuje dwa podregiony: nyski oraz opolski. OF PN2020 jest położony w większości na terenie podregionu nyskiego. Podregion nyski obejmuje swoim zasięgiem pięć powiatów województwa opolskiego: nyski, prudnicki, brzeski, kluczborski oraz namysłowski. Podregion nyski zamieszkuje obecnie prawie 400 tys. osób (399,6 tys. osób na koniec 2013 roku według danych BDL GUS).

Podregion nyski (do którego należą 2 z 3 powiatów wchodzących w skład OF PN2020) należy do najslabiej rozwiniętych gospodarczo obszarów kraju (w 2011 roku został sklasyfikowany jako 59 wśród 66 analizowanych podregionów)¹⁹. Dodatkowo w ostatnich latach tempo wzrostu PKB na tych terenach było niższe niż w pozostałych regionach Polski.

Jednocześnie należy pamiętać, iż „jednostki NUTS-3 w województwie opolskim zostały nieprawidłowo zdefiniowane przestrzennie, pomimo formalnych sugestii płynących z regionu. Powiat głubczycki zaliczono do podregionu opolskiego, a powiat kluczborski – do podregionu nyskiego, natomiast dokumenty strategiczne województwa zawierają odwrotny ich układ. W efekcie, wewnątrzregionalne różnicowanie (np. PKB) jest statystycznie mniejsze niż w rzeczywistości”²⁰.

Podregion nyski wyróżnia się na tle kraju i regionu niskim poziomem zatrudnienia. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 lat i więcej (dane GUS z Narodowego Spisu Powszechnego 2011) wyniósł tu 42%, przy średniej na poziomie kraju wynoszącej 46,4% oraz dla województwa opolskiego 44,7%. W podregionie nyskim panuje wysokie bezrobocie – stopa bezrobocia na 30 września 2014 roku wynosiła 16,5%, podczas gdy średnio województwo opolskie charakteryzowało się stopą bezrobocia na poziomie 12,0%.

¹⁷ <http://euroregions.org/pl/index/cele-projektu/4.html> [dostęp 14.05.2015].

¹⁸ <http://www.euroregion-silesia.pl/index,biuletyn-euroregionu-silesia,74.html> [dostęp 14.05.2015].

¹⁹ Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2011 r., Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013, str. 157.

²⁰ Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego. Diagnoza strategiczna, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, luty 2011, s. 26.

Podobnie jak całe województwo opolskie, podregion nyski podlega niekorzystnym tendencjom demograficznym. W latach 2002-2012 liczba ludności podregionu zmniejszyła się o 3,8%, podczas gdy w całej Polsce w tym czasie odnotowano przyrost ludności o 0,8%. Skala niekorzystnych tendencji demograficznych była jednak stosunkowo mniejsza niż w sąsiadującym podregionie opolskim, gdzie liczba ludności zmalała o 5,4%.

Podregion nyski obejmuje tereny przygraniczne, z czym wiąże się możliwość rozwijania współpracy ponadnarodowej. Ze względu na walory środowiska naturalnego oraz bogactwo kulturowe obszar ma również duży potencjał w zakresie rozwoju turystyki.

3.1.5. Legislacja na poziomie krajowym i wojewódzkim

Polityka rozwojowa UE koncentruje się w znacznym stopniu na regionach, jako na podstawowych jednostkach terytorialnych, które mogą oddziaływać na rozwój całego kraju. Każde z państw należących do UE podzielono na właśnie takie regiony, w różnej liczbie w zależności od wielkości terytorium danego państwa, a także wewnętrznych zróżnicowań. W Polsce podstawowy podział na regiony jest zgodny z podziałem terytorialnym i obejmuje jako regiony szesnaście województw.

Region ma duże znaczenie jako podmiot unijnych polityk. Zgodnie z nimi to właśnie regiony mają być konkurencyjne – ich rola w gospodarce krajowej, a nawet światowej, będzie zależała od pozycji jaką zajmą. Środki z nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020 mają wzmacniać właśnie konkurencyjność regionów. Przyjęte założenia dotyczące rozwoju regionalnego w Polsce (w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Długookresowej i Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju) wskazują również na konieczność podniesienia poziomu rozwoju i zwiększenia współpracy. Zauważalne jest jednak, że regiony w Polsce są w wielu przypadkach duże powierzchniowo, co powoduje trudności we wdrażaniu polityk regionalnych.

Dlatego też, zarówno nowe podejście do polityki rozwoju regionalnego Polski, jak i uruchomienie nowej perspektywy finansowej środków unijnych na lata 2014-2020, spowodowało konieczność pojawienia się koncepcji obszarów funkcjonalnych. Pojęcie „obszaru funkcjonalnego” do polskiego planowania strategicznego wprowadziła Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, która została przyjęta przez Radę Ministrów 13 grudnia 2011 roku. Zgodnie z tym dokumentem obszary funkcjonalne powinny być wykorzystywane do planowania, zarówno rozwoju przestrzennego, jak i społeczno-gospodarczego²¹, w celu zapewnienia jak najlepszych efektów działań, planowanych wspólnie przez kilka jednostek samorządowych. W Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 można znaleźć typologię tych obszarów wraz z charakterystyką.

Obszar funkcjonalny, według definicji zawartej w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, jest to zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi, jednolitymi celami rozwoju²². Obszary te można podzielić na:

- miejskie, wśród których można wyróżnić następujące podtypy:
 - ośrodki wojewódzkie,

²¹ http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_przestrzenna/kpzk/strony/koncepcja_przestrzennego_zagospodarowania_kraju.aspx [dostęp 24.04.2015].

²² Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Warszawa, 2012, s. 178.

- ośrodki regionalne,
- ośrodki subregionalne,
- ośrodki lokalne,
- wiejskie,
- obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej (np. strefa przybrzeżna, obszary górskie, żuławy),
- obszary kształtowania potencjału rozwojowego (np. cenne przyrodniczo, ochrony krajobrazów kulturowych),
- obszary funkcjonalne wymagające rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej (np. obszary przygraniczne, miasta tracące dotychczasowe funkcje gospodarcze).

Zgodnie z nowymi wytycznymi to właśnie obszary funkcjonalne mają stanowić punkt odniesienia przy interwencyjnej polityce publicznej.

Wyznaczanie obszarów funkcjonalnych i ich zagospodarowywanie odbywa się na podstawie planów zagospodarowania przestrzennego i strategii rozwoju przy uwzględnieniu szczegółowych kryteriów określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego. Obecnie trwają prace nad uzgodnieniem nowego projektu tego rozporządzenia²³.

Zmiany w dotychczasowym podejściu do polityki rozwoju spowodowały konieczność uwzględnienia ich w niektórych aktach prawnych m.in. w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, 443, 774.). W dniu 25 września 2014 roku weszły w życie normy prawne zawarte w rozdziale 4a pn. „obszary funkcjonalne”. Zgodnie z art. 49d samorząd województwa określa obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym i ich granice – robi to z własnej inicjatywy lub też na wniosek samorządu powiatowego i gminnego. Należy zauważyć też, że prowadzenie polityki przestrzennej na terenie obszaru funkcjonalnego możliwe jest przy udziale jednostek samorządowych niższego rzędu, które tworzą ten obszar.

W dokumentach na szczeblu wojewódzkim odwołania do obszarów funkcjonalnych można znaleźć przede wszystkim w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku. Podejście terytorialne do zagadnień rozwojowych umożliwiło zidentyfikowanie biegunów wzrostu, przy których określono obszary funkcjonalne.

W planowaniu rozwoju regionalnego zwrócono również uwagę na podział regionu na mniejsze części, tzw. subregiony. W województwie opolskim wyznaczono cztery subregiony. Nysa, wraz ze swoim obszarem funkcjonalnym, jest jednym z ośrodków subregionalnych, który zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku został nazwany biegunem wzrostu w województwie.

Wnioski

W ramach OF PN2020 spodziewane jest uzyskanie jak najlepszych efektów dla działań planowanych wspólnie przez kilka jednostek samorządowych. Wspólne planowanie rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego jest spójne z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Nysa zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku powinna być

²³ <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/261191/katalog/261198#261198> [dostęp 22.04.2015].

biegunem wzrostu OF PN2020. Zmiany legislacyjne związane z wyznaczaniem obszarów funkcjonalnych powinny korzystnie wpłynąć na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej podregionu nyskiego (obejmującego 2 z 3 powiatów OF PN2020), a więc również na sytuację całego OF PN2020.

3.1.6. Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej

Nowa perspektywa budżetowa UE obejmuje lata 2014-2020. Założenia tej perspektywy koncentrują się w obszarze zwiększania efektywności interwencji publicznej poprzez: koncentrację tematyczną działań, zasadę warunkowości i planowane do osiągnięcia rezultaty.

Priorytety, na jakie zostaną przeznaczone środki w ramach nowej perspektywy w Polsce, to: zwiększenie konkurencyjności polskiej gospodarki, poprawa spójności społecznej i terytorialnej kraju oraz podniesienie sprawności i efektywności administracji. Łącznie na lata 2014-2020 UE przeznaczyła dla Polski 82,5 mld euro²⁴.

Największe kwoty Polska zainwestuje w infrastrukturę transportową (drogową i kolejową), ale największy wzrost wydatków ma nastąpić w sferze innowacyjności i wsparcia przedsiębiorców. Nadal finansować będziemy inwestycje w ochronę środowiska i energetykę, a także projekty z dziedziny kultury, edukacji, zatrudnienia czy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Miasta wojewódzkie wraz z okalającymi je gminami otrzymają duże wsparcie na realizację wspólnych przedsięwzięć w zakresie dostępności komunikacyjnej. Ponadto fundusze sfinansują inwestycje w miastach, zwłaszcza projekty związane z kompleksową rewitalizacją, ekologicznym transportem miejskim, gospodarką niskoemisyjną. Wymogiem w nowej perspektywie UE jest również rozwój tzw. inteligentnych specjalizacji, czyli skupienie się poszczególnych regionów na wybranych priorytetach polityki innowacyjnej.

Jednostki samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorcy z OF PN2020 mogą korzystać ze środków dystrybuowanych w ramach programów ogólnopolskich, a przede wszystkim ze środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego (RPO WO). Pula środków na lata 2014-2020 w ramach RPO WO to 0,9 miliarda euro²⁵.

W ramach RPO WO przewidziano finansowanie dziesięciu osi priorytetowych regionu i jego rozwoju:

- Innowacje w gospodarce,
- Konkurencyjna gospodarka,
- Gospodarka niskoemisyjna,
- Zapobieganie zagrożeniom,
- Ochrona środowiska,
- Zrównoważony transport,
- Konkurencyjny rynek pracy,
- Integracja społeczna,
- Wysoka jakość edukacji,
- Inwestycje w infrastrukturę społeczną.

²⁴ http://www.pi.gov.pl/Polityka/chapter_95875.asp [dostęp 6.06.2015].

²⁵ RPO WO 2014-2020.

Wydatkowanie środków w ramach RPO WO na lata 2014-2020 ukierunkowane zostało głównie na wsparcie innowacyjności, sektora MSP, wysokiej jakości kształcenia, rynku pracy sprzyjającego włączeniu społecznemu, wysokiej jakości zatrudnienia oraz spójności społecznej, przyrost wydajności oraz włączenie się w budowanie gospodarki niskoemisyjnej w Polsce i Europie.

Wnioski

Nowa perspektywa budżetowa UE może być postrzegana w Strategii jako szansa w otoczeniu i powinna zostać wzięta pod uwagę przy ustalaniu celów strategicznych. Ponieważ założenia tej perspektywy skupione są na koncentracji tematycznej działań i planowaniu rezultatów do osiągnięcia, również w Strategii podzielono zadania na trzy obszary tematyczne, a także zawarto w niej informacje na temat monitoringu realizacji tego dokumentu.

Środki w ramach RPO WO na lata 2014-2020 w dużej mierze zostaną przeznaczone na realizację projektów zbieżnych z priorytetami rozwojowymi OF PN2020, co w znacznej mierze może wspomóc osiągnięcie założonych w Strategii celów.

3.1.7. Tendencje demograficzne i migracyjne w otoczeniu OF PN2020

Zmiany demograficzne w Europie – starzenie się społeczeństwa, kurczenie się populacji i zmniejszanie grupy mieszkańców w wieku produkcyjnym – to kluczowe trendy mające wpływ na jej rozwój. Wskazują na to wyniki I etapu prac badawczych prowadzonych w ramach ESPON Europejskie Terytorium 2015. Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym zmniejsza się, co wpływa na wzrost gospodarczy i konkurencyjność wielu regionów europejskich²⁶.

Biorąc pod uwagę wydłużanie się czasu życia, zmniejszanie dzietności i malejącą liczbę osób aktywnych zawodowo, jedynie silna migracja zewnętrzna może przyczynić się do wzrostu zasobów siły roboczej w UE do 2050 roku. W badaniach przeprowadzonych w 2007 roku to właśnie imigracja stanowiła kluczową determinantę przyrostu populacji w UE odpowiadając za 80% wzrostu, podczas gdy przyrost naturalny odpowiadał jedynie za 20% wzrostu.

Według wstępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), liczba ludności Polski wyniosła na koniec 2014 roku około 38 484 tys. osób, odnotowując w całym roku ujemny przyrost naturalny. Oznacza to, że odnotowaliśmy spadek liczby ludności o 12 tys. osób w stosunku do końca 2013 roku. Tempo ubytku ludności wyniosło -0,03%, co oznacza, że na każde 10 tys. mieszkańców Polski ubyły trzy osoby.

Polska gospodarka, podobnie jak inne kraje UE, ma przed sobą szereg wyzwań w obliczu takich trendów demograficznych, jak: starzejące się społeczeństwo i wzrost kosztów funkcjonowania systemu zabezpieczeń społecznych, silny migracyjny odpływ młodzieży i osób w wieku produkcyjnym oraz spadek populacji obniżający konkurencyjność polskich regionów.

²⁶ Olechnicka A., Wojnar K., Terytorialny wymiar rozwoju. Polska z perspektywy badań ESPON., Wydawnictwo Naukowe Scholar, str. 3.

Województwo opolskie jest najmniejszym regionem Polski w ujęciu terytorialnym i pod względem liczby ludności. Wśród sześciu regionów w kraju, w których zanotowano spadek liczby ludności, województwo opolskie znajduje się w najbardziej niekorzystnej sytuacji, z depopulacją na poziomie 6% w latach 2003-2013²⁷. Wpływ na ten proces mają przede wszystkim niska dzietność i ujemne saldo ruchu migracyjnego ludności.

Liczba mieszkańców regionu zmniejszyła się w ciągu ostatnich 10 lat o ponad 62 tys. osób, a obecne tempo depopulacji wynosi 0,5% rocznie. W ciągu dwóch kolejnych dekad liczba kobiet w wieku o największej dzietności zmniejszyła się w regionie o połowę.

Zgodnie z informacjami GUS zebranymi w trakcie spisu powszechnego w 2011 roku, województwo opolskie to obszar kraju o najbardziej intensywnym odpływie ludności za granicę. Według spisów z lat 2002 i 2011 liczba emigrantów przypadających na 1000 mieszkańców województwa była największa w Polsce i wynosiła odpowiednio 99 i 106 osób. Mieszkańcy opolskiego emigrują przede wszystkim do Niemiec (40,6%), a w dalszej kolejności do Wielkiej Brytanii (7,3%), Holandii (6,2%), Irlandii (2,5%) i innych krajów. Przyczyną emigracji jest najczęściej praca (73,7%), a w dalszej kolejności sprawy rodzinne, edukacja lub inne powody²⁸.

Wnioski

Tendencje demograficzne w bliższym i dalszym otoczeniu OF PN2020 mają charakter negatywny i oddziałują w dłuższej perspektywie niekorzystnie na tempo wzrostu PKB, poziom bezrobocia czy poziom konsumpcji.

Odwroćenie niekorzystnych tendencji demograficznych i migracyjnych to jedno z kluczowych wyzwań OF PN2020.

W Strategii należy uwzględnić aspekt demograficzny i ustanowić cele związane z wyzwaniami wynikającymi z niekorzystnych tendencji demograficznych w regionie.

3.1.8. Tendencje gospodarcze w otoczeniu OF PN2020

Sytuacja w gospodarce światowej, szczególnie w odniesieniu do krajów wysokorozwiniętych, ulega stopniowej poprawie. Tempo wzrostu gospodarki światowej w najbliższych latach nieco przyspieszy, ale będzie ono nieco wolniejsze niż się spodziewano. W 2015 roku wyniesie ono 3,3%, a w 2016 roku – 3,8%. Takie prognozy przedstawiła agencja ratingowa Fitch w swoim najnowszym raporcie Global Economic Outlook²⁹. Na poprawę koniunktury oddziałują pozytywnie deprecjacja euro, poluzowanie polityki monetarnej przez Europejski Bank Centralny oraz złagodzenie tempa konsolidacji fiskalnej w wielu krajach.

Z danych GUS wynika, że polski Produkt Krajowy Brutto (PKB) wzrósł w 2014 roku o 3,3% rok do roku (rdr.). Z kolei popyt krajowy wzrósł o 4,6%. Te dane pokazują odbicie gospodarki po ciężkim 2013 roku, w którym to PKB wzrósł o 1,6%, a popyt krajowy zatrzymał się na poziomie -0,2%. Dane GUS i Eurostatu pokazują, że pod względem wzrostu gospodarczego w 2013 roku Polska uplasowała się na piątym miejscu wśród 27 krajów UE, za Łotwą, Litwą, Maltą i Wielką Brytanią.

²⁷ RPO WO 2014-2020.

²⁸ Poziom życia mieszkańców w województwie opolskim, sytuacja rodzin, pomoc bezrobotnym i osobom wykluczonym, niwelowanie skutków dysfunkcji społecznych, Opole, 2012 r.

²⁹ <https://www.conference-board.org/data/globaloutlook/> [dostęp 15.06.2015].

Międzynarodowe instytucje, między innymi OECD i Komisja Europejska, spodziewają się, że w 2015 roku polska gospodarka przyspieszy między 3,0% a 3,2% rdr., a w 2016 roku między 3,4% a 3,5%. Na gospodarkę kraju pozytywnie oddziałuje spadek cen ropy oraz inwestycje infrastrukturalne planowane w ramach wykorzystania środków z nowej perspektywy budżetowej UE na lata 2014-2020. Podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za przyspieszenie tempa wzrostu PKB w kolejnych latach będzie oczekiwane przyspieszenie w popycie krajowym, w tym szybsze tempo wzrostu spożycia prywatnego oraz utrzymanie wysokiej dynamiki inwestycji prywatnych.

Województwo opolskie należy do regionów o średnim poziomie rozwoju gospodarczego, a jednocześnie jest obszarem relatywnie wolnego tempa wzrostu gospodarczego³⁰. Stopa wzrostu PKB w latach 2005–2010 była najniższa spośród wszystkich województw. Choć województwo opolskie należy do grupy regionów o średnim poziomie rozwoju w Polsce (11 miejsce mierzone PKB na mieszkańca), to w układzie wewnętrznym widoczne są znaczące dysproporcje już na poziomie jednostek statystycznych NUTS-3. Podregion opolski należy do obszarów o wysokim poziomie rozwoju (91,7% średniego poziomu w kraju, 21 miejsce), zaś podregion nyski do grupy o najniższym statystycznym poziomie rozwoju w całym kraju (62,5% średniego poziomu w kraju, 59 miejsce na 66 podregionów). W strukturze gospodarki województwa dominują usługi generujące niecałe 56% wartości dodanej brutto oraz skupiające 52% ogółu pracujących w gospodarce regionu. Jednak wyróżnikiem regionu jest jego wysoko rozwinięty przemysł, generujący 30,1% wartości dodanej brutto w regionie (przeciętnie w kraju 25,6%, dane za 2011 rok)³¹.

Jednym z wyzwań dla regionu jest przyspieszenie tempa rozwoju sektora usług. W latach 2000-2011 wartość dodana brutto wytworzona w sektorze usług wzrosła w regionie o 78% względem wzrostu o 96% przeciętnie w kraju. Niższy wskaźnik notowano tylko w dwóch województwach³².

Jednocześnie w 2015 roku, zgodnie z badaniami Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Opolu, przedsiębiorcy z siedzibą w województwie opolskim oceniają obecny klimat gospodarczy optymistycznie i spodziewają się rozwoju swoich działalności gospodarczych w tym i kolejnych latach.

Wnioski

- Koniunktura w gospodarce polskiej ulega stopniowej poprawie, która powinna utrzymać się w ciągu kolejnych lat, dobra koniunktura gospodarcza będzie sprzyjać rozwojowi i pozytywnie wpływać na rynek pracy oraz turystykę w OF PN2020.
- Poprawa koniunktury gospodarczej powinna przełożyć się pozytywnie na dochody jednostek samorządu terytorialnego, w tym Partnerów, co z kolei powinno pozytywnie wpłynąć na możliwości finansowania inwestycji niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych Partnerstwa.

³⁰ Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych RPO WO 2014-2020, Zarząd Województwa Opolskiego, grudzień 2014, str. 11.

³¹ Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2011 r., Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013, str. 28, 57 oraz 157.

³² Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych RPO WO 2014-2020, Zarząd Województwa Opolskiego, Grudzień 2014, str. 13.

- Województwo opolskie, w tym również OF PN2020, stoi przed szeregiem wyzwań, przede wszystkim związanych z wykorzystaniem dobrej koniunktury i uzyskaniem wzrostu gospodarczego na poziomie przynajmniej zbliżonym do reszty kraju.
- Konieczne wydaje się uwzględnienie w Strategii pobudzania przedsiębiorczości mieszkańców OF PN2020 i wspierania sektora usług.

3.2. Uwarunkowania i potrzeby wewnętrzne

3.2.1. Dotychczasowe powiązania funkcjonalne i współpraca między Partnerami OF PN2020

Zawarcie umowy PN2020 miało na celu usprawnienie i rozwój dotychczasowej współpracy. Warto podkreślić, że poza formalnymi działaniami władz samorządowych chodzi tutaj również o realne powiązania, zarówno w zakresie życia prywatnego mieszkańców (wybory miejsc edukacji i wypoczynku, związki interpersonalne), jak i gospodarki (zasięg działalności przedsiębiorstw i współpraca między nimi).

Wnioski zawarte w poniższym podrozdziale zostały opracowane na podstawie badań społecznych (przeprowadzonych wśród ogółu mieszkańców, w tym przedsiębiorców) oraz ankiety, w której udział wzięli przedstawiciele wszystkich Partnerów.

Gminy OF PN2020 współpracują ze sobą w zakresie kultury, turystyki, komunikacji, sfery społecznej, edukacji, mieszkalnictwa i gospodarki. Warto podkreślić, że procentowy rozkład wskazań na poszczególne zakresy współpracy pokazuje, iż współpraca ta jest wieloaspektowa i ma charakter zrównoważony. Największa liczba wskazań dotyczyła obszarów: kultury, komunikacji oraz turystyki.

Tabela 45. Częstotliwość współpracy gmin OF PN2020 (% obliczono z całkowitej liczby wskazań obszarów współpracy)

Obszar tematyczny współpracy między gminami	Częstotliwość współpracy w OF PN2020
kultura	23,2%
komunikacja	19,5%
turystyka	19,1%
sfera społeczna	12,0%
edukacja	11,2%
mieszkalnictwo	8,7%
gospodarka	8,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI, n=17

Najbardziej zróżnicowane tematycznie wspólne przedsięwzięcia realizuje gmina Biała (8 obszarów), na drugim miejscu znajduje się gmina Prudnik (7 obszarów).

Tabela 46. Lista obszarów współpracy podejmowanej przez poszczególne gminy OF PN2020

Gmina	Obszar współpracy
Biała	gospodarczy, edukacyjny, infrastrukturalny, komunikacyjny, kulturalny, mieszkalnictwa, społeczny, turystyczny,
Branice	kulturalny
Głubczyce	edukacyjny, komunikacyjny, kulturalny
Głuchołazy	turystyczny
Grodków	kulturalny, turystyczny

Gmina	Obszar współpracy
Kietrz	edukacyjny, komunikacyjny, kulturalny, turystyczny,
Korfantów	społeczny
Lubrza	gospodarczy, edukacyjny, komunikacyjny, kulturalny, społeczny
Łambinowice	edukacyjny, komunikacyjny, kulturalny, mieszkalnictwa, społeczny, turystyczny,
Nysa	komunikacyjny, kulturalny, turystyczny
Otmuchów	komunikacyjny, kulturalny
Paczków	edukacyjny, komunikacyjny, kulturalny, turystyczny
Prudnik	gospodarczy, edukacyjny, infrastrukturalny, komunikacyjny, kulturalny, społeczny, turystyczny
Skoroszyce	gospodarczy, komunikacyjny

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI, n=17

Jeśli chodzi o powiaty to wyróżnia się powiat głubczycki, którego współpraca z innymi Partnerami obejmuje sześć obszarów.

Tabela 47. Lista obszarów współpracy podejmowanej przez poszczególne powiaty OF PN2020

Gmina	Obszar współpracy
powiat prudnicki	komunikacyjny
powiat głubczycki	edukacyjny, infrastrukturalny, komunikacyjny, kulturalny, mieszkalnictwa, turystyczny
powiat nyski	komunikacyjny, kulturalny, turystyczny, społeczny

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI, n=17

Partnerzy najczęściej deklarowali, że ich gmina lub powiat współpracuje w którymś z obszarów z powiatem nyskim (łącznie 24 wskazania) lub Głuchołazami (23). Najrzadziej wskazywane były z kolei Lubrza (9) i Grodków (8).

Tabela 48. Lista wskazań poszczególnych gmin i powiatów OF PN2020 jako Partnerów, z którymi prowadzona jest współpraca w którymś z obszarów*

Gmina/Powiat	Liczba wskazań
powiat nyski	24
Głuchołazy	23
Nysa	20
Otmuchów	18
powiat prudnicki	17
Branice	17
Korfantów	16
powiat głubczycki	16
Głubczyce	16
Paczków	15
Skoroszyce	15
Kietrz	15
Prudnik	13
Łambinowice	12
Biała	11
Lubrza	9
Grodków	8

*Każdy z Partnerów mógł wskazać innego wielokrotnie, jeśli podejmują oni współpracę w więcej niż jednym obszarze

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI, n=17

Partnerzy OF PN2020 najczęściej podejmują współpracę w obszarze kulturalnym. Współpraca ta oznacza organizację imprez kulturalnych oraz uczestnictwo mieszkańców innych gmin w tych imprezach. Imprezą, którą respondenci wymieniają jako wyróżniającą się w regionie jest konkurs „Złota Kosa” – Turniej Żniwowania Metodami Tradycyjnymi, którego celem jest rozwój zainteresowania tradycjami wiejskimi oraz dziedzictwem kulturowym wsi. Konkurs ma związek z programem „Odnowa Wsi Opolskiej”, a głównym organizatorem jest gmina Łambinowice.

Podjęcie współpracy w obszarze kulturalnym widoczne jest przy ustalaniu wspólnego kalendarza wydarzeń kulturalnych w gminach.

W obszarze gospodarczym współpraca gmin OF PN2020 oznacza przede wszystkim próby korelowania działań gmin z działalnością powiatowych urzędów pracy oraz aktywizację rynku pracy. Z drugiej strony wszelka współpraca ma na celu lepsze wykorzystanie istniejących inkubatorów przedsiębiorczości. W OF PN2020 działa Klaster Turystyczny Gór Opawskich, który stanowi arenę współpracy poszczególnych jednostek. Skupia on 12 podmiotów gospodarczych z branży turystycznej:

- Agroturystyka „Pod Biskupią Kopą” w Jarnońtówku,
- Biuro Turystyczne Medium z Prudnika,
- Hotel „Carina *** ” w Pokrzywnej,
- Hotel „Dębowe Wzgórze *** ” w Pokrzywnej,
- Hotel „Olimp” w Prudniku,
- OSW „Chrobry” w Pokrzywnej,
- OSW „Mieszko” w Pokrzywnej,
- OW „Villa Daglesia Resort & SPA” w Pokrzywnej,
- Pensjonat „Monika” w Pokrzywnej,
- Portal turystyczny – www.mixtravel.pl,
- Stowarzyszenie „Kopa Biskupia” w Pokrzywnej,
- „Złoty Potok” – ośrodek i karczma w Pokrzywnej.³³

Celem funkcjonowania tego klastra jest promowanie Gór Opawskich jako miejsca wypoczynku oraz miejsca organizacji wydarzeń biznesowych.

Współpraca gmin w sferze społecznej oznacza wspólne interwencje w sytuacjach kryzysowych (reagowanie na zjawiska alkoholizmu czy wykluczenia społecznego). Instytucje wspierające współpracę to: Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie oraz szpital w Nysie. Część wspólnych potrzeb społecznych realizuje się poprzez członkostwa w Lokalnych Grupach Działania funkcjonujących w OF PN2020. Partnerzy wspólnie realizują program badań profilaktycznych dla dzieci.

Zjawisko bezrobocia jest problemem zarówno gospodarczym, jak i społecznym. W tym drugim aspekcie gminy starają się wspierać dotkniętą problemem bezrobocia ludność, między innymi zatrudniając bezrobotnych mieszkańców przy robotach publicznych. Aktywizacji mieszkańców służy również współorganizacja i uczestnictwo gmin w programie „Odnowa Wsi”.

³³ http://ocrg.opolskie.pl/a/1009/KLASTER_G%C3%93R_OPAWSKICH_ZAPRASZA_DO_WSP%C3%93%C5%81PRACY [dostęp 15.06.2015].

W zakresie edukacji współpraca przejawia się w organizowaniu doradztwa metodycznego dla nauczycieli oraz współpracy szkół (organizacja konkursów). Dodatkowo niektórzy mieszkańcy korzystają z placówek edukacyjnych zlokalizowanych w innych gminach obszaru.

W zakresie turystyki gminy współdziałają wydając materiały promocyjne oraz publikacje o tematyce turystycznej. Współpraca przejawia się również poprzez udział w targach i imprezach wystawienniczych oraz organizacji i promocji imprez turystycznych. Innym przejawem współpracy jest wspólne oznakowanie tras turystycznych. Współpracy sprzyja przynależność gmin do Euroregionu Pradziad, Stowarzyszenia Agroturystycznego Ziemi Nyskiej, Lokalnych Grup Działania funkcjonujących w OF PN2020 oraz realizacji programu „Śląsk bez granic – nowa destynacja turystyczna”.

W obszarze komunikacyjnym Partnerzy współpracują z jednej strony w zakresie infrastruktury, z drugiej zaś w zakresie transportu mieszkańców. Organizowane są wspólne naprawy i remonty dróg. Współpraca w zakresie edukacji niejako wymusiła podjęcie również wspólnych działań w zakresie komunikacji – wspólne linie autobusowe, udział w spółce PKS Głubczyce, trasy rowerowe.

W dziedzinie infrastruktury występuje współpraca w zakresie kanalizacji – niektóre miejscowości są przyłączane do sieci należącej do innej gminy.

Z odpowiedzi przedstawicieli poszczególnych Partnerów wynika, że współpraca przebiega najlepiej w zakresie kultury i turystyki. Nieznacznie rzadziej wskazywany jest zakres komunikacji oraz edukacyjny i społeczny. Najślabiej natomiast oceniana jest współpraca w zakresie gospodarki i infrastruktury. Jednocześnie najwięcej wsparcia wymaga współpraca właśnie w zakresie gospodarki. Pozostałe dziedziny nie wymagają aż tak pilnych działań.

Można również wskazać deklarowane przez Partnerów potrzeby w zakresie współpracy w ramach OF PN2020. Są to następujące zagadnienia:

- infrastruktura drogowa,
- rozwój branży turystycznej (w tym tworzenie wspólnych produktów turystycznych, zintegrowanego systemu informacji turystycznej oraz ofert krótkich pobytów),
- stworzenie systemu zniżek dla mieszkańców, którzy korzystają z oferty lokalnych obiektów turystycznych,
- wspólna walka z depopulacją,
- wspólne działania w zakresie rynku pracy, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i polityki mieszkaniowej,
- wsparcie dla przedsiębiorców.

Jednocześnie chcąc prawidłowo kierować współpracą Partnerów należy poznać bariery, jakie utrudniają gminom i powiatom podjęcie wspólnych działań. Do takich barier, według przedstawicieli gmin i powiatów OF PN2020 biorących udział w badaniu ankietowym, zaliczają się:

- zróżnicowanie poziomu rozwoju w ramach OF PN2020,
- brak określenia wspólnych celów,
- brak wspólnej promocji jako całości,
- brak środków na realizację wspólnych przedsięwzięć,
- zbyt rygorystyczne przepisy przy realizacji wspólnych przedsięwzięć,

- różnice w celach i priorytetach poszczególnych Partnerów,
- trudności z przyjęciem odpowiedzialności za realizację wspólnych inicjatyw,
- brak dyskusji nad możliwością podjęcia wspólnych działań i potrzebami w zakresie współpracy,
- brak chęci współpracy.

Należy podkreślić, że powyższe cytaty z odpowiedzi otwartych mają charakter jednostkowych opinii i z pewnością nie oddają całościowej sytuacji OF PN2020. Można też zauważyć, że działania w ramach Partnerstwa Nyskiego 2020 (a zwłaszcza realizacja Strategii oraz trzech strategii sektorowych) może znacząco przyczynić się do przezwyciężenia większości tych barier.

3.2.2. Spójność OF PN2020

O połączeniach pomiędzy Partnerami świadczy nie tylko formalna współpraca władz, ale również faktyczne powiązania pomiędzy gminami i powiatami (również mające charakter nieformalny).

W zakresie gospodarczym powiązania są związane z koncentracją Instytucji Otoczenia Biznesu w Nysie (z ich usług korzystać mogą przedsiębiorstwa ze wszystkich gmin i powiatów OF PN2020). Część przedsiębiorców prowadzi działalność na terenie wielu Partnerów poprzez swoje filie, oddziały lub placówki. Duże znaczenie mają również międzygminne i międzypowiatowe dojazdy mieszkańców do pracy.

W obszarze społecznym mieszkańców obszaru łączy aktywność w ramach Lokalnej Grupy Działania Nyskie Księstwo Jezior i Gór, Żłota Ziemia oraz Płaskowyż Dobrej Ziemi. Wspólne imprezy kulturalne są organizowane na terenie gmin Nysa, Grodków i Prudnik. Spójność budują również kontakty towarzyskie i rodzinne z mieszkańcami innych jednostek terytorialnych. Ponadlokalny charakter mają również organizacje pozarządowe (np. Stowarzyszenie Jesteśmy Wyjątkowi).

W zakresie edukacji realne powiązania pomiędzy Partnerami polegają przede wszystkim na dojazdach dzieci i młodzieży do szkół:

- dojazdy do szkół ponadgimnazjalnych w Nysie, Grodkowie, Prudniku i Głubczycach dzieci i młodzieży z różnych gmin i powiatów (wewnątrzpowiatowe i międzypowiatowe),
- dojazdy z gminy Lubrza do szkół w Prudniku (wewnątrzpowiatowe),
- dojazdy do Nysy dzieci i młodzieży z gminy Paczków (wewnątrzpowiatowe) oraz gmin Prudnik i Biała (międzypowiatowe),
- dojazdy z gminy Kietrz i Branice do szkół w innych gminach i powiatach (wewnątrzpowiatowe i międzypowiatowe).

W obszarze kultury duże znaczenie mają imprezy i wydarzenia kulturalne (w tym również cykliczne). Tego typu przedsięwzięcia mogą być organizowane we współpracy pomiędzy gminami i powiatami. Co istotne wiele z nich cieszy się zainteresowaniem mieszkańców całego OF PN2020. Są to na przykład Dni Nysy, Dni Twierdzy Nysa, Festiwal Wody i Ognia w Nysie, Lato Kwiatów w Otmuchowie, Piknik Rycerski w Paczkowie, Aeropiknik w Kozielnie, Paczkowski Festiwal Filmowy, Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej im. Moritza Brosiga, Rajd Maluchów oraz Śląski Festiwal im. Ludwiga van Beethovena.

Również w czasie wolnym mieszkańcy OF PN2020 korzystają z oferty spoza swojego miejsca zamieszkania. Odwiedzają Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach, Muzeum Gazownictwa w Paczkowie, są klientami gospodarstw agroturystycznych oraz stadniny koni w Mańkowicach. Do innych atrakcji obszaru docenianych przez mieszkańców zaliczyć należy Jezioro Nyskie, Jezioro Otmuchowskie, Zalew Paczkowski, Góry Opawskie.

Wspólną inicjatywą jest również prowadzenie schroniska dla zwierząt, w którego działalność zaangażowani są mieszkańcy Nysy, Paczkowa, Korfantowa, Otmuchowa, Prudnika i Głuchołaz.

Mieszkańcy wskazują na potrzebę realizacji pewnych działań oraz rozwiązywania problemów na poziomie ponadlokalnym. Takie nastawienie tworzy pewien potencjał dla rozwoju realnej współpracy jednostek OF PN2020. Jej powodzenie w znacznej mierze zależy od poziomu kapitału społecznego, a ten w pewnej części tworzony jest przez świadomość mieszkańców w zakresie potrzeb i umiejętność wskazania obszarów problemowych. Mieszkańcy wymieniają następujące zagadnienia wymagające współpracy większej liczby samorządów:

- gospodarka komunalna (budowa oczyszczalni ścieków, budowa mieszkań socjalnych, remonty kamienic, modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, oczyszczanie jezior i rzek),
- infrastruktura drogowa (remonty i budowa nowych dróg, budowa ścieżek rowerowych, poprawa oznakowania dróg),
- transport zbiorowy (nowe połączenia, zwiększenie częstotliwości obecnych połączeń, polityka cenowa, system informacji komunikacyjnej),
- edukacja (budowa nowych jednostek edukacyjnych, organizacja zajęć pozalekcyjnych, organizacja kursów doszkalających dla osób wykluczonych społecznie i bezrobotnych, modernizacja istniejących placówek edukacyjnych, rozwinięcie systemu stypendialnego),
- kultura (budowa kin i rozwój ich oferty, rozwój oferty placówek bibliotecznych, działania promujące kulturę regionu, organizacja imprez kulturalnych),
- opieka zdrowotna (poprawa dostępności usług medycznych, tworzenie programów badań profilaktycznych, modernizacja wyposażenia placówek medycznych),
- gospodarka mieszkaniowa (budowa mieszkań socjalnych, remonty istniejącej zabudowy mieszkaniowej),
- bezpieczeństwo mieszkańców (zwiększenie liczby patroli policyjnych, prowadzenie monitoringu przestrzeni publicznych, likwidacja straży miejskiej, poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez poprawę oświetlenia).

3.2.3. Oczekiwania i potrzeby mieszkańców (na podstawie przeprowadzonych badań społecznych)

Wyniki przeprowadzonych badań społecznych wskazują, że mieszkańcy za priorytetową sferę działań w ramach OF PN2020 uznają przeciwdziałanie bezrobociu – jest to odpowiedź widocznie przeważająca nad innymi, gdyż jako jedyna została wskazana przez ponad połowę respondentów (56,2%).

Ponadto, za ważne zostały uznane: wsparcie rozwoju branży turystycznej (co również wiąże się z problemami rynku pracy), rozwój transportu i komunikacji, wsparcie

przedsiębiorczości (ponownie powiązane z rynkiem pracy) oraz prowadzenie polityki prorodzinnej (w tym poprawa w zakresie edukacji i opieki nad dziećmi).

Tabela 49. Sfery, na których według mieszkańców powinna się koncentrować współpraca w ramach OF PN2020 (łącznie wyniki CATI i PAPI)

Odpowiedź	Liczba	%*
Przeciwdziałanie bezrobociu	1147	56,2
Rozwój turystyki	717	35,2
Transport i komunikacja	624	30,6
Wsparcie przedsiębiorczości	509	25,0
Polityka prorodzinna	431	21,1
Edukacja i opieka nad dziećmi	419	20,5
Oferta kulturalna i rozrywkowa	388	19,0
Pomoc i opieka społeczna	381	18,7
Profilaktyka i ochrona zdrowia	365	17,9
Polityka senioralna	322	15,8
Ochrona środowiska	299	14,7
Współpraca z partnerami zagranicznymi	198	9,7
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	81	4,0
Inne	18	0,9
Ogółem	2040	100,0

* Procenty nie sumują się do 100%, gdyż pytanie miało charakter wielokrotnego wyboru

Źródło: Badania CATI (N=1020) oraz PAPI (N=1020)

Działaniami, uznanymi za priorytetowe przez ponad połowę biorących udział w badaniu, są lepsze zaspokajanie potrzeb rodzin z małymi dziećmi oraz młodzieży i bezrobotnych. Odpowiedzi te korespondują ze wskazaniami w poprzednim pytaniu.

Tabela 50. Grupy, na potrzebach których, według mieszkańców, powinna się koncentrować współpraca w ramach OF PN2020 (łącznie wyniki CATI i PAPI)

Odpowiedź	Liczba	%
Rodziny z małymi dziećmi	1254	61,5
Młodzież	1144	56,1
Bezrobotni	1023	50,2
Seniorzy	767	37,6
Przedsiębiorcy	610	29,9
Osoby i rodziny dotknięte problemami społecznymi	588	28,8
Ogółem	2040	100,0

* Procenty nie sumują się do 100%, gdyż pytanie miało charakter wielokrotnego wyboru

Źródło: Badania CATI (N=1020) oraz PAPI (N=1020)

Mieszkańcy oceniali istotność różnego rodzaju przedsięwzięć, które mogą być podjęte w ramach projektów realizowanych w OF PN2020. Podkreślić należy, że wszystkie wymienione rodzaje projektów zostały uznane za istotne (średnia powyżej 3,5 w skali 1-5, gdzie 1 oznaczało najmniejszą, a 5 największą istotność). Na szczycie hierarchii znalazły się kwestie związane ze służbą zdrowia – poprawa dostępu do lekarzy pierwszego kontaktu i lekarzy specjalistów. Działania powinny zostać podjęte również w zakresie poprawy stanu dróg i chodników oraz wsparcia rozwoju profilaktyki zdrowia osób starszych.

Tabela 51. Średnia ocena istotności projektów na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało najmniejszą, a 5 największą istotność (łącznie wyniki CATI i PAPI)

Odpowiedź	Średnia
Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	4,33

Odpowiedź	Średnia
Zwiększenie dostępu do lekarzy pierwszego kontaktu	4,31
Polepszenie stanu dróg i chodników	4,27
Wsparcie rozwoju profilaktyki zdrowia osób starszych	4,19
Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy	4,18
Dbłość o czystość i estetykę w mieście/gminie	4,18
Działania skierowane na wzrost bezpieczeństwa publicznego mieszkańców	4,18
Rozwój infrastruktury komunalnej	4,16
Opieka socjalna i pomoc społeczna	4,15
Wsparcie rozwoju jakości i dostępności systemu opieki społecznej	4,14
Bezpieczeństwo i porządek publiczny	4,13
Rozwój systemu ścieżek rowerowych (w tym dbłość o jakość już istniejących odcinków)	4,13
Rozwój systemu opieki nad dziećmi (żłobki, przedszkola)	4,12
Profilaktyka zdrowia (w tym także zdrowia psychicznego, promowanie zdrowego trybu życia, profilaktyka zdrowia osób starszych, rozwój usług leczniczo-opiekuńczych, dostępność usług geriatrycznych)	4,11
Opracowanie wspólnej strategii dotyczącej godzenia życia zawodowego i rodzinnego (w tym działania wspierające rozwój elastycznych form zatrudnienia)	4,10
Rozwój oferty kulturalnej	4,09
Wspólny system ulg w opłacie za żłobki i przedszkola dla rodzin, szczególnie wielodzietnych	4,09
Rozwój infrastruktury sportowej (hale, boiska)	4,08
Wprowadzenie wspólnego systemu ulg w podatkach i opłatach lokalnych dla rodzin, szczególnie wielodzietnych	4,07
Działania w kierunku rozwoju systemu mieszkań chronionych dla seniorów oraz osób samotnych	4,05
Wprowadzenie wspólnego systemu ulg dla rodzin, szczególnie wielodzietnych (instytucje kultury, obiekty sportowo-rekreacyjne, komunikacja publiczna itp.)	4,05
Działania związane z rozwojem mieszkalnictwa	4,05
Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w szkołach podstawowych	4,03
Wdrożenie wspólnego systemu promocji nowych inwestycji	4,01
Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w gimnazjach	4,00
Działania w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ograniczeniu jego skutków	3,99
Wsparcie działania jednostek wykonujących zadania z zakresu pomocy społecznej	3,96
Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w szkołach ponadgimnazjalnych	3,96
Rozwój współpracy transgranicznej/przygranicznej w obszarze rozwoju społecznego	3,94
Wspieranie działań proekologicznych (w tym promowanie czystej produkcji i rolnictwa ekologicznego)	3,91
Rozwój współpracy międzynarodowej w obszarze rozwoju społecznego	3,90
Prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej	3,87

Źródło: Badania CATI (N=1020) oraz PAPI (N=1020)

Mieszkańcy są również zdania, że planowanie w ramach OF PN2020 powinno uwzględniać potencjały subregionu, w szczególności środowisko naturalne i kapitał ludzki. Ważne jest również, stwarzające wiele możliwości, położenie przygraniczne.

Tabela 52. Atuty i potencjały, które zdaniem mieszkańców powinny być lepiej wykorzystane poprzez współpracę w ramach OF PN2020 (łącznie wyniki CATI i PAPI)

Odpowiedź	Liczba	%
Walory środowiskowe	849	41,6
Kapitał ludzki (kompetencje i przedsiębiorczość mieszkańców)	815	40,0
Przynależność do obszaru przygranicznego	753	36,9
Dziedzictwo historyczne i lokalne tradycje	604	29,6
Atrakcyjność turystyczna	595	29,2

Odpowiedź	Liczba	%
Oferta sportowo-rekreacyjna	521	25,5
Oferta instytucji kultury	465	22,8
Położenie terytorialne i sieć komunikacyjna	258	12,7
Ogółem	2040	100,0

Źródło: Badania CATI (N=1020) oraz PAPI (N=1020)

Jeśli chodzi o czynniki rozwoju to ponownie można zwrócić uwagę na wysoką ocenę wszystkich odpowiedzi (średnia powyżej 3,5 w skali 1-5, gdzie 1 oznaczało najmniejszą, a 5 największą istotność). Mieszkańcy wykazywali szczególnie duże zainteresowanie infrastrukturą komunikacyjną. Za istotne uznali również kapitał ludzki, turystyczną i przemysłową atrakcyjność regionu.

Tabela 53. Średnia ocena wagi czynników rozwojowych na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało najmniejszą, a 5 największą istotność (łącznie wyniki CATI i PAPI)

Odpowiedź	Średnia
Infrastruktura komunikacyjna	4,00
Kapitał ludzki regionu	3,95
Turystyczna atrakcyjność regionu	3,94
Atrakcyjność przemysłowa regionu	3,94
Urbanizacja regionu	3,89
Konkurencyjność regionu na poziomie województwa	3,86
Ochrona dziedzictwa historycznego regionu	3,86
Integracja gospodarcza regionu	3,83
Ochrona potencjału przyrodniczego regionu	3,82
Integracja społeczno-kulturalna regionu	3,80
Konkurencyjność regionu w skali kraju	3,79
Konkurencyjność regionu w skali międzynarodowej	3,75

Źródło: Badania CATI (N=1020) oraz PAPI (N=1020)

Podsumowując, można uznać, że mieszkańcy oczekują od PN2020 realizacji kompleksowych działań. Niewątpliwym priorytetem jest przeciwdziałanie bezrobociu, ważne są też projekty związane z jakością życia (m.in. z zakresu służby zdrowia). Szczególna uwaga powinna zostać poświęcona wsparciu młodzieży i rodzin z małymi dziećmi. Do atutów i potencjałów, które mogą zostać wykorzystane przez PN2020, należą przede wszystkim walory środowiskowe oraz kapitał ludzki. Z kolei za kluczowe czynniki rozwojowe mieszkańcy uznali infrastrukturę komunikacyjną, kapitał ludzki, przemysłową i turystyczną atrakcyjność regionu.

4. Uwarunkowania geograficzne, społeczne, kulturowe, przyrodnicze, gospodarcze, przestrzenne powstania i rozwoju OF PN2020

4.1. Synteza diagnozy społeczno-gospodarczej i idea partnerstwa OF PN2020

OF PN2020 położony jest w południowo-zachodniej części województwa opolskiego. Od południa graniczy z Republiką Czeską, od zachodu z województwem dolnośląskim, od wschodu z województwem śląskim, a od północy z powiatami województwa opolskiego: brzeskim, opolskim, krapkowickim i kędzierzyńsko-kozielskim. W jego skład wchodzi czternaście gmin (dziesięć gmin miejsko-wiejskich i cztery wiejskie) oraz trzy powiaty.

OF PN2020 zajmuje powierzchnię równą 2081,38 km², co stanowi 22,11% powierzchni województwa opolskiego i 0,66% powierzchni terytorium Polski. Zdecydowanie największą powierzchnię w strukturze użytkowania zajmują grunty rolne (76,75%), a najmniejszą obszary zajęte pod wody (2,68%) oraz tereny inne niż leśne, zurbanizowane oraz wyżej niewymienione (0,81%). OF PN2020 charakteryzuje się bardzo dobrymi warunkami klimatycznymi (wysokie średnie temperatury powietrza, wysoka średnia roczna suma opadów, wysoka liczba dni wegetacyjnych) i żyznymi glebami (czarne ziemie, gleby brunatne, mady).

W 2013 roku OF PN2020 zamieszkiwały 237 432 osoby, w latach 2004-2013 zanotowano spadek liczby mieszkańców o blisko 11 500 (ok. 5%). W ogólnej strukturze demograficznej nieznacznie dominują kobiety – współczynnik feminizacji obszaru wyniósł 106, a w poszczególnych gminach zawierał się pomiędzy 98 a 110. W strukturze wieku ludności można zaobserwować kilka wyróżników: maleje udział osób w wieku przedprodukcyjnym, rośnie natomiast udział osób najstarszych, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa. Ruch migracyjny w OF PN2020 jest niewielki, z utrzymującym się nieznacznym ujemnym saldem migracji. Największą dynamiką migracji charakteryzuje się rdzeń obszaru i jego otoczenie (czyli powiat nyski), jednocześnie nie można wskazać dominującego kierunku, ani rodzaju migracji.

Na komfort życia mieszkańców ma wpływ wiele czynników, wśród nich warunki mieszkaniowe. W analizowanym okresie (lata 2004-2013) odnotowywano stałą poprawę w tej kwestii – podnosi się standard mieszkań (mierzony wyposażeniem mieszkań w centralne ogrzewanie, sieć wodociągowo-kanalizacyjną i łazienki), rośnie przeciętna powierzchnia mieszkania i powierzchnia mieszkania przypadająca na jedną osobę. Zmiany dotyczą zarówno zasobów mieszkaniowych w miastach, jak i na obszarach wiejskich.

Z uwagi na to, że zadania własne jednostek samorządu terytorialnego są przypisane poszczególnym szczeblom samorządu, właściwe jest porównywanie tych jednostek, które są odpowiedzialne za realizację danego zadania. Jednym z zagadnień, za które odpowiada gmina jest prowadzenie żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów. W części gmin OF PN2020 opieka nad dziećmi w wieku 0-2 lat jest dobrze rozwinięta – istnieje odpowiednie zaplecze techniczne w postaci żłobków, a liczba oferowanych miejsc jest wystarczająca. Jednak u niektórych Partnerów istnieją poważne braki w tym zakresie. Zdecydowanie lepiej wygląda sytuacja w obszarze opieki przedszkolnej, w 13 z 14 gmin istnieją również przedszkola publiczne, a w części gmin funkcjonują przedszkola prywatne. W większości

jednostek samorządu terytorialnego liczba dzieci w przedszkolach jest niższa niż liczba miejsc. Tendencje demograficzne związane ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym mają swoje odbicie w sytuacji szkół podstawowych – w każdej z gmin zamknięto przynajmniej jeden oddział, a w niektórych nawet całe szkoły. Ogólna liczba szkół podstawowych w OF PN2020 zmniejszyła się w latach 2004-2013 o siedem placówek. Natomiast w przypadku edukacji gimnazjalnej, pomimo spadku liczby uczniów, odnotowano wzrost liczby szkół. Wielkość szkół jest zróżnicowana i dopasowana do liczby uczniów w poszczególnych gminach.

W OF PN2020 funkcjonuje 115 szkół ponadgimnazjalnych. Ponad połowa z nich (55,7%) ofertę edukacyjną kieruje do młodzieży, 37,4% do osób dorosłych, pozostałe to szkoły specjalne. Wśród szkół dla młodzieży najwięcej jest liceów ogólnokształcących (34,3%), które funkcjonują w dziesięciu gminach, we wszystkich trzech powiatach.

Mieszkańcy OF PN2020 korzystają z sieci 22 placówek pomocy społecznej (w tym 11 domów pomocy społecznej). Najczęstszymi przyczynami ubiegania się o pomoc są bezrobocie i długotrwała choroba. W 2013 roku pomoc społeczną z powodu bezrobocia przyznano 5376 rodzinom (14 297 osobom). Łączna kwota przyznanego wsparcia wyniosła 17 991 481 zł. W latach 2008-2013 zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej w całym OF PN2020.

W OF PN2020 działają placówki ochrony zdrowia o różnym statusie własnościowym – są to zarówno placówki publiczne (18), niepubliczne (99) oraz prywatne praktyki lekarskie (39). Sieć placówek ochrony zdrowia stale się powiększa, co oznacza, że odpowiada na zapotrzebowanie mieszkańców i zmieniające się warunki demograficzne. W latach 2004-2013 zwiększyły się dysproporcje między gminami OF PN2020 w zakresie dostępności do placówek ochrony zdrowia, wśród powiatów zdecydowanie wyróżnia się powiat nyski, w którym liczba tych placówek jest ponad dwukrotnie większa niż w pozostałych powiatach.

Na tle kraju i regionu OF PN2020 charakteryzuje się słabym poziomem rozwoju gospodarczego. Na przestrzeni lat 2004-2013 nastąpił wprawdzie wzrost liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, jednak wartość ta we wszystkich jednostkach terytorialnych OF PN2020 (poza gminą Nysa) jest niższa od średniej krajowej. W strukturze podmiotów gospodarczych zdecydowanie przeważają mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 osób), których udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw na przestrzeni lat 2004-2013 jeszcze się zwiększył. Duże przedsiębiorstwa (zatrudniające powyżej 250 osób) są nieliczne, a profile ich działalności są zróżnicowane (zajmują się m. in. produkcją grzejników i kotłów centralnego ogrzewania, wyrobów cukierniczych czy mebli). Korzystne warunki naturalne spowodowały, że w OF PN2020 znajduje się blisko jedna trzecia gospodarstw rolnych całego województwa opolskiego. Największą grupę stanowią niewielkie gospodarstwa (do 5 ha). Branżami szczególnie wartościowymi dla OF PN2020 są przede wszystkim budownictwo i przemysł rolno-spożywczy. Wysoka atrakcyjność turystyczna regionu sprawia, iż w przyszłości możliwy jest rozwój turystyki i usług leczniczo-opiekuńczych.

OF PN2020 charakteryzuje się stosunkowo niską innowacyjnością przedsiębiorstw. Zgodnie z danymi GUS w OF PN2020 działają 824 przedsiębiorstwa z branż wysokiej i średniej techniki, co stanowi 3,7% wszystkich podmiotów gospodarczych działających na tym terenie. Najwyższym poziomem innowacji OF PN2020 charakteryzują się dziedziny stanowiące specjalizację tego obszaru – rolno-spożywcza oraz budowlana. Działalność

w zakresie innowacyjności wspierają Instytucje Otoczenia Biznesu – na samym OF PN2020 mają siedziby cztery tego typu podmioty, jednak przedsiębiorcy mogą również liczyć na wsparcie innych obejmujących swoim zasięgiem województwo opolskie. W OF PN2020 zlokalizowano również podstrefy dwóch specjalnych stref ekonomicznych – wałbrzyskiej i katowickiej. Dostępność terenów pod potencjalne przyszłe inwestycje należy określić jako wystarczającą. Istnieją wolne tereny (zarówno typu greenfield, jak również brownfield, z których część jest w pełni uzbrojona). Wartość nakładów inwestycyjnych dokonanych przez przedsiębiorstwa na jednego mieszkańca w OF PN2020 w latach 2004-2012 ulegała silnym zmianom, jednak cały czas pozostawała poniżej wartości wojewódzkich czy krajowych. Niższe niż w Polsce i województwie opolskim były również wartości środków trwałych.

OF PN2020 charakteryzuje się rozbudowaną i różnorodną bazą sportowo-rekreacyjną (łącznie ponad 200 obiektów), która umożliwia działalność klubów sportowych o zróżnicowanych profilach. Mieszkańcy wykazują znaczne zainteresowanie ofertą klubów i sekcji sportowych. Wśród ćwiczących przeważają mężczyźni, są to głównie osoby poniżej 18 lat. Najliczniejsze w klubach są sekcje piłki nożnej (82 sekcje), do innych należą m.in. sekcje sportów walki (8 sekcji), tenisa stołowego (6 sekcji), piłki siatkowej (6 sekcji) czy lekkoatletyki (6 sekcji).

Gminy, jako najniższy szczebel samorządu terytorialnego, są odpowiedzialne za realizację zadań o charakterze lokalnym np. w zakresie kultury. Każda z gmin prowadzi domy kultury, które oferują różnorodne zajęcia i warsztaty oraz prowadzą kluby i grupy zainteresowań. Ponadto w czterech placówkach znajdują się kina. W 2013 roku w OF PN2020 odbywało się ponad 3211 imprez kulturalnych (w tym 120 cyklicznych), które przyciągnęły ponad 380 000 uczestników. Ważny element oferty kulturalnej stanowią nawiązania do historii i znanych postaci pochodzących z tego terenu. W OF PN2020 funkcjonuje pięć placówek muzealnych, które cieszą się coraz większą popularnością – w 2013 roku liczba odwiedzających na 10 000 mieszkańców wyniosła 2156 (wzrost o 258 osób w stosunku do 2004 roku).

Na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS można stwierdzić, że OF PN2020 cechuje niski poziom czytelnictwa. Biblioteki publiczne dysponują mniejszym księgozbiorem niż inne w województwie opolskim, co może przekładać się na średnią liczbę czytelników, która także jest niższa od średniej wojewódzkiej.

W OF PN2020 stosowane są cztery powierzchniowe formy ochrony przyrody, które zajmują łączną powierzchnię 33 582,5 ha (12,2% powierzchni obszaru). Są to: rezerваты przyrody, park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, a także obszary Natura 2000. Dodatkowo w OF PN2020 znajduje się 114 pomników przyrody.

Istotną kwestią wpływającą na jakość życia mieszkańców oraz rozwój OF PN2020 jest gospodarka odpadami. Wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, które są odpowiedzialne za realizację tego zadania (czyli gminy), mają zorganizowany system odbierania i zagospodarowania odpadów, jednak w części z nich wartości wskaźników dotyczących segregacji są niskie. W OF PN2020 istnieją dwie instalacje regionalne do przetwarzania odpadów komunalnych. Według danych GUS za 2013 rok aż 32,7% wszystkich dzikich wysypisk województwa opolskiego zlokalizowanych było w granicach OF PN2020. Ze względu na warunki naturalne OF PN2020 posiada potencjał pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Obecnie największe znaczenie w tym zakresie mają farmy wiatrowe i elektrownie wodne.

OF PN2020 charakteryzuje się stosunkowo wysokim odsetkiem użytkowników sieci wodociągowej (92,1%), nieco mniejszym kanalizacyjnej (61,1%), a najmniejszym sieci gazowej (47,7%). Sieć drogowa składa się z 2414 km dróg o nawierzchni utwardzonej. Gęstość tego typu dróg (na 100 km²) jest nieco poniżej średniej wojewódzkiej. Sieć drogową stanowi autostrada A4, cztery drogi krajowe, piętnaście dróg wojewódzkich, drogi powiatowe i gminne. W latach 2004-2013 nastąpił spadek długości dróg powiatowych o 43,8 km, wynikający częściowo ze zmiany statusu dróg. Długość utwardzonych dróg gminnych wzrosła z poziomu 546,8 km w 2005 roku do 685,6 km w 2013 roku. Zaobserwować można dynamiczny rozwój sieci ścieżek rowerowych – z 92,4 km w 2011 roku do 145,3 km w 2013 roku. Przez OF PN2020 przebiega również dziesięć czynnych linii kolejowych. Skomunikowanie wewnętrzne i zewnętrzne subregionu poprawia działalność podmiotów świadczących usługi zbiorowego transportu autobusowego.

Jednym z kluczowych aspektów wpływających na jakość życia mieszkańców jest sytuacja na lokalnym rynku pracy. W latach 2004-2013 łączna liczebność ludności aktywnej zawodowo we wszystkich trzech powiatach OF PN2020 spadła o 16%. Obecna wartość wskaźnika liczby pracujących na 1000 mieszkańców jest niższa od wartości wojewódzkich i krajowych. Od 2009 roku następuje coroczny, nieznaczny wzrost stopy bezrobocia, co jest związane z sytuacją gospodarczą w kraju i na świecie.

Znaczący odsetek bezrobotnych stanowią osoby długotrwale pozostające bez pracy, co świadczy o strukturalnym charakterze bezrobocia. Skutkuje to również znaczącym odsetkiem bezrobotnych bez prawa do zasiłku. O strukturalnym charakterze bezrobocia świadczy wysoki odsetek osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Osoby powyżej 50 roku życia stanowią większy odsetek bezrobotnych niż osoby poniżej 25 roku życia. Co więcej, ich liczba systematycznie wzrasta u wszystkich Partnerów.

Począwszy od 2009 roku następuje pogłębianie się negatywnego wpływu migracji zagranicznych na liczbę ludności, przy czym najbardziej mobilne są osoby w wieku produkcyjnym.

Kolejnym ważnym aspektem warunkującym funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego są ich finanse. W okresie 2004-2013 dochody budżetów powiatów OF PN2020 rosły bardzo wyraźnie. Budżety gmin OF PN2020 również wzrosły, szczególnie dużą dynamiką odznaczał się wskaźnik dochodu w przeliczeniu na jednego mieszkańca (wszystkie gminy przekroczyły próg 2000 zł na osobę). Także wydatki gmin na jednego mieszkańca w latach 2004-2013 rosły. Jednostki samorządu terytorialnego OF PN2020 wykazują wysoką aktywność w pozyskiwaniu środków z różnych źródeł i programów zewnętrznych, uzyskując dofinansowanie projektów na bardzo wysokim poziomie, w wielu przypadkach wyższym niż projekty wojewódzkie czy powiatowe.

U podstaw aktywnego działania podmiotów na rzecz realizacji wspólnych celów leży idea partnerstwa. Sednem takiej współpracy jest wzajemne zaufanie i wzięcie odpowiedzialności za dążenie do osiągnięcia założonych rezultatów. W przypadku samorządów terytorialnych uznaje się, że partnerstwa lokalne wzmacniają i promują rozwój lokalny³⁴.

Historia PN2020 została zapoczątkowana podpisaniem listu intencyjnego pomiędzy dwoma samorządami terytorialnymi: gminą Nysa a powiatem nyskim, co miało miejsce

³⁴ Sobolewski A., Przez współpracę do sukcesu. Partnerstwo lokalne na rynku pracy, Warszawa 2007.

19 lipca 2012 roku. Celem było formalne podjęcie współpracy³⁵. Następnie do PN2020 zapraszano kolejne samorzady z obszaru powiatów: nyskiego, prudnickiego i głubczyckiego oraz brzeskiego. Wskutek tych działań nastąpiło podpisanie umowy partnerskiej, które miało miejsce 25 marca 2013 roku.

Obecnie w skład PN2020 wchodzi:

- gmina Nysa – Lider PN2020,
- powiat nyski,
- powiat głubczycki,
- powiat prudnicki,
- gmina Biała,
- gmina Branice,
- gmina Głubczyce,
- gmina Głuchołazy,
- gmina Grodków,
- gmina Kietrz,
- gmina Korfantów,
- gmina Lubrza,
- gmina Łambinowice,
- gmina Otmuchów,
- gmina Paczków,
- gmina Prudnik,
- gmina Skoroszyce.

19 kwietnia 2013 roku gmina Nysa, jako lider Partnerstwa, złożyła wniosek aplikacyjny w konkursie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pn. „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego” współfinansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego EOG. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło 14 października 2013 roku – projekt Partnerstwo Nyskie 2020 uzyskał najwyższą liczbę punktów spośród wszystkich zgłoszeń i uzyskał dofinansowanie z Mechanizmu Finansowego EOG w wysokości 2 269 355 zł³⁶.

PN2020 jest jednym z dwudziestu sześciu przykładów, wymienianych przez portal prowadzony przez Związek Miast Polskich jako dobra praktyka współpracy jednostek samorządu terytorialnego. Cechą wyróżniającą Partnerstwo jest liczba jego członków, wśród tych wymienionych w bazie dobrych praktyk tylko sześć miało większą liczbę uczestników³⁷. Pierwsze inicjatywy dotyczące współpracy jednostek samorządu terytorialnego zaczęły powstawać już w latach '90 XX wieku, np. Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego został utworzony w 1991 roku. Na tym tle trzeba scharakteryzować PN2020 jako inicjatywę stosunkowo młodą, mającą szansę rozwoju.

Celem zawiązania PN2020 jest wytworzenie mechanizmów długofalowej współpracy między Partnerami w zakresie wspólnego identyfikowania i rozwiązywania problemów

³⁵ <http://www.nto.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20130324/POWIAT02/130329719> [dostęp 08.06.2015].

³⁶ <http://www.partnerstwo-nyskie2020.pl/index.php/historia-projektu> [dostęp 08.06.2015].

³⁷ <http://www.dobrepraktyki.pl/index.php?p1=6&p2=20> [dostęp 06.08.2015].

o charakterze wykraczającym poza granice jednej gminy, których rozwiązanie wymaga podjęcia zintegrowanych działań na szczeblu ponadlokalnym.

Cel ten jest realizowany m.in. poprzez opracowanie dokumentów planistycznych, które wyznaczają perspektywy i kierunki współpracy. Opracowywane są cztery dokumenty: Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020 oraz trzy strategie sektorowe: Strategia Rozwoju Transportu Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020, Strategia Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020 oraz Strategia Rynku Pracy Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020.

Cztery strategie umożliwią rozwiązanie zidentyfikowanych na etapie diagnozy wspólnych problemów. Wyodrębnienie trzech sektorów, którym poświęcone są strategie wskazuje na konieczność długofalowej kooperacji Partnerów na szczeblu ponadlokalnym w obszarze rynku pracy, rozwoju społecznego i transportu. Dodatkowo w każdym z tych obszarów wyraźnie przewija się turystyka – jako bardzo istotny element rozwoju OF PN2020.

4.2. Wymiar terytorialny – OF PN2020 i jego otoczenie

Istnienie obszaru funkcjonalnego powinno być wynikiem dostrzeżenia cech wspólnych oraz potencjałów poszczególnych jednostek terytorialnych, które mogą zostać wykorzystane dla dobra OF PN2020 jako całości. Partnerzy OF PN2020 uzupełniają się w wielu dziedzinach i to należy uznać za silną stronę całego obszaru. Do dziedzin tych należy zaliczyć przede wszystkim komunikację i turystykę. Na dalszym miejscu wymienić należy gospodarkę i sferę społeczną oraz edukację i kulturę.

Partnerzy OF PN2020 powinni się uzupełniać w wybranych dziedzinach, natomiast w innych powinni wykazywać podobny poziom rozwoju. Jednocześnie pożądane jest, aby każdy samorząd wносił swój własny wkład w całościowy potencjał obszaru.

Pamiętać należy również, że w skład Partnerstwa wchodzi jednostki samorządu terytorialnego różnego szczebla (gminy i powiaty). Co więcej, w skład będących Partnerami powiatów wchodzi również gminy nienależące do OF PN2020 (poza Partnerstwem pozostaje również powiat brzeski, do którego przynależy Grodków). Ze względu na poziom agregacji dostępnych danych, jak również dominację perspektywy mikrostrukturalnej w badaniach społecznych, podstawową jednostką analizy w niniejszym opracowaniu pozostaje gmina. Jednocześnie tam, gdzie było to możliwe, sformułowane zostały wnioski mogące być odniesione również do powiatów.

Unikatowe cechy poszczególnych gmin prezentuje Rysunek 4. Cechy te można podzielić na trzy grupy – związane z gospodarką, środowiskiem naturalnym i antropogenicznym oraz położeniem geograficznym. Do pierwszej grupy zaliczyć należy rozwinięte rolnictwo oraz brak przemysłu, co wskazywane jest jako atut, dający możliwość dalszego rozwoju działalności rolniczej, ale również turystycznej i agroturystycznej, ze względu na brak uciążliwości dla środowiska. W drugiej grupie należy wskazać czyste i nieskażone środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe i turystyczne, które przyczyniły się do rozwoju bazy leczniczo-rehabilitacyjnej. Za pozytywne cechy środowiska OF PN2020 uznać można dobrej jakości gleby, potencjał dla rozwoju turystyki, w tym konnej i agroturystyki oraz dziedzictwo kulturowe i tradycje militarne regionu. Do cech związanych z położeniem OF PN2020 zaliczyć należy bliskość autostrady A4 oraz położenie przygraniczne.

Rysunek 4. Cechy wyróżniające gminy OF PN2020

Źródło: opracowanie własne

Ważnym elementem integrującym mieszkańców OF PN2020 jest przywiązanie do miejsca zamieszkania oraz stałość zamieszkania. Wszystkie gminy OF PN2020 charakteryzuje wysoki odsetek osób mieszkających na terenie gminy więcej niż 16 lat. Odsetek osób zamieszkujących od tak dawna każdy z trzech powiatów jest co najmniej równy (a być może nieco wyższy). Co ważniejsze, mieszkańcy są emocjonalnie związani z terytorium, mają poczucie tożsamości. Stanowi to ważną bazę do budowania dalszych relacji między

mieszkańcami, jak również ma znaczenie w aspekcie behawioralnych relacji z terytorium, kiedy silne przywiązanie do miejsca zamieszkania przekładać się będzie na aktywność lokalną i chęć działania na rzecz miejsca zamieszkania. Te dwa ostatnie elementy są niezwykle istotne dla spójności OF PN2020, szczególnie w wymiarze społecznym.

Tabela 54. Odsetek osób mieszkających na terenie gminy 16 lat i więcej

Gmina	Odsetek osób mieszkających na terenie gminy 16 lat i więcej	Gmina	Odsetek osób mieszkających na terenie gminy 16 lat i więcej
Otmuchów	98,5%	Korfantów	86,8%
Głuchołazy	97,1%	Głubczyce	85,3%
Paczków	97,1%	Biała	82,4%
Kietrz	95,6%	Łambinowice	82,4%
Lubrza	95,6%	Nysa	82,4%
Prudnik	91,2%	Grodków	79,4%
Skoroszyce	89,7%	Branice	75,0%

Źródło: opracowanie własne (badanie PAPI, n=1020)

Mieszkańcy zauważają zarówno zalety, jak i wady miejsca zamieszkania, a za silną stronę „swojej” gminy wskazują właśnie warunki mieszkaniowe, na dalszym miejscu - możliwości edukacji, wskazując jednocześnie potrzebę rozwoju każdego z tych elementów.

Tabela 55. Odsetek osób deklarujących przywiązanie emocjonalne do gminy

Gmina	Odsetek osób deklarujących przywiązanie do terytorium	Gmina	Odsetek osób deklarujących przywiązanie do terytorium
Otmuchów	97%	Korfantów	85%
Branice	91%	Głubczyce	79%
Paczków	91%	Głuchołazy	78%
Łambinowice	88%	Biała	75%
Grodków	87%	Lubrza	75%
Prudnik	87%	Skoroszyce	75%
Kietrz	85%	Nysa	55%

Źródło: opracowanie własne (badanie PAPI, n=1020)

Gminy OF PN2020 charakteryzują – w opinii mieszkańców – dwie dziedziny, rolnictwo i handel. Mieszkańcy realizują swoje potrzeby – te codzienne, jak i wyższego rzędu – nie tylko na terenie gminy czy powiatu zamieszkania, ale również w innych lokalizacjach na terenie OF PN2020. Realizacji potrzeb mieszkańców służą nie tylko największe ośrodki miejskie regionu (Nysa, Prudnik, Głubczyce), ale również mniejsze jednostki. Te ostatnie nabierają znaczenia w przypadku dokonywania zakupów spożywczych (Grodków), edukacji dzieci (Lubrza) oraz opieki przedszkolnej (Korfantów, Łambinowice). Kietrz przyciąga osoby aktywne fizycznie (basen) oraz dorosłych kontynuujących edukację. Poza Nysą i Prudnikiem potrzeby w zakresie rozrywki mieszkańcy realizują również w Głuchołazach. Mniejsze miejscowości mają znaczenie w przypadku realizacji potrzeb związanych z religią, mieszkańcy innych gmin uczestniczą w nabożeństwach w Lubrzy, Grodkowie i Korfantowie.

Patrząc na podział miejsc realizacji poszczególnych potrzeb można sformułować wniosek, że powiaty nyski, prudnicki i głubczycki są zrównoważone, jeśli chodzi o dostępność różnych usług. Oczywiście nie zmienia to faktu, iż ze względu na indywidualne preferencje mieszkańcy mogą wybierać korzystanie z poszczególnych rodzajów usług w innym powiecie.

Tabela 56. Realizacja potrzeb mieszkańców OF PN2020 – najczęściej odwiedzane gminy

Cel / potrzeba	Najczęściej odwiedzane gminy
miejsce pracy	Nysa, Prudnik, Głubczyce
zakupy spożywcze	Nysa, Prudnik, Grodków
zakupy obuwia i odzieży	Nysa, Prudnik, Głubczyce
lekarz rodzinny	Nysa, Prudnik, Głubczyce
lekarze specjaliści	Nysa, Prudnik, Głubczyce
usługi kosmetyczne i fryzjerskie	Nysa, Prudnik, Głubczyce
edukacja dzieci	Lubrza, Nysa, Prudnik
przedszkole / żłobek	Korfantów, Głubczyce, Łambinowice
basen	Nysa, Prudnik, Kietrz
rozrywka	Nysa, Prudnik, Głuchołazy
miejsce edukacji dorosłych	Nysa, Głubczyce, Kietrz
naprawy samochodu	Nysa, Głubczyce, Prudnik
religia, nabożeństwa	Lubrza, Grodków, Korfantów
spotkania towarzyskie	Nysa, Prudnik, Grodków

Źródło: opracowanie własne (badanie PAPI, n=1020)

Możliwości realizacji różnych potrzeb w całym OF PN2020 wspiera wysoka ocena dostępności komunikacyjnej poszczególnych miejscowości. Wysokie oceny dotyczą zarówno dostępności samochodem, transportem publicznym oraz niepublicznym.

Dla obszaru funkcjonalnego znaczenie ma nie tylko integracja mieszkańców i ich przywiązanie do terytorium, ale także funkcjonowanie podmiotów gospodarczych. Większość podmiotów gospodarczych OF PN2020 funkcjonuje tu od ponad 10 lat, co świadczy o stabilności sytuacji gospodarczej. Firmy często posiadają klientów nie tylko na terenie gminy, w której są zlokalizowane, ale także na terenach działania innych jednostek samorządu terytorialnego należących do OF PN2020 – najczęściej w Nysie, Prudniku, Głubczycach i Białej. Co ważne, w wielu z nich zatrudnione są osoby zamieszkujące w innej gminie niż usytuowane jest przedsiębiorstwo („poza lokalni” pracownicy pochodzą najczęściej z Głubczyc, Nysy, Branicy, Kietrza i Głuchołaz). Jest to ważne zjawisko – z jednej strony generuje migracje mieszkańców, z drugiej formuje i wzmacnia więzi między Partnerami.

4.3. Zidentyfikowane wspólne obszary problemowe, szczególnie w zakresie rozwoju transportu, rynku pracy, turystyki i rozwoju społecznego, w tym demografii

Na podstawie przeprowadzonych spotkań z mieszkańcami oraz późniejszego eksperckiego opracowania wyników możliwe było zidentyfikowanie obszarów problemowych, które są wspólne dla większej liczby Partnerów. W kolejnej tabeli (Tabela 57.) obszary te zostały zaprezentowane w podziale na dziedziny tematyczne.

Tabela 57. Obszary problemowe w podziale na dziedziny tematyczne

Dziedzina tematyczna	Wspólne obszary problemowe
	Obszar społeczny
Rozwój transportu Rozwój społeczny Demografia	Warunki życia niedostosowane do potrzeb i oczekiwań mieszkańców
Rozwój społeczny Demografia	Niski poziom świadczonych usług ochrony zdrowia i życia mieszkańców
Rozwój społeczny Demografia	Niedostosowany do potrzeb poziom opieki i przeciążony system pomocy społecznej

Dziedzina tematyczna	Wspólne obszary problemowe
Rozwój społeczny Demografia	Niedostateczna jakość poziom oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców
Rozwój społeczny Rynek pracy	Niedostateczny poziom kapitału ludzkiego części mieszkańców
Rozwój społeczny	Niedostateczny poziom rozwoju kapitału społecznego w niektórych częściach
Obszar zasobów i potencjałów	
Rozwój transportu	Niezaspokojenie potrzeb społeczeństwa w zakresie dostępu do infrastruktury technicznej
Rozwój transportu	Niski poziom rozwoju komunikacji
Rozwój społeczny Rynek pracy	Ograniczona możliwość wykorzystania potencjału przestrzennego
Rozwój społeczny Turystyka	Nieodpowiedni poziom ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów przyrodniczych
Turystyka	Słabo wykorzystany potencjał turystyczny i transgraniczny
Obszar gospodarki i rynku pracy	
Rynek pracy	Niski poziom przedsiębiorczości i innowacyjności, w tym rozwoju rolnictwa i przetwórstwa
Rynek pracy	Nieodpowiedni poziom wsparcia dla przedsiębiorstw i tworzenia sieci współpracy
Rozwój społeczny Rynek pracy	Bardzo słabo rozwinięty rynek pracy
Rynek pracy Turystyka	Niedostatecznie rozwinięta promocja i niewykorzystana atrakcyjność inwestycyjna

Źródło: opracowanie własne

4.4. Macierz priorytetyzacji problemów

Kolejnym krokiem opracowania Strategii było dokonanie priorytetyzacji poszczególnych obszarów problemowych, aby określić, w którym z nich działania powinny zostać podjęte w pierwszej kolejności. W tym celu zastosowano ocenę w oparciu o pięć kryteriów, przy zastosowaniu pięciostopniowej skali (wyjaśnienia jej znaczenia dla poszczególnych kryteriów znajdują się w nawiasach):

- znaczenie problemu dla ogółu mieszkańców – ocena, na ile problemy z danego obszaru problemowego są obecne w świadomości społecznej, a tym samym na ile podjęte działania będą mieć wpływ na poziom zadowolenia mieszkańców (1 – bardzo mały wpływ, 5 – bardzo duży wpływ),
- możliwość rozwiązania problemu na poziomie OF PN2020 – ocena, na ile sytuacja w danym obszarze problemowym zależy od czynników zewnętrznych, a na ile od działań OF PN2020, a tym samym na ile działania te mogą przynieść realny skutek (1 – bardzo małe prawdopodobieństwo rozwiązania problemu na poziomie OF PN2020, 5 – bardzo duże prawdopodobieństwo rozwiązania problemu na poziomie OF PN2020),
- czas potrzebny na rozwiązanie problemów – możliwość uzyskania efektów działań w możliwie krótkiej perspektywie czasowej (1 – bardzo długi przewidywany czas potrzebny na rozwiązanie problemów, 5 – bardzo krótki przewidywany czas potrzebny na rozwiązanie problemów),
- wykorzystanie posiadanych zasobów – stopień, w którym rozwiązywanie problemów z danego obszaru problemowego będzie miało również charakter

rozwojowy, przyczyniając się do pełniejszego wykorzystania potencjałów OF PN2020 (1 – bardzo mały stopień wykorzystania posiadanych zasobów, 5 – bardzo duży stopień wykorzystania posiadanych zasobów).

Z przeprowadzonej priorytetyzacji wynika, że w pierwszej kolejności w ramach OF PN2020 powinny zostać podjęte działania na rzecz promocji tego terenu i pełniejszego wykorzystania jego potencjału inwestycyjnego, co pobudziłoby rozwój gospodarczy i przyczyniło się do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy. Jest to kwestia ważna z punktu widzenia mieszkańców (o czym świadczą m.in. ich opinie wyrażane w badaniach społecznych oraz podczas spotkań). Możliwe jest uzyskanie efektów poprzez działania Partnerów (wpływ warunków zewnętrznych jest ograniczony), w stosunkowo krótkiej perspektywie czasowej. Co więcej, działanie w tym obszarze problemowym będzie równoznaczne z lepszym wykorzystaniem posiadanych zasobów.

Dwoma kolejnymi obszarami problemowymi są oferta spędzania czasu wolnego dla mieszkańców OF PN2020 i poziom kapitału ludzkiego. Obu obszarom mieszkańcy przyznają dość duże znaczenie (czego dowodzą badania na etapie diagnostycznym). Pierwsze efekty podjętych działań z pewnością mogą być zaobserwowane w krótkiej perspektywie czasowej. Wykorzystane zostaną również potencjały, z jednej strony istniejących instytucji kultury i dziedzictwa historycznego OF PN2020 oraz bazy sportowo-rekreacyjnej, zaś z drugiej instytucji edukacyjnych, Instytucji Otoczenia Biznesu oraz pracodawców gotowych na podejmowanie współpracy.

Tabela 58. Macierz priorytetyzacji

	Znaczenie dla mieszkańców	Rozwiązanie na poziomie OF PN2020	Czas	Wykorzystanie zasobów	Łączna liczba punktów
Warunki życia niedostosowane do potrzeb i oczekiwań mieszkańców	5	5	3	2	15
Niski poziom świadczonych usług ochrony zdrowia i życia mieszkańców	5	3	2	2	12
Niedostosowany do potrzeb poziom opieki i przeciążony system pomocy społecznej	3	4	3	2	12
Niedostateczna jakość poziom oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	3	5	4	5	17
Niedostateczny poziom kapitału ludzkiego części mieszkańców	3	5	4	5	17
Niedostateczny poziom rozwoju kapitału społecznego w niektórych częściach OF PN2020	1	5	2	5	13
Niezaspokojenie potrzeb społeczeństwa w zakresie dostępu do infrastruktury technicznej	5	5	1	3	14
Niski poziom rozwoju komunikacji	5	3	2	3	13
Ograniczona możliwość wykorzystania potencjału przestrzennego	4	4	3	4	15
Nieodpowiedni poziom ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów przyrodniczych	1	4	3	4	12
Słabo wykorzystany potencjał turystyczny i transgraniczny OF PN2020	1	5	3	5	14
Niski poziom przedsiębiorczości i innowacyjności w OF PN2020 w tym rozwoju rolnictwa i przetwórstwa	4	4	3	4	15
Nieodpowiedni poziom wsparcia dla przedsiębiorstw i tworzenia sieci współpracy	4	3	4	4	15
Bardzo słabo rozwinięty rynek pracy	5	4	3	3	15
Niedostatecznie rozwinięta promocja i niewykorzystana atrakcyjność inwestycyjna	4	5	5	5	19

Źródło: opracowanie własne

5. Analiza strategiczna

5.1. Analiza SWOT/TOWS

Analiza SWOT (czynników rozwojowych) to procedura analityczna umożliwiająca porządkowanie i prezentację danych. Jest to jedno z podstawowych narzędzi planowania strategicznego.

Jej nazwa stanowi akronim czterech typów czynników rozwojowych:

- S-Strengths (Atuty) – pozytywne czynniki wewnętrzne, mocne strony, przewagi lub zalety mogące przyczynić się do osiągnięcia celów,
- W-Weaknesses (Słabości) – negatywne czynniki wewnętrzne, bariery, wady i braki, mogące przeszkodzić w realizacji celów,
- O-Opportunities (Szanse) – pozytywne czynniki zewnętrzne, pochodzące z otoczenia (takie, na które nie ma możliwości wpływu), mogące przyczynić się do osiągnięcia celów,
- T-Threats (Zagrożenia) – negatywne czynniki zewnętrzne pochodzące z otoczenia (takie, na które nie ma możliwości wpływu), mogące przeszkodzić w realizacji celów.

5.2. Metodologia analizy

Wyniki przeprowadzonej analizy mogą stanowić podstawę dla formułowania strategii rozwoju, która powinna uwzględniać wzmacnianie atutów, minimalizację słabości, wykorzystywanie szans i unikanie zagrożeń.

Uzupełnieniem analizy SWOT jest analiza TOWS, w której te same czynniki są analizowane z perspektywy zewnętrznej. Oznacza to, że o ile celem SWOT jest określenie optymalnego wykorzystania posiadanych zasobów (określonych w kategoriach atutów i słabości) w zastanym otoczeniu, o tyle w toku analizy TOWS możliwe jest określenie jakie predyspozycje są potrzebne dla pełnego wykorzystania szans i unikania zagrożeń.

Analiza powiązań między czynnikami została przeprowadzona w dwóch krokach. W pierwszym z nich zidentyfikowano powiązania pomiędzy czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi w czterech ćwiartkach, według schematu zawartego w kolejnej tabeli (Tabela 59.):

Tabela 59. Ćwiartki w analizie SWOT i TOWS

	SWOT	TOWS
I ćwiartka	oddziaływanie atutów na szanse	oddziaływanie szans na atuty
II ćwiartka	oddziaływanie atutów na zagrożenia	oddziaływanie szans na słabości
III ćwiartka	oddziaływanie słabości na szanse	oddziaływanie zagrożeń na atuty
IV ćwiartka	oddziaływanie słabości na zagrożenia	oddziaływanie zagrożeń na słabości

Źródło: opracowanie własne

Powiązania były określane zerojedynkowo – 0 (odpowiedź negatywna) oznaczało brak powiązania, a 1 (odpowiedź pozytywna) oznaczało istnienie powiązania.

Następnie, w drugim kroku analizy, oceniana była siła oddziaływania czynników w relacjach powiązania.

Dla każdego zidentyfikowanego związku czynników została dokonana ocena siły oddziaływania przy zastosowaniu następującej skali:

- brak oddziaływania – 0 punktów,
- słabe oddziaływanie – 1 punkt,
- umiarkowane oddziaływanie – 2 punkty,
- silne oddziaływanie – 3 punkty.

5.2.1. Czynniki analizy SWOT

Czynniki analizy SWOT zostały wypracowane podczas spotkań fokusowych oraz na podstawie opracowanej diagnozy.

W kwietniu 2015 roku u każdego z Partnerów odbyło się spotkanie fokusowe, w którym uczestniczyli kluczowi interesariusze (przedstawiciele sołectw, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców). Uczestnicy spotkań pracowali w podziale na grupy, które zajmowały się zagadnieniami z zakresu spraw społecznych, zasobów i potencjałów oraz rynku pracy i gospodarki. Moderatorzy prosili, aby każda z grup wskazała problemy, zaobserwowane dla OF PN2020 w danym zakresie. Uczestnicy pracowali także nad określeniem słabych i mocnych stron OF PN2020 oraz zewnętrznych szans i zagrożeń.

W kolejnych tabelach zaprezentowano zagregowane czynniki analizy SWOT (Tabela 60.-Tabela 63.).

Tabela 60. Analiza SWOT – mocne i słabe strony OF PN2020

Czynniki wewnętrzne	Czynniki wewnętrzne
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Położenie geograficzne Bliskość granicy z Czechami wiąże się z możliwością prowadzenia wieloaspektowej współpracy międzynarodowej. Ważnym atutem jest również charakterystyczna dla terenów przygranicznych wielokulturowość (wplywy czeskie i niemieckie). Może ona zostać wykorzystana w tworzeniu oferty kulturalnej, a także wzmacnianiu tożsamości lokalnej mieszkańców. Czynnikiem rozwojowym może być również bliskość polskich aglomeracji.</p>	<p>Niski standard życia mieszkańców Potrzeby mieszkańców nie są w pełni zaspakajane, m.in. w zakresie dostępności i jakości (standardu) mieszkań. Niezaspokojone pozostają także potrzeby w zakresie służby zdrowia oraz opieki społecznej (szczególnie wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych). Mieszkańcy nie są również zadowoleni z dostępu do obiektów handlowych.</p> <p>Silne zjawisko emigracji Negatywnym zjawiskiem obserwowanym w OF PN2020 jest znaczące nasilenie emigracji, głównie o charakterze zarobkowym. Ponieważ wyjeżdżają głównie osoby młode i wykształcone, zjawisko to wpływa negatywnie zarówno na strukturę demograficzną, jak i analogicznie na rozwój gospodarczy.</p> <p>Ubożenie społeczeństwa Wśród mieszkańców OF PN2020 znajdują się osoby zagrożone ubóstwem (m.in. z powodu bezrobocia lub niskich wynagrodzeń). Warto również zauważyć sprzężenie zwrotne zachodzące pomiędzy ubóstwem a wykluczeniem społecznym oraz zjawiskami patologicznymi zagrażającymi bezpieczeństwu obszaru.</p>

Atrakcyjność środowiska naturalnego

Dobry stan środowiska naturalnego pozytywnie wpływa na jakość życia mieszkańców, jak również może być uznany za czynnik sprzyjający nowym inwestycjom w zakresie oferty sportowo-rekreacyjnej, rehabilitacyjnej i sanatoryjnej. Można też zauważyć, że obszar odznacza się bardzo dobrymi warunkami do rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii (OZE, energia wiatrowa, wodna, spalanie biomasy). Na jego wysoką atrakcyjność wpływa również zróżnicowanie krajobrazu (lasy, jeziora, góry). Zachowaniu tego potencjału służą obszary chronione, czemu sprzyja także struktura gospodarki OF PN2020 (niewielki udział przemysłu).

Dobre skomunikowanie zewnętrzne i wewnętrzne

OF PN2020 ma dobre połączenia z głównymi szlakami komunikacyjnymi (w tym transgranicznymi). Również stan znacznej części dróg lokalnych odpowiada potrzebom społeczeństwa, co więcej, dynamicznie rozwija się sieć ścieżek rowerowych. Odpowiednia sieć dróg jest bardzo ważna z punktu widzenia rozwoju gospodarczego i jakości życia mieszkańców.

Potencjał kulturowy

Jako wielokulturowy obszar o bogatej historii OF PN2020 charakteryzuje się wysokim potencjałem związanym z lokalną kulturą i tradycjami. Działają tu wiele instytucji kultury oraz lokalnych artystów i twórców ludowych. Obszar wyróżnia się również znaczącą liczbą cyklicznych imprez masowych cieszących się popularnością wśród mieszkańców i turystów.

Atrakcyjność turystyczna

Położenie geograficzne i potencjał środowiska naturalnego, dziedzictwo historyczne oraz bogata oferta rekreacyjno-kulturalna czynią z OF PN2020 obszar wysoce atrakcyjny z punktu widzenia rozwoju turystyki. Szczególnie duże możliwości wiążą się z rozwojem agroturystyki. Istnieją również odpowiednie warunki do tworzenia i rozwijania produktów lokalnych.

Rozwinięta infrastruktura społeczna

Na obszarze istnieje dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna (sportowo-rekreacyjna, kulturalna, oświatowa, rehabilitacyjna i sanatoryjna) umożliwiającą świadczenie usług odpowiadających potrzebom mieszkańców. Co ważne, sfera

Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego

Pomimo działań instytucji kultury poziom zaangażowania mieszkańców w życie kulturalne (zarówno czynnego, jak i biernego) pozostaje niewielki. Może być to skutkiem braków w infrastrukturze, niedostatecznych działań promocyjnych, jak również niedopasowania oferty do preferencji odbiorców. Oferta rekreacyjno-sportowa nie w pełni spełnia oczekiwania mieszkańców, co przyczynia się do ich niewielkiej aktywności fizycznej (mającej negatywny wpływ na zdrowie). Zarówno w zakresie oferty kulturalnej, jak i rekreacyjno-sportowej, występuje także zjawisko ograniczonej dostępności (komunikacyjnej czy finansowej).

Niepełne wykorzystanie kapitału społecznego

Znacząca część mieszkańców nie jest zainteresowana udziałem w życiu społecznym. Nie angażują się oni w działalność organizacji pozarządowych, a tym samym ich potencjał pozostaje niewykorzystany. Negatywny jest również niski poziom wiedzy części mieszkańców na temat dziedzictwa kulturowego i historycznego obszaru. W społeczeństwie obserwowane są również negatywne postawy (demoralizacja, brak gotowości działania na rzecz dobra wspólnego, roszczeniowość).

Niedopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb rynku pracy

Trudności części mieszkańców z OF PN2020 z odniesieniem sukcesu na rynku pracy powiązane są z brakiem odpowiednich kompetencji. Są to zarówno osoby bez kwalifikacji, jak i takie, których wykształcenie nie koresponduje z tendencjami w lokalnej gospodarce, co związane jest z niepełnym dostosowaniem systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Jednocześnie zbyt mała podaż odpowiednio wykwalifikowanych kadr hamuje rozwój przedsiębiorstw.

Występujące zanieczyszczenia środowiska naturalnego

Środowisko naturalne OF PN2020 zagrożone jest zanieczyszczeniem spowodowanym przez czynniki takie jak nieodpowiednia gospodarka odpadami, nadmierne wykorzystywanie środków chemicznych w rolnictwie oraz niska ekoświadomość społeczeństwa.

Braki w zakresie infrastruktury technicznej

Na poziom życia mieszkańców wpływ ma niedostateczny rozwój sieci ciepłowniczej, gazowej i kanalizacyjnej, szczególnie na terenach wiejskich. Braki występują również w zakresie łączności (sieci komórkowe, Internet szerokopasmowy) oraz komunikacji (zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej). Nieuregulowana gospodarka wodami opadowymi oraz zły stan techniczny zabezpieczeń

Czynniki wewnętrzne MOCNE STRONY	Czynniki wewnętrzne SŁABE STRONY
<p>usług społecznych jest w wysokim stopniu dopasowana do zachodzących zmian demograficznych (takich jak starzenie się społeczeństwa, mała liczba urodzeń), edukacji i opieki nad dziećmi (szkoły, przedszkola, świetlice wiejskie i środowiskowe), a także placówek pomocy społecznej oraz służby zdrowia.</p> <p>Rozwijający się kapitał ludzki i społeczny</p> <p>Część mieszkańców wykazuje się wysokim poziomem aktywności społecznej (w organizacjach pozarządowych, klubach sportowych etc.). Ważny z punktu widzenia jakości życia jest również wysoki poziom bezpieczeństwa. Z punktu widzenia rozwoju zasobów ludzkich na potrzeby rynku pracy warto zwrócić uwagę na potencjał naukowy Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie oraz gotowość przedsiębiorców do podejmowania współpracy z lokalnym szkolnictwem zawodowym i technicznym w celu dopasowania oferty do potrzeb rynku pracy.</p> <p>Dobre warunki do rozwoju przedsiębiorstw</p> <p>Część OF PN2020 należy do specjalnych stref ekonomicznych (wałbrzyskiej i katowickiej), działają tu Instytucje Otoczenia Biznesu. W subregionie znajdują się złoża surowców (piasek żółty, żwir, kamień, glina). Na atrakcyjność inwestycyjną wpływa także dostępność terenów inwestycyjnych oraz infrastruktury, jak również kapitał ludzki (m.in. absolwenci PWSZ). Obecnie w OF PN2020 działają aktywne mikroprzedsiębiorstwa i kilka dużych zakładów produkcyjnych o dużej renomie (np. ZPC Otmuchów). Szczególnie dobrze funkcjonują branże budowlana i rolno-spożywcza, jak również rolnictwo (dzięki warunkom naturalnym).</p> <p>Dobre warunki do rozwoju rolnictwa</p> <p>OF PN2020 charakteryzuje się bardzo dobrymi warunkami glebowymi (czarne ziemie, gleby brunatne, mady). Rozwojowi rolnictwa sprzyja również klimat charakteryzujący się wysokimi średnimi temperaturami powietrza, wysoką średnią roczną sumą opadów oraz wysoką liczbą dni wegetacyjnych. Co więcej, grunty rolne zajmują ponad trzy czwarte powierzchni obszaru.</p>	<p>przeciwpowodziowych stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców (powodzie i zalania).</p> <p>Niepełne wykorzystanie potencjału gospodarczego</p> <p>Mała aktywność gospodarcza w OF PN2020, niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz niewielkie zainteresowanie inwestorów uwarunkowane są przez niską konkurencyjność subregionu (m.in. ze względu na ograniczone wsparcie przedsiębiorstw przez Instytucje Otoczenia Biznesu, niski poziom współpracy w biznesie, niewielką rozpoznawalność marki OF PN2020 i brak jej dostatecznej promocji). Nawet w przypadku rozwijających się branż (jak rolno-spożywcza) nie można na razie mówić o pełnym wykorzystaniu potencjału lokalnych zasobów – kondycja przedsiębiorstw jest zła, zaś ich poziom innowacyjności niski.</p> <p>Braki w infrastrukturze i ofercie turystycznej</p> <p>Obecnie w OF PN2020 występują niedostatki wielu elementów infrastruktury, które pozwoliłyby na wykorzystanie potencjału atrakcyjności turystycznej subregionu (bazanoclegowa, baza gastronomiczna, atrakcje turystyczne, informacje turystyczne). Liczba rozpoznawalnych lokalnych produktów turystycznych jest niewystarczająca, a stan wielu obiektów zabytkowych jest bardzo zły.</p> <p>Ograniczona współpraca transgraniczna</p> <p>Obecny zakres współpracy (zarówno przedmiotowy, jak i podmiotowy) jest ograniczony m.in. ze względu na bariery językowe i kulturowe, rozbieżności prawne. Niewykorzystanie potencjału ma miejsce w sferze kultury, a także gospodarki.</p> <p>Niska atrakcyjność przestrzenna</p> <p>Obecny ład przestrzenny w niewystarczającym stopniu spełnia potrzeby mieszkańców (m.in. jeśli chodzi o tereny zielone, małą architekturę czy istnienie pustostanów). Występują także braki w dokumentach planistycznych, zaś istniejące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego hamują rozwój budownictwa mieszkalnego, jak również nowe inwestycje gospodarcze.</p>

Źródło: opracowanie własne

Tabela 61. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia OF PN2020

Czynniki zewnętrzne SZANSE	Czynniki zewnętrzne ZAGROŻENIA
<p>Możliwość pozyskania środków unijnych – preferencje dla projektów realizowanych w partnerstwie Nowa perspektywa finansowo-programowa UE stanowić będzie szansę uzyskania dofinansowania realizowanych działań. Środki będą mogły zostać przeznaczone na rozwój i poprawę infrastruktury, wsparcie rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw (badania, rozwój), inwestycje w kapitał ludzki PN2020, rozwój Odnawialnych Źródeł Energii (OZE), inwestycje w rozwój ekologicznego rolnictwa.</p> <p>Współpraca międzynarodowa Poszerzenie współpracy ponadlokalnej i transgranicznej (zarówno w wymiarze podmiotowym, jak i przedmiotowym) będzie miało pozytywne konsekwencje dla OF PN2020. Szczególnie istotne jest rosnące zainteresowanie nowych inwestorów, w tym zagranicznych (dzięki terenom inwestycyjnym, ulgom itp.). Z kolei możliwość zatrudniania obcokrajowców przyczyni się do obniżenia kosztów pracy.</p> <p>Rozwój rolnictwa ekologicznego W ostatnich latach rozwój rolnictwa ekologicznego jest obserwowany w Polsce i innych krajach UE. Kontynuacja tego korzystnego dla OF PN2020 trendu może być uwarunkowana przez rosnący popyt na żywność ekologiczną oraz rozwój technologii proekologicznych.</p> <p>Rozwój gospodarczy Dobra sytuacja gospodarcza na poziomie wojewódzkim i krajowym będzie pozytywnie oddziaływać na OF PN2020 m. in. jeśli chodzi o poziom popytu na produkty czy innowacyjność przedsiębiorstw. Poprawa sytuacji na rynku pracy zwiększy również gotowość migrantów zarobkowych do powrotu. W przypadku wejścia Polski do strefy euro korzyści (związane m.in. z ułatwieniami w rozwoju eksportu oraz współpracy z partnerami zagranicznymi) będą miały wpływ również na rozwój gospodarczy OF PN2020.</p>	<p>Skomplikowany i niestabilny system prawny Zbyt rozbudowane i niestabilne prawo na poziomie wojewódzkim i krajowym będzie miało niekorzystny wpływ na życie społeczności lokalnej w wielu wymiarach (m.in. OZE, ochrona zdrowia, edukacja, wsparcie rodziny, rynek pracy, finanse, aktywność społeczna). Szczególnie istotne dla rozwoju OF PN2020 są prawne uwarunkowania zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (np. problem wyłączenia gruntów rolnych z produkcji rolnej na potrzeby działalności gospodarczej, niski poziom dochodu zwolnionego od podatku, przeniesienie kosztów pracy na przedsiębiorców, funduszy na założenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw). Z kolei działalność samorządów ograniczona może być przez przepisy dotyczące ich finansowania i zadań zleconych.</p> <p>Trudności związane z pozyskaniem funduszy zewnętrznych Rozwój OF PN2020 może zostać zahamowany przez brak możliwości pozyskania wystarczających środków zewnętrznych. Może to być spowodowane m.in. przez narzucanie przez UE trudnych do spełnienia wskaźników (i związane z nimi ryzyko kar). Zagrożeniami związanymi z funduszami zewnętrznymi są także zjawiska takie jak nieodpowiednie wykorzystanie środków (np. na trudne do późniejszego utrzymania inwestycje) czy nadmierne uzależnienie rozwoju od dopływu funduszy.</p> <p>Konkurencja ze strony podmiotów spoza OF PN2020 Rozwój gospodarczy OF PN2020 utrudnia bliskie sąsiedztwo innych gmin posiadających zasoby takie jak specjalne strefy ekonomiczne, obiekty zabytkowe czy obszary chronione. Problemem jest również marginalizacja województwa opolskiego wobec województw śląskiego i dolnośląskiego. W wymiarze międzynarodowym należy zwrócić uwagę na konkurencję na rynku pracy ze strony obcokrajowców, a także transferowanie zysków przedsiębiorstw zagranicznych poza kraj.</p> <p>Degradacja środowiska naturalnego Stan środowiska naturalnego w OF PN2020 uwarunkowany jest przez sytuację na poziomie wojewódzkim i krajowym, a także w Czechach. Zagrożenie stanowią czynniki takie jak: zbyt ekspansywne rolnictwo wykorzystujące środki chemiczne oraz ogrzewanie z użyciem węgla.</p> <p>Katastrofy ekologiczne Sytuacje może pogorszyć zarówno wzrost zanieczyszczenia środowiska, jak i nieprzemysłane działania z zakresu regulacji rzek (zagrożenie powodziowe).</p>

Czynniki zewnętrzne SZANSE	Czynniki zewnętrzne ZAGROŻENIA
<p>Poprawa jakości życia w Polsce Realizacja projektów na poziomie krajowym i wojewódzkim może przyczynić się pozytywnie również do wzrostu jakości życia mieszkańców OF PN2020. Istotnymi obszarami rozwojowymi będą m.in. rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych, infrastruktury drogowej oraz usług dla osób starszych. Można również liczyć na rozwój aktywności społecznej i kulturalnej ludności (dzięki dostępnym środkom na inwestycje oraz rosnącej roli NGO).</p> <p>Rozwój „srebrnej ekonomii” W związku ze zmianami demograficznymi (starzenie się społeczeństwa) nastąpi wzrost zapotrzebowania na usługi skierowane do grupy seniorów. Stworzy to nowe miejsca pracy, a także będzie szansą rozwoju branży opiekuńczej i medycznej, w której OF PN2020 posiada znaczący potencjał (m.in. dzięki kształceniu kadr przez PWSZ).</p>	<p>Niekorzystne trendy demograficzne Postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego będzie również miał wpływ na obszar PN2020. Niski przyrost naturalny, w połączeniu z emigracją zarobkową (zwłaszcza osób młodych i wykształconych) będzie miał negatywny wpływ na rynek pracy. Konieczne będzie również dopasowanie systemu służby zdrowia oraz pomocy społecznej oraz innych usług do potrzeb seniorów.</p> <p>Negatywne zjawiska gospodarcze Zły stan gospodarki na poziomie wojewódzkim i krajowym będzie miał odzwierciedlenie w OF PN2020. Szczególnie ważne w tym zakresie mogą być dalsze skutki kryzysu gospodarczego, jak również negatywne konsekwencje wejścia do strefy euro. Inne czynniki pogarszające sytuację na lokalnym rynku pracy to rozwój szarej strefy oraz niedopasowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy, niedostateczna współpraca urzędów pracy z przedsiębiorcami oraz słabo rozwinięty system doradztwa (zarówno zawodowego, jak i skierowanego do przedsiębiorców, np. z zakresu prawa).</p>

Źródło: opracowanie własne

Tabela 62. Macierz analizy SWOT OF PN2020

OF PN2020	Szanse	Możliwość pozyskania środków unijnych	Współpraca międzynarodowa	Rozwój rolnictwa ekologicznego	Rozwój gospodarczy	Współpraca w ramach obszarów funkcjonalnych	Poprawa jakości życia w Polsce	Zagrożenia	Skomplikowany i niestabilny system prawny	Trudności związane z pozyskaniem funduszy zewnętrznych	Konkurencja ze strony podmiotów spoza OF PN2020	Degradacja środowiska naturalnego	Katastrofy ekologiczne	Niekorzystne trendy demograficzne	Negatywne zjawiska gospodarcze		
Mocne strony		1	2	3	4	5	6		1	2	3	4	5	6	7		
Położenie geograficzne	1	3	3	2	1	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Atrakcyjność środowiska naturalnego	2	3	2	3	1	2	1	12	0	0	0	0	0	0	0	0	12
Dobre skomunikowanie zewnętrzne i wewnętrzne	3	0	3	1	3	1	3	11	0	0	2	0	0	0	1	3	14
Potencjał kulturowy	4	2	2	0	1	3	1	9	0	0	0	0	0	0	1	1	10
Atrakcyjność turystyczna	5	2	2	1	3	3	2	13	0	0	2	0	0	0	0	2	15
Rozwinięta infrastruktura społeczna	6	1	1	0	1	1	1	5	0	0	1	0	0	0	0	1	6
Rozwijający się kapitał ludzki i społeczny	7	2	2	2	2	2	1	11	0	2	2	1	0	2	2	9	20
Dobre warunki do rozwoju przedsiębiorstw	8	2	1	1	3	1	1	9	1	1	2	0	0	0	2	6	15
Dobre warunki do rozwoju rolnictwa	9	3	1	3	2	1	2	12	0	0	2	0	0	1	1	4	16
Słabe strony		18	17	13	17	14	12	79	1	3	11	1	0	3	7	22	101
Niski standard życia mieszkańców	1	0	0	0	1	0	3	4	2	1	3	1	0	3	1	11	15
Silne zjawisko emigracji	2	2	2	1	3	1	1	10	0	2	3	0	0	3	2	10	20
Ubożenie społeczeństwa	3	3	2	2	2	1	2	12	1	3	2	1	0	3	3	13	25
Braki w zakresie oferty czasu wolnego	4	0	0	0	1	0	2	3	0	0	2	0	0	2	0	4	7
Niepełne wykorzystanie kapitału społecznego	5	2	2	1	2	1	1	9	1	2	2	2	1	1	1	10	19
Niedopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb rynku pracy	6	1	2	1	3	0	1	8	0	1	2	0	0	2	3	8	16
Zanieczyszczenia środowiska naturalnego	7	0	0	3	2	0	2	7	2	0	2	3	2	2	1	12	19
Braki w zakresie infrastruktury technicznej	8	0	1	1	3	1	3	9	0	0	3	2	3	1	2	11	20
Niepełne wykorzystanie potencjału gospodarczego	9	1	1	1	3	0	1	7	2	2	3	0	0	2	3	12	19
Braki w infrastrukturze i ofercie turystycznej	10	1	2	0	2	0	2	7	1	0	3	1	0	1	2	8	15
Ograniczona współpraca transgraniczna	11	3	3	0	2	0	0	8	2	2	2	1	1	1	1	10	18
Niska atrakcyjność przestrzenna	12	0	0	1	2	0	2	5	1	0	2	1	1	0	1	6	11
		13	15	11	26	4	20	89	12	13	29	12	8	21	20	115	204
		31	32	24	43	18	32	168	13	16	40	13	8	24	27	137	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 63. Macierz analizy TOWS OF PN2020

OF PN2020	Mocne strony	Położenie geograficzne	Atrakcyjność środowiska naturalnego	Dobre skomunikowanie zewnętrzne i wewnętrzne	Potencjał kulturowy	Atrakcyjność turystyczna	Rozwinięta infrastruktura społeczna	Rozwijający się kapitał ludzki i społeczny	Dobre warunki do rozwoju przedsiębiorstw	Dobre warunki do rozwoju rolnictwa	Stabe strony	Niski standard życia mieszkańców	Silne zjawisko emigracji	Ubożenie społeczeństwa	Braki w zakresie oferty czasu wolnego	Niepełne wykorzystanie kapitału społecznego	Niedopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb rynku pracy	Zanieczyszczenia środowiska naturalnego	Braki w zakresie infrastruktury technicznej	Niepełne wykorzystanie potencjału gospodarczego	Braki w infrastrukturze i ofercie turystycznej	Ograniczona współpraca transgraniczna	Niska atrakcyjność przestrzenna			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Szanse		1	2	3	4	5	6	7	8	9		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
Możliwość pozyskania środków unijnych	1	0	0	1	2	2	2	3	3	3	13	2	1	2	1	3	2	2	3	3	2	2	2	2	25	38
Współpraca międzynarodowa	2	3	1	3	3	2	2	2	3	2	19	1	1	1	0	1	1	2	2	2	2	3	1	1	17	36
Rozwój rolnictwa ekologicznego	3	3	3	2	1	1	0	2	3	3	15	2	1	2	0	0	1	1	0	2	1	0	1	1	11	26
Rozwój gospodarczy	4	2	2	2	1	2	1	2	3	2	15	2	3	3	1	1	2	1	0	3	2	2	1	1	21	36
Współpraca w ramach obszarów funkcjonalnych	5	0	2	1	2	1	1	2	3	1	12	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	25	37
Poprawa jakości życia w Polsce	6	0	2	2	0	2	1	1	2	2	10	2	2	2	0	2	1	1	0	1	1	0	1	1	13	23
Zagrożenia		8	10	11	9	10	7	12	17	13	97	11	10	12	4	9	9	9	7	14	10	9	8	112	209	
Skomplikowany i niestabilny system prawny	1	1	2	0	2	2	0	2	3	1	12	2	0	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	20	32
Trudności związane z pozyskaniem funduszy zewnętrznych	2	2	3	2	2	3	1	3	3	2	19	2	1	1	1	2	2	3	3	2	2	2	1	1	22	41
Konkurencja ze strony podmiotów spoza OF PN2020	3	2	2	1	1	2	1	2	3	1	14	1	3	1	2	1	2	0	0	3	2	1	0	0	16	30
Degradacja środowiska naturalnego	4	1	3	0	1	3	0	1	2	3	11	1	1	0	0	0	0	3	0	0	2	0	1	1	8	19
Katastrofy ekologiczne	5	1	2	0	0	1	0	0	1	3	5	0	0	0	0	0	0	3	2	1	0	0	0	1	7	12
Niekorzystne trendy demograficzne	6	1	0	0	1	1	1	2	2	1	8	1	3	1	0	3	2	0	0	2	1	0	0	0	13	21
Negatywne zjawiska gospodarcze	7	2	1	0	0	2	0	0	3	2	8	2	3	3	0	1	3	0	2	3	1	1	0	0	19	27
		10	13	3	7	14	3	10	17	13	90	9	11	8	4	9	11	11	9	13	10	5	5	105		
		18	23	14	16	24	10	22	34	26	187	20	21	20	8	18	20	20	16	27	20	14	13	217		

Źródło: opracowanie własne

5.2.2. Podsumowanie wyników analizy

Wyniki analizy liczby powiązań między czynnikami wewnętrznymi a zewnętrznymi (SWOT) pokazują, iż najsilniejsze oddziaływanie zachodzi w IV ćwiartce, co wskazuje na zastosowanie strategii defensywnej – ukierunkowanej na przeciwdziałanie skutkom negatywnych związków pomiędzy słabymi stronami a zagrożeniami w otoczeniu.

Tabela 64. Analiza liczby powiązań (SWOT)

I ćwiartka	II ćwiartka
49	17
III ćwiartka	IV ćwiartka
50	62

Źródło: opracowanie własne

Diagnozę potwierdza również analiza ważonej siły powiązań pomiędzy czynnikami – ponownie największą wagę miały czynniki IV ćwiartki.

Tabela 65. Analiza ważona powiązań (SWOT)

I ćwiartka	II ćwiartka
79	22
III ćwiartka	IV ćwiartka
89	115

Źródło: opracowanie własne

Jako czynniki mające największe znaczenie w analizie SWOT można wyróżnić:

Tabela 66. Kluczowe czynniki rozwojowe w analizie SWOT

Atuty	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> Rozwijający się kapitał ludzki i społeczny Dobre warunki do rozwoju rolnictwa Dobre warunki do rozwoju przedsiębiorstw Atrakcyjność turystyczna Dobre skomunikowanie zewnętrzne i wewnętrzne 	<ul style="list-style-type: none"> Silne zjawisko emigracji Braki w zakresie infrastruktury technicznej Niepełne wykorzystanie kapitału społecznego Zanieczyszczenia środowiska naturalnego Niepełne wykorzystanie potencjału gospodarczego Ubożenie społeczeństwa
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój gospodarczy Poprawa jakości życia w Polsce Współpraca międzynarodowa 	<ul style="list-style-type: none"> Konkurencja ze strony podmiotów spoza OF PN2020 Negatywne zjawiska gospodarcze Niekorzystne trendy demograficzne

Źródło: opracowanie własne

Z kolei analiza TOWS (gdzie za punkty wyjścia przyjmowane są czynniki zewnętrzne) wykazuje największą liczbę powiązań w II ćwiartce, co sugeruje strategię konkurencyjną, a więc wykorzystywanie szans w otoczeniu do przezwyciężania słabości.

Tabela 67. Analiza liczby powiązań (TOWS)

I Ćwiartka	II Ćwiartka
48	63
III Ćwiartka	IV Ćwiartka
49	57

Źródło: opracowanie własne

Również w tym wypadku analiza liczby powiązań pokrywa się z wynikami analizy ich wag.

Tabela 68. Analiza ważona powiązań (TOWS)

I Ćwiartka	II Ćwiartka
97	112
III Ćwiartka	IV Ćwiartka
90	105

Źródło: opracowanie własne

Jako czynniki mające największe znaczenie w analizie TOWS można wyróżnić:

Tabela 69. Kluczowe czynniki rozwojowe w analizie TOWS

Atuty	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre warunki do rozwoju przedsiębiorstw • Dobre warunki do rozwoju rolnictwa • Atrakcyjność turystyczna • Atrakcyjność środowiska naturalnego • Rozwijający się kapitał ludzki i społeczny 	<ul style="list-style-type: none"> • Niepełne wykorzystanie potencjału gospodarczego • Silne zjawisko emigracji • Niski standard życia mieszkańców • Ubożenie społeczeństwa • Niedopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb rynku pracy • Zanieczyszczenia środowiska naturalnego • Braki w infrastrukturze i ofercie turystycznej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość pozyskania środków unijnych • Współpraca w ramach obszarów funkcjonalnych • Współpraca międzynarodowa • Rozwój gospodarczy 	<ul style="list-style-type: none"> • Trudności związane z pozyskaniem funduszy zewnętrznych • Skomplikowany i niestabilny system prawny • Konkurencja ze strony podmiotów spoza OF PN2020 • Negatywne zjawiska gospodarcze

Źródło: opracowanie własne

Podsumowując, Strategia powinna mieć kompleksowy, defensywno-konkurencyjny charakter. Musi ona przeciwdziałać negatywnym skutkom oddziaływania słabych stron (przede wszystkim ubożenia ludności i emigracji) z zagrożeniami w otoczeniu (konkurencji ze strony innych podmiotów oraz negatywnych zjawisk w zakresie gospodarki i demografii). Z drugiej strony powinna pozwalać na optymalne wykorzystanie szans (możliwości pozyskania środków unijnych, współpracę w ramach obszarów funkcjonalnych oraz w wymiarze międzynarodowym, a także rozwój gospodarczy) i przewyższanie słabości (będzie to możliwe głównie, jeśli chodzi o stopień wykorzystania potencjału gospodarczego, w tym związanych z dobrymi warunkami do rozwoju rolnictwa oraz zahamowania zjawiska emigracji zarobkowej).

5.3. Macierz BCG

Macierz BCG jest narzędziem analizy portfelowej, tradycyjnie używanym w controllingu strategicznym przedsiębiorstw. Narzędzie zostało opracowane przez Bruce'a Hendersona z Boston Consulting Group. U podstaw tej metody leży założenie, że zwiększenie udziału w rynku wymaga początkowych inwestycji, ale w dalszej perspektywie czasowej przyczynia się do wzrostu zysków.

Tradycyjna macierz opiera się na dwóch wymiarach: względnego udziału w rynku (w porównaniu do głównego konkurenta) oraz potencjału wzrostu udziału w rynku. Służą one określaniu odpowiednio atrakcyjności oraz konkurencyjności poszczególnych produktów/sfery działalności przedsiębiorstwa.

Na podstawie analizy poszczególnych produktów/dziedzin działalności na tych dwóch wymiarach następuje ich przyporządkowanie do czterech kategorii:

- dojna krowa – produkty/sfery działalności, w odniesieniu do których można mówić o stabilizacji zysków bez konieczności znaczących inwestycji,
- gwiazda – produkty/sfery działalności, które już generują zyski, ale zarazem stale wymagają inwestycji rozwojowych. Gwiazdy mają szanse przekształcić się w przyszłości w Dojne Krowy,
- dylemat (znak zapytania) – produkty/sfery działalności w początkowych fazach rozwoju, wymagające znaczących nakładów, a nieprzynoszące jeszcze zysków. Zainwestowane w nie środki mogą przyczynić się do zysków w przyszłości, ale z drugiej strony istnieje ryzyko niepowodzenia – dylemat może stać się zarówno gwiazdą, jak i psem,
- pies (kula u nogi) – produkty/sfery działalności o niewielkim udziale w rynku oraz bez znaczących perspektyw rozwojowych. Utrzymywanie ich nie wymaga nadmiernych nakładów, ale może być uznane za obciążenie ze względu na zablokowanie kapitału³⁸.

Ze względu na swoją uniwersalność macierz może zostać również zastosowana do podmiotów innych niż przedsiębiorstwa, w tym jednostek samorządu terytorialnego. Wymaga to jednak szerszego niż jedynie ekonomiczne rozumienie zysków i inwestycji. Celem sformułowanej na podstawie analizy strategii działania ma być rozwój danego obszaru oraz wzrost poziomu życia jego mieszkańców.

W kolejnej tabeli (Tabela 70.) znajduje się macierz opracowana na podstawie przeprowadzonych badań oraz analizy SWOT:

- dojne krowy – przemysł spożywczy, rolnictwo, ekologia i ochrona środowiska naturalnego, cykliczne imprezy kulturalne,
- gwiazdy – szkolnictwo zawodowe, srebrna ekonomia (usługi dla osób starszych), rolnictwo ekologiczne,
- dylematy (znaki zapytania) – Odnawialne Źródła Energii (OZE), rozwój współpracy międzynarodowej, ekonomia społeczna,
- psy (kule u nogi) – brak.

³⁸ Źródło: Internet Centre for Business Administration; <http://www.netmba.com/strategy/matrix/bcg/> [22.06.2015].

Strategia rozwoju obszaru powinna uwzględniać zrównoważone czerpanie korzyści z dojnych krów i tworzenie gwiazdom warunków do rozwoju. Nie stwierdzono istnienia psów, co oznacza, że nie występuje negatywne zjawisko blokowania środków w dziedzinach nierozwojowych. Jeśli chodzi o dylematy, konieczne jest przeanalizowanie sytuacji w celu stwierdzenia, które z nich mają największy potencjał, aby możliwe było optymalne ulokowanie zasobów.

Tabela 70. Macierz BCG

		Konkurencyjność (względny udział w rynku)	
		Wysoki	Niski
Atrakcyjność (Potencjał rozwojowy)	Wysoki	Gwiazdy: <ul style="list-style-type: none"> szkolnictwo zawodowe srebrna ekonomia rolnictwo ekologiczne 	Znaki zapytania: <ul style="list-style-type: none"> Odnawialne Źródła Energii rozwój współpracy międzynarodowej ekonomia społeczna
	Niski	Dojne krowy: <ul style="list-style-type: none"> przemysł spożywczy rolnictwo ekologia i ochrona środowiska naturalnego cykliczne imprezy kulturalne 	Psy: <ul style="list-style-type: none"> -

Źródło: opracowanie własne

5.4. Analiza problemów – metoda drzewa problemów

Problem to nieakceptowana sytuacja odnosząca się do podmiotu strategii, uniemożliwiająca utrzymanie pożądanego stanu lub osiągnięcie zamierzonych celów/rezultatów. To także nieakceptowany skutek oddziaływania wewnętrznych lub zewnętrznych czynników rozwojowych.

Analiza problemów była jednym z elementów prac podczas warsztatów ze społecznością lokalną, której celem było określenie jakie obszary wymagają interwencji z punktu widzenia kluczowych grup interesariuszy. W efekcie opisano poszczególne problemy wraz z określeniem ich przyczyn i skutków.

Następnie, w toku prac eksperckich, zebrane dane dotyczące problemów zostały uporządkowane tematycznie. Określono również zależności pomiędzy zjawiskami, co umożliwiło opracowanie drzewa problemów.

Drzewo problemów to narzędzie analityczne umożliwiające mapowanie problemów (poprzez metodologię zbliżoną do map myśli). Jego tworzenie polega na określeniu relacji przyczynowo-skutkowych pomiędzy poszczególnymi zjawiskami. Dzięki temu możliwe jest zidentyfikowanie przyczyn poszczególnych problemów oraz zidentyfikowanie ich skutków (określanych także mianem słabości w analizie SWOT). W następnym kroku na tej podstawie zostanie opracowane drzewo celów, których realizacja pozwoli na poprawę istniejącej sytuacji.

5.4.1. Drzewo problemów

W niniejszym rozdziale przedstawiono zidentyfikowane problemy w schemacie przyczynowo-skutkowym. Dla każdego z obszarów zidentyfikowano główny problem dzielący się na obszary problemowe, w ramach których zestawiono najważniejsze problemy i ich przyczyny.

Obszar społeczny

Główny problem: niski poziom zaspokożenia potrzeb społecznych mieszkańców OF PN2020

Przyczyny:

Warunki życia

Obszar problemowy: Warunki życia niedostosowane do potrzeb i oczekiwań mieszkańców

1. Niezaspokojone potrzeby mieszkaniowe społeczności

- 1.1. Wysokie koszty kredytów mieszkaniowych
- 1.2. Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i komunalnych, w tym dla rodzin dotkniętych zdarzeniami losowymi
- 1.3. Ograniczone możliwości utrzymania infrastruktury mieszkalnej
- 1.4. Niski standard mieszkań

2. Niski poziom dochodów mieszkańców

- 2.1. Niski poziom wynagrodzeń, zasiłków, rent i emerytur
- 2.2. Niestabilne dochody pracujących, duża liczba pracujących dorywczo na umowę zlecenie
- 2.3. Niski poziom satysfakcji materialnej
 - 2.3.1. Ograniczone możliwości zarobkowania mieszkańców
 - 2.3.2. Zbyt niskie zarobki w stosunku do kosztów życia
 - 2.3.3. Wzrost dysproporcji w zamożności między różnymi grupami społecznymi
- 2.4. Niska opłacalność działalności mało obszarowych gospodarstw rolnych

3. Problemy społeczne

- 3.1. Zróżnicowanie poczucia bezpieczeństwa między małymi a dużymi gminami
- 3.2. Akty wandalizmu
 - 3.2.1. Niszczenie mienia publicznego i prywatnego
 - 3.2.2. Zbyt mała liczba stałych patroli policyjnych – mała liczba kadry
- 3.3. Zanikające wartości moralne i negatywne postawy części mieszkańców
 - 3.3.1. Postawy roszczeniowe, stagnacja, brak tolerancji dla innych
- 3.4. Bariery architektoniczne (w tym w obiektach publicznych) utrudniające funkcjonowanie społeczne osób niepełnosprawnych i starszych
- 3.5. Wysoki poziom stresu związany ze złą sytuacją ekonomiczną
- 3.6. Dysfunkcje w rodzinach
 - 3.6.1. Zjawisko „eurosieroctwa”
 - 3.6.2. Zjawisko rozdzielania rodzin
 - 3.6.3. Niewydolność wychowawcza części rodziców
 - 3.6.4. Uzależnienia
 - 3.6.5. Przemoc domowa
- 3.7. Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej
 - 3.7.1. „Dziedziczona” zależność od pomocy społecznej

3.7.2. „Wycuczona” zależność od pomocy społecznej

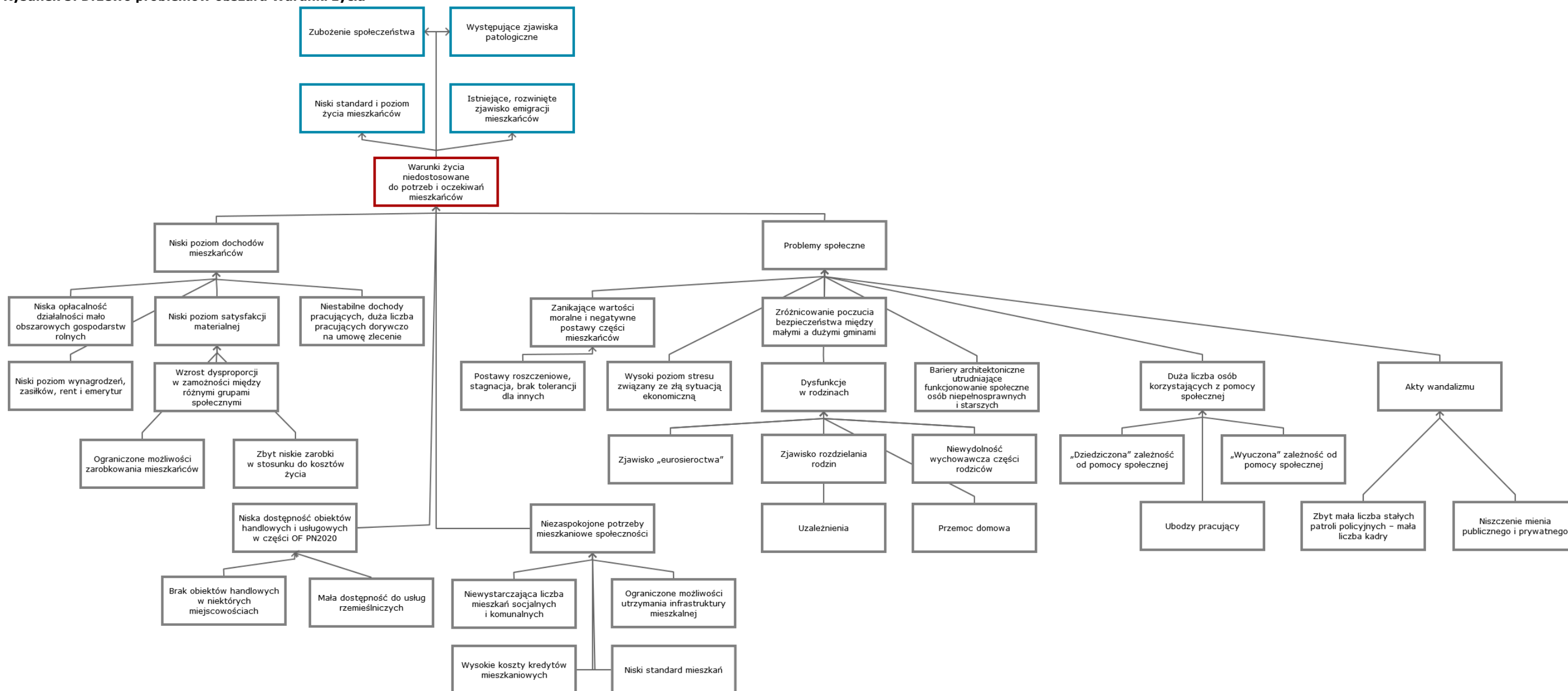
3.7.3. Ubodzy pracujący

4. **Niska dostępność obiektów handlowych i usługowych w części OF PN2020**

4.1. Brak obiektów handlowych w niektórych miejscowościach

4.2. Mała dostępność do usług rzemieślniczych

Rysunek 5. Drzewo problemów obszaru Warunki życia

Źródło: opracowanie własne

Ochrona zdrowia i życia

Obszar problemowy: Niski poziom świadczonych usług ochrony zdrowia i życia mieszkańców

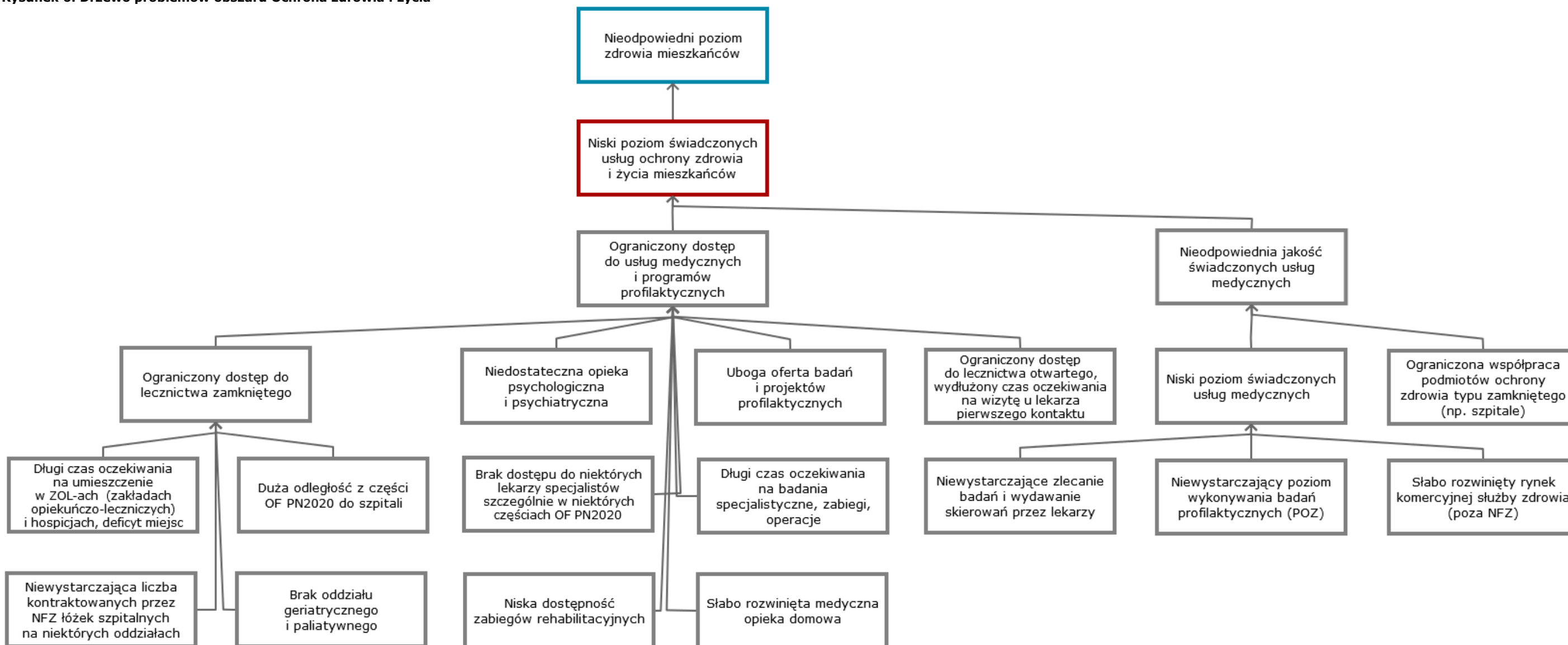
5. Ograniczony dostęp do usług medycznych i programów profilaktycznych

- 5.1. Ograniczony dostęp do leczenia zamkniętego
 - 5.1.1. Niewystarczająca liczba kontraktowanych przez NFZ łóżek szpitalnych na niektórych oddziałach
 - 5.1.2. Duża odległość z części OF PN2020 do szpitali
 - 5.1.3. Brak oddziału geriatrycznego i paliatywnego
- 5.2. Długi czas oczekiwania na umieszczenie w ZOL-ach (zakładach opiekuńczo-leczniczych) i hospicjach, deficyt miejsc
- 5.3. Ograniczony dostęp do leczenia otwartego, wydłużony czas oczekiwania na wizytę u lekarza pierwszego kontaktu
- 5.4. Długi czas oczekiwania na badania specjalistyczne, zabiegi, operacje
- 5.5. Brak dostępu do niektórych lekarzy specjalistów szczególnie w niektórych częściach OF PN2020
- 5.6. Niedostateczna opieka psychologiczna i psychiatryczna
- 5.7. Niska dostępność zabiegów rehabilitacyjnych
- 5.8. Słabo rozwinięta medyczna opieka domowa
- 5.9. Uboga oferta badań i projektów profilaktycznych

6. Nieodpowiednia jakość świadczonych usług medycznych

- 6.1. Niski poziom świadczonych usług medycznych
 - 6.1.1. Niewystarczające zlecenie badań i wydawanie skierowań przez lekarzy
 - 6.1.2. Niewystarczający poziom wykonywania badań profilaktycznych (POZ)
 - 6.1.3. Słabo rozwinięty rynek komercyjnej służby zdrowia (poza NFZ)
- 6.2. Ograniczona współpraca podmiotów ochrony zdrowia typu zamkniętego (np. szpitale)

Rysunek 6. Drzewo problemów obszaru Ochrona zdrowia i życia

Źródło: opracowanie własne

Opieka i pomoc

Obszar problemowy: Niedostosowany do potrzeb poziom opieki i przeciążony system pomocy społecznej

7. Niedostateczny poziom opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

- 7.1. Niski poziom opieki geriatrycznej i paliatywnej
 - 7.1.1. Niewystarczająca liczba personelu przygotowanego do opieki nad osobami starszymi i wymagającymi opieki paliatywnej
 - 7.1.2. Niedostateczna infrastruktura dla potrzeb opieki nad osobami starszymi i wymagającymi opieki paliatywnej
 - 7.1.3. Niewystarczająca opieka medyczna i rehabilitacyjna dla osób w wieku senioralnym i wymagającymi opieki paliatywnej
 - 7.1.4. Uboga oferta profilaktyczna i długi czas oczekiwania na możliwość skorzystania z usług rehabilitacyjnych i sanatoryjnych
 - 7.1.5. Brak strategicznej wizji rozwoju usług dla osób starszych
- 7.2. Słabo rozwinięta infrastruktura społeczna i oferta dla seniorów
 - 7.2.1. Słaba oferta zajęć aktywizujących osoby starsze i niepełnosprawne
 - 7.2.2. Mała liczba organizacji aktywizujących osoby starsze
 - 7.2.3. Niedobór środków na działalność związaną z opieką nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi
 - 7.2.4. Brak informacji o formach opieki nad osobami starszymi i chorymi
- 7.3. Rosnące obciążenie budżetu gminy kosztami opieki nad ludźmi starszymi

8. Braki w zakresie opieki społecznej

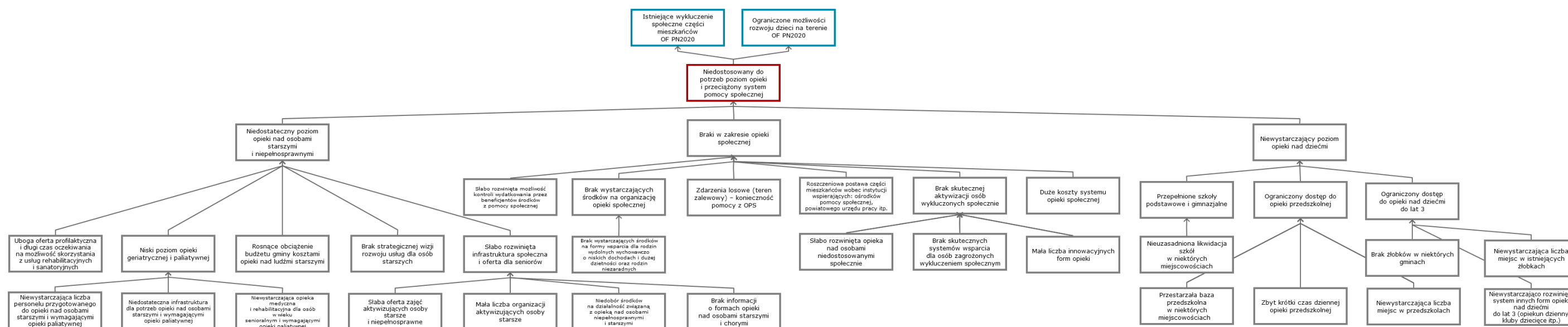
- 8.1. Duże koszty systemu opieki społecznej
- 8.2. Brak wystarczających środków na organizację opieki społecznej
 - 8.2.1. Brak wystarczających środków na formy wsparcia dla rodzin wydolnych wychowawczo o niskich dochodach i dużej dzietności oraz rodzin niezaradnych
- 8.3. Słabo rozwinięta możliwość kontroli wydatkowania przez beneficjentów środków z pomocy społecznej
- 8.4. Brak skutecznej aktywizacji osób wykluczonych społecznie
 - 8.4.1. Słabo rozwinięta opieka nad osobami niedostosowanymi społecznie
 - 8.4.2. Brak skutecznych systemów wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
 - 8.4.3. Mała liczba innowacyjnych form opieki
- 8.5. Zdarzenia losowe (teren zalewowy) – konieczność pomocy z OPS
- 8.6. Roszczeniowa postawa części mieszkańców wobec instytucji wspierających: ośrodków pomocy społecznej, powiatowego urzędu pracy itp.

9. Niewystarczający poziom opieki nad dziećmi

- 9.1. Ograniczony dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3
 - 9.1.1. Brak żłobków w niektórych gminach
 - 9.1.2. Niewystarczająca liczba miejsc w istniejących żłobkach
 - 9.1.3. Niewystarczająco rozwinięty system innych form opieki nad dziećmi do lat 3 (opiekun dzienny, kluby dziecięce itp.)
- 9.2. Ograniczony dostęp do opieki przedszkolnej
 - 9.2.1. Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach
 - 9.2.2. Zbyt krótki czas dziennej opieki przedszkolnej
 - 9.2.3. Przystarzała baza przedszkolna w niektórych miejscowościach OF PN2020

9.3. Przepelnione szkoły podstawowe i gimnazjalne
9.3.1. Nieuzasadniona likwidacja szkół w niektórych miejscowościach

Rysunek 7. Drzewo problemów obszaru Opieka i pomoc

Źródło: opracowanie własne

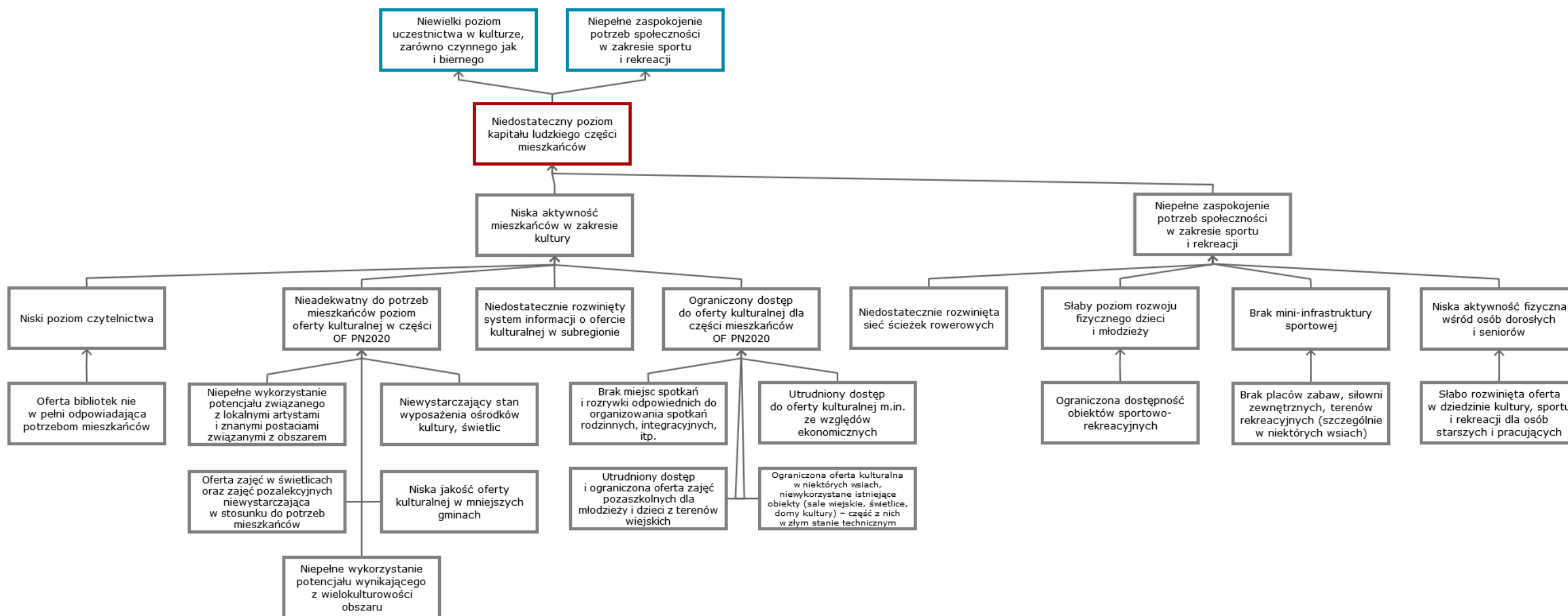
Kultura, sport, rekreacja, wypoczynek

Obszar problemowy: Niedostateczna jakość oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców OF PN2020

10. Niska aktywność mieszkańców w zakresie kultury

- 10.1. Ograniczony dostęp do oferty kulturalnej dla części mieszkańców OF PN2020
 - 10.1.1. Utrudniony dostęp i ograniczona oferta zajęć pozaszkolnych dla młodzieży i dzieci z terenów wiejskich
 - 10.1.2. Ograniczona oferta kulturalna w niektórych wsiach, niewykorzystane istniejące obiekty (sale wiejskie, świetlice, domy kultury) – część z nich w złym stanie technicznym
 - 10.1.3. Utrudniony dostęp do oferty kulturalnej m.in. ze względów ekonomicznych
 - 10.1.4. Brak miejsc spotkań i rozrywki odpowiednich do organizowania spotkań rodzinnych, integracyjnych, itp.
 - 10.2. Nieadekwatny do potrzeb mieszkańców poziom oferty kulturalnej w części OF PN2020
 - 10.2.1. Oferta zajęć w świetlicach oraz zajęć pozalekcyjnych niewystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców
 - 10.2.2. Niepełne wykorzystanie potencjału wynikającego z wielokulturowości obszaru
 - 10.2.3. Niepełne wykorzystanie potencjału związanego z lokalnymi artystami i znanymi postaciami związanymi z obszarem
 - 10.2.4. Niewystarczający stan wyposażenia ośrodków kultury, świetlic
 - 10.2.5. Niska jakość oferty kulturalnej w mniejszych gminach
 - 10.3. Niedostatecznie rozwinięty system informacji o ofercie kulturalnej w subregionie
 - 10.4. Niski poziom czytelnictwa
 - 10.4.1. Oferta bibliotek nie w pełni odpowiadająca potrzebom mieszkańców
- ### 11. Niepełne zaspokojenie potrzeb społeczności w zakresie sportu i rekreacji
- 11.1. Słaby poziom rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży
 - 11.1.1. Ograniczona dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych
 - 11.2. Brak mini-infrastruktury sportowej
 - 11.2.1. Brak placów zabaw, siłowni zewnętrznych, terenów rekreacyjnych (szczególnie w niektórych wsiach)
 - 11.3. Niedostatecznie rozwinięta sieć ścieżek rowerowych
 - 11.4. Niska aktywność fizyczna wśród osób dorosłych i seniorów
 - 11.4.1. Słabo rozwinięta oferta w dziedzinie kultury, sportu i rekreacji dla osób starszych i pracujących

Rysunek 8. Drzewo problemów obszaru Kultura, sport, rekreacja, wypoczynek

Źródło: opracowanie własne

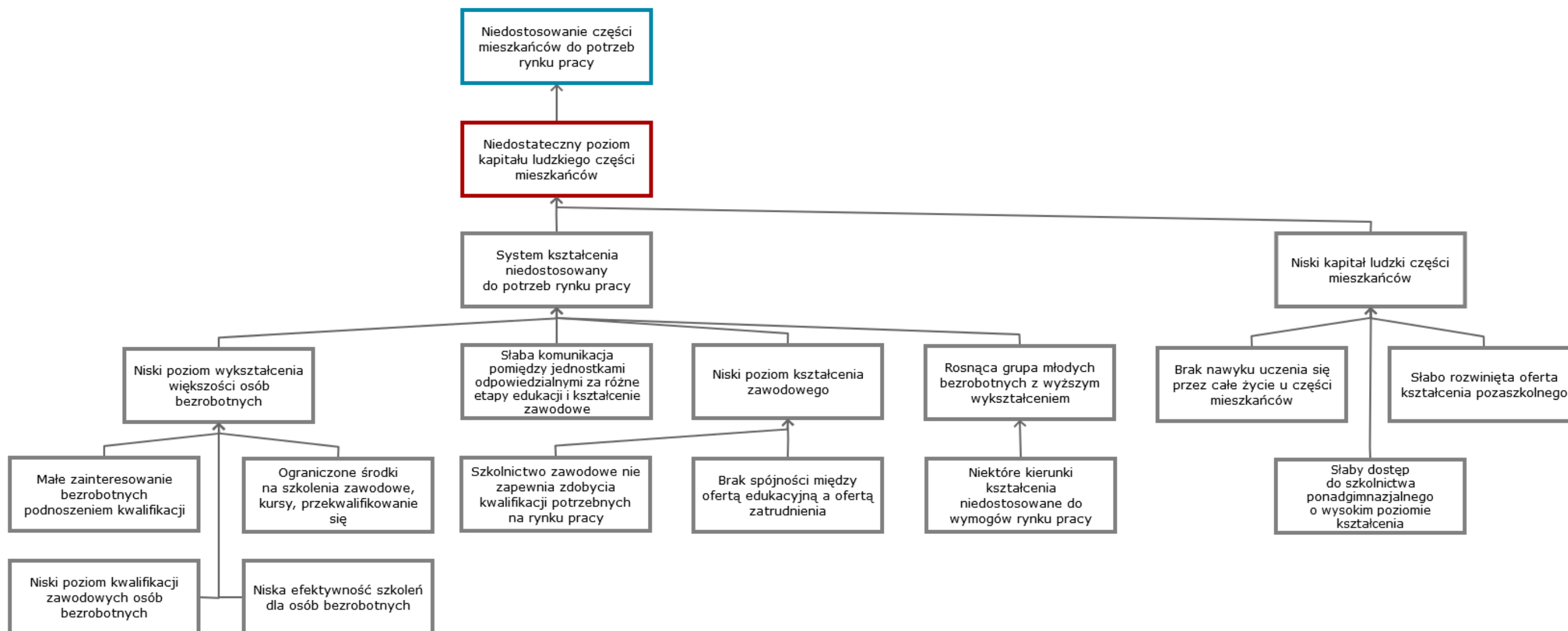
Kapitał ludzki

Obszar problemowy: Niedostateczny poziom kapitału ludzkiego części mieszkańców

12. System kształcenia niedostosowany do potrzeb rynku pracy

- 12.1. Słaba komunikacja pomiędzy jednostkami odpowiedzialnymi za różne etapy edukacji i kształcenie zawodowe
 - 12.2. Niski poziom wykształcenia większości osób bezrobotnych
 - 12.2.1. Niski poziom kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych
 - 12.2.2. Małe zainteresowanie bezrobotnych podnoszeniem kwalifikacji
 - 12.2.3. Ograniczone środki na szkolenia zawodowe, kursy, przekwalifikowanie się
 - 12.2.4. Niska efektywność szkoleń dla osób bezrobotnych
 - 12.3. Niski poziom kształcenia zawodowego
 - 12.3.1. Brak spójności między ofertą edukacyjną a ofertą zatrudnienia
 - 12.3.2. Szkolnictwo zawodowe nie zapewnia zdobycia kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy
 - 12.4. Rosnąca grupa młodych bezrobotnych z wyższym wykształceniem
 - 12.4.1. Niektóre kierunki kształcenia niedostosowane do wymogów rynku pracy
- ### 13. Niski kapitał ludzki części mieszkańców
- 13.1. Brak nawyku uczenia się przez całe życie u części mieszkańców
 - 13.2. Słabo rozwinięta oferta kształcenia pozaszkolnego
 - 13.3. Słaby dostęp do szkolnictwa ponadgimnazjalnego o wysokim poziomie kształcenia

Rysunek 9. Drzewo problemów obszaru Kapitał ludzki

Źródło: opracowanie własne

Kapitał społeczny

Obszar problemowy: Niedostateczny poziom rozwoju kapitału społecznego w niektórych częściach OF PN2020

14. Niski poziom kapitału społecznego

14.1. Niepełne wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych

14.1.1. Niewystarczające wsparcie dla organizacji pozarządowych

14.1.2. Niewielkie zainteresowanie czynnym uczestnictwem w życiu społecznym

14.1.3. Mała liczba aktywnie działających na rzecz całej społeczności organizacji pozarządowych

14.2. Mała liczba organizacji młodzieżowych – niewielkie zainteresowanie ludzi młodych pracą społeczną

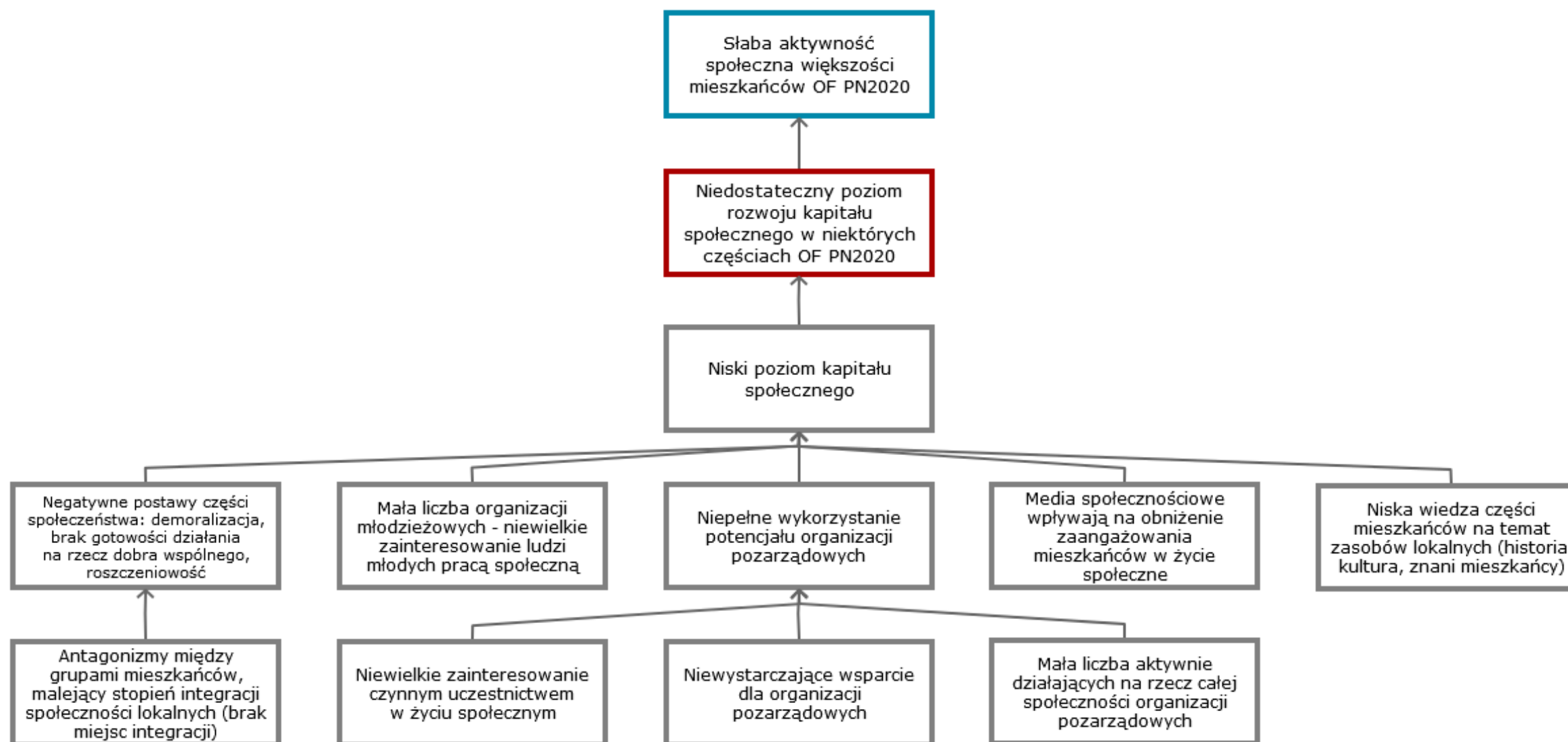
14.3. Negatywne postawy części społeczeństwa: demoralizacja, brak gotowości działania na rzecz dobra wspólnego, roszczeniowość

14.3.1. Antagonizmy między grupami mieszkańców, malejący stopień integracji społeczności lokalnych (brak miejsc integracji)

14.4. Media społecznościowe wpływają na obniżenie zaangażowania mieszkańców w życie społeczne

14.5. Niska wiedza części mieszkańców na temat zasobów lokalnych (historia, kultura, znani mieszkańcy)

Rysunek 10. Drzewo problemów obszaru Kapitał społeczny

Źródło: opracowanie własne

Obszar zasobów i potencjałów

Główny problem: Niedostateczny rozwój infrastruktury technicznej i niewystarczający poziom wykorzystania zasobów

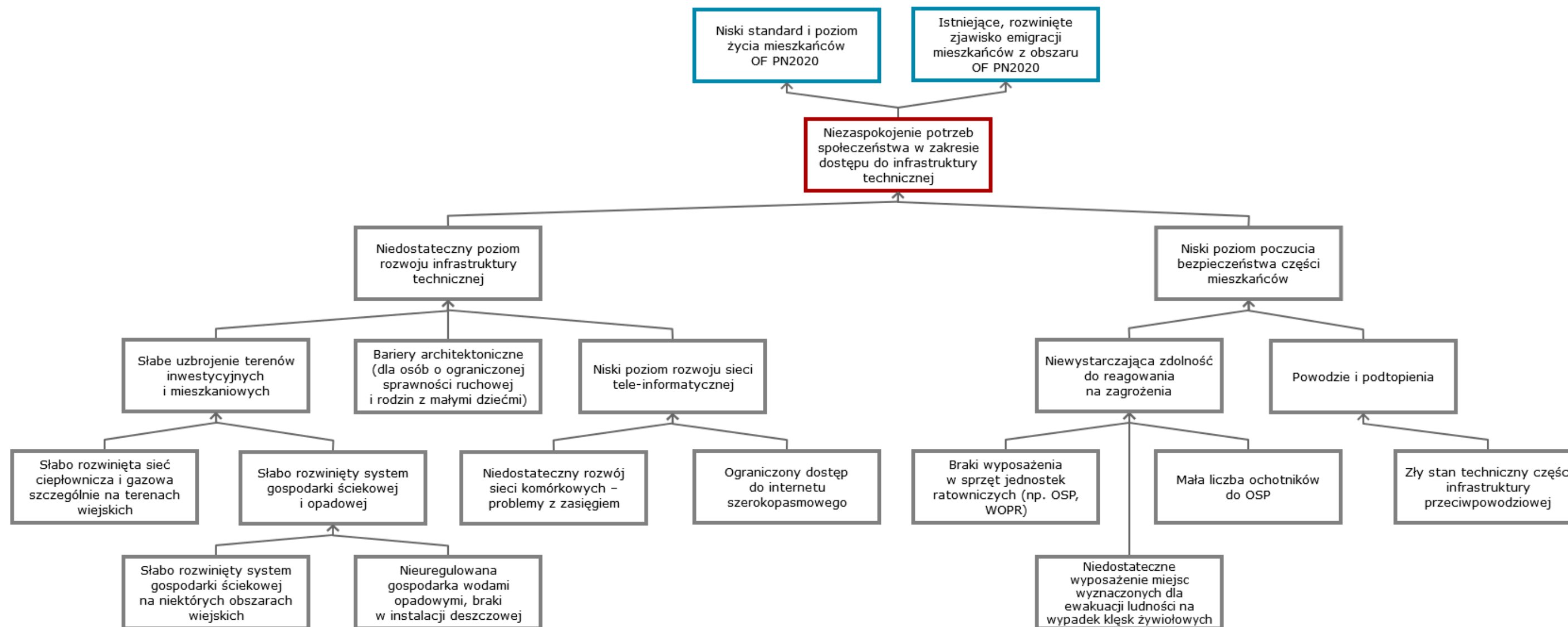
Przyczyny:

Zasoby techniczne

Obszar problemowy: Niezaspokojenie potrzeb społeczeństwa w zakresie dostępu do infrastruktury technicznej

- 1. Niedostateczny poziom rozwoju infrastruktury technicznej**
 - 1.1. Niski poziom rozwoju sieci tele-informatycznej
 - 1.1.1. Niedostateczny rozwój sieci komórkowych – problemy z zasięgiem
 - 1.1.2. Ograniczony dostęp do Internetu szerokopasmowego
 - 1.2. Słabe uzbrojenie terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych
 - 1.2.1. Słabo rozwinięta sieć ciepłownicza i gazowa szczególnie na terenach wiejskich
 - 1.2.2. Słabo rozwinięty system gospodarki ściekowej i opadowej
 - 1.2.2.1. Słabo rozwinięty system gospodarki ściekowej na niektórych obszarach wiejskich
 - 1.2.2.2. Nieuregulowana gospodarka wodami opadowymi, braki w instalacji deszczowej
 - 1.3. Bariery architektoniczne (dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej i rodzin z małymi dziećmi)
- 2. Niski poziom poczucia bezpieczeństwa części mieszkańców**
 - 2.1. Niewystarczająca zdolność do reagowania na zagrożenia
 - 2.1.1. Braki wyposażenia w sprzęt jednostek ratowniczych (np. OSP, WOPR)
 - 2.1.2. Mała liczba ochotników do OSP
 - 2.1.3. Niedostateczne wyposażenie miejsc wyznaczonych dla ewakuacji ludności na wypadek klęsk żywiołowych
 - 2.2. Powodzie i podtopienia
 - 2.2.1. Zły stan techniczny części infrastruktury przeciwpowodziowej

Rysunek 11. Drzewo problemów obszaru Zasoby techniczne

Źródło: opracowanie własne

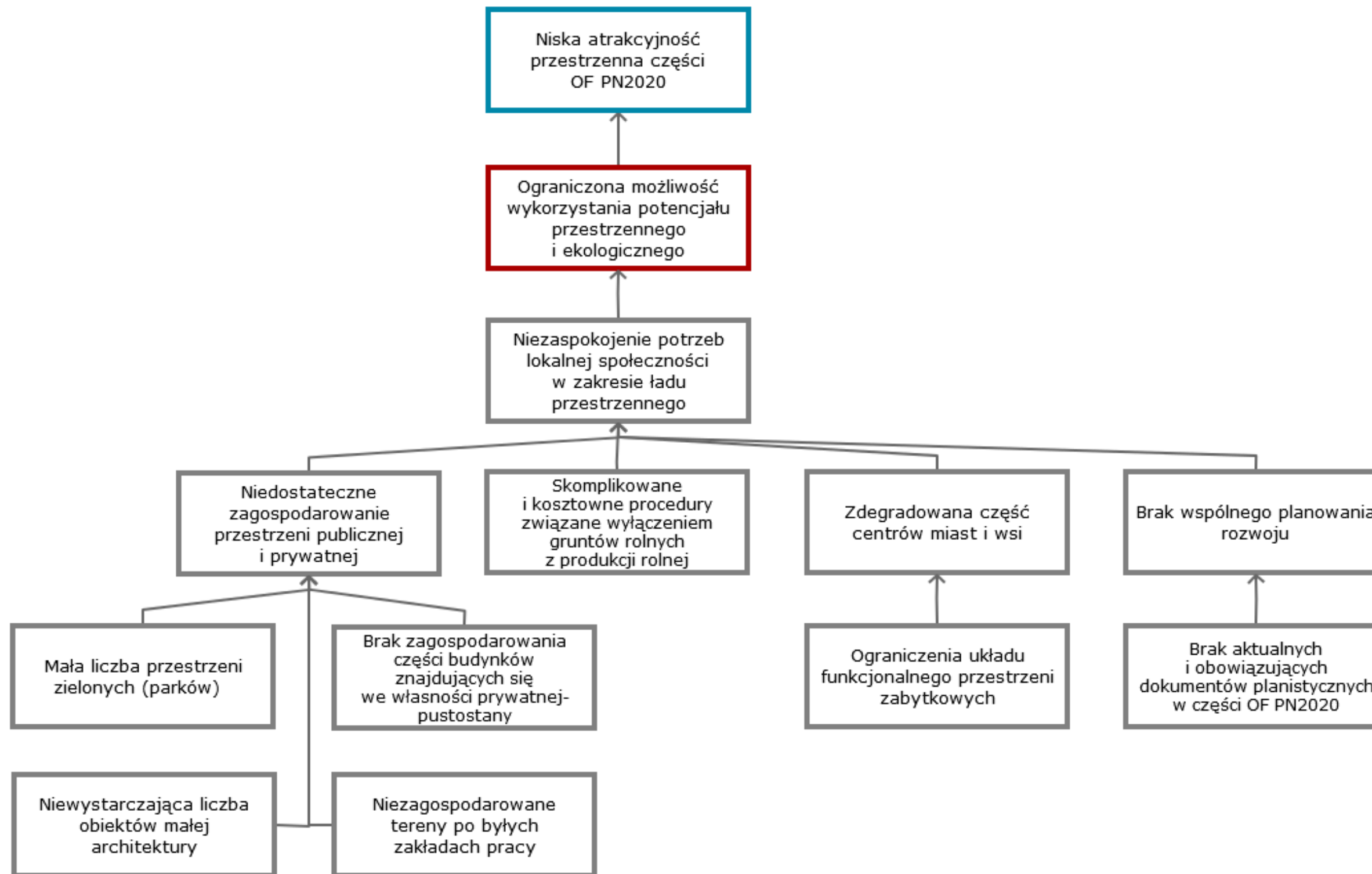
Potencjał i ład przestrzenny

Obszar problemowy: Ograniczona możliwość wykorzystania potencjału przestrzennego i ekologicznego OF PN2020

3. Niezaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności w zakresie ładu przestrzennego

- 3.1. Brak wspólnego planowania rozwoju
- 3.2. Brak aktualnych i obowiązujących dokumentów planistycznych w części OF PN2020
- 3.3. Zdegradowana część centrów miast i wsi
 - 3.3.1. Ograniczenia układu funkcjonalnego przestrzeni zabytkowych
- 3.4. Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni publicznej i prywatnej
 - 3.4.1. Niewystarczająca liczba obiektów małej architektury
 - 3.4.2. Mała liczba przestrzeni zielonych (parków)
 - 3.4.3. Brak zagospodarowania części budynków znajdujących się we własności prywatnej – pustostany
 - 3.4.4. Niezagospodarowane tereny po byłych zakładach pracy
- 3.5. Skomplikowane i kosztowne procedury związane z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji rolnej

Rysunek 12. Drzewo problemów obszaru Potencjał i ład przestrzenny

Źródło: opracowanie własne

Potencjał ekologiczny i gospodarka odpadami

Obszar problemowy: Nieodpowiedni poziom ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów przyrodniczych

4. Niezadawalający stan środowiska naturalnego

- 4.1. Niska ekoświadomość części mieszkańców
 - 4.1.1. Niska dbałość o przestrzeń publiczną
 - 4.1.2. Dewastacja terenów zielonych, w tym drzewostanów
- 4.2. Zanieczyszczenie środowiska wodnego
 - 4.2.1. Eutrofizacja w obrębie zbiorników wodnych (wskutek braku kanalizacji)
 - 4.2.2. Utrudnienia dotyczące budowy przydomowych oczyszczalni ścieków
 - 4.2.3. Braki infrastruktury oczyszczania ścieków komunalnych szczególnie na obszarach wiejskich
- 4.3. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego
 - 4.3.1. Zjawisko niskiej emisji
- 4.4. Zanik przyrody naturalnej poprzez tworzenie dużych areałów rolnych oraz zastosowanie środków chemicznych w produkcji rolnej

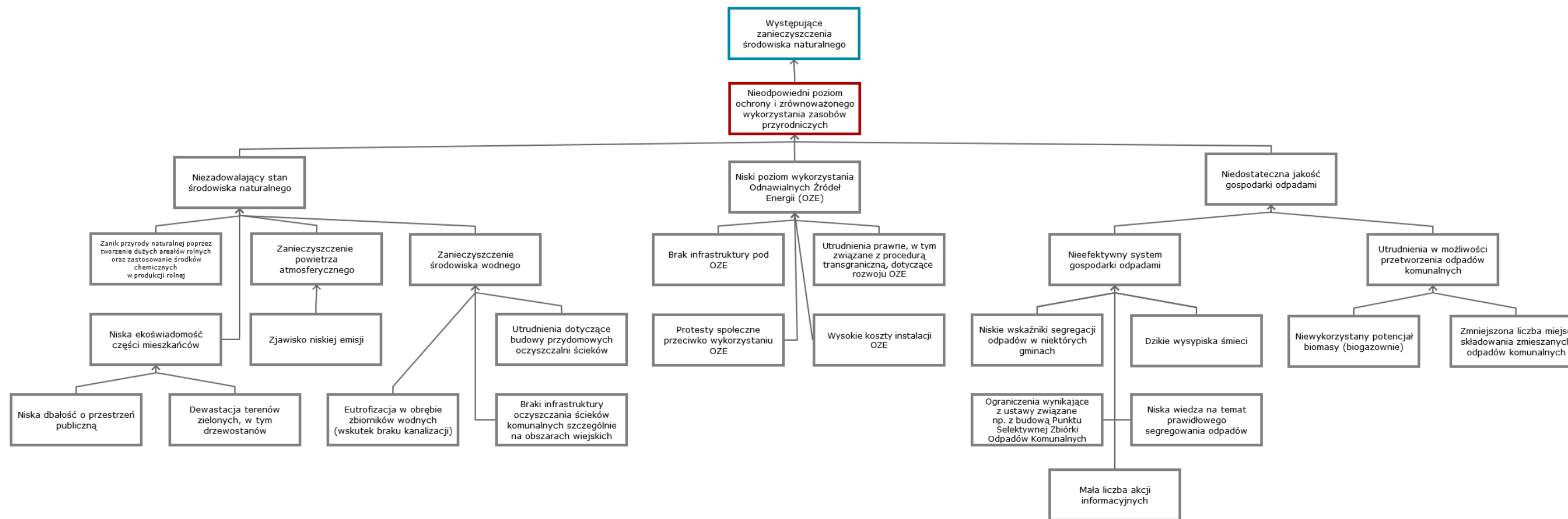
5. Niski poziom wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii (OZE)

- 5.1. Brak infrastruktury pod OZE
- 5.2. Utrudnienia prawne, w tym związane z procedurą transgraniczną, dotyczące rozwoju OZE
- 5.3. Protesty społeczne przeciwko wykorzystaniu OZE
- 5.4. Wysokie koszty instalacji OZE

6. Niedostateczna jakość gospodarki odpadami

- 6.1. Nieefektywny system gospodarki odpadami
 - 6.1.1. Ograniczenia wynikające z ustawy związane np. z budową Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
 - 6.1.2. Niskie wskaźniki segregacji odpadów w niektórych gminach
 - 6.1.3. Niska wiedza na temat prawidłowego segregowania odpadów
 - 6.1.4. Mała liczba akcji informacyjnych
 - 6.1.5. Dzikie wysypiska śmieci
- 6.2. Utrudnienia w możliwości przetworzenia odpadów komunalnych
 - 6.2.1. Niewykorzystany potencjał biomasy (biogazownie)
 - 6.2.2. Zmniejszona liczba miejsc składowania zmieszanych odpadów komunalnych

Rysunek 13. Drzewo problemów obszaru Potencjał ekologiczny i gospodarka odpadami

Źródło: opracowanie własne

Transport

Obszar problemowy: Niski poziom rozwoju komunikacji

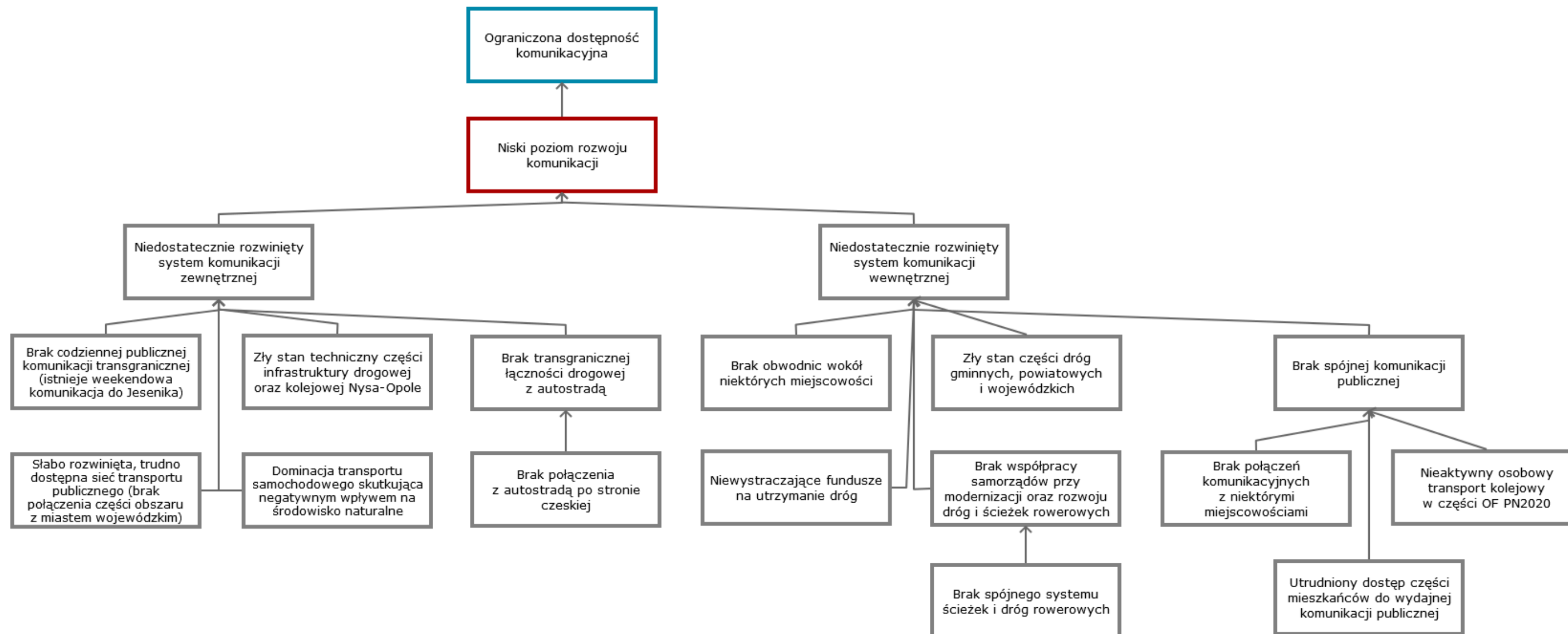
7. **Niedostatecznie rozwinięty system komunikacji wewnętrznej**

- 7.1. Brak spójnej komunikacji publicznej
 - 7.1.1. Utrudniony dostęp części mieszkańców do wydajnej komunikacji publicznej
 - 7.1.2. Brak połączeń komunikacyjnych z niektórymi miejscowościami
 - 7.1.3. Nieaktywny osobowy transport kolejowy w części OF PN2020
- 7.2. Niewystraczające fundusze na utrzymanie dróg
- 7.3. Brak współpracy samorządów przy modernizacji oraz rozwoju dróg i ścieżek rowerowych
 - 7.3.1. Brak spójnego systemu ścieżek i dróg rowerowych
- 7.4. Brak obwodnic wokół niektórych miejscowości
- 7.5. Zły stan części dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich

8. **Niedostatecznie rozwinięty system komunikacji zewnętrznej**

- 8.1. Słabo rozwinięta, trudno dostępna sieć transportu publicznego (brak połączenia części obszaru z miastem wojewódzkim)
- 8.2. Brak codziennej publicznej komunikacji transgranicznej (istnieje weekendowa komunikacja do Jesenika)
- 8.3. Zły stan techniczny części infrastruktury drogowej oraz kolejowej Nysa-Opole
- 8.4. Brak transgranicznej łączności drogowej z autostradą
 - 8.4.1. Brak połączenia z autostradą po stronie czeskiej
- 8.5. Dominacja transportu samochodowego skutkująca negatywnym wpływem na środowisko naturalne

Rysunek 14. Drzewo problemów obszaru Transport

Źródło: opracowanie własne

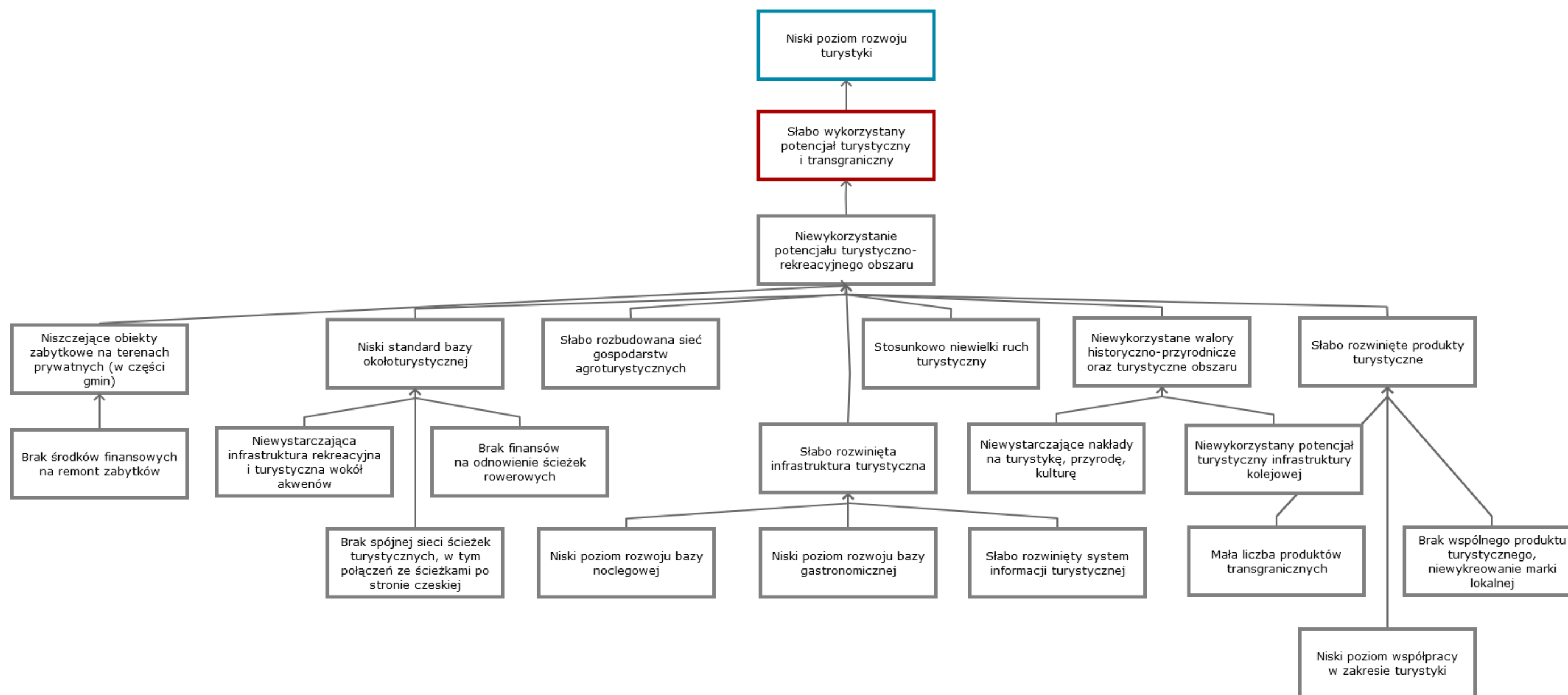
Potencjał turystyczny

Obszar problemowy: Słabo wykorzystany potencjał turystyczny i transgraniczny

9. Niewykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego obszaru

- 9.1. Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna
 - 9.1.1. Niski poziom rozwoju bazy noclegowej
 - 9.1.2. Niski poziom rozwoju bazy gastronomicznej
 - 9.1.3. Słabo rozwinięty system informacji turystycznej
- 9.2. Słabo rozbudowana sieć gospodarstw agroturystycznych
- 9.3. Niski standard bazy okołoturystycznej
 - 9.3.1. Niewystarczająca infrastruktura rekreacyjna i turystyczna wokół akwenów
 - 9.3.2. Brak spójnej sieci ścieżek turystycznych, w tym połączeń ze ścieżkami po stronie czeskiej
 - 9.3.3. Brak finansów na odnowienie ścieżek rowerowych
- 9.4. Niszczące obiekty zabytkowe na terenach prywatnych (w części gmin)
 - 9.4.1. Brak środków finansowych na remont zabytków
- 9.5. Słabo rozwinięte produkty turystyczne
 - 9.5.1. Mała liczba produktów transgranicznych
 - 9.5.2. Brak wspólnego produktu turystycznego, niewykreowanie marki lokalnej
 - 9.5.3. Niski poziom współpracy w zakresie turystyki
- 9.6. Niewykorzystane walory historyczno-przyrodnicze oraz turystyczne obszaru
 - 9.6.1. Niewystarczające nakłady na turystykę, przyrodę, kulturę
 - 9.6.2. Niewykorzystany potencjał turystyczny infrastruktury kolejowej
- 9.7. Stosunkowo niewielki ruch turystyczny

Rysunek 15. Drzewo problemów obszaru Potencjał turystyczny

Źródło: opracowanie własne

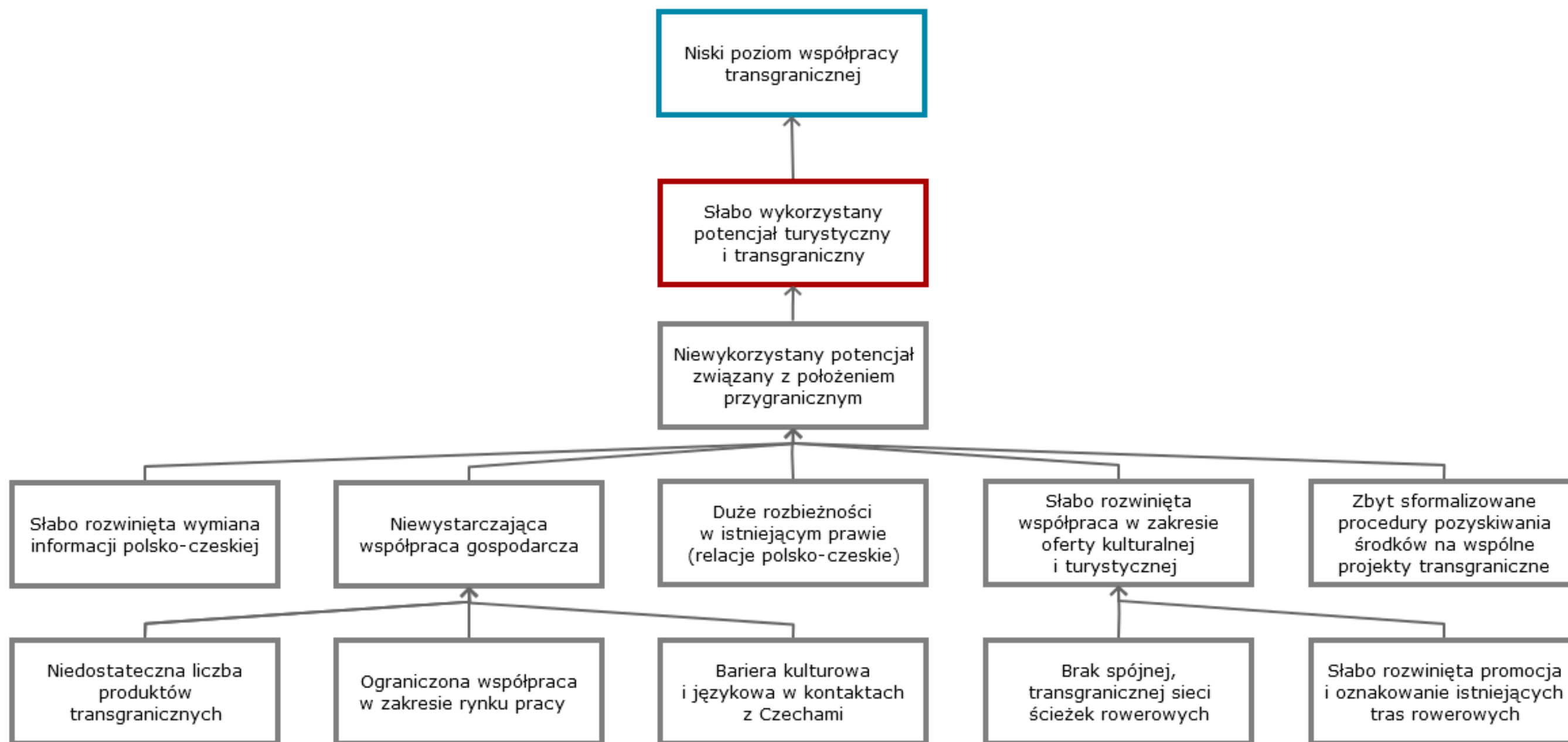
Położenie przygraniczne i współpraca międzynarodowa

Obsza problemowy: Słabo wykorzystany potencjał turystyczny i transgraniczny

10. Niewykorzystany potencjał związany z położeniem przygranicznym

- 10.1. Niewystarczająca współpraca gospodarcza
 - 10.1.1. Ograniczona współpraca w zakresie rynku pracy
 - 10.1.2. Niedostateczna liczba produktów transgranicznych
 - 10.1.3. Bariera kulturowa i językowa w kontaktach z Czechami
- 10.2. Słabo rozwinięta współpraca w zakresie oferty kulturalnej i turystycznej
 - 10.2.1. Brak spójnej, transgranicznej sieci ścieżek rowerowych
 - 10.2.2. Słabo rozwinięta promocja i oznakowanie istniejących tras rowerowych
- 10.3. Słabo rozwinięta wymiana informacji polsko-czeskiej
- 10.4. Duże rozbieżności w istniejącym prawie (relacje polsko-czeskie)
- 10.5. Zbyt sformalizowane procedury pozyskiwania środków na wspólne projekty transgraniczne

Rysunek 16. Drzewo problemów obszaru Położenie przygraniczne i współpraca międzynarodowa

Źródło: opracowanie własne

Obszar gospodarki i rynku pracy

Główny problem: Niski poziom rozwoju gospodarczego

Przyczyny:

Przedsiębiorczość i innowacyjność przedsiębiorstw i mieszkańców

Obszar problemowy: Niski poziom przedsiębiorczości i innowacyjności na terenie OF PN2020, w tym rozwoju rolnictwa i przetwórstwa

1. Niewykorzystany potencjał istniejących przedsiębiorstw

- 1.1. Niewielka liczba prężnie działających przedsiębiorstw
 - 1.1.1. Niska rentowność dużej części przedsiębiorstw
 - 1.1.2. Brak wolnych środków przedsiębiorstw na rozwój biznesu
- 1.2. Mała liczba dużych przedsiębiorstw
- 1.3. Niedostateczny pakiet ułatwień i wsparcia lokalnego dla przedsiębiorców
 - 1.3.1. Niewystarczające i mało zróżnicowane zachęty dla przedsiębiorców
 - 1.3.2. Brak systemu preferencji podatkowych dla przedsiębiorców
 - 1.3.3. Brak ułatwień dla małych przedsiębiorstw
 - 1.3.4. Mała liczba podmiotów wspierających działalność przedsiębiorstw
 - 1.3.5. Słabo rozwinięta informacja gospodarcza
- 1.4. Niezadawalający poziom współpracy między biznesem a samorządem lokalnym
 - 1.4.1. Obostrzenia prawne we współpracy przedsiębiorstw z samorządem
- 1.5. Trudności w pozyskaniu wsparcia finansowego dla przedsiębiorstw
 - 1.5.1. Niski odsetek przedsiębiorstw aplikujących o środki unijne
 - 1.5.2. Niska świadomość w pozyskiwaniu informacji przez pracodawców w zakresie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych
- 1.6. Niewykorzystanie możliwości produkcyjno-usługowych lokalnych przedsiębiorców
 - 1.6.1. Problem ze zbytem produktów wytwarzanych przez przedsiębiorstwa
 - 1.6.2. Brak rozeznania przedsiębiorców w zakresie nisz na rynku
 - 1.6.3. Przerost branży handlowej nad pozostałymi

2. Niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw

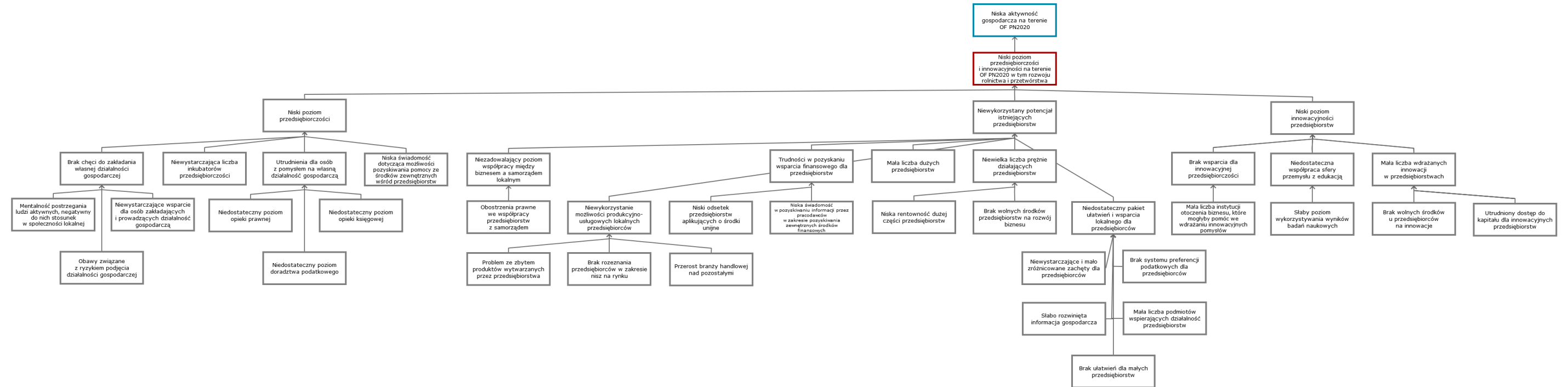
- 2.1. Mała liczba wdrażanych innowacji w przedsiębiorstwach
 - 2.1.1. Brak wolnych środków u przedsiębiorców na innowacje
 - 2.1.2. Utrudniony dostęp do kapitału dla innowacyjnych przedsiębiorstw
- 2.2. Niedostateczna współpraca sfery przemysłu z edukacją
 - 2.2.1. Słaby poziom wykorzystywania wyników badań naukowych
- 2.3. Brak wsparcia dla innowacyjnej przedsiębiorczości
 - 2.3.1. Mała liczba instytucji otoczenia biznesu, które mogłyby pomóc we wdrażaniu innowacyjnych pomysłów

3. Niski poziom przedsiębiorczości

- 3.1. Niewystarczająca liczba inkubatorów przedsiębiorczości
- 3.2. Utrudnienia dla osób z pomysłem na własną działalność gospodarczą
 - 3.2.1. Niedostateczny poziom opieki prawnej
 - 3.2.2. Niedostateczny poziom doradztwa podatkowego
 - 3.2.3. Niedostateczny poziom opieki księgowej
- 3.3. Niska świadomość dotycząca możliwości pozyskiwania pomocy ze środków zewnętrznych wśród przedsiębiorstw
- 3.4. Brak chęci do zakładania własnej działalności gospodarczej

- 3.4.1. Mentalność postrzegania ludzi aktywnych, negatywny do nich stosunek w społeczności lokalnej
- 3.4.2. Niewystarczające wsparcie dla osób zakładających i prowadzących działalność gospodarczą
- 3.4.3. Obawy związane z ryzykiem podjęcia działalności gospodarczej

Rysunek 17. Drzewo problemów obszaru Przedsiębiorczość i innowacyjność przedsiębiorstw i mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

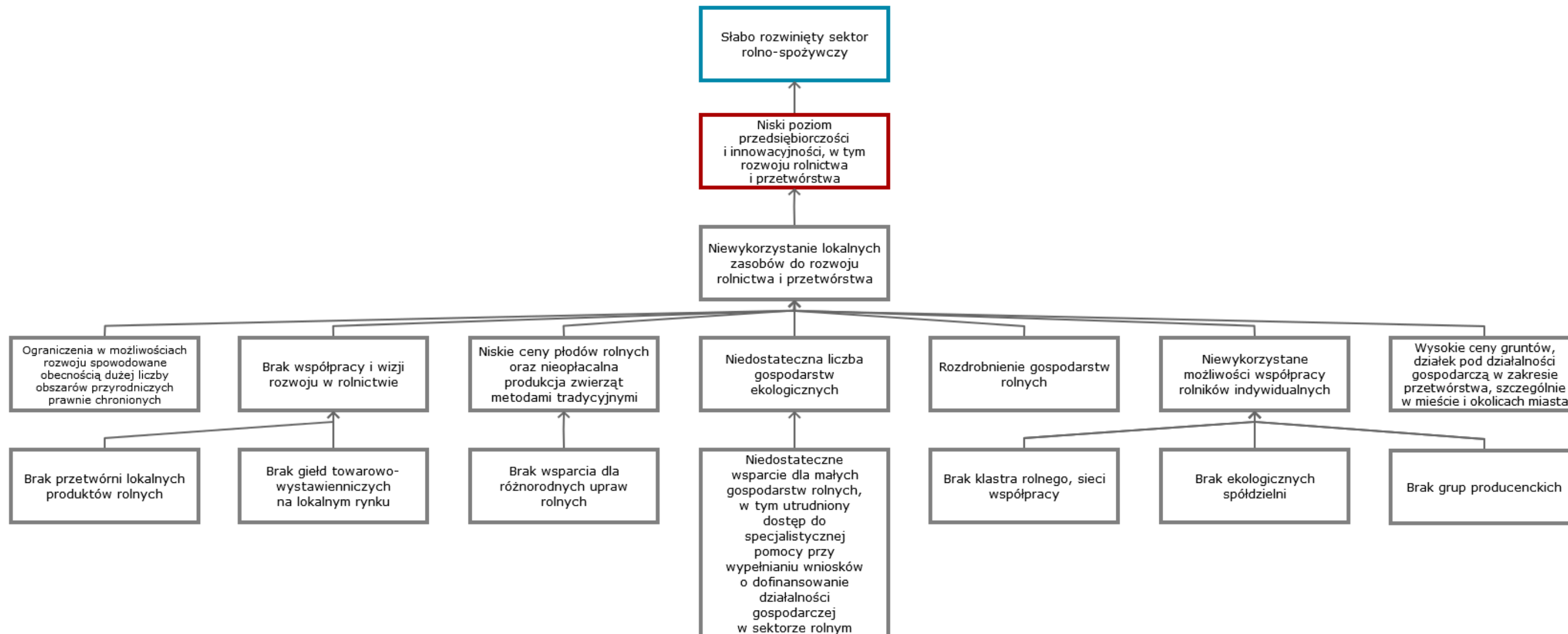
Rolnictwo i przetwórstwo

Obszar problemowy: Niski poziom przedsiębiorczości i innowacyjności, w tym rozwoju rolnictwa i przetwórstwa

4. Niewykorzystanie lokalnych zasobów do rozwoju rolnictwa i przetwórstwa

- 4.1. Wysokie ceny gruntów, działek pod działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa, szczególnie w mieście i okolicach miasta
- 4.2. Ograniczenia w możliwościach rozwoju spowodowane obecnością dużej liczby obszarów przyrodniczych prawnie chronionych
- 4.3. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych
- 4.4. Niedostateczna liczba gospodarstw ekologicznych
 - 4.4.1. Niedostateczne wsparcie dla małych gospodarstw rolnych, w tym utrudniony dostęp do specjalistycznej pomocy przy wypełnianiu wniosków o dofinansowanie działalności gospodarczej w sektorze rolnym
- 4.5. Niskie ceny płodów rolnych oraz nieopłacalna produkcja zwierząt metodami tradycyjnymi
 - 4.5.1. Brak wsparcia dla różnorodnych upraw rolnych
- 4.6. Niewykorzystane możliwości współpracy rolników indywidualnych
 - 4.6.1. Brak klastra rolnego, sieci współpracy
 - 4.6.2. Brak ekologicznych spółdzielni
 - 4.6.3. Brak grup producenckich
- 4.7. Brak współpracy i wizji rozwoju w rolnictwie
 - 4.7.1. Brak przetwórci lokalnych produktów rolnych
 - 4.7.2. Brak giełd towarowo-wystawienniczych na lokalnym rynku

Rysunek 18. Drzewo problemów obszaru Rolnictwo i przetwórstwo

Źródło: opracowanie własne

Instytucje Otoczenia Biznesu

Obszar problemowy: Nieodpowiedni poziom wsparcia dla przedsiębiorstw i tworzenia sieci współpracy

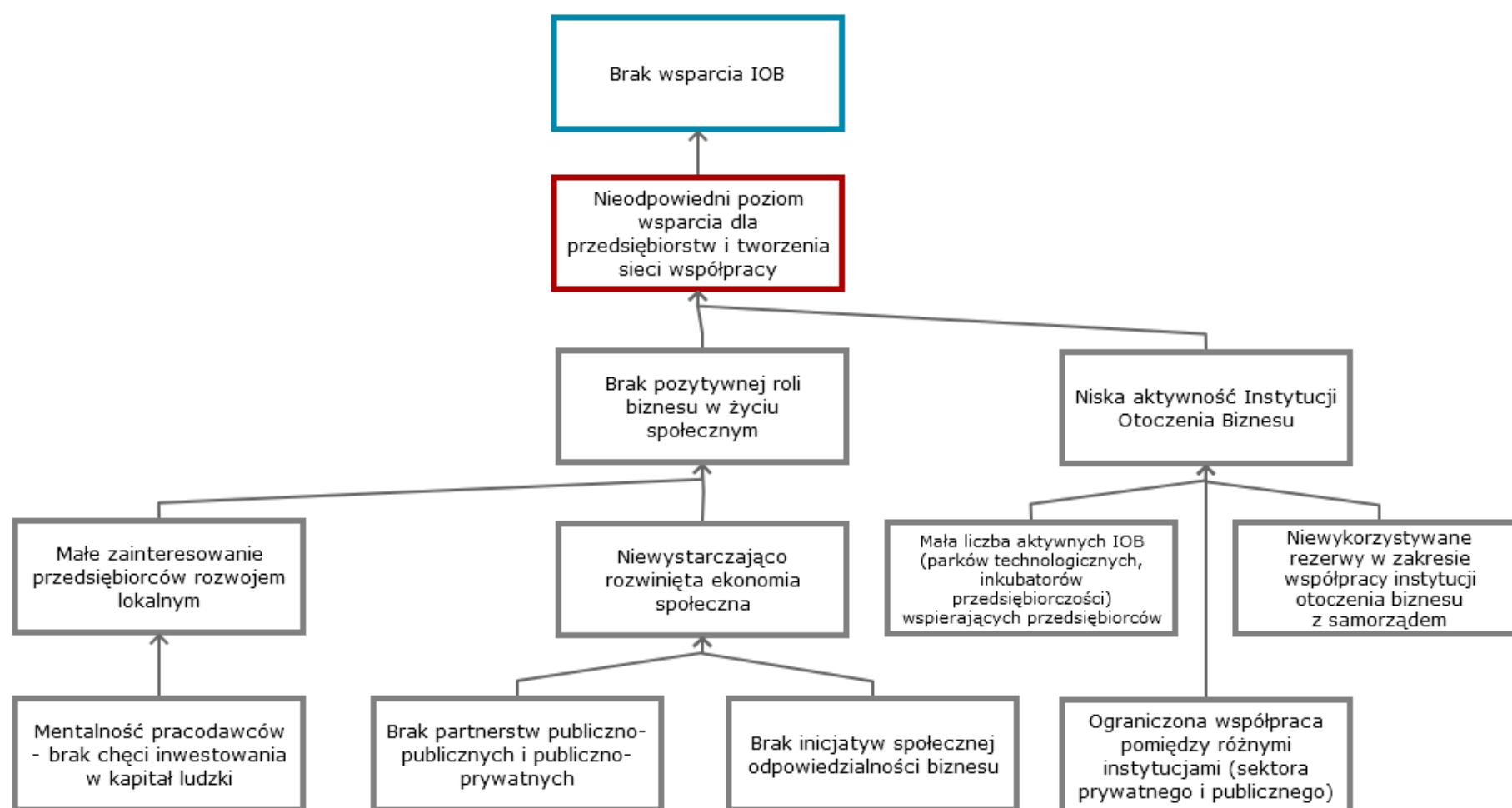
5. Brak pozytywnej roli biznesu w życiu społecznym

- 5.1. Małe zainteresowanie przedsiębiorców rozwojem lokalnym
 - 5.1.1. Mentalność pracodawców – brak chęci inwestowania w kapitał ludzki
- 5.2. Niewystarczająco rozwinięta ekonomia społeczna
 - 5.2.1. Brak inicjatyw społecznej odpowiedzialności biznesu
 - 5.2.2. Brak partnerstw publiczno-publicznych i publiczno-prywatnych

6. Niska aktywność Instytucji Otoczenia Biznesu

- 6.1. Niewykorzystywane rezerwy w zakresie współpracy instytucji otoczenia biznesu z samorządem
- 6.2. Ograniczona współpraca pomiędzy różnymi instytucjami (sektora prywatnego i publicznego)
- 6.3. Mała liczba aktywnych IOB (parków technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości) wspierających przedsiębiorców

Rysunek 19. Drzewo problemów obszaru Instytucje otoczenia biznesu

Źródło: opracowanie własne

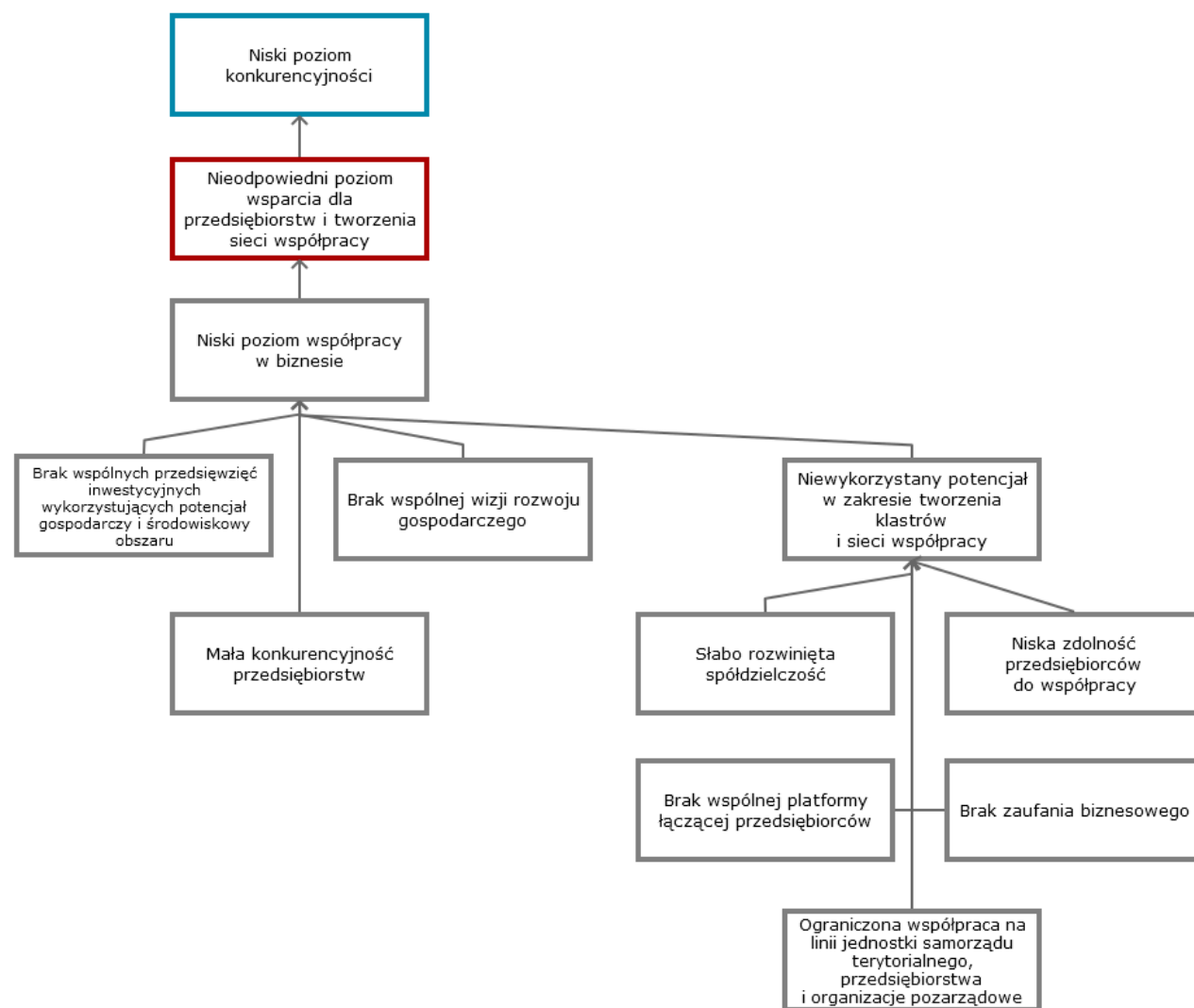
Konkurencyjna współpraca

Obszar problemowy: Nieodpowiedni poziom wsparcia dla przedsiębiorstw i tworzenia sieci współpracy

7. Niski poziom współpracy w biznesie

- 7.1. Mała konkurencyjność przedsiębiorstw
- 7.2. Niewykorzystany potencjał w zakresie tworzenia klastrów i sieci współpracy
 - 7.2.1. Słabo rozwinięta spółdzielczość
 - 7.2.2. Niska zdolność przedsiębiorców do współpracy
 - 7.2.3. Brak wspólnej platformy łączącej przedsiębiorców
 - 7.2.4. Brak zaufania biznesowego
 - 7.2.5. Ograniczona współpraca na linii jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe
- 7.3. Brak wspólnej wizji rozwoju gospodarczego
- 7.4. Brak wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych wykorzystujących potencjał gospodarczy i środowiskowy obszaru

Rysunek 20. Drzewo problemów obszaru Konkurencyjna współpraca

Źródło: opracowanie własne

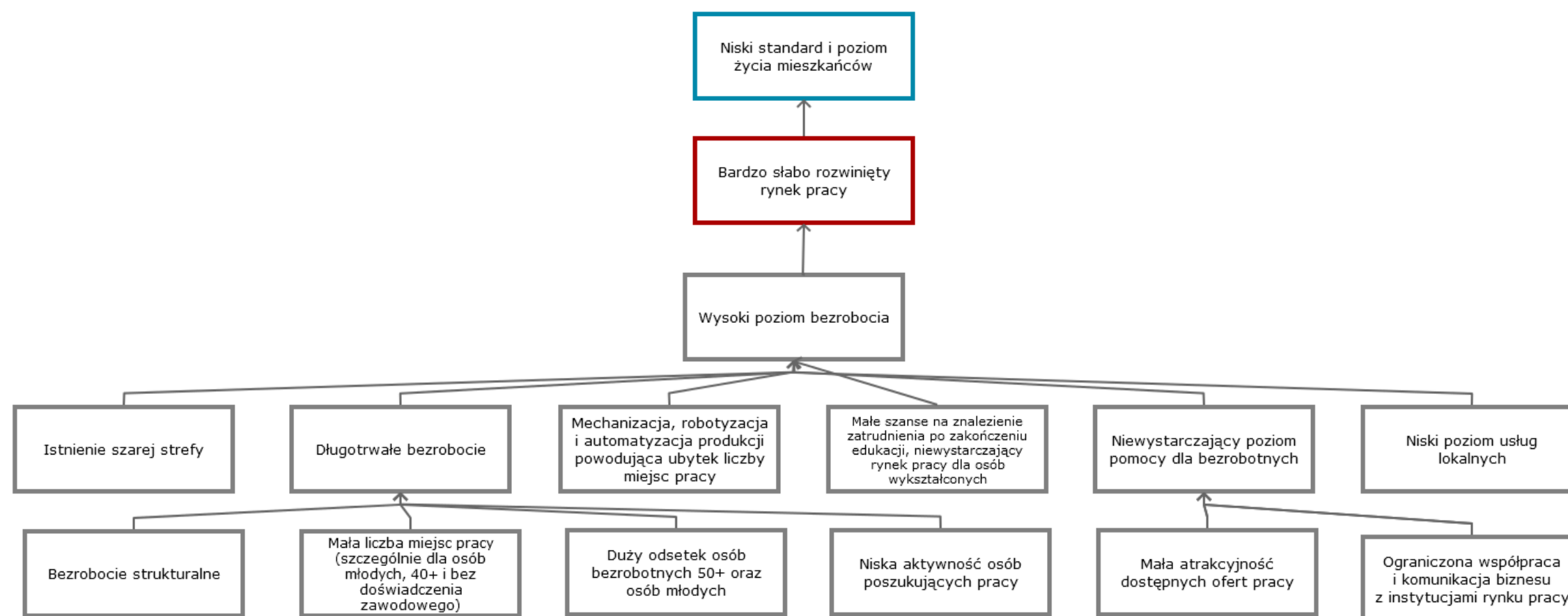
Rynek pracy i bezrobocie

Obszar problemowy: Bardzo słabo rozwinięty rynek pracy

8. Wysoki poziom bezrobocia

- 8.1. Długotrwałe bezrobocie
 - 8.1.1. Bezrobocie strukturalne
 - 8.1.2. Mała liczba miejsc pracy (szczególnie dla osób młodych, 40+ i bez doświadczenia zawodowego)
 - 8.1.3. Duży odsetek osób bezrobotnych 50+ oraz osób młodych
 - 8.1.4. Niska aktywność osób poszukujących pracy
- 8.2. Małe szanse na znalezienie zatrudnienia po zakończeniu edukacji, niewystarczający rynek pracy dla osób wykształconych
- 8.3. Mechanizacja, robotyzacja i automatyzacja produkcji powodująca ubytek liczby miejsc pracy
- 8.4. Istnienie szarej strefy
- 8.5. Niewystarczający poziom pomocy dla bezrobotnych
 - 8.5.1. Mała atrakcyjność dostępnych ofert pracy
 - 8.5.2. Ograniczona współpraca i komunikacja biznesu z instytucjami rynku pracy
- 8.6. Niski poziom usług lokalnych

Rysunek 21. Drzewo problemów obszaru Rynek pracy i bezrobocie

Źródło: opracowanie własne

Promocja i atrakcyjność inwestycyjna

Obszar problemowy: Niedostatecznie rozwinięta promocja i niewykorzystana atrakcyjność inwestycyjna

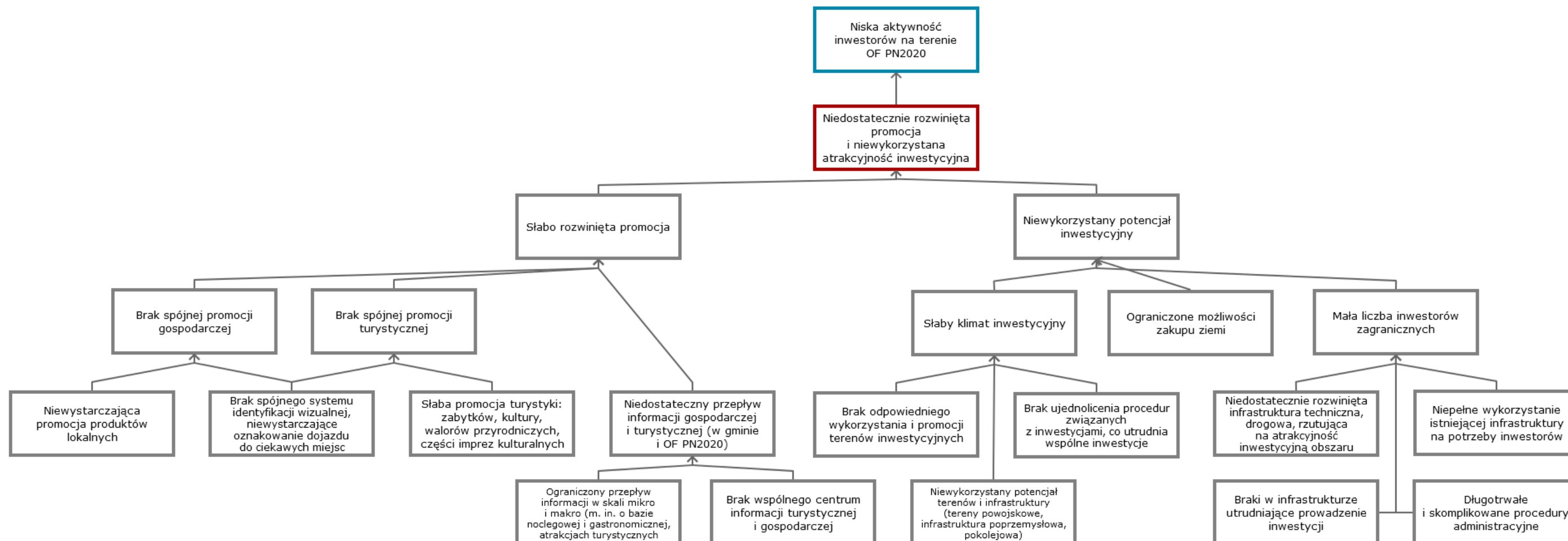
9. Niewykorzystany potencjał inwestycyjny

- 9.1. Mała liczba inwestorów zagranicznych
 - 9.1.1. Braki w infrastrukturze utrudniające prowadzenie inwestycji
 - 9.1.2. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna, drogowa, rzutuująca na atrakcyjność inwestycyjną obszaru
 - 9.1.3. Niepełne wykorzystanie istniejącej infrastruktury na potrzeby inwestorów
 - 9.1.4. Długotrwałe i skomplikowane procedury administracyjne
- 9.2. Ograniczone możliwości zakupu ziemi
- 9.3. Słaby klimat inwestycyjny
 - 9.3.1. Brak ujednoczenia procedur związanych z inwestycjami, co utrudnia wspólne inwestycje
 - 9.3.2. Niewykorzystany potencjał terenów i infrastruktury (tereny powojkowe, infrastruktura przemysłowa, kolejowa)
 - 9.3.3. Brak odpowiedniego wykorzystania i promocji terenów inwestycyjnych

10. Słabo rozwinięta promocja

- 10.1. Niedostateczny przepływ informacji gospodarczej i turystycznej (w gminie i OF PN2020)
 - 10.1.1. Ograniczony przepływ informacji w skali mikro i makro (m. in. o bazie noclegowej i gastronomicznej, atrakcjach turystycznych)
 - 10.1.2. Brak wspólnego centrum informacji turystycznej i gospodarczej
- 10.2. Brak spójnej promocji turystycznej
 - 10.2.1. Słaba promocja turystyki: zabytków, kultury, walorów przyrodniczych, części imprez kulturalnych itp. (zarówno na obszarze OF PN2020, jak i w województwach ościennych)
 - 10.2.2. Brak spójnego systemu identyfikacji wizualnej, niewystarczające oznakowanie dojazdu do ciekawych miejsc
- 10.3. Brak spójnej promocji gospodarczej
 - 10.3.1. Niewystarczająca promocja produktów lokalnych
 - 10.3.2. Brak spójnego systemu identyfikacji wizualnej, niewystarczające oznakowanie dojazdu do ciekawych miejsc

Rysunek 22. Drzewo problemów obszaru Promocja i atrakcyjność inwestycyjna

Źródło: opracowanie własne

5.5. Podsumowanie drzew problemów

W obszarze społecznym za główny problem można uznać niski poziom zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców. Jego przyczyny mają bardzo różnorodny charakter. Za pierwszą z nich można uznać niezadowolenie mieszkańców z warunków życia (m.in. w wymiarze mieszkalnictwa, dostępności obiektów handlowych czy dochodów ludności). Niezadowolenie mieszkańców jest przyczyną emigracji (w tym emigracji zarobkowej) oraz różnego rodzaju zjawisk patologicznych. Istotne jest także niedostosowanie opieki zdrowotnej oraz pomocy społecznej do potrzeb lokalnej społeczności, zarówno jeśli chodzi o jakość usług, jak i ich dostępność. Braki w zakresie opieki dotyczą szczególnie dzieci (żłobki i przedszkola), seniorów czy osób niepełnosprawnych. Ta sytuacja skutkuje złym stanem zdrowia mieszkańców, narażeniem niektórych grup na marginalizację oraz ograniczeniem możliwości rozwoju dzieci i młodzieży. Niezaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców jest również związane z ofertą spędzania wolnego czasu – oferta (kulturalna, rekreacyjno-sportowa) nie jest dopasowana do potrzeb lokalnej społeczności (m.in. ze względu na braki w infrastrukturze). Stwierdzić można również trudności części mieszkańców w dostępie do niej ze względu na uwarunkowanie komunikacyjnie i/lub kosztowe. W rezultacie potrzeby lokalnej społeczności pozostają niezaspokojone, zaś poziom uczestnictwa mieszkańców w kulturze jest ograniczony, podobnie jak ich aktywność fizyczna. Z głównym problemem w obszarze społecznym związany jest również brak warunków do rozwoju kapitałów: ludzkiego (co ma wpływ na rynek pracy) oraz społecznego (zwłaszcza jeśli chodzi o działalność organizacji pozarządowych), który skutkuje niewielkim zaangażowaniem mieszkańców w życie społeczne.

Jeśli chodzi o obszar zasobów i potencjałów, główny problem zdefiniowany został jako niedostateczny rozwój infrastruktury technicznej i niewystarczający poziom wykorzystania zasobów. Za techniczną przyczynę tego problemu można uznać za mało rozwiniętą infrastrukturę m.in. sieć tele-informatyczną, uzbrojenie terenów, zabezpieczenia przeciwpowodziowe. Ważny jest również ład przestrzenny, który nie odpowiada potrzebom mieszkańców (braki w dokumentacji planistycznej oraz niedopasowanie istniejących zapisów do potrzeb lokalnej społeczności zarówno w zakresie mieszkalnictwa, jak i lokowania nowych inwestycji). W rezultacie przestrzeń OF PN2020 jest mało atrakcyjna dla mieszkańców i nie stwarza dobrego klimatu dla przedsiębiorczości. Przyczyny problemu głównego związane są również z potencjałem ekologicznym i gospodarką odpadami. Stan środowiska naturalnego nie jest dobry (co powiązane jest z nieskuteczną gospodarką odpadami), niewykorzystany pozostaje również potencjał związany z Odnawialnymi Źródłami Energii (OZE). Jednym z kluczowych obszarów niepełnego wykorzystania zasobów OF PN2020 jest turystyka (m.in. ze względu na braki w infrastrukturze turystycznej). Inne przyczyny głównego problemu związane są z transportem (niedostatecznie rozwinięte systemy komunikacji zewnętrznej i wewnętrznej) oraz współpracą międzynarodową, której obecny zakres przedmiotowy i podmiotowy nie wyczerpuje możliwości, jakie stwarza położenie i charakter subregionu.

Głównym problemem w obszarze gospodarki i rynku pracy jest niski poziom rozwoju gospodarczego. Część jego przyczyn powiązana jest z niskim poziomem przedsiębiorczości i innowacyjności (w tym w branży rolnictwa i przetwórstwa). Są to słaba kondycja i niski poziom innowacyjności istniejących przedsiębiorstw oraz niewielka przedsiębiorczość mieszkańców związana z brakiem dostatecznego wsparcia osób zakładających i prowadzących działalność gospodarczą (ze strony władz lokalnych, ale także Instytucji Otoczenia Biznesu). Nie w pełni wykorzystywany jest zwłaszcza potencjał subregionu

w zakresie rolnictwa i przetwórstwa. Do przyczyn problemu głównego należą również niski poziom współpracy pomiędzy przedsiębiorcami oraz niedostatecznie rozwinięta promocja i niewykorzystana atrakcyjność inwestycyjna. Z niskim poziomem rozwoju gospodarki powiązany jest również problem bezrobocia, który sam w sobie ma bardzo złożone przyczyny. Przyczyny te mają charakter strukturalny (mała liczba miejsc pracy, niedopasowanie popytu i podaży kompetencji), bądź wynikają z systemu wsparcia bezrobotnych.

6. Poziomy planowania rozwoju OF PN2020

6.1. Wizja

Wizja przedstawia pożądaną obraz w danym okresie. Jest opisem wizerunku OF PN2020 w odległej przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Jest to koncepcja pewnego modelu w przyszłości. Powinna być ona motywująca, określając pozytywny obraz uwzględniający lokalne uwarunkowania.

Obszar Funkcjonalny Partnerstwo Nyskie 2020 to:

- Przyjazne i bezpieczne miejsce zapewniające atrakcyjne warunki do życia, aktywności kulturalnej i sportowej oraz rozwoju.
- Czyste środowisko i unikalne walory krajobrazowo-przyrodnicze stanowiące wymarzone warunki spędzania wolnego czasu zarówno przez mieszkańców, jak i turystów.
- Wielokulturowy obszar o bogatej historii i dziedzictwie kulturowym.
- Subregion w pełni wykorzystujący swój potencjał do rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz turystyki.
- Miejsce charakteryzujące się innowacyjną gospodarką i dużą przedsiębiorczością, które przyciąga nowych inwestorów.
- Zintegrowany wewnętrznie obszar promujący swoje atuty w otoczeniu i współpracujący z innymi regionami, w tym zagranicznymi.

Obszar Funkcjonalny Partnerstwo Nyskie 2020 – zintegrowana przestrzeń łącząca bogactwo historii z innowacyjną gospodarką, atrakcyjne i przyjazne miejsce do życia, pracy, wypoczynku i rozwoju.

6.2. Misja

Misja stanowi syntetyczną deklarację określającą cel najwyższego poziomu, najogólniejszą koncepcję działania. W Strategii tworzonej z udziałem partnerów społecznych, misja określa też wspólne zobowiązania wobec przyszłości.

Misja odpowiada na pytania:

- Jakim subregionem chcemy być?
- Co jest u nas unikalne/specyficzne?
- W czym i dla kogo chcemy być atrakcyjni?

Misja pełni także określone funkcje:

- koncentruje na istocie rzeczy,
- umożliwia dostosowanie działań do długookresowych celów,
- wzmacnia utożsamianie się mieszkańców z subregionem,
- „przyciąga” otoczenie.

Misją Partnerstwa Nyskiego 2020 jest:

Podejmowanie wspólnych działań na rzecz zapewnienia mieszkańcom, przedsiębiorcom i osobom odwiedzającym OF PN2020 usług społecznych na wysokim poziomie, odpowiednich warunków nauki, pracy i aktywnego wypoczynku przy jednoczesnym racjonalnym wykorzystaniu zasobów naturalnych i potencjału lokalnego do rozwoju innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki.

6.3. Wyzwania i perspektywy rozwojowe

Określenie wyzwań oraz perspektyw rozwojowych było możliwe na podstawie dokumentów planistycznych na poziomie wojewódzkim. Będą one kształtowały sytuację w subregionie i wpłyną na możliwości dalszego rozwoju OF PN2020. Oczywiście wpływ na sytuację Partnerstwa będą miały również procesy na poziomie krajowym oraz międzynarodowym, jednak to właśnie sytuacja województwa będzie w sposób bezpośredni oddziaływała na możliwości rozwojowe OF PN2020.

Za trzy kluczowe dokumenty zostały uznane: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020, Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020 i Program Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 roku. Poniżej znajduje się lista wyzwań rozwojowych każdego z nich wraz z krótkim podsumowaniem.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020³⁹ opiera się na pięciu wyzwaniach rozwojowych:

Zapobieganie i przeciwdziałanie procesom depopulacji (horyzontalne wyzwanie rozwojowe)

Niekorzystne trendy demograficzne oraz migracyjne stanowią ważne wyzwanie dla całego regionu. Konieczne jest podnoszenie jego atrakcyjności jako miejsca pracy i zamieszkania poprzez kształtowanie dopasowanej do potrzeb społeczności oferty opiekuńczej, mieszkaniowej i edukacyjnej, jak również wspieranie przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy.

Przygotowane do rynku pracy aktywne społeczeństwo (tematyczne wyzwanie rozwojowe)

Do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy niezbędne jest lepsze dopasowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy. Inwestowanie w kapitał ludzki może przyczynić się również do wzrostu przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców.

Konkurencyjna gospodarka oparta na innowacyjności i współpracy z nauką (tematyczne wyzwanie rozwojowe)

Dla rozwoju gospodarczego regionu konieczne jest tworzenie warunków sprzyjających wdrażaniu rozwiązań innowacyjnych. W związku z tym wspierane powinno być budowanie potencjału badawczo-rozwojowego oraz inwestycje w kadry. Ważna jest również promocja innowacyjności oraz współpracy wśród przedsiębiorców.

³⁹ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020, Opole, 28 grudnia 2012 r.

Atrakcyjne obszary do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku (tematyczne wyzwanie rozwojowe)

Na poziom życia lokalnej społeczności wpłynąć może przede wszystkim poprawa jakości i dostępności usług ochrony zdrowia, opieki nad dziećmi oraz edukacji. Ważne jest również zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz dostępności dóbr i usług (w tym również e-usług publicznych).

Zrównoważony rozwój aglomeracji opolskiej, miast i obszarów wiejskich regionu (tematyczne wyzwanie rozwojowe)

Zróżnicowanie regionu wymaga dopasowania działań rozwojowych do potrzeb obszarów o odmiennych potrzebach i potencjałach. Istotna jest zwłaszcza integracja funkcjonalna obszarów miejskich i wiejskich.

Z kolei z zapisów Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020⁴⁰ wynikają następujące wyzwania:

Skuteczny transfer wiedzy w regionie z wykorzystaniem narzędzi ICT (wyzwanie horyzontalne)

Proces informatyzacji społeczeństwa wymaga zarówno infrastruktury (sieć szerokopasmowego Internetu), jak również budowania kompetencji i kultury informatycznej społeczeństwa. Nowoczesne technologie powinny być również w większym zakresie wykorzystywane dla usprawniania komunikacji i współpracy pomiędzy różnymi podmiotami z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego.

Wzmacnianie innowacyjności w regionie poprzez specjalizacje inteligentne z poszanowaniem zasad rozwoju zrównoważonego (wyzwanie horyzontalne)

Wspieranie rozwoju inteligentnych specjalizacji wykorzystujących unikalne potencjały regionu może przyczynić się do budowania jego przewagi konkurencyjnej. Ważne jest, aby inwestycje miały charakter kompleksowy – obejmujący cały proces kształtowania się inteligentnych specjalizacji.

Edukacja i kształcenie na rzecz innowacyjnej gospodarki (wyzwanie horyzontalne)

Z punktu widzenia rozwoju gospodarki potrzebne jest lepsze dostosowanie edukacji do potrzeb lokalnego rynku pracy. Istotne jest kształtowanie przez szkoły i uczelnie postaw przedsiębiorczych, kreatywnych oraz kompetencji miękkich. Na sytuację absolwentów na rynku pracy pozytywnie wpłynąć może rozwój współpracy pomiędzy szkołami i uczelniami a przedsiębiorstwami.

Systemowe wsparcie specjalizacji regionalnych, w tym specjalizacji inteligentnych (wyzwanie wertykalne)

Dla rozwoju inteligentnych specjalizacji regionalnych konieczne jest stworzenie odpowiednich mechanizmów wsparcia. System kompleksowych działań powinien stanowić zachętę dla przedsiębiorców z branż o dużym potencjale innowacyjnym. Jednocześnie wskazane jest, aby promował on współpracę (w tym również międzysektorową i międzynarodową).

⁴⁰ Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020, Opole, 24 marca 2014 roku.

Wzmacnianie potencjału badawczego i edukacyjnego oraz komercjalizacja wyników prac B+R (wyzwanie wertykalne)

Dla zwiększenia wykorzystania komercyjnego wyników badań (a co za tym idzie, rozwoju innowacyjności regionu) potrzebne jest stworzenie odpowiednich warunków do współpracy pomiędzy twórcami i odbiorcami innowacji. Ważne są działania promujące kształcenie na kierunkach związanych z inteligentnymi specjalizacjami oraz inwestycje w infrastrukturę badawczą.

Profesjonalizacja i koncentracja branżowa Instytucji Otoczenia Biznesu (wyzwanie wertykalne)

Aby Instytucje Otoczenia Biznesu mogły wywierać rzeczywisty wpływ na sytuację gospodarczą potrzebne jest właściwe zdefiniowanie profili ich działalności i dopasowanie ich do lokalnych uwarunkowań. Działalność Instytucji Otoczenia Biznesu powinna wspierać innowacyjność przedsiębiorstw oraz promować ich współpracę.

Wyzwania będące uwarunkowaniami powstania Programu Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 roku⁴¹ to:

Zapobieganie i przeciwdziałanie procesom depopulacji (horyzontalne wyzwanie rozwojowe)

Poprawa sytuacji demograficznej jest głównym celem Programu. Aby była ona możliwa, konieczne jest podejmowanie wieloaspektowych działań, które stanowią wyzwania tematyczne.

Przygotowane do rynku pracy aktywne społeczeństwo (tematyczne wyzwanie rozwojowe)

Aktualna sytuacja wymaga podejmowania zarówno działań obejmujących politykę rynku pracy (wsparcie ukierunkowane na zwiększenie odsetka osób pracujących), jak również rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Podjęte powinny zostać wieloaspektowe działania związane z przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu i ubóstwu powiązany z bezrobociem.

Konkurencyjna gospodarka oparta na innowacyjności i współpracy z nauką (tematyczne wyzwanie rozwojowe)

Dla zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki istotne będzie wzmacnianie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami, Instytucjami Otoczenia Biznesu i sferą nauki. Ważne będzie również kompleksowe wsparcie przedsiębiorstw mające na celu poprawę ich funkcjonowania.

Atrakcyjne obszary do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku (tematyczne wyzwanie rozwojowe)

Na poprawę atrakcyjności województwa w różnych wymiarach wpłynąć mają działania z zakresu wsparcia rozwoju usług (zdrowotnych, edukacyjnych, opiekuńczych) i rozbudowa oferty turystyczno-kulturalnej. Istotne będzie również budowanie społeczeństwa informacyjnego oraz kompleksowa poprawa skomunikowania wewnętrznego województwa

⁴¹ Programu Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 roku "Opole dla Rodziny", Opole 2014.

(a co za tym idzie dostępności usług). Innym ważnym czynnikiem atrakcyjności jest środowisko naturalne, dlatego też potrzebne są działania na rzecz poprawy jego stanu (jak również odpowiedniego wykorzystania zasobów).

Zrównoważony rozwój aglomeracji opolskiej, miast i obszarów wiejskich regionu (tematyczne wyzwanie rozwojowe)

Aby województwo rozwijało się harmonijnie potrzebny jest rozwój różnego typu obszarów. Dlatego też dla aglomeracji opolskiej, ośrodków miejskich i obszarów wiejskich adresowane będą inne działania rozwojowe.

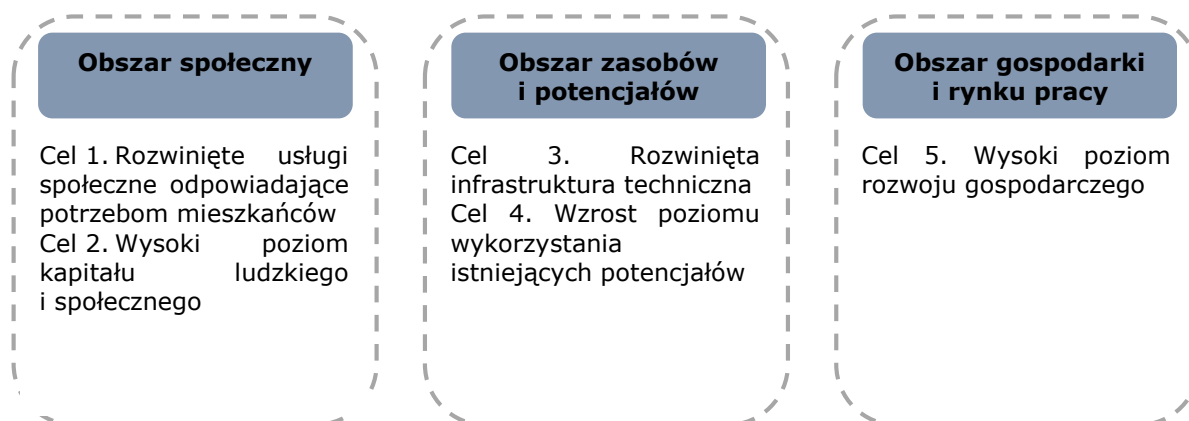
Podsumowując, można uznać, że wyzwania i perspektywy rozwojowe OF PN2020 mają zróżnicowany charakter. Dokumenty na poziomie regionalnym (jak również sama Strategia) dotyczą różnych dziedzin życia. Można jednak wyróżnić obszary kluczowe: rozwój społeczny (depopulacja i starzenie się społeczeństwa) oraz polityka gospodarcza i rynku pracy (atrakcyjność inwestycyjna, innowacyjność oraz przeciwdziałanie bezrobociu).

6.4. Cele strategiczne i operacyjne

Do każdego z niżej wymienionych obszarów zostały opracowane cele strategiczne stanowiące uszczegółowienie misji.

Cele strategiczne określają rezultaty o zasadniczym znaczeniu w długiej perspektywie i skupiają na priorytetach rozwoju OF PN2020 oraz poszczególnych gmin i powiatów. Cele strategiczne związane są z decyzjami dotyczącymi utrzymania lub zmiany wykorzystania zasobów gmin, powiatów i całego OF PN2020, w tym również zasobów będących w dyspozycji sektora prywatnego i pozarządowego. Przypisane im cele operacyjne wyznaczają sposób ich realizacji w zakresie przedsięwzięć właściwych dla rozwoju gmin, powiatów i łącznie OF PN2020.

Cele te są następujące:

Do poszczególnych celów strategicznych przypisane są cele operacyjne. Będą one możliwe do osiągnięcia poprzez propozycje działań niezbędnych do realizacji celów Strategii (priorytetów). Wyznaczają one działania właściwe dla koncepcji rozwoju gmin, powiatów i łącznie OF PN2020. Wyznaczonych zostało siedemnaście szczegółowych celów operacyjnych.

Do celu strategicznego 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców zostały zaproponowane następujące cele operacyjne:

- 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców,
- 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców,
- 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej,
- 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.

Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego posiada dwa przypisane cele operacyjne:

- 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki,
- 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców.

Do celu strategicznego 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna wyznaczone zostały dwa cele operacyjne:

- 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej,
- 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej.

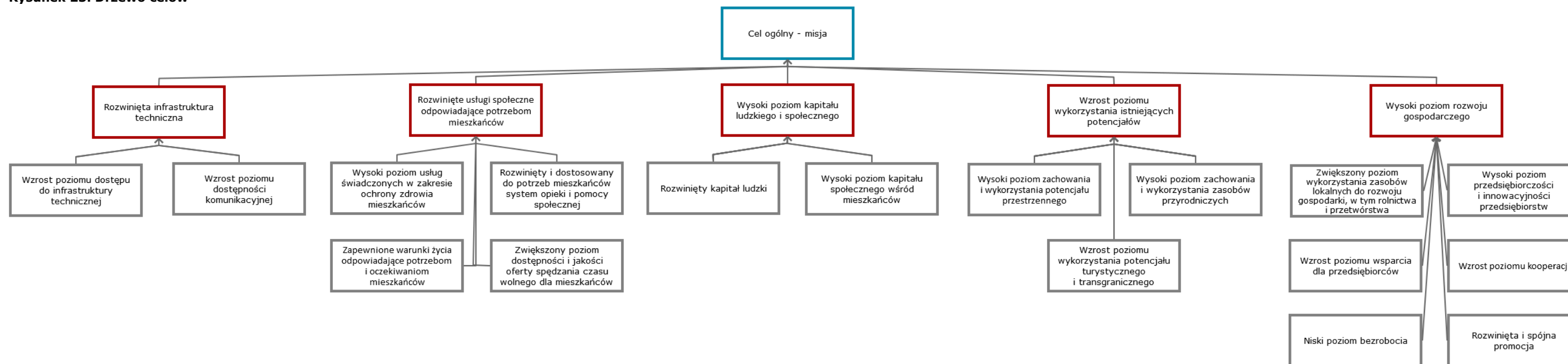
Osiągnięciu celu strategicznego 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów służyć będzie realizacja trzech celów operacyjnych:

- 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego,
- 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych,
- 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego.

Do celu strategicznego 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego zostały zaproponowane następujące cele operacyjne:

- 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw,
- 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa,
- 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców,
- 5.4. Wzrost poziomu kooperacji,
- 5.5. Niski poziom bezrobocia,
- 5.6. Rozwinięta i spójna promocja.

Rysunek 23. Drzewo celów

Źródło: opracowanie własne

6.5. Priorytety

Do każdego z celów operacyjnych zostały przyporządkowane priorytety (zadania priorytetowe). Są to wszystkie przedsięwzięcia, programy, projekty oraz inne działania, które mogą być przypisane do realizacji pojedynczej jednostce organizacyjnej lub osobie.

W poniższych tabelach znajduje się omówienie celów operacyjnych, do których zostały przypisane:

- powiązanie z problemami, słabymi i mocnymi stronami,
- priorytety (zadania priorytetowe),
- powiązanie z celami Strategii Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020,
- powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020⁴²,
- powiązanie z priorytetami inwestycyjnymi zapisanymi w programach operacyjnych na lata 2014-2020.
- opis priorytetów inwestycyjnych znajduje się w załącznikach do dokumentu Strategii.

Tabela 71. Omówienie celu operacyjnego 1.1 Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Powiązanie z problemami	<p>1. Niezaspokojone potrzeby mieszkaniowe społeczności</p> <p>1.1. Wysokie koszty kredytów mieszkaniowych</p> <p>1.2. Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i komunalnych, w tym dla rodzin dotkniętych zdarzeniami losowymi</p> <p>1.3. Ograniczone możliwości utrzymania infrastruktury mieszkalnej</p> <p>1.4. Niski standard mieszkań</p> <p>2. Niski poziom dochodów mieszkańców</p> <p>2.1. Niski poziom wynagrodzeń, zasiłków, rent i emerytur</p> <p>2.2. Niestabilne dochody pracujących, duża liczba pracujących dorywczo na umowę zlecenie</p> <p>2.3. Niski poziom satysfakcji materialnej</p> <p>2.3.1. Ograniczone możliwości zarobkowania mieszkańców</p> <p>2.3.2. Zbyt niskie zarobki w stosunku do kosztów życia</p> <p>2.3.3. Wzrost dysproporcji w zamożności między różnymi grupami społecznymi</p> <p>2.4. Niska opłacalność działalności mało obszarowych gospodarstw rolnych</p> <p>3. Problemy społeczne</p> <p>3.1. Zróznicowanie poczucia bezpieczeństwa między małymi a dużymi gminami</p> <p>3.2. Akty wandalizmu</p> <p>3.2.1. Niszczenie mienia publicznego i prywatnego</p>

⁴² http://strateg.stat.gov.pl/strategie_pliki/opolskie_2012.pdf [dostęp 22.06.2015].

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
	<p>3.2.2. Zbyt mała liczba stałych patroli policyjnych (mała liczba kadry)</p> <p>3.3. Zanikające wartości moralne i negatywne postawy części mieszkańców</p> <p>3.3.1. Postawy roszczeniowe, stagnacja, brak tolerancji dla innych</p> <p>3.4. Bariery architektoniczne (w tym w obiektach publicznych) utrudniające funkcjonowanie społeczne osób niepełnosprawnych i starszych</p> <p>3.5. Wysoki poziom stresu związany ze złą sytuacją ekonomiczną</p> <p>3.6. Dysfunkcje w rodzinach</p> <p>3.6.1. Zjawisko „eurosieroctwa”</p> <p>3.6.2. Zjawisko rozdzielania rodzin</p> <p>3.6.3. Niewydolność wychowawcza części rodziców</p> <p>3.6.4. Uzależnienia</p> <p>3.6.5. Przemoc domowa</p> <p>3.7. Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej</p> <p>3.7.1. „Dziedziczona” zależność od pomocy społecznej</p> <p>3.7.2. „Wycuczona” zależność od pomocy społecznej</p> <p>3.7.3. Uboży pracujący</p> <p>4. Niska dostępność obiektów handlowych i usługowych w części OF PN2020</p> <p>4.1. Brak obiektów handlowych w niektórych miejscowościach</p> <p>4.2. Mała dostępność do usług rzemieślniczych</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Niski standard życia mieszkańców • Silne zjawisko migracji • Ubożenie społeczeństwa
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijający się kapitał ludzki i społeczny
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa nowych i adaptacja istniejących budynków na mieszkania komunalne i socjalne • Zapewnienie odpowiedniego standardu mieszkań komunalnych i socjalnych • Opracowanie lokalnego programu „Mieszkanie dla młodych” w oparciu o Towarzystwo Budownictwa Społecznego (TBS) • Połączenie budownictwa mieszkaniowego z tworzeniem infrastruktury towarzyszącej • Opracowanie i wdrażanie lokalnych programów rewitalizacji • Utworzenie bezpłatnych miejsc punktów porad prawnych w zakresie prawa pracy (dla pracowników) • Zwiększenie liczby stałych patroli policyjnych, większy kontakt dzielnicowego ze społeczeństwem • Prowadzenie działań mających na celu zwiększenie poszanowania wspólnego mienia wśród dzieci i młodzieży • Realizacja projektów dla dzieci i młodzieży w ramach pedagogiki ulicy • Wdrożenie programu związanego z asystenturą rodziny • Opracowanie i wdrożenie programów promujących wartości rodzinne • Stworzenie systemu zachęt dla przedsiębiorców zainteresowanych rozpoczęciem działalności rzemieślniczej

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym za pomocą podmiotów ekonomii społecznej • Podnoszenie kwalifikacji i doświadczenia osób zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej i ośrodkach pomocy społecznej
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu [SRWO, s. 90] • 2.3. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji [SRWO, s. 93] • 5.1. Poprawa jakości i dostępności do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych [SRWO, s. 102] • 9.2. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja na obszarach miejskich [SRWO, s. 118] • 10.4. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią [SRWO, s. 121]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • VIII INTEGRACJA SPOŁECZNA Pi 9i (działanie 8.2 Włączenie społeczne) • VIII INTEGRACJA SPOŁECZNA Pi 9iv (działanie 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych) • X INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ Pi 9b (działanie 10.2 Inwestycje wynikające z Lokalnych Programów Rewitalizacji) • III GOSPODARKA NISKOEMISYJNA Pi 4c (działanie 3.2 Efektywność energetyczna) • VIII INTEGRACJA SPOŁECZNA Pi 9v (działanie 8.3 Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej)
Powiązanie z PO Cyfrowa Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś III. Cyfrowe kompetencje społeczeństwa, PI 2.c
Powiązania z PO Wiedza Edukacja Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> • Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Pi 9i
Powiązanie z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, Pd. 7.2
Powiązanie z Programem Interreg EUROPA ŚRODKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 2. Współpraca w zakresie strategii niskoemisyjnych w EUROPIE ŚRODKOWEJ, Pi 4c • Oś 3. Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ, Pi 6e

Źródło: opracowanie własne

Tabela 72. Omówienie celu operacyjnego 1.2 Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	
Powiązanie z problemami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczony dostęp do usług medycznych i programów profilaktycznych <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Ograniczony dostęp do lecznictwa zamkniętego <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1. Niewystarczająca liczba kontraktowanych przez NFZ łóżek szpitalnych na niektórych oddziałach 1.1.2. Duża odległość z części OF PN2020 do szpitali 1.1.3. Brak oddziału geriatrycznego i paliatywnego

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	
	<p>1.1.4. Długi czas oczekiwania na umieszczenie w ZOL-ach (zakładach opiekuńczo-leczniczych) i hospicjach, deficyt miejsc</p> <p>1.2. Ograniczony dostęp do leczenia otwartego, wydłużony czas oczekiwania na wizytę u lekarza pierwszego kontaktu</p> <p>1.3. Długi czas oczekiwania na badania specjalistyczne, zabiegi, operacje</p> <p>1.4. Brak dostępu do niektórych lekarzy specjalistów, szczególnie w niektórych częściach OF PN2020</p> <p>1.5. Niedostateczna opieka psychologiczna i psychiatryczna</p> <p>1.6. Niska dostępność zabiegów rehabilitacyjnych</p> <p>1.7. Słabo rozwinięta medyczna opieka domowa</p> <p>1.8. Uboga oferta badań i projektów profilaktycznych</p> <p>2. Nieodpowiednia jakość świadczonych usług medycznych</p> <p>2.1. Niski poziom świadczonych usług medycznych</p> <p>2.1.1. Niewystarczające zlecenie badań i wydawanie skierowań przez lekarzy</p> <p>2.1.2. Niewystarczający poziom wykonywania badań profilaktycznych (POZ)</p> <p>2.1.3. Słabo rozwinięty rynek komercyjnej służby zdrowia (poza NFZ)</p> <p>2.1.4. Ograniczona współpraca podmiotów ochrony zdrowia typu zamkniętego (np. szpitale)</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Niski standard życia mieszkańców
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięta infrastruktura społeczna
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie programów profilaktyki zdrowotnej skierowanej do społeczeństwa • Przeprowadzanie kampanii społecznych dotyczących profilaktyki prozdrowotnej • Promowanie zdrowego stylu życia • Modernizacja placówek opieki zdrowotnej w celu podniesienia standardu opieki • Zwiększenie dostępu do weekendowej i świątecznej opieki medycznej • Wprowadzenie systemu gratyfikacji dla placówek ochrony zdrowia, które w znaczący sposób podniosły jakość świadczonych usług zdrowotnych • Zwiększenie konkurencyjności placówek medycznych, oferowanie przez pracodawców oferty medycznej • Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów, w tym geriatrów i dietetyków • Prowadzenie działań na rzecz utworzenia oddziału geriatrycznego i paliatywnego • Prowadzenie badań dotyczących wpływu zanieczyszczenia powietrza (niska emisja) na stan zdrowia mieszkańców • Rozwój e-usług w służbie zdrowia
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 4.2. Rozwój sektora usług rynkowych [SRWO, s. 99] • 5.1. Poprawa jakości i dostępności do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych [SRWO, s. 102]

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> VIII INTEGRACJA SPOŁECZNA Pi 9iv (działanie 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych) VII KONKURENCYJNY RYNEK PRACY Pi 8vi (działanie 7.4 Wydłużanie aktywności zawodowej) X. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNAŁ Pi 2c (działanie 10.3 E-usługi publiczne)
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	<ul style="list-style-type: none"> Oś priorytetowa IX Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia Pi 9a
Powiązania z PO Wiedza Edukacja Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Pi 9iv

Źródło: opracowanie własne

Tabela 73. Omówienie celu operacyjnego 1.3 Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	
Powiązanie z problemami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczny poziom opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Niski poziom opieki geriatrycznej i paliatywnej <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1. Niewystarczająca liczba personelu przygotowanego do opieki nad osobami starszymi i wymagającymi opieki paliatywnej 1.1.2. Niedostateczna infrastruktura dla potrzeb opieki nad osobami starszymi i wymagającymi opieki paliatywnej 1.1.3. Niewystarczająca opieka medyczna i rehabilitacyjna dla osób w wieku senioralnym i wymagającymi opieki paliatywnej 1.2. Uboga oferta profilaktyczna i długi czas oczekiwania na możliwość skorzystania z usług rehabilitacyjnych i sanatoryjnych 1.3. Brak strategicznej wizji rozwoju usług dla osób starszych 1.4. Słabo rozwinięta infrastruktura społeczna i oferta dla seniorów <ol style="list-style-type: none"> 1.4.1. Słaba oferta zajęć aktywizujących osoby starsze i niepełnosprawne 1.4.2. Mała liczba organizacji aktywizujących osoby starsze 1.4.3. Niedobór środków na działalność związaną z opieką nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi 1.4.4. Brak informacji o formach opieki nad osobami starszymi i chorymi 1.5. Rosnące obciążenie budżetu gminy kosztami opieki nad ludźmi starszymi 2. Braki w zakresie opieki społecznej <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Duże koszty systemu opieki społecznej 2.2. Brak wystarczających środków na organizację opieki społecznej

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	
	<p>2.2.1. Brak wystarczających środków na formy wsparcia dla rodzin wydolnych wychowawczo o niskich dochodach i dużej dzietności oraz rodzin niezaradnych</p> <p>2.3. Słabo rozwinięta możliwość kontroli wydatkowania przez beneficjentów środków z pomocy społecznej</p> <p>2.4. Brak skutecznej aktywizacji osób wykluczonych społecznie</p> <p>2.4.1. Słabo rozwinięta opieka nad osobami niedostosowanymi społecznie</p> <p>2.4.2. Brak skutecznych systemów wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>2.4.3. Mała liczba innowacyjnych form opieki</p> <p>2.5. Zdarzenia losowe (teren zalewowy) – konieczność pomocy z OPS</p> <p>2.6. Roszczeniowa postawa części mieszkańców wobec instytucji wspierających: ośrodków pomocy społecznej, powiatowego urzędu pracy itp.</p> <p>3. Niewystarczający poziom opieki nad dziećmi</p> <p>3.1. Ograniczony dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3</p> <p>3.1.1. Brak żłobków w niektórych gminach</p> <p>3.1.2. Niewystarczająca liczba miejsc w istniejących żłobkach</p> <p>3.1.3. Niewystarczająco rozwinięty system innych form opieki nad dziećmi do lat 3 (opiekun dzienny, kluby dziecięce itp.)</p> <p>3.2. Ograniczony dostęp do opieki przedszkolnej</p> <p>3.2.1. Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach</p> <p>3.2.2. Zbyt krótki czas dziennej opieki przedszkolnej</p> <p>3.2.3. Przeważająca baza przedszkolna w niektórych miejscowościach</p> <p>3.3. Przepelnione szkoły podstawowe i gimnazjalne</p> <p>3.3.1. Nieuzasadniona likwidacja szkół w niektórych miejscowościach</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Niski standard życia mieszkańców • Niepełne wykorzystanie kapitału społecznego
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięta infrastruktura społeczna • Rozwijający się kapitał ludzki i społeczny
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zależności między zasiłkami a pracą na rzecz gminy i społeczności lokalnej • Opracowanie i wdrożenie programu zapobiegającemu wykluczeniu społecznemu części mieszkańców • Wprowadzenie innowacji społecznych w zakresie usług społecznych • Stworzenie prężnych grup roboczych w obszarze modelowania społeczeństwa • Zwiększenie liczby placówek dziennych do kompleksowej opieki nad osobami starszymi, w tym stworzenie dziennego domu opieki nad osobami starszymi • Zwiększenie miejsc w placówkach zajmujących się aktywizacją osób starszych oraz rozbudowanie oferty tych placówek • Wprowadzenie innowacyjnych form opieki nad osobami starszymi

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	
	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów, aktywizacja osób starszych poprzez zwiększony dostęp do ćwiczeń rehabilitacyjnych i aktywności fizycznej • Stworzenie zintegrowanej bazy danych: miejsc pomocy oraz organizacji zajmujących się osobami starszymi • Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach i wzbogacanie oferty zajęć • Tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech • Dostosowanie godzin otwarcia żłobków/przedszkoli do różnych godzin pracy • Dopuszczenie świetlic, klubów, bibliotek, zwiększenie kadry • Działania lobbujące na rzecz zwiększenia jakości opieki nad osobami z problemami psychicznymi • Zatrudnienie większej liczby specjalistów w zakresie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, rehabilitacja dla dzieci, w szkołach i w przedszkolach • Stworzenie domu opieki nad osobami uzależnionymi • Prowadzenie działań profilaktycznych przeciw uzależnieniu i przemocy domowej • Zwiększenie dostępu do ośrodka dla ofiar przemocy domowej • Zwiększenie opieki nad osobami niepełnosprawnymi, które pozostają bez opieki (np. zapewnienie miejsca w odpowiednim ośrodku, opiekuna dla takiej osoby) • Zwiększenie opieki rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych i innych osób potrzebujących rehabilitacji • Zindywidualizowanie podejścia do rodzin mających problemy społeczne • Zwiększenie wsparcia dla rodzin wielodzietnych, niezaradnych ekonomicznie, ale wydolnych wychowawczo • Stworzenie infrastruktury dla zapewnienia integracji społecznej i opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi • Wspieranie działań służących doszkalananiu i zdobywaniu nowych kompetencji przez pracowników OPS oraz instytucji zajmujących się opieką nad osobami starszymi i dziećmi
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu [SRWO, s. 90] • 1.5. Rozwój usług opiekuńczych i wychowawczych [SRWO, s. 90] • 2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego [SRWO, s. 93] • 5.1. Poprawa jakości i dostępności do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych [SRWO, s. 102]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • VIII INTEGRACJA SPOŁECZNA Pi 9iv (działanie 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych) • VIII INTEGRACJA SPOŁECZNA Pi 9i (działanie 8.2 Włączenie społeczne) • IX WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI Pi 10i (działanie 9.1 Rozwój edukacji) • X INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ Pi 9a (działanie 10.1 Infrastruktura społeczna na rzecz wyrównania nierówności w dostępie do usług)

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	
	<ul style="list-style-type: none"> • VII KONKURENCYJNY RYNEK PRACY Pi 8iv (działanie 7.6 Godzenie życia zawodowego i prywatnego)
Powiązania z PO Wiedza Edukacja Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> • Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Pi 9i, Pi 9iv • Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa

Źródło: opracowanie własne

Tabela 74. Omówienie celu operacyjnego 1.4 Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	
Powiązanie z problemami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska aktywność mieszkańców w zakresie kultury <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Ograniczony dostęp do oferty kulturalnej dla części mieszkańców <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1. Utrudniony dostęp i ograniczona oferta zajęć pozaszkolnych dla młodzieży i dzieci z terenów wiejskich 1.1.2. Ograniczona oferta kulturalna w niektórych wsiach, niewykorzystane istniejące obiekty (sale wiejskie, świetlice, domy kultury) – część z nich w złym stanie technicznym 1.1.3. Utrudniony dostęp do oferty kulturalnej m.in. ze względów ekonomicznych 1.1.4. Brak miejsc spotkań i rozrywki odpowiednich do organizowania spotkań rodzinnych, integracyjnych, itp. 1.2. Nieadekwatny do potrzeb mieszkańców poziom oferty kulturalnej w części OF PN2020 <ol style="list-style-type: none"> 1.2.1. Oferta zajęć w świetlicach oraz zajęć pozalekcyjnych niewystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców 1.2.2. Niepełne wykorzystanie potencjału wynikającego z wielokulturowości obszaru 1.2.3. Niepełne wykorzystanie potencjału związanego z lokalnymi artystami i znanymi postaciami związanymi z obszarem 1.2.4. Niewystarczający stan wyposażenia ośrodków kultury, świetlic 1.2.5. Niska jakość oferty kulturalnej w mniejszych gminach 1.3. Niedostatecznie rozwinięty system informacji o ofercie kulturalnej w subregionie 1.4. Niski poziom czytelnictwa <ol style="list-style-type: none"> 1.4.1. Oferta bibliotek nie w pełni odpowiadająca potrzebom mieszkańców 2. Niepełne zaspokojenie potrzeb społeczności w zakresie sportu i rekreacji <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Słaby poziom rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1. Ograniczona dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych 2.2. Brak mini-infrastruktury sportowej

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	
	<p>2.2.1. Brak placów zabaw, siłowni zewnętrznych, terenów rekreacyjnych (szczególnie w niektórych wsiach)</p> <p>2.3. Niedostatecznie rozwinięta sieć ścieżek rowerowych</p> <p>2.4. Niska aktywność fizyczna wśród osób dorosłych i seniorów</p> <p>2.4.1. Słabo rozwinięta oferta w dziedzinie kultury, sportu i rekreacji dla osób starszych i pracujących</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięta infrastruktura społeczna
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa istniejących i budowa nowych ogólnodostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych • Wykorzystanie potencjału siatkarskiego – prowadzenie SKS-ów dla uczniów (w tym przez zawodowców mieszkających w OF PN2020), budowa profesjonalnej hali sportowej, pozyskanie sponsora dla drużyny siatkarskiej, organizacja zawodów siatkarskich • Tworzenie zintegrowanych systemów ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych • Organizacja większej liczby ogólnodostępnych imprez • Rozbudowa i wyposażenie bazy placówek kultury • Zwiększenie możliwości przekazania pomieszczeń na działalność organizacji pozarządowych związanych z kulturą • Prowadzenie wsparcia doradczego na rzecz zwiększania jakości działań prowadzonych przez organizacje pozarządowe i inicjatywy obywatelskie • Zwiększenie dostępności do obiektów kulturalnych, zróżnicowanie oferty kulturalnej • Zwiększenie promocji oferty kulturalnej wśród mieszkańców • Badanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców OF PN2020 w zakresie dostępu do kultury • Dopuszczenie bibliotek, również w komputery i czasopisma • Stworzenie ogólnodostępnych miejsc spotkań dla lokalnej społeczności • Modernizacja wystaw muzealnych (wprowadzenie wystaw multimedialnych) • Zwiększenie wykorzystania aplikacji i usług teleinformatycznych związanych z kulturą • Prowadzenie zajęć w zakresie edukacji kulturalnej dla mieszkańców • Zwiększenie liczby wydawnictw w celu propagowania wielokulturowości obszarów przygranicznych • Zagospodarowanie powierzchni istniejących terenów zielonych i małej architektury (tworzenie parków, pomniki, fontanny) • Prowadzenie działań służących dokształcaniu i zwiększaniu kompetencji kadry zatrudnionej w instytucjach kultury
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 2.2. Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej [SRWO, s. 93] • 5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury [SRWO, ss. 102-103]

Cel strategiczny 1. Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	
Cel operacyjny 1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> V OCHRONA ŚRODOWISKA, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO Pi 6c (działanie 5.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i kultury)
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	<ul style="list-style-type: none"> Oś priorytetowa IX VIII: Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury. Pi 6c
Powiązania z PO Wiedza Edukacja Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa
Powiązanie z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, Pd. 7.4, Pd. 7.6
Powiązanie z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> Oś 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia, Pi 2.1.
Powiązanie z Programem Interreg EUROPA ŚRODKOWA	<ul style="list-style-type: none"> Oś 3. Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ, Pi 6c

Źródło: opracowanie własne

Tabela 75. Omówienie celu operacyjnego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki

Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego	
Cel operacyjny 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	
Powiązanie z problemami	<p>1. System kształcenia niedostosowany do potrzeb rynku pracy</p> <p>1.1. Słaba komunikacja pomiędzy jednostkami odpowiedzialnymi za różne etapy edukacji i kształcenie zawodowe</p> <p>1.2. Niski poziom wykształcenia większości osób bezrobotnych</p> <p>1.2.1. Niski poziom kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych</p> <p>1.2.2. Małe zainteresowanie bezrobotnych podnoszeniem kwalifikacji</p> <p>1.2.3. Ograniczone środki na szkolenia zawodowe, kursy, przekwalifikowanie się</p> <p>1.2.4. Niska efektywność szkoleń dla osób bezrobotnych</p> <p>1.3. Niski poziom kształcenia zawodowego</p> <p>1.3.1. Brak spójności między ofertą edukacyjną a ofertą zatrudnienia</p> <p>1.3.2. Szkolnictwo zawodowe nie zapewnia zdobycia kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy</p> <p>1.4. Rosnąca grupa młodych bezrobotnych z wyższym wykształceniem</p> <p>1.4.1. Niektóre kierunki kształcenia niedostosowane do wymogów rynku pracy</p> <p>2. Niski kapitał ludzki części mieszkańców</p> <p>2.1. Brak nawyku uczenia się przez całe życie u części mieszkańców</p> <p>2.2. Słabo rozwinięta oferta kształcenia pozaszkolnego</p> <p>2.3. Słaby dostęp do szkolnictwa ponadgimnazjalnego o wysokim poziomie kształcenia</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> Niedopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb rynku pracy
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijający się kapitał ludzki i społeczny

Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego	
Cel operacyjny 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie kierunków kształcenia do rynku pracy • Prowadzenie badań w zakresie potrzeb rynku pracy • Promocja szkół zawodowych i technikum – wykształcenia zawodowego • Prowadzenie doradztwa zawodowego w szkołach gimnazjalnych • Zwiększenie roli kształcenia ustawicznego (dającego możliwości przekwalifikowania się lub doksztalcenia zawodowego) • Zapoznanie praktyczne dzieci i młodzieży ze specyfiką pracy poszczególnych zawodów • Zwiększenie dostępu do programów innowacyjnych w placówkach oświatowych, stworzenie warunków do kreatywnego i innowacyjnego myślenia • Promowanie i wspieranie osób utalentowanych w placówkach oświatowych • Prowadzenie działań służących doszkalaniu, podnoszeniu umiejętności przez kadre placówek oświatowych • Budowa i modernizacja placówek oświatowych, doposażenie placówek oświatowych • Rozszerzenie oferty uczelni wyższych w OF PN2020 • Wprowadzenie stypendiów dla studentów oferowane przez gminy u pracodawców, ale powiązanych z konkretnymi zadaniami • Zwiększenie współpracy z zakładami pracy poprzez zwiększenie liczby zajęć praktycznych, zwiększenie wykwalifikowanego personelu zawodowego • Stworzenie i utrzymanie atrakcyjnej, dostosowanej do potrzeb oferty zajęć pozalekcyjnych • Tworzenie programów letnich staży zawodowych dla uczniów
Powiązanie z celami Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • II.1.1 Programy edukacyjne na różnych poziomach kształcenia • II.2.1 Wykształcona kadra na rzecz specjalizacji regionalnych • II.2.3 Programy edukacyjne dla inteligentnego rzemiosła • II.3.2 Współpraca nauki i gospodarki
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 1.1. Poprawa jakości kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy [SRWO, s. 89] • 1.2. Wspieranie kształcenia ustawicznego [SRWO, ss. 89-90] • 3.2. Wzmocnienie powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu [SRWO, s. 96] • 5.1. Poprawa jakości i dostępności do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych [SRWO, s. 102]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • IX WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI Pi 10i (działanie 9.1 Rozwój edukacji) • IX WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI Pi 10iv (działanie 9.2 Rozwój kształcenia zawodowego) • IX WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI Pi 10iii (działanie 9.3 Wsparcie kształcenia ustawicznego) • X INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ Pi 10a (działanie 10.4 Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej)
Powiązanie z PO Cyfrowa Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś III. Cyfrowe kompetencje społeczeństwa, PI 2.c
Powiązania z PO Wiedza Edukacja Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> • Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Pi 9i, Pi 10i • Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa
Powiązania z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • MO1 – Transfer wiedzy i działalność informacyjna, Pd. 1.1

Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego	
Cel operacyjny 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	
Powiązaniem z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> Oś 3. Edukacja i kwalifikacje, Pi 3.1.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 76. Omówienie celu operacyjnego 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców

Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego	
Cel operacyjny 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	
Powiązanie z problemami	<ol style="list-style-type: none"> Niski poziom kapitału społecznego <ol style="list-style-type: none"> Niepełne wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych <ol style="list-style-type: none"> Niewystarczające wsparcie dla organizacji pozarządowych Niewielkie zainteresowanie czynnym uczestnictwem w życiu społecznym Mała liczba aktywnie działających na rzecz całej społeczności organizacji pozarządowych Mała liczba organizacji młodzieżowych – niewielkie zainteresowanie ludzi młodych pracą społeczną Negatywne postawy części społeczeństwa: demoralizacja, brak gotowości działania na rzecz dobra wspólnego, roszczeniowość <ol style="list-style-type: none"> Antagonizmy między grupami mieszkańców, malejący stopień integracji społeczności lokalnych (brak miejsc integracji) Media społecznościowe wpływają na obniżenie zaangażowania mieszkańców w życie społeczne Niska wiedza części mieszkańców na temat zasobów lokalnych (historia, kultura, znani mieszkańcy)
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> Niepełne wykorzystanie kapitału społecznego
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijający się kapitał ludzki i społeczny
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 Realizacja programów i prac aktywizujących młodzież na rzecz społeczności lokalnej Opracowanie i wdrożenie programów/projektów integrujących i wzmacniających więzi międzypokoleniowe, więzi w społecznościach lokalnych Tworzenie nowych zajęć pozalekcyjnych w klubach sportowych przy szkołach, rozgrywki międzyszkolne angażujące zarówno dzieci, jak i rodziców Zwiększenie otwartości instytucji na wolontariuszy Opracowanie i wdrożenie programów zachęcających mieszkańców do angażowania się w życie społeczne Diagnozowanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców w zakresie realizacji programu kierowanego do społeczności OF PN2020 Organizowanie festynów, zabaw angażujących mieszkańców, włączanie mieszkańców w działania na rzecz gmin, budowanie więzi społecznych Stworzenie mapy instytucji, stowarzyszeń działających w OF PN2020. Stworzenie systemu wzajemnej informacji Podejmowanie działań na rzecz wzrostu poziomu udziału społeczeństwa w życiu publicznym

Cel strategiczny 2. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego	
Cel operacyjny 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie partycypacji publicznej poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych • Tworzenie rad działalności pożytku publicznego • Promowanie i wsparcie dla grup samopomocowych i działań lokalnych • Wsparcie dla tworzenia centrów aktywności lokalnych • Wsparcie dla tworzenia środowisk kulturotwórczych • Promocja i wsparcie dla rozwoju wolontariatu • Prowadzenie programów wsparcia dla organizacji pozarządowych i służących wzrostowi kompetencji jej członków • Wspieranie współpracy organizacji pozarządowych w ramach OF PN2020
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego [SRWO, s. 93]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • VIII INTEGRACJA SPOŁECZNA Pi 9i (działanie 8.2 Włączenie społeczne) • X. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ Pi 2c (działanie 10.3 E-usługi społeczne)
Powiązania z PO Wiedza Edukacja Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> • Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa
Powiązaniem z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 4. Współpraca instytucji i społeczności, Pi 4.1.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 77. Omówienie celu operacyjnego 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej

Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna	
Cel operacyjny 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	
Powiązanie z problemami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczny poziom rozwoju infrastruktury technicznej <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Niski poziom rozwoju sieci tele-informatycznej <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1. Niedostateczny rozwój sieci komórkowych – problemy z zasięgiem 1.1.2. Ograniczony dostęp do Internetu szerokopasmowego 1.2. Słabe uzbrojenie terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych <ol style="list-style-type: none"> 1.2.1. Słabo rozwinięta sieć ciepłownicza i gazowa szczególnie na terenach wiejskich 1.2.2. Słabo rozwinięty system gospodarki ściekowej i opadowej <ol style="list-style-type: none"> 1.2.2.1. Słabo rozwinięty system gospodarki ściekowej na niektórych obszarach wiejskich 1.2.2.2. Nieuregulowana gospodarka wodami opadowymi, braki w instalacji deszczowej 1.3. Bariery architektoniczne (dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej i rodzin z małymi dziećmi) 2. Niski poziom poczucia bezpieczeństwa części mieszkańców <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Niewystarczająca zdolność do reagowania na zagrożenia <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1. Braki wyposażenia w sprzęt jednostek ratowniczych (np. OSP, WOPR) 2.1.2. Mała liczba ochotników do OSP

Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna	
Cel operacyjny 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	
	<p>2.1.3. Niedostateczne wyposażenie miejsc wyznaczonych dla ewakuacji ludności na wypadek klęsk żywiołowych</p> <p>2.2. Powodzie i podtopienia</p> <p>2.2.1. Zły stan techniczny części infrastruktury przeciwpowodziowej</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Braki w zakresie infrastruktury technicznej • Niski standard życia mieszkańców
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjność środowiska naturalnego
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój szerokopasmowej sieci internetowej • Wprowadzenie ogólnodostępnych hot-spotów (Wi-Fi) • Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach publicznych, w miejscach publicznych • Rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej • Prowadzenie programów wspierających tworzenie przydomowych oczyszczalni ścieków • Inwentaryzacja, modernizacja i rozwój sieci kanalizacji deszczowej • Rozwój systemu melioracyjnego i odprowadzania wód gruntowych • Prowadzenie programów dobrojenia terenów inwestycyjnych i przeznaczonych pod rozwój mieszkalnictwa • Wspieranie rozwoju sieci ciepłowniczej • Wspieranie rozwoju sieci gazowej • Prowadzenie programu wspierającego dostosowanie infrastruktury publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz matek z małymi dziećmi • Prowadzenie programów doposażenia jednostek OSP w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof • Wspieranie działań służących do rozbudowy i poprawy stanu istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej • Opracowanie u wdrożenie spójnego dla OF PN2020 i sąsiadów systemu informowania i reagowania w przypadku zagrożeń (naturalnych, ale także związanych np. z ruchem komunikacyjnym) • Wyznaczanie, w planowaniu przestrzennym, obszarów zalewowych – odtwarzanie naturalnych koryt rzecznych • Wyznaczanie i wyposażanie obszarów wyznaczonych dla ewakuacji ludności na wypadek klęsk żywiołowych • Stworzenie systemu wczesnego ostrzegania ludności przed zagrożeniami
Powiązanie z celami Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • I.2.1 Zintegrowane zasoby infrastrukturalne
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 5.2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego [SRWO, s. 102] • 7.1. Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej [SRWO, s. 110] • 7.5. Przeciwdziałanie i usuwanie skutków zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych [SRWO, s. 111]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym	<ul style="list-style-type: none"> • III GOSPODARKA NISKOEMISYJNA Pi 4e (działanie 3.1 Strategie niskoemisyjne)

Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna	
Cel operacyjny 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	
Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • IV ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM Pi 5b (działania: 4.1 Mała retencja, 4.2 System wczesnego reagowania i ratownictwa) • V OCHRONA ŚRODOWISKA, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO Pi 6b (działanie 5.4 Gospodarka wodnościekowa) • VII KONKURENCYJNY RYNEK PRACY Pi 8iv (działanie 7.6 Godzenie życia zawodowego i prywatnego) • X. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ Pi 2c (działanie 10.3 E-usługi społeczne)
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	<ul style="list-style-type: none"> • Oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki Pi 4.I, Pi 4.III, Pi 4.V, Pi 4.VI • Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu Pi 5.II, Pi 6.II • Oś priorytetowa IX Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia Pi 9a
Powiązanie z PO Cyfrowa Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś I. Powszechny dostęp do szybkiego internetu, PI 2.a
Powiązanie z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, Pd. 7.2
Powiązaniem z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> • OŚ 1. Wspólne zarządzanie ryzykiem, Pi 1.1
Powiązanie z Programem Współpracy Interreg EUROPA ŚRODKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 2. Współpraca w zakresie strategii niskoemisyjnych w EUROPIE ŚRODKOWEJ, Pi 4c • Oś 3. Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ, Pi 6c

Źródło: opracowanie własne

Tabela 78. Omówienie celu operacyjnego 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej

Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna	
Cel operacyjny 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	
Powiązanie z problemami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostatecznie rozwinięty system komunikacji wewnętrznej <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Brak spójnej komunikacji publicznej <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1. Utrudniony dostęp dla części mieszkańców do wydajnej komunikacji publicznej 1.1.2. Brak połączeń komunikacyjnych z niektórymi miejscowościami OF PN2020 1.1.3. Nieaktywny osobowy transport kolejowy w części obszaru OF PN2020 1.2. Niewystracające fundusze na utrzymanie dróg 1.3. Brak współpracy samorządów przy modernizacji oraz rozwoju dróg i ścieżek rowerowych <ol style="list-style-type: none"> 1.3.1. Brak spójnego systemu ścieżek i dróg rowerowych 1.4. Brak obwodnic wokół niektórych miejscowości 1.5. Zły stan części dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich 2. Niedostatecznie rozwinięty system komunikacji zewnętrznej <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Słabo rozwinięta, trudno dostępna sieć transportu publicznego (brak połączenia części obszaru z miastem wojewódzkim) 2.2. Brak codziennej publicznej komunikacji transgranicznej (istnieje weekendowa komunikacja do Jesenika)

Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna	
Cel operacyjny 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	
	<p>2.3. Zły stan techniczny części infrastruktury drogowej oraz kolejowej Nysa-Opole</p> <p>2.4. Brak transgranicznej łączności drogowej z autostradą</p> <p>2.4.1. Brak połączenia z autostradą po stronie czeskiej</p> <p>2.5. Dominacja transportu samochodowego skutkująca negatywnym wpływem na środowisko naturalne</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Braki w zakresie infrastruktury technicznej
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Dobre skomunikowanie zewnętrzne i wewnętrzne
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie Strategii Rozwoju Transportu OF PN2020 • Opracowanie Koncepcji systemu zintegrowanego transportu publicznego dla OF PN2020 • Stworzenie spójnego systemu komunikacji publicznej na obszarze OF PN2020 • Rozwój sieci połączeń komunikacji publicznej • Utworzenie centrów przesiadkowych w OF PN2020 • Rozwój systemu połączeń transgranicznych • Zwiększenie połączeń i częstotliwości kursowania komunikacji publicznej • Modernizacja i rozwój sieci dróg w OF PN2020 • Poprawa stanu i oznakowania dróg, modernizacja chodników • Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego • Rozwój infrastruktury dla potrzeb branży logistycznej i turystycznej (parkingi przy drogach krajowych) • Zwiększenie liczby darmowych miejsc parkingowych w miastach • Rozwój sieci ścieżek i dróg rowerowych, ich oznakowania; rozwój i oznakowanie rowerowych połączeń transgranicznych • Wsparcie dla tworzenia i odtworzenia pasażerskich połączeń kolejowych • Wprowadzenie wspólnego biletu komunikacyjnego w OF PN2020 • Zakup niskoemisyjnego nowego i renowacja istniejącego taboru (system redukcji emisji) transportu publicznego • Modernizacja i rewitalizacja infrastruktury dworcowej
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 6.1. Rozwój powiązań transportowych [SRWO, s. 106] • 6.2. Poprawa dostępności do aglomeracji opolskiej [SRWO, s. 106] • 6.3. Integracja systemu transportu zbiorowego [SRWO, s. 107] • 6.4. Poprawa bezpieczeństwa na szlakach komunikacyjnych [SRWO, s. 107]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • III GOSPODARKA NISKOEMISYJNA Pi 4e (działanie 3.1 Strategii niskoemisyjne) • VI ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT NA RZECZ MOBILNOŚCI MIESZKAŃCÓW Pi 7b (działanie 6.1 Infrastruktura drogowa) • VI ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT NA RZECZ MOBILNOŚCI MIESZKAŃCÓW Pi 7d (działanie 6.2 Nowoczesny transport kolejowy)
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	<ul style="list-style-type: none"> • Oś priorytetowa V: Rozwój transportu kolejowego w Polsce Pi 7.I, Pi 7.III, • Oś priorytetowa VI: Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach Pi 4.V
Powiązanie z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, Pd. 7.2

Cel strategiczny 3. Rozwinięta infrastruktura techniczna	
Cel operacyjny 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	
Powiązaniem z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia, Pi 2.1. • Oś 4. Współpraca instytucji i społeczności, Pi 4.1.
Powiązanie z Programem Współpracy Interreg EUROPA ŚRODKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 2. Współpraca w zakresie strategii niskoemisyjnych w EUROPIE ŚRODKOWEJ, Pi 4e • Oś 4. Współpraca na rzecz poprawy powiązań transportowych EUROPY ŚRODKOWEJ, Pi 7b, Pi 7c

Źródło: opracowanie własne

Tabela 79. Omówienie celu operacyjnego 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego

Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cel operacyjny 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	
Powiązanie z problemami	<p>1. Niezaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności w zakresie ładu przestrzennego</p> <p>1.1. Brak wspólnego planowania rozwoju</p> <p>1.2. Brak aktualnych i obowiązujących dokumentów planistycznych w części OF PN2020</p> <p>1.3. Zdegradowana część centrów miast i wsi</p> <p>1.3.1. Ograniczenia układu funkcjonalnego przestrzeni zabytkowych</p> <p>1.4. Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni publicznej i prywatnej</p> <p>1.4.1. Niewystarczająca liczba obiektów małej architektury</p> <p>1.4.2. Mała liczba przestrzeni zielonych (parków)</p> <p>1.4.3. Brak zagospodarowania części budynków znajdujących się we własności prywatnej</p> <p>1.4.4. Niezagospodarowane tereny po byłych zakładach pracy</p> <p>1.5. Skomplikowane i kosztowne procedury związane z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji rolnej</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Niska atrakcyjność przestrzenna • Niski standard życia mieszkańców
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał kulturowy
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie planów rewitalizacji przestrzeni miejskiej oraz wiejskiej • Tworzenie programów rewitalizacji bądź wsparcia dla renowacji obiektów zabytkowych • Tworzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • Wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych typu greenfield oraz brownfield • Prowadzenie programu uzbrajania istniejących i nowych terenów inwestycyjnych • Prowadzenie działań służących zwiększeniu liczby obiektów małej infrastruktury • Tworzenie centrów różnorodności biologicznej • Rewitalizowanie i tworzenie nowych przestrzeni parkowych • Rewitalizowanie i tworzenie nowych miejsc do rekreacji i aktywnego wypoczynku

Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cel operacyjny 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	
	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa towarzyszącej infrastruktury technicznej, informacyjnej oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektów dziedzictwa kulturowego lub naturalnego • Rozwój elektronicznych systemów informacji przestrzennej • Rewaloryzacja parków, skwerów, terenów zieleni
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 7.3. Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności [SRWO, ss. 110-111] • 9.2. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja na obszarach miejskich [SRWO, s. 118] • 10.4. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią [SRWO, s. 121]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • II KONKURENCYJNA GOSPODARKA Pi 3a (działanie 2.2. Przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki, 2.3 Wzmocnienie otoczenia biznesu) • V OCHRONA ŚRODOWISKA, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO Pi 6d (działanie 5.1 Ochrona różnorodności biologicznej) • V OCHRONA ŚRODOWISKA, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO Pi 6c (działanie 5.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i kultury) • X INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ Pi 9b (działanie 10.2 Inwestycje wynikające z Lokalnych Programów Rewitalizacji) • X. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ Pi 2c (działanie 10.3 E-usługi publiczne)
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	<ul style="list-style-type: none"> • Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu Pi 6.IV
Powiązaniem z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 2. Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia, Pi 2.1.
Powiązanie z Programem Współpracy Interreg EUROPA ŚRODKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 3. Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ, Pi 6c, Pi 6e

Źródło: opracowanie własne

Tabela 80. Omówienie celu operacyjnego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych

Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cel operacyjny 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	
Powiązanie z problemami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niezadawalający stan środowiska naturalnego <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Niska ekoświadomość części mieszkańców <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1. Niska dbałość o przestrzeń publiczną 1.1.2. Dewastacja terenów zielonych, w tym drzewostanów 1.2. Zanieczyszczenie środowiska wodnego <ol style="list-style-type: none"> 1.2.1. Eutrofizacja w obrębie zbiorników wodnych (wskutek braku kanalizacji) 1.2.2. Utrudnienia dotyczące budowy przydomowych oczyszczalni ścieków 1.2.3. Braki infrastruktury oczyszczania ścieków komunalnych szczególnie na obszarach wiejskich 1.3. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego <ol style="list-style-type: none"> 1.3.1. Zjawisko niskiej emisji

Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cel operacyjny 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	
	<p>1.4. Zanik przyrody naturalnej poprzez tworzenie dużych areałów rolnych oraz zastosowanie środków chemicznych w produkcji rolnej</p> <p>2. Niski poziom wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii (OZE)</p> <p>2.1. Brak infrastruktury pod OZE</p> <p>2.2. Utrudnienia prawne, w tym związane z procedurą transgraniczną, dotyczące rozwoju OZE</p> <p>2.3. Protesty społeczne przeciwko wykorzystaniu OZE</p> <p>2.4. Wysokie koszty instalacji OZE</p> <p>3. Niedostateczna jakość gospodarki odpadami</p> <p>3.1. Nieefektywny system gospodarki odpadami</p> <p>3.1.1. Ograniczenia wynikające z ustawy związane np. z budową Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych</p> <p>3.1.2. Niskie wskaźniki segregacji odpadów w niektórych gminach</p> <p>3.1.3. Dzikie wysypiska śmieci</p> <p>3.2. Utrudnienia w możliwości przetworzenia odpadów komunalnych</p> <p>3.2.1. Niewykorzystany potencjał biomasy (biogazownie)</p> <p>3.2.2. Zmniejszona liczba miejsc składowania zmieszanych odpadów komunalnych</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenie środowiska naturalnego
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjność środowiska naturalnego
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie edukacji proekologicznej wśród mieszkańców OF PN2020 • Wspieranie działań służących oczyszczaniu zbiorników wodnych • Wspieranie ekologicznej produkcji rolnej • Prowadzenie programów ograniczania niskiej emisji i zwiększania efektywności energetycznej • Wspieranie adaptacji do zmian klimatycznych • Wspieranie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej • Tworzenie programów wykorzystywania Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) • Zwiększenie poziomu wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) w sektorze publicznym i prywatnym • Utworzenie wspólnego systemu gospodarki odpadami w OF PN2020 • Likwidacja dzikich wysypisk śmieci • Stworzenie i wdrożenie systemu pomiaru i informacji o zanieczyszczeniach powietrza • Promowanie wykorzystania ekologicznych i energooszczędnych technologii, form produkcji i użytkowania energii w przedsiębiorstwach • Ochrona i odbudowa zdegradowanych i zagrożonych siedlisk przyrodniczych • Rozwój infrastruktury do recyklingu, sortowania i kompostowania oraz selektywnej zbiórki odpadów
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 7.1. Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej [SRWO, s. 110] • 7.2. Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki [SRWO, s. 110]

Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cel operacyjny 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	
	<ul style="list-style-type: none"> 7.3. Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności [SRWO, ss. 110-111] 7.4. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych [SRWO, s. 111] 9.1. Wspieranie potencjału gospodarczego i społecznego miast [SRWO, s. 118]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> III. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA Pi 4e (działanie 3.1 Strategii niskoemisyjne) III. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA Pi 4c (działanie 3.2 Efektywność energetyczna) III. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA Pi 4b (działanie 3.4 Efektywność energetyczna w MŚP) III. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA Pi 4a (działanie 3.3 Odnawialne źródła energii) V OCHRONA ŚRODOWISKA, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO Pi 6d (działanie 5.1 Ochrona różnorodności biologicznej) V OCHRONA ŚRODOWISKA, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO Pi 6a (działanie 5.2 Poprawa gospodarowania odpadami komunalnymi)
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	<ul style="list-style-type: none"> Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu Pi 6.I, Pi 6.II, 6.III, 6.IV,
Powiązania z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> MO1 – Transfer wiedzy i działalność informacyjna, Pd. 1.1, Pd. 1.2 M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, Pd. 7.2, Pd. 7.6 M08 – Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów, Pd. 8.1
Powiązanie z Programem Współpracy Interreg EUROPA ŚRODKOWA	<ul style="list-style-type: none"> Oś 2. Współpraca w zakresie strategii niskoemisyjnych w EUROPIE ŚRODKOWEJ, Pi 4c Oś 3. Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ, Pi 6c
Powiązanie z Programem EWT INTERREG EUROPA	<ul style="list-style-type: none"> Oś 3. Gospodarka niskoemisyjna, Pi 4e
Powiązanie z Programem EWT INTERREG EUROPA	<ul style="list-style-type: none"> Oś 1. Badania naukowe, postęp technologiczny i innowacje, Pi 1a, Pi 1b Oś 4. Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami, Pi 6c, Pi 6g

Źródło: opracowanie własne

Tabela 81. Omówienie celu operacyjnego 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego

Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cel operacyjny 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	
Powiązanie z problemami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego obszaru <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1. Niski poziom rozwoju bazy noclegowej 1.1.2. Niski poziom rozwoju bazy gastronomicznej 1.1.3. Słabo rozwinięty system informacji turystycznej

Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cel operacyjny 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	
	<p>1.2. Słabo rozbudowana sieć gospodarstw agroturystycznych</p> <p>1.3. Niski standard bazy okołoturystycznej</p> <p>1.3.1. Niewystarczająca infrastruktura rekreacyjna i turystyczna wokół akwenów</p> <p>1.3.2. Brak spójnej sieci ścieżek turystycznych, w tym połączeń ze ścieżkami po stronie czeskiej</p> <p>1.3.3. Brak finansów na odnowienie ścieżek rowerowych</p> <p>1.4. Niszczące obiekty zabytkowe na terenach prywatnych (w części gmin)</p> <p>1.4.1. Brak środków finansowych na remont zabytków</p> <p>1.5. Słabo rozwinięte produkty turystyczne</p> <p>1.5.1. Mała liczba produktów transgranicznych</p> <p>1.5.2. Brak wspólnego produktu turystycznego, brak marki lokalnej</p> <p>1.5.3. Niski poziom współpracy w zakresie turystyki</p> <p>1.6. Niewykorzystane walory historyczno-przyrodnicze oraz turystyczne obszaru</p> <p>1.6.1. Niewystarczające nakłady na turystykę, przyrodę, kulturę</p> <p>1.6.2. Niewykorzystany potencjał turystyczny infrastruktury kolejowej</p> <p>1.7. Stosunkowo niewielki ruch turystyczny</p> <p>2. Niewykorzystany potencjał związany z położeniem przygranicznym</p> <p>2.1. Niewystarczająca współpraca gospodarcza</p> <p>2.1.1. Ograniczona współpraca w zakresie rynku pracy</p> <p>2.1.2. Niedostateczna liczba produktów transgranicznych</p> <p>2.1.3. Bariera kulturowa i językowa w kontaktach z Czechami</p> <p>2.2. Słabo rozwinięta współpraca w zakresie oferty kulturalnej i turystycznej</p> <p>2.2.1. Brak spójnej, transgranicznej sieci ścieżek rowerowych</p> <p>2.2.2. Słabo rozwinięta promocja i oznakowanie istniejących tras rowerowych</p> <p>2.3. Słabo rozwinięta wymiana informacji polsko-czeskiej</p> <p>2.4. Duże rozbieżności w istniejącym prawie (relacje polsko-czeskie)</p> <p>2.5. Zbyt sformalizowane procedury pozyskiwania środków na wspólne projekty transgraniczne</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Braki w infrastrukturze i ofercie turystycznej • Ograniczona współpraca transgraniczna
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjność turystyczna • Położenie geograficzne
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięcie współpracy z partnerami czeskimi na poziomie organizacji, stowarzyszeń, klubów pozwalającej zwiększyć dostępność zasobów lokalnych mieszkańcom przygranicznych miejscowości • Rozbudowa bazy okołoturystycznej wokół jezior i innych atrakcji turystycznych, rozszerzenie oferty w tym zakresie • Rozwinięcie szlaków pieszych (m.in. droga św. Jakuba) • Stworzenie i wdrożenie spójnego systemu promocji, informacji oraz oznakowania turystycznego w OF PN2020

Cel strategiczny 4. Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cel operacyjny 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	
	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie spójnej, zintegrowanej informacji turystycznej o imprezach, bazie noclegowej, miejscach parkingowych, bazie gastronomicznej • Utworzenie wspólnej karty turystycznej w OF PN2020 • Utworzenie wspólnych produktów turystycznych w OF PN2020 w tym transgranicznych, np. wokół samochodu Nysa, związanych z potencjałem obiektów fortecznych • Wspieranie transgranicznych projektów kulturowych oraz turystycznych • Koordynacja działań dotyczących turystyki pomiędzy powiatami Partnerstwa (projekty Euroregionu Pradziad) • Opracowanie i wdrożenie strategii rozwoju turystyki jako gospodarczej możliwości rozwoju transgranicznego mikroregionu nysko-jesenickiego
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 2.2. Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej [SRWO, s. 93] • 4.3. Wspieranie współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw [SRWO, s. 99] • 5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury [SRWO, ss. 102-103] • 10.1. Wspieranie pozarolniczej aktywności gospodarczej i inicjatyw lokalnych [SRWO, s. 121]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • II KONKURENCYJNA GOSPODARKA Pi 3b (działanie 2.4 Współpraca gospodarcza i promocja) • V OCHRONA ŚRODOWISKA, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO Pi 6c (działanie 5.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i kultury)
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	<ul style="list-style-type: none"> • Oś priorytetowa VIII: Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury. Pi 6c
Powiązania z PO Wiedza Edukacja Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> • Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa
Powiązanie z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, Pd. 7.6
Powiązanie z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia, Pi 2.1. • Oś 3. Edukacja i kwalifikacje, Pi 3.1. • Oś 4. Współpraca instytucji i społeczności, Pi 4.1.
Powiązanie z Programem Współpracy Interreg EUROPA ŚRODKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 3. Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ, Pi 6c
Powiązanie z Programem EWT INTERREG EUROPA	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 1. Badania naukowe, postęp technologiczny i innowacje, Pi 1a, Pi 1b • Oś 4. Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami, Pi 6c

Źródło: opracowanie własne

Tabela 82. Omówienie celu operacyjnego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	
Powiązanie z problemami	<p>1. Niewykorzystany potencjał istniejących przedsiębiorstw</p> <p>1.1. Niewielka liczba prężnie działających przedsiębiorstw</p>

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	
	<ul style="list-style-type: none"> 1.1.1. Niska rentowność dużej części przedsiębiorstw 1.1.2. Brak wolnych środków przedsiębiorstw na rozwój biznesu 1.2. Mała liczba dużych przedsiębiorstw 1.3. Niedostateczny pakiet ułatwień i wsparcia lokalnego dla przedsiębiorców 1.3.1. Niewystarczające i mało zróżnicowane zachęty dla przedsiębiorców 1.3.2. Brak systemu preferencji podatkowych dla przedsiębiorców 1.3.3. Brak ułatwień dla małych przedsiębiorstw 1.3.4. Mała liczba podmiotów wspierających działalność przedsiębiorstw 1.3.5. Słabo rozwinięta informacja gospodarcza 1.4. Niezadowalający poziom współpracy między biznesem a samorządem lokalnym 1.4.1. Obostrzenia prawne we współpracy przedsiębiorstw z samorządem 1.5. Trudności w pozyskaniu wsparcia finansowego dla przedsiębiorstw 1.5.1. Niski odsetek przedsiębiorstw aplikujących o środki unijne 1.5.2. Niska świadomość pracodawców o możliwościach pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych 1.6. Niewykorzystanie możliwości produkcyjno-usługowych lokalnych przedsiębiorców 1.6.1. Problem ze zbytem produktów wytwarzanych przez przedsiębiorstwa 1.6.2. Brak rozeznania przedsiębiorców w zakresie nisz na rynku 1.6.3. Przerost branży handlowej nad pozostałymi 2. Niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw 2.1. Mała liczba wdrażanych innowacji w przedsiębiorstwach 2.1.1. Brak wolnych środków u przedsiębiorców na innowacje 2.1.2. Brak kredytów dla innowacyjnych przedsiębiorstw 2.2. Niedostateczna współpraca sfery przemysłu z edukacją 2.2.1. Słaby poziom wykorzystywania wyników badań naukowych 2.3. Brak wsparcia dla innowacyjnej przedsiębiorczości 2.3.1. Mała liczba instytucji otoczenia biznesu, które mogłyby pomóc we wdrażaniu innowacyjnych pomysłów 3. Niski poziom przedsiębiorczości 3.1. Niewystarczająca liczba inkubatorów przedsiębiorczości 3.2. Utrudnienia dla osób z pomysłem na własną działalność gospodarczą 3.2.1. Niedostateczny poziom opieki prawnej 3.2.2. Niedostateczny poziom doradztwa podatkowego 3.2.3. Niedostateczny poziom opieki księgowej 3.3. Niska świadomość odnośnie możliwości pozyskiwania pomocy ze środków zewnętrznych wśród przedsiębiorstw 3.4. Brak chęci do zakładania własnej działalności gospodarczej

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	
	<p>3.4.1. Mentalność postrzegania ludzi aktywnych, negatywny do nich stosunek w społeczności lokalnej</p> <p>3.4.2. Niewystarczające wsparcie dla osób zakładających i prowadzących działalność gospodarczą</p> <p>3.4.3. Obawy związane z ryzykiem podjęcia działalności gospodarczej</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> Niepełne wykorzystanie potencjału gospodarczego Niedopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb rynku pracy
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> Dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorstw
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie i wdrażanie programów wspierających start ludzi młodych na rynku pracy Utworzenie centrum wsparcia, inkubatora z doświadczonymi ekspertami, którzy w odpowiedni sposób przygotowują osoby z pomysłem do rozpoczęcia własnej działalności Promowanie działań związanych z rozwojem przedsiębiorczości Prowadzenie programów ułatwiających i promujących zakładanie i prowadzenie własnej działalności gospodarczej Opracowanie spójnego pakietu ulg i udogodnień dla nowych przedsiębiorców i inwestorów Prowadzenie doradztwa w zakresie rozpoczęcia i rozwoju działalności gospodarczej Działania na rzecz poprawy klimatu przedsiębiorczego – poprawa jakości obsługi przedsiębiorcy Prowadzenie programów w celu dokształcania i zdobywania nowych kompetencji przez przedsiębiorców Prowadzenie programów wspierających wzrost poziomu innowacyjności przedsiębiorstw i wprowadzanie nowych, innowacyjnych produktów oraz usług Wsparcie instytucji naukowych oraz jednostek naukowo-badawczych przy rozwoju infrastruktury, związanej z inteligentnymi specjalizacjami regionu Wsparcie wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu firmami i komunikacji z otoczeniem oraz klientem Tworzenie programów i szkoleń związanych z eliminowaniem zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy
Powiązanie z celami Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 Wiedza o potrzebach rozwojowych przedsiębiorstw I.1.2 Przedsiębiorstwa z ponadregionalnym potencjałem rozwojowym I.3.1 Regionalne sieci współpracy, w szczególności klastry II.1.2 Środowisko przedsiębiorcze i proinnowacyjne II.2.1 Wykształcona kadra na rzecz specjalizacji regionalnych II.2.3 Współpraca środowisk innowacyjnych II.3.2 Współpraca nauki i gospodarki III.1.3 Wysoka jakość usług IOB III.3.2 Oferta IOB dla specjalizacji inteligentnych
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Poprawa jakości kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy [SRWO, s. 89] 2.3. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji [SRWO, s. 93] 3.1. Rozwój potencjału badawczo-rozwojowego na rzecz regionalnej gospodarki [SRWO, s. 96]

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	
	<ul style="list-style-type: none"> • 3.2. Wzmocnienie powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu [SRWO, s. 96] • 3.3. Wspieranie powiązań kooperacyjnych w gospodarce [SRWO, s. 96] • 4.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i nowoczesnego rzemiosła [SRWO, s. 98] • 4.3. Wspieranie współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw [SRWO, s. 99] • 9.1. Wspieranie potencjału gospodarczego i społecznego miast [SRWO, s. 118] • 10.1. Wspieranie pozarolniczej aktywności gospodarczej i inicjatyw lokalnych [SRWO, s. 121] • 10.2. Rozwój wielofunkcyjnego rolnictwa i rybactwo [SRWO, s. 121] • 10.3. Rozwój sektora rolno-spożywczego [SRWO, s. 121]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • I INNOWACJE W GOSPODARCE Pi 1b (działanie 1.1 Innowacje w przedsiębiorstwach) • I INNOWACJE W GOSPODARCE Pi 1a (działanie 1.2 Infrastruktura B+R) • II KONKURENCYJNA GOSPODARKA Pi 3c (działanie 2.1 Nowe produkty i usługi w MSP) • II KONKURENCYJNA GOSPODARKA Pi 3a (działania 2.2 Przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki, 2.3 Wzmocnienie otoczenia biznesu) • II KONKURENCYJNA GOSPODARKA Pi 3b (działanie 2.4 Współpraca gospodarcza i promocja) • VII KONKURENCYJNY RYNEK PRACY Pi 8iii (działanie 7.4 Zakładanie działalności gospodarczej) • VII KONKURENCYJNY RYNEK PRACY Pi 8vi (działanie 7.3 Wydłużanie aktywności zawodowej) • VII KONKURENCYJNY RYNEK PRACY Pi 8v (działanie 7.5 Szkolenia, doradztwo dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw oraz adaptacyjność przedsiębiorstw)
Powiązania z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • MO1 – Transfer wiedzy i działalność informacyjna, Pd. 1.1, pd. 1.2.
Powiązanie z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 3. Edukacja i kwalifikacje, • Oś 4. Współpraca instytucji i społeczności
Powiązanie z Programem Współpracy Interreg EUROPA ŚRODKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 1. Współpraca w zakresie innowacji na rzecz zwiększenia konkurencyjności EUROPY ŚRODKOWEJ, Pi 1b
Powiązanie z Programem EWT INTERREG EUROPA	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 1. Badania naukowe, postęp technologiczny i innowacje, Pi 1a, Pi 1b • Oś 2 Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw, Pi 3d
Powiązanie z PO Inteligentny Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> • Oś priorytetowa III wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach, Pi 3c • Oś priorytetowa IV Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego, 1a

Źródło: opracowanie własne

Tabela 83. Omówienie celu operacyjnego 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	
Powiązanie z problemami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewykorzystanie lokalnych zasobów do rozwoju rolnictwa i przetwórstwa <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Wysokie ceny działek, szczególnie w mieście i okolicach miasta 1.2. Ograniczenia w możliwościach rozwoju spowodowane obecnością dużej liczby obszarów przyrodniczych prawnie chronionych 1.3. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych 1.4. Niedostateczna liczba gospodarstw ekologicznych 1.4.1. Niedostateczne wsparcie dla małych gospodarstw rolnych, w tym utrudniony dostęp do specjalistycznej pomocy przy wypełnianiu wniosków o dofinansowanie działalności gospodarczej w sektorze rolnym 1.5. Niskie ceny płodów rolnych oraz nieoptymalna produkcja zwierząt metodami tradycyjnymi <ol style="list-style-type: none"> 1.5.1. Brak wsparcia dla różnorodnych upraw rolnych 1.6. Niewykorzystane możliwości współpracy rolników indywidualnych <ol style="list-style-type: none"> 1.6.1. Brak klastra rolnego, sieci współpracy 1.6.2. Brak ekologicznych spółdzielni 1.6.3. Brak grup producenckich 1.7. Brak współpracy i wizji rozwoju w rolnictwie <ol style="list-style-type: none"> 1.7.1. Brak przetwórci lokalnych produktów rolnych 1.7.2. Brak giełd towarowo-wystawienniczych na lokalnym rynku
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Niepełne wykorzystanie potencjału gospodarczego • Niedopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb rynku pracy
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorstw • Atrakcyjność środowiska naturalnego
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie kompleksowej pomocy prawno-gospodarczej dla rolników • Wsparcie dla tworzenia spółdzielni rolnych i lokalnych, ekologicznych produktów na terenach wiejskich • Wsparcie dla ekologicznej produkcji rolnej • Podejmowanie działań służących rozwojowi lokalnych przedsiębiorstw/spółdzielni przetwórczych • Wspieranie istniejących i tworzenie nowych lokalnych targów i giełd towarowo-wystawienniczych • Promowanie prowadzenia ekologicznej gospodarki rolnej, szczególnie na i przy obszarach ekologicznych/prawnie chronionych
Powiązanie z celami Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • I.3.1 Regionalne sieci współpracy, w szczególności klastry
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 7.4. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych [SRWO, s. 111] • 10.2. Rozwój wielofunkcyjnego rolnictwa i rybactwo [SRWO, s. 121] • 10.3. Rozwój sektora rolno-spożywczego [SRWO, s. 121]

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • II KONKURENCYJNA GOSPODARKA Pi 3a (działania 2.2 Przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki, 2.3 Wzmocnienie otoczenia biznesu)
Powiązania z PO Wiedza Edukacja Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> • Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Pi 9v
Powiązania z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • MO1 – Transfer wiedzy i działalność informacyjna, Pd. 1.1, Pd. 1.2,
Powiązanie z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 2. Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia

Źródło: opracowanie własne

Tabela 84. Omówienie celu operacyjnego 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców	
Powiązanie z problemami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak pozytywnej roli biznesu w życiu społecznym <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Małe zainteresowanie przedsiębiorców rozwojem lokalnym <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1. Mentalność pracodawców – brak chęci inwestowania w kapitał ludzki 1.2. Niewystarczająco rozwinięta ekonomia społeczna <ol style="list-style-type: none"> 1.2.1. Brak inicjatyw społecznej odpowiedzialności biznesu 1.2.2. Brak partnerstw publiczno-publicznych i publiczno-prywatnych 2. Niska aktywność Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Niewykorzystywane rezerwy w zakresie współpracy Instytucji Otoczenia Biznesu z samorządem <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1. Ograniczona współpracy pomiędzy różnymi instytucjami (sektora prywatnego i publicznego) 2.2. Mała liczba aktywnych IOB (parków technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości) wspierających przedsiębiorców
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Niepełne wykorzystanie potencjału gospodarczego
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Dobre warunki do rozwoju przedsiębiorstw
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie dla tworzenia lokalnych inkubatorów przedsiębiorczości • Utworzenie centrum rozwoju gospodarczego, wspierającego szczególnie w zakresie rozwoju związanego z potencjałem, specjalizacją OF PN2020 i województwa opolskiego • Utworzenie rady gospodarczej OF PN2020 • Działania na rzecz rozwoju współpracy pomiędzy samorządami a Instytucjami Otoczenia Biznesu • Tworzenie lokalnych punktów wsparcia przedsiębiorczości/doradztwa i informacji gospodarczej świadczących kompleksowe usługi dla przedsiębiorców i osób planujących założyć własną działalność • Wsparcie dla tworzenia podstref SSE • Utworzenie platformy współpracy pomiędzy przedstawicielami biznesu i NGO

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców	
	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie przez Lokalną Grupę Działania w szczególności małych przedsiębiorców
Powiązanie z celami Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • I.3.1 Regionalne sieci współpracy, w szczególności klastry • III.1.3 Wysokiej jakości usługi IOB • III.2.3. Narzędzia i mechanizmy finansowania z udziałem środków publicznych • III.3.1. Infrastruktura IOB dla specjalizacji inteligentnych • III.3.2. Oferta IOB dla specjalizacji inteligentnych
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 2.3. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji [SRWO, s. 93] • 3.2. Wzmocnienie powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu [SRWO, s. 96] • 3.4. Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji [SRWO, s. 96]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • II KONKURENCYJNA GOSPODARKA Pi 3a (działania 2.2 Przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki, 2.3 Wzmocnienie otoczenia biznesu) • VII KONKURENCYJNY RYNEK PRACY Pi 8v (działanie 7.5 Szkolenia, doradztwo dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw oraz adaptacyjność przedsiębiorstw) • X INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁĘCZNĄ Pi 9b (działanie 10.2 Inwestycje wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji)
Powiązaniem z programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 4. Współpraca instytucji i społeczności, Pi 4.1.
Powiązanie z Programem EWT INTERREG EUROPA	<ul style="list-style-type: none"> • Oś priorytetowa 2 Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw, Pi3d
Powiązanie z PO Inteligentny Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> • Oś priorytetowa III wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach, Pi 3c • Oś priorytetowa IV Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego, 1a

Źródło: opracowanie własne

Tabela 85. Omówienie celu operacyjnego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	
Powiązanie z problemami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niski poziom współpracy w biznesie <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Mała konkurencyjność przedsiębiorstw 1.2. Niewykorzystany potencjał w zakresie tworzenia klastrów i sieci współpracy <ol style="list-style-type: none"> 1.2.1. Słabo rozwinięta spółdzielczość 1.2.2. Niska zdolność przedsiębiorców do współpracy 1.2.3. Brak wspólnej platformy łączącej przedsiębiorców 1.2.4. Brak zaufania biznesowego 1.2.5. Ograniczona współpraca na linii jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe 1.3. Brak wspólnej wizji rozwoju gospodarczego 1.4. Brak wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych wykorzystujących potencjał gospodarczy i środowiskowy obszaru

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.4. Wzrost poziomu kooperacji	
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> Niepełne wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijający się kapitał ludzki i społeczny
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> Utworzenie platformy współpracy pomiędzy szkolnictwem wyższym a przedsiębiorcami Utworzenie platformy współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami (w tym współpracy transgranicznej) Wsparcie dla tworzenia klastrów i sieci współpracy Pomoc w tworzeniu grup producenckich i lokalnych spółdzielni Tworzenie lokalnych produktów opartych na kooperacji wielu podmiotów Wsparcie dla tworzenia spółdzielni przedsiębiorstw Rozwój współpracy gospodarczej pomiędzy samorządami OF PN2020 Promowanie podejmowania inicjatyw w ramach partnerstw publiczno-prywatnych oraz sektora pozarządowego z prywatnym Wsparcie rozwoju współpracy pomiędzy podmiotami z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi teleinformatycznych
Powiązanie z celami Regionalnej Strategii Innowacji Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> I.3.1 Regionalne sieci współpracy, w szczególności klastry I.3.3 Nowoczesne sieci powiązań II.2.3 Współpraca środowisk innowacyjnych II.3.2 Współpraca nauki i gospodarki III.1.3 Wysokiej jakości usługi IOB
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego [SRWO, s. 93] 2.3. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji [SRWO, s. 93] 3.1. Rozwój potencjału badawczo-rozwojowego na rzecz regionalnej gospodarki [SRWO, s. 96] 3.2. Wzmocnienie powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu [SRWO, s. 96] 3.3. Wspieranie powiązań kooperacyjnych w gospodarce [SRWO, s. 96] 4.3. Wspieranie współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw [SRWO, s. 99] 5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury [SRWO, ss. 102-103] 10.2. Rozwój wielofunkcyjnego rolnictwa i rybactwo [SRWO, s. 121]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> II KONKURENCYJNA GOSPODARKA Pi 3c (działanie 2.1 Nowe produkty i usługi w MSP) II KONKURENCYJNA GOSPODARKA Pi 3b (działanie 2.4 Współpraca gospodarcza i promocja)
Powiązania z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> MO1 – Transfer wiedzy i działalność informacyjna, Pd. 1.1, Pd. 1.2
Powiązaniem z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> Oś 4. Współpraca instytucji i społeczności, Pi 4.1.
Powiązanie z PO Inteligentny Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> Oś priorytetowa III wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach, Pi 3c Oś priorytetowa IV Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego, 1a

Źródło: opracowanie własne

Tabela 86. Omówienie celu operacyjnego 5.5. Niski poziom bezrobocia

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.5. Niski poziom bezrobocia	
Powiązanie z problemami	<p>1. Wysoki poziom bezrobocia</p> <p>1.1. Długotrwałe bezrobocie</p> <p>1.1.1. Bezrobocie strukturalne</p> <p>1.1.2. Mała liczba miejsc pracy (szczególnie dla osób młodych, 40+ i bez doświadczenia zawodowego)</p> <p>1.1.3. Duży odsetek osób bezrobotnych 50+ oraz osób młodych</p> <p>1.1.4. Niska aktywność osób poszukujących pracy</p> <p>1.2. Małe szanse na znalezienie zatrudnienia po zakończeniu edukacji, niewystarczający rynek pracy dla osób wykształconych</p> <p>1.3. Mechanizacja, robotyzacja i automatyzacja produkcji powodująca ubytek liczby miejsc pracy</p> <p>1.4. Istnienie szarej strefy</p> <p>1.5. Niewystarczający poziom pomocy dla bezrobotnych</p> <p>1.5.1. Mała atrakcyjność dostępnych ofert pracy</p> <p>1.5.2. Ograniczona współpraca i komunikacja biznesu z instytucjami rynku pracy</p> <p>1.6. Niski poziom usług lokalnych</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Niepełne wykorzystanie potencjału gospodarczego • Niedopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb rynku pracy
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorstw • Rozwijający się kapitał ludzki i społeczny
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie Strategii Rynku Pracy OF PN2020 • Opracowanie i wdrożenie programów aktywizujących dla osób młodych, 50+ oraz długotrwałe bezrobotnych • Wspieranie programów praktyk i staży dla mieszkańców OF PN2020 • Prowadzenie programów aktywizacji społeczno-zawodowej osoby zagrożone wykluczeniem, w tym długotrwałe bezrobotne • Prowadzenie wsparcia dla tworzenia i działania spółdzielni socjalnych • Prowadzenie programów wsparcia dla powstawania i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw przetwórczych i usługowych • Koordynacja prowadzenia programów szkoleń dla bezrobotnych dostosowanych do potrzeb pracodawców • Rozwój systemu efektywnego doradztwa zawodowego, szczególnie dla ludzi młodych w szkołach • Wspieranie komunikacji pomiędzy szkolnictwem zawodowym a pracodawcami • Organizacja programów umożliwiających współpracę między młodzieżą, uczniami a przedsiębiorcami • Promowanie postaw mobilnych, związanych z dojazdem do pracy, wśród mieszkańców OF PN2020 • Umożliwianie zdobywania doświadczenia zawodowego poprzez umowy wolontariackie • Promowanie elastycznego czasu pracy, pracy w domu i zlecania zadań w ramach outsourcingu • Badania potrzeb przedsiębiorców w zakresie rynku pracy • Badania potrzeb osób bezrobotnych w celu określenia właściwych kierunków wsparcia

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.5. Niski poziom bezrobocia	
	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie programów wsparcia dla osób zagrożonych zwolnieniami • Działania mające na celu reorientację zawodową rolników posiadających gospodarstwa poniżej 2 ha przeliczeniowych
Powiązanie z celami Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • I.3.1 Regionalne sieci współpracy, w szczególności klastry • II.1.1 Programy edukacyjne na różnych poziomach kształcenia • II.1.3 Programy edukacyjne dla inteligentnego rzemiosła • II.2.1 Wykształcona kadra na rzecz specjalizacji regionalnych
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 1.1. Poprawa jakości kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy [SRWO, s. 89] • 1.2. Wspieranie kształcenia ustawicznego [SRWO, ss. 89-90] • 1.3. Wspieranie zatrudnienia i samozatrudnienia [SRWO, s. 90] • 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu [SRWO, s. 90] • 2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego [SRWO, s. 93] • 3.1. Rozwój potencjału badawczo-rozwojowego na rzecz regionalnej gospodarki [SRWO, s. 96] • 3.2. Wzmocnienie powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu [SRWO, s. 96] • 3.4. Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji [SRWO, s. 96] • 4.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i nowoczesnego rzemiosła [SRWO, s. 98] • 4.2. Rozwój sektora usług rynkowych [SRWO, s. 99] • 10.1. Wspieranie pozarolniczej aktywności gospodarczej i inicjatyw lokalnych [SRWO, s. 121] • 10.2. Rozwój wielofunkcyjnego rolnictwa i rybactwo [SRWO, s. 121] • 10.3. Rozwój sektora rolno-spożywczego [SRWO, s. 121]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • VII KONKURENCYJNY RYNEK PRACY 8i (działania 7.1 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy realizowana przez PUP, 7.2 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy) • VII KONKURENCYJNY RYNEK PRACY Pi 8iii (działanie 7.3 Zakładanie działalności gospodarczej) • VII KONKURENCYJNY RYNEK PRACY Pi 8v (działanie 7.5 Szkolenia, doradztwo dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw oraz adaptacyjność przedsiębiorstw) • VIII INTEGRACJA SPOŁECZNA Pi 9i (działanie 8.2 Włączenie społeczne) • VIII INTEGRACJA SPOŁECZNA Pi 9v (działanie 8.3 Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej)
Powiązania z PO Wiedza Edukacja Rozwój	<ul style="list-style-type: none"> • Oś I Osoby młode na rynku pracy, PI 8ii • Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, PI 8vii, Pi 9v, Pi 10i
Powiązaniem z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 3. Edukacja i kwalifikacje, Pi 3.1.
Powiązanie z Programem EWT INTERREG EUROPA	<ul style="list-style-type: none"> • Oś priorytetowa 2 Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw, Pi3d

Źródło: opracowanie własne

Tabela 87. Omówienie celu operacyjnego 5.6. Rozwinięta i spójna promocja

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	
Powiązanie z problemami	<p>1. Niewykorzystany potencjał inwestycyjny</p> <p>1.1. Mała liczba inwestorów zagranicznych</p> <p>1.1.1. Braki w infrastrukturze utrudniające prowadzenie inwestycji</p> <p>1.1.2. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna, drogowa, rzutuująca na atrakcyjność inwestycyjną obszaru</p> <p>1.1.3. Niepełne wykorzystanie istniejącej infrastruktury na potrzeby inwestorów</p> <p>1.1.4. Długotrwałe i skomplikowane procedury administracyjne</p> <p>1.2. Ograniczone możliwości zakupu ziemi</p> <p>1.3. Słaby klimat inwestycyjny</p> <p>1.3.1. Brak ujednoczenia procedur związanych z inwestycjami, co utrudnia wspólne inwestycje</p> <p>1.3.2. Niewykorzystany potencjał terenów i infrastruktury (tereny powojkowe, infrastruktura przemysłowa, kolejowa)</p> <p>1.3.3. Brak odpowiedniego wykorzystania i promocji terenów inwestycyjnych</p> <p>2. Słabo rozwinięta promocja</p> <p>2.1. Niedostateczny przepływ informacji gospodarczej i turystycznej (w gminach i OF PN2020)</p> <p>2.1.1. Ograniczony przepływ informacji w skali mikro i makro (m. in. o bazie noclegowej i gastronomicznej, atrakcjach turystycznych)</p> <p>2.1.2. Brak wspólnego centrum informacji turystycznej i gospodarczej</p> <p>2.2. Brak spójnej promocji turystycznej</p> <p>2.2.1. Słaba promocja turystyki: zabytków, kultury, walorów przyrodniczych, części imprez kulturalnych itp. (zarówno na obszarze OF PN2020, jak i w województwach ościennych)</p> <p>2.2.2. Brak spójnego systemu identyfikacji wizualnej, niewystarczające oznakowanie dojazdu do ciekawych miejsc</p> <p>2.3. Brak spójnej promocji gospodarczej</p> <p>2.3.1. Niewystarczająca promocja produktów lokalnych</p> <p>2.3.2. Brak spójnego systemu identyfikacji wizualnej, niewystarczające oznakowanie dojazdu do ciekawych miejsc</p>
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> • Niepełne wykorzystanie potencjału gospodarczego
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie geograficzne • Atrakcyjność turystyczna • Dobre warunki do rozwoju przedsiębiorstw
Priorytety (zadania priorytetowe)	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie spójnego systemu informacji i promocji gospodarczej oraz inwestycyjnej • Opracowanie i wdrożenie strategii pozyskiwania inwestorów • Prowadzenie działań służących poprawie klimatu inwestycyjnego • Wspieranie transgranicznych inicjatyw gospodarczych • Wsparcie dla tworzenia i promocji lokalnych produktów

Cel strategiczny 5. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego	
Cel operacyjny 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	
	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie centrum konferencyjno-hotelowego na wysokim poziomie (obsługa klientów biznesowych)
Powiązanie z celami Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • I.2.1 Zintegrowane zasoby infrastrukturalne • I.3.2 Technologie ICT w praktyce gospodarczej • I.3.3 Nowoczesne sieci powiązań
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • 2.2. Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej [SRWO, s. 93] • 3.4. Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji [SRWO, s. 99] • 5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury [SRWO, ss. 102-103] • 3.3. Wspieranie powiązań kooperacyjnych w gospodarce [SRWO, s. 96] • 4.3. Wspieranie współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw [SRWO, s. 99] • 6.1. Rozwój powiązań transportowych [SRWO, s. 106]
Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • II. KONKURENCYJNA GOSPODARKA Pi 3a (działania 2.2 Przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki, 2.3 Wzmocnienie otoczenia biznesu)
Powiązanie z Programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska	<ul style="list-style-type: none"> • Oś 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia, Pi 2.1.

Źródło: opracowanie własne

7. Plan rozwoju OF PN2020

7.1. Potencjalne obszary rozwoju społeczno-gospodarczego, szczególnie w zakresie rozwoju transportu, rynku pracy, turystyki i rozwoju społecznego, w tym demografii

Za obszary rozwoju społeczno-gospodarczego OF PN2020 uznane zostały te sfery życia, w których obecna sytuacja nie jest optymalna, zaś posiadane (lub możliwe do pozyskania) przez Partnerów zasoby i potencjały tworzą możliwości poprawy. W związku z tym założeniem, potencjalne obszary rozwoju społeczno-gospodarczego OF PN2020, odpowiadają obszarom problemowym opisanym w podrozdziale 4.3 (Zidentyfikowane wspólne obszary problemowe, szczególnie w zakresie rozwoju transportu, rynku pracy, turystyki i rozwoju społecznego, w tym demografii). Zostały one zaprezentowane w kolejnej tabeli (Tabela 88.) w podziale na dziedziny tematyczne.

Tabela 88. Obszary rozwoju w podziale na dziedziny tematyczne

Dziedzina tematyczna	Wspólne obszary rozwoju
Obszar społeczny	
Rozwój transportu Rozwój społeczny i demografia	Poprawa warunków życia mieszkańców celem pełniejszego dostosowania do ich potrzeb i oczekiwań
Rozwój społeczny i demografia	Podnoszenie poziomu świadczonych usług ochrony zdrowia i życia mieszkańców
Rozwój społeczny i demografia	Dostosowanie do potrzeb mieszkańców systemu opieki i pomocy społecznej
Rozwój społeczny i demografia	Podnoszenie poziomu oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców
Rozwój społeczny i demografia Rynek pracy	Podnoszenie poziomu kapitału ludzkiego
Rozwój społeczny i demografia	Podnoszenie poziomu kapitału społecznego
Obszar zasobów i potencjałów	
Rozwój transportu	Poprawa stopnia zaspokojenia potrzeb społeczeństwa w zakresie dostępu do infrastruktury technicznej
Rozwój transportu	Rozwój komunikacji
Rozwój społeczny i demografia Rynek pracy	Pełniejsze wykorzystanie potencjału przestrzennego
Rozwój społeczny i demografia Turystyka	Podniesienie poziomu ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów przyrodniczych
Turystyka	Pełniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego i transgranicznego
Obszar gospodarki i rynku pracy	
Rynek pracy	Pobudzenie przedsiębiorczości i innowacyjności, w tym w ramach branż rolnictwa i przetwórstwa
Rynek pracy	Poprawa poziomu wsparcia dla przedsiębiorstw i tworzenia sieci współpracy
Rozwój społeczny i demografia Rynek pracy	Rozwój rynku pracy
Rozwój społeczny i demografia Turystyka	Pełniejsze wykorzystanie atrakcyjności inwestycyjnej (również dzięki działaniom promocyjnym)

Źródło: opracowanie własne

Z punktu widzenia zasady zrównoważonego rozwoju, która została szerzej omówiona w podrozdziale 7.3 Planowane przedsięwzięcia w kontekście zrównoważonego rozwoju,

bardzo istotne jest aby rozwój miał charakter wieloaspektowy oraz międzysektorowy. Oznacza to, że działania powinny być ukierunkowane w zbliżonym stopniu na każdy z trzech obszarów: społeczny, zasobów i potencjałów oraz gospodarczy i rynku pracy. Można również założyć występowanie pozytywnego efektu przesiąkania⁴³ pomiędzy obszarami. Oznacza to, że interwencje poza obszarem, na który były ukierunkowane, przynosić będą korzyści również w innych.

7.2. Potencjalne obszary wspólnych działań

Przeprowadzona analiza strategiczna OF PN2020 pokazuje, że współpraca Partnerów powinna koncentrować się przede wszystkim na rozwoju społecznym, rozwoju rynku pracy oraz rozwoju transportu. Kierunki te są również spójne z politykami na poziomie wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym (co ma duże znaczenie ze względu na możliwości otrzymania funduszy zewnętrznych). Są to również obszary, w których dostrzeżone zostały wspólne problemy.

Rozwój społeczny – głównym wyzwaniem w zakresie rozwoju społecznego są niewątpliwie zmiany w strukturze demograficznej. Są one skutkiem starzenia się społeczeństwa (wydłużania się przeciętnego trwania życia przy jednoczesnym spadku przyrostu naturalnego). Wpływ na strukturę demograficzną mają jednak również migracje, na które najczęściej decydują się ludzie młodzi. Wspólne działania Partnerów powinny być ukierunkowane zarówno na podnoszenie poziomu życia osób starszych (m.in. poprzez projekty związane z profilaktyką i ochroną zdrowia oraz usługami opiekuńczymi), jak i na hamowaniu emigracji (poprzez uczynienie z OF PN2020 atrakcyjnego miejsca zamieszkania, szczególnie dla młodych ludzi). Bardzo ważne jest także wsparcie rodziny i ułatwianie rodzicom godzenia wychowywania dzieci i życia zawodowego (np. poprzez wzbogacanie oferty opieki nad dziećmi). Na ten obszar tematyczny składa się również rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz promowanie pozytywnych postaw obywatelskich. Wzmacnianie spójności OF PN2020 powinno się odbywać np. poprzez integrację mieszkańców różnych gmin i powiatów (m.in. poprzez projekty związane z kulturą i historią OF PN2020, a także rekreacją).

Rynek pracy – sytuacja na rynku pracy ma kluczowe znaczenie dla rozwoju subregionu. Podaż i popyt na pracę odzwierciedlają (a zarazem warunkują) sytuację gospodarczą. Na poziomie mikrostrukturalnym praca, jako źródło dochodu, wpływa na poziom życia poszczególnych gospodarstw domowych. Pamiętać należy również o pozafinansowym znaczeniu pracy, będącej jednym z ważnych czynników kształtujących osobowość jednostki i decydujących o jej miejscu w strukturze społecznej. Z problemem bezrobocia wiążą się różnego rodzaju patologie i problemy, np. alkoholizm, wandalizm czy przemoc w rodzinie. Dlatego też problem bezrobocia jest jednym z najważniejszych, które Partnerzy OF PN2020 powinni starać się rozwiązywać wspólnie (jest to zasadne tym bardziej, że struktura i charakterystyka bezrobocia w poszczególnych gminach i powiatach jest zbliżona). Wśród kierunków tego typu działań należy wskazać aktywizację osób bezrobotnych i zwiększanie ich szans na znalezienie zatrudnienia. Istotne jest również wspieranie przedsiębiorców, co przełoży się ma na wzrost liczby miejsc pracy. Różnego rodzaju zachęty inwestycyjne powinny być kierowane zarówno do przedsiębiorstw już funkcjonujących, jak również

⁴³ Pylak, K. Podręcznik ewaluacji projektów infrastrukturalnych. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2009. ISBN 978-83-7610-115-6.

do nowych inwestorów (w tym zagranicznych), a także do lokalnych małych i średnich przedsiębiorstw. Wspólne programy czy projekty Partnerów powinny być kierowane zwłaszcza do osób rozpoczynających własną działalność gospodarczą. Bardzo ważną sferą działań PN2020 w celu poprawy równowagi pomiędzy popytem a podażą na rynku pracy jest pośredniczenie we współpracy pomiędzy pracodawcami a szkołami i uczelniami. Działania tego typu przyczynić się mogą do ułatwienia wejścia młodych ludzi na rynek pracy, a także do podnoszenia poziomu kapitału ludzkiego OF PN2020 (również poprzez wsparcie osób bezrobotnych w zdobywaniu kwalifikacji dopasowanych do potrzeb rynku pracy).

Rozwój transportu – transport jest kluczowym czynnikiem wpływającym na rzeczywistą spójność OF PN2020 i warunkującym szanse powodzenia wspólnych projektów podejmowanych w różnych dziedzinach życia. Konieczne jest, aby współpraca Partnerów obejmowała zarówno projekty z zakresu skomunikowania wewnętrznego, jak i zewnętrznego. Oba te wymiary są ważne zarówno z punktu widzenia poziomu życia mieszkańców, jak również rozwoju gospodarczego (w tym zwiększenia roli współpracy międzynarodowej). Podejmowane wspólnie działania Partnerów powinny być wieloaspektowe i obejmować zarówno poprawę stanu infrastruktury drogowej, jak i wspieranie rozwoju transportu zbiorowego w celu dostosowania go do potrzeb lokalnej społeczności.

Dla optymalnego zaplanowania wspólnych działań we wszystkich obszarach tematycznych wskazane jest opracowanie, w odniesieniu do każdego z nich, wspólnego dokumentu strategicznego dla całego OF PN2020. Dokumenty te będą miały charakter sektorowy, to jest wyznaczają cele i zadania w danej dziedzinie funkcjonowania OF PN2020.

7.3. Planowane przedsięwzięcia w kontekście zrównoważonego rozwoju

Zgodnie z definicją UNESCO zrównoważony rozwój to: „Proces mający na celu zaspokojenie aspiracji rozwojowych obecnego pokolenia, w sposób umożliwiający realizację tych samych dążeń następnym pokoleniom”⁴⁴. Zrównoważony rozwój został również uwzględniony (obok rozwoju inteligentnego i rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu) w dokumencie „Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”⁴⁵. W Polsce realizacja strategii odbywa się poprzez Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”⁴⁶.

Pojęcie zrównoważonego rozwoju pojawia się również w prawie krajowym. Przepisy związane z tym pojęciem znajdują się w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (art. 5 i art. 74)⁴⁷. Bardzo istotna jest w tym zakresie ustawa Prawo Ochrony Środowiska⁴⁸ – zawiera ona następującą definicję: „rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi

⁴⁴ Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future, Transmitted to the General Assembly as an Annex to document A/42/427 - Development and International Co-operation: Environment.

⁴⁵ Komunikat Komisji Europejskiej COM(2010) EUROPE 2020 A strategy for smart, sustainable and inclusive growth.

⁴⁶ Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii "Europa 2020" (przyjęty przez Radę Ministrów 26 kwietnia 2011 r.).

⁴⁷ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483, ze zmianami).

⁴⁸ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, ze zmianami)

przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń" (Art. 3, pkt. 13). Odniesienia do zasady zrównoważonego rozwoju pojawiają się również w innych aktach prawnych: ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁴⁹ oraz ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju⁵⁰.

Zrównoważony rozwój wymaga zintegrowania polityki środowiskowej, gospodarczej i społecznej. Dlatego też od początku realizacji Strategii wprowadzony został podział na obszary: społeczny, zasobów i potencjałów oraz gospodarki i rynku pracy. W ramach tych obszarów opracowywana była zarówno część diagnostyczna, jak i strategiczna dokumentu.

Istotne jest również, aby rozwój OF PN2020 był zrównoważony przestrzennie. Poszczególne części Partnerstwa, ze względu na odmienne charakterystyki, mogą pełnić różne funkcje w skali całego OF PN2020. Naturalnymi lokalnymi ośrodkami centralnymi są miasta powiatowe – Nysa, Prudnik oraz Głubczyce. Poza nimi w skład Partnerstwa wchodzi zarówno gminy miejsko-wiejskie, jak i wiejskie, w których można zdiagnozować obszary o specjalnych potrzebach (m.in. związanych z koniecznością ochrony przyrody czy dziedzictwa kulturowego).

Ważnym komponentem ideologii zrównoważonego rozwoju jest ekologia. Dla OF PN2020 tematyka ta ma duże znaczenie, ze względu na potencjał związany z jego położeniem geograficznym, środowiskiem naturalnym oraz obszarami rozwoju rolnictwa i turystyki. Z drugiej strony jest to obszar, którego przeszłość związana m.in. z przemysłem ciężkim powoduje konieczność działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego.

W związku z powyższym, włączenie idei zrównoważonego rozwoju w realizację przedsięwzięć zawartych w Strategii, będzie oparte na trzech elementach:

- równoległe prowadzenie działań w trzech obszarach: społecznym, zasobów i potencjałów oraz gospodarki i rynku pracy,
- podział celów pomiędzy poszczególnych Partnerów, tak by optymalnie wykorzystać ich atuty przy jednoczesnym wyrównywaniu szans i poziomu życia wszystkich mieszkańców OF PN2020,
- szczególna troska o środowisko jako zasada horyzontalna wszystkich podejmowanych działań.

7.4. Perspektywy – zwiększanie spójności wewnętrznej i zewnętrznej oraz poszerzanie obszarów współdziałania

Poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych Strategia ma również przyczynić się do zwiększenia spójności wewnętrznej i zewnętrznej OF PN2020. Intensyfikacja podejmowanej współpracy (zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym oraz pozarządowym), a także usprawnienie komunikacji (w wymiarze wymiany informacji oraz

⁴⁹ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, ze zmianami)

⁵⁰ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649, ze zmianami)

transportu) mają przyczyniać się do rozwoju poszczególnych Partnerów i OF PN2020 jako całości.

W naukach społecznych i polityce UE stosowane jest trójaspektowe rozumienie spójności w wymiarach: ekonomicznym, społecznym i terytorialnym.

Liczne podobieństwa pomiędzy poszczególnymi gminami i powiatami były podstawą zawiązania Partnerstwa Nyskiego 2020 i powstania OF PN2020. Cały obszar jest spójny w wymiarze społecznym i gospodarczym, zaś istniejące połączenia funkcjonalne obejmują zarówno współpracę jednostek samorządowych, jak i codzienne życie mieszkańców. W związku z tym opracowanie i realizacja Strategii z jednej strony powinny bazować na potencjale związanym z obecną spójnością obszaru, zaś z drugiej umacniać istniejące połączenia i wspierać powstawanie nowych.

W sferze ekonomicznej spójność OF PN2020 może być budowana na podstawie obecnych powiązań: mobilności pracowników, sieci współpracy przedsiębiorstw, a także istnieniu podmiotów o ponadgminnym, a nawet ponadpowiatowym zasięgu (chodzi tu zarówno o firmy, jak i IOB). Działania Partnerów powinny być ukierunkowane na wspieranie międzygminnej i międzypowiatowej współpracy pomiędzy przedsiębiorcami, a także pomiędzy przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi czy szkolnictwem. Ważne jest również, żeby projekty mające na celu promocję przedsiębiorczości wśród mieszkańców i przyciąganie inwestorów obejmowały w miarę możliwości wielu Partnerów, aby uniknąć powstawania nierówności w zakresie rozwoju gospodarczego (negatywne efekty przemieszczenia).

Spójność społeczna OF PN2020 powinna być rozumiana jako tworzenie przez mieszkańców gmin i powiatów wspólnoty lokalnej, połączonej przez świadomość i poszanowanie dziedzictwa historyczno-kulturalnego. Bardzo ważne jest, żeby Partnerstwo podejmowało działania na rzecz aktywizacji obywatelskiej mieszkańców i wzmocnienia ich tożsamości lokalnej. Istotne jest również przeciwdziałanie nierównościom społecznym i zapewnianie wszystkim mieszkańcom OF PN2020 odpowiednich warunków życia. Podobnie jak w przypadku sfery ekonomicznej, kluczowe jest, aby rozwiązywanie problemów społecznych odbywało się w sposób kompleksowy, a poszczególne formy wsparcia miały zasięg ponadgminny.

Spójność terytorialna w rozwoju OF PN2020 oznaczać będzie przede wszystkim usprawnienie komunikacji poprzez rozbudowę infrastruktury drogowej i rozwój komunikacji publicznej. Umożliwi to podział funkcjonalny w rozwoju subregionu przy jednoczesnym zapewnieniu wszystkim mieszkańcom dostępu do zróżnicowanych dóbr i usług.

Spójność zewnętrzna OF PN2020 może być definiowana z różnych perspektyw, wśród których kluczowe wydają się być: wojewódzka i krajowa. Formalną podstawą spójności jest dopasowanie celów Strategii Rozwoju do wytycznych innych dokumentów strategicznych (dokładna analiza znajduje się w podrozdziale 2.2 Analiza spójności z innymi dokumentami strategicznymi). Ważne będzie również podejmowanie przez OF PN2020 współpracy z partnerami zewnętrznymi.

Nieco odmienny charakter ma spójność zewnętrzna analizowana z perspektywy międzynarodowej. Z jednej strony należy brać pod uwagę dokumenty UE (również przeanalizowane w podrozdziale 2.2 Analiza spójności z innymi dokumentami strategicznymi), z drugiej natomiast przygraniczne położenie OF PN2020. Fakt, iż Partnerzy (wszystkie trzy powiaty oraz osiem gmin: Paczków, Otmuchów, Głuchołazy, Prudnik, Lubrza,

Głubczyce, Branice i Kietrz) graniczą z Republiką Czeską z pewnością stanowi znaczący potencjał rozwojowy. Sąsiedztwo tego kraju ma znaczenie zarówno z punktu widzenia więzi formalnych (współpraca jednostek samorządu terytorialnego, przynależność do euroregionów), jak i wspólnoty kulturowej. Istotne są również powiązania funkcjonalne uwarunkowane potrzebami i preferencjami mieszkańców w zakresie życia zawodowego oraz sposobów spędzania wolnego czasu. Działania w ramach PN2020 powinny bazować na już istniejących powiązaniach, a jednocześnie kształtować ich dalszy rozwój w sposób zgodny z celami dokumentów strategicznych.

PN2020 ma charakter rozwojowy, w związku z czym w przyszłości możliwe będzie poszerzenie zakresu współpracy, zarówno w wymiarze podmiotowym, jak i przedmiotowym.

Jako priorytetowe obszary, w których powinny zostać podjęte działania OF PN2020 (w oparciu o opracowane strategie sektorowe) wskazane zostały rozwój społeczny, rynek pracy oraz transport. Jednak w przyszłości współpraca ta może objąć więcej dziedzin istotnych dla Partnerów. Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz można prognozować, że mogłyby to być następujące obszary⁵¹:

Ekologia i ochrona środowiska – ze względu na znaczenie potencjału przyrodniczego OF PN2020 w przyszłości wskazane może być podjęcie zintegrowanych działań proekologicznych. Dodatkowym czynnikiem będzie tutaj dalszy rozwój technologii OZE (jak również zmiany uwarunkowań legislacyjnych wynikające z członkostwa Polski w UE). Rozbudowana współpraca Partnerów może obejmować zagadnienia takie jak: edukacja proekologiczna, przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska, powierzchniowe formy ochrony przyrody oraz ekologiczny rozwój gospodarczy.

Polityka senioralna – biorąc pod uwagę aktualne tendencje demograficzne można spodziewać się, iż w przyszłości polityka senioralna będzie miała kluczowe znaczenie z punktu widzenia jakości życia społeczeństwa. Ponieważ sytuacja poszczególnych Partnerów w tym zakresie jest zbliżona, wskazane jest podejmowanie wspólnych działań związanych z sytuacją osób starszych. Powinny być one związane zarówno z profilaktyką i ochroną zdrowia osób starszych, jak i tworzeniem warunków do aktywnego starzenia się poprzez rozbudowywanie oferty kulturalnej i rekreacyjnej skierowanej do tej grupy odbiorców.

Oświata – poziom kształcenia ma zasadniczy wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy regionu, zwłaszcza jeśli chodzi o przeciwdziałanie bezrobociu. Równocześnie oferta opieki nad młodszymi dziećmi jest również ważna jako jeden z czynników decydujących o jakości życia rodzin. Wykorzystując fakt, iż system oświaty OF PN2020 jest już w obecnej chwili zintegrowany (ze względu na dojazdy uczniów do szkół), Partnerzy mogą pogłębiać swoją współpracę w celu rozwoju oświaty. Biorąc pod uwagę procesy zachodzące na poziomie wojewódzkim i krajowym ważne będą zwłaszcza projekty związane z ideą uczenia się przez całe życie oraz dopasowywania edukacji do potrzeb rynku pracy.

Turystyka – obszar OF PN2020 charakteryzuje się wysokim potencjałem atrakcyjności turystycznej (ze względu na warunki naturalne, dziedzictwo historyczne oraz ofertę kulturalno-rekreacyjną). Aby ten potencjał został w pełni wykorzystany do rozwoju subregionu potrzebna jest współpraca Partnerów w zakresie rozbudowy bazy turystycznej,

⁵¹ Obszary te są, przynajmniej w pewnej mierze uwzględnione w dokumencie Strategii Rozwoju i/lub strategiach sektorowych, w przyszłości ich znaczenie może wzrosnąć na tyle, że celem będzie pogłębienie współpracy pomiędzy Partnerami.

a także tworzenia atrakcyjnych ofert i produktów turystycznych. Bardzo ważna jest również spójność działań informacyjno-promocyjnych, które mogą zbudować markę turystyczną OF PN2020 rozpoznawalną nie tylko w skali krajowej, ale także międzynarodowej.

8. Współpraca z partnerami zagranicznymi, w tym współpraca transgraniczna z Republiką Czeską

8.1. Wymiar terytorialny – charakterystyka partnerów (Republiki Czeskiej i innych państw, z którymi są lub mogą być prowadzone wspólne działania)

Nasilające się procesy globalizacyjne prowadzą do zwiększenia znaczenia wzajemnych oddziaływań oraz zwiększającej się roli kooperacji w wielu dziedzinach: w obszarze gospodarki oraz rynku pracy, turystyki, edukacji czy kultury. Szczególnie ważne stają się powiązania z partnerami zagranicznymi, które umożliwiają wymianę wiedzy, doświadczenia i przepływ kapitału.

Współpraca z partnerami zagranicznymi jednostek samorządu terytorialnego z OF PN2020 skoncentrowana jest na czterech państwach – Republice Czeskiej, Republice Federalnej Niemiec, Republice Słowacji i Ukrainie. To właśnie z tymi krajami Partnerzy deklarują najczęściej współpracę – zarówno z władzami samorządowymi, jak i przedsiębiorcami czy organizacjami.

Republika Czeska

Ze względu na położenie geograficzne Republika Czeska jest kluczowym partnerem poszczególnych gmin i powiatów.

Republika Czeska, położona w Europie Środkowej, jest jednym z 28 państw UE. Kraj ten graniczy z Polską, Niemcami, Słowacją i Austrią. Stolicą Czech jest Praga, która znajduje się w odległości ok. 250 km od OF PN2020. Liczba mieszkańców sięga ok. 10,5 mln⁵².

Mapa 4. Położenie Republiki Czeskiej

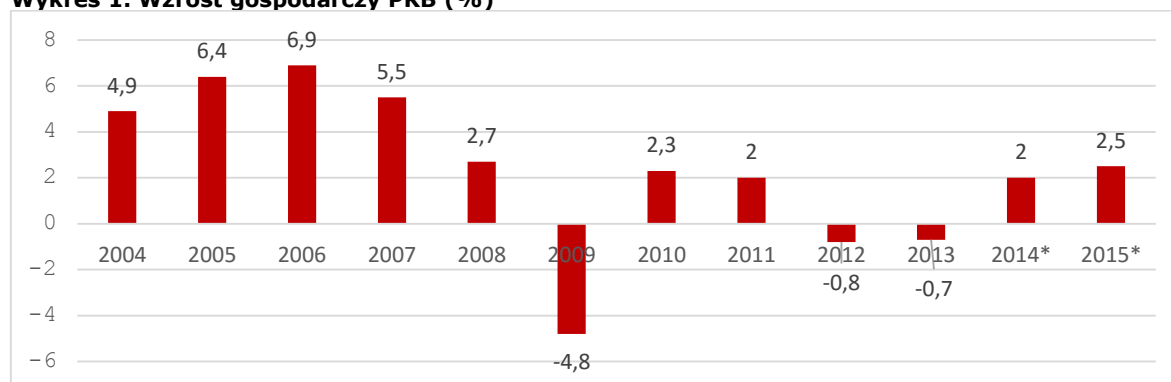
Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Czechy#/media/File:Czech_CIA_map_PL.jpg

Gospodarka rozwija się tam stabilnie, w przeciągu ostatnich 10 lat tylko trzy razy odnotowano ujemny wzrost gospodarczy. Lata 2004-2007 to stosunkowo wysoki poziom

⁵² http://www.mzv.cz/warsaw/pl/informacje_o_rcz/kraj_i_jego_mieszkanicy/index.html [dostęp 27.07.2015]

wzrostu gospodarczego (wynoszący od 4,9% do 6,9%). Od 2009 roku, tak jak w większości krajów europejskich, pojawił się kryzys gospodarczy przejawiający się spadkiem PKB (o 4,8%). Następnie, w latach 2012-2013, można zaobserwować niewielki ujemny wzrost gospodarczy (na poziomie -0,8% do -0,7%). Od 2014 roku następuje wzrost PKB. Trzeba również zaznaczyć, że czeska gospodarka charakteryzuje się stosunkowo stabilnym poziomem bezrobocia – tylko raz w przeciągu 10 lat stopa bezrobocia przekroczyła 8% (w 2004 roku), najniższy wynik odnotowano w 2008 roku (4,4%)⁵³. Warto wspomnieć o tych wartościach w kontekście blisko 20% stopy bezrobocia w powiatach należących do OF PN2020, gdzie po stronie czeskiej, w regionie ołomunieckim stopa bezrobocia wynosiła od 5,9%⁵⁴ w 2008 roku do 12,0%⁵⁵ w 2004 roku. Czerpanie z doświadczeń czeskich partnerów mogłoby poprawić sytuację na lokalnym rynku pracy. Jest to jedno z możliwych pól działań, na którym współpraca transgraniczna powinna przebiegać najsilniej.

Wykres 1. Wzrost gospodarczy PKB (%)

2014* dane wstępne

2015* dane prognozowane

Źródło: *Gospodarka Republiki Czeskiej w 2014 r.*, Wydział Promocji i Handlu i Inwestycji, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze

Spółeczeństwo czeskie jeszcze w 1990 roku charakteryzowało się blisko dwukrotnie większym udziałem osób młodych, poniżej 14 roku życia, niż osób starszych (powyżej 65 lat). Do 2010 roku nastąpił znaczący spadek udziału osób młodych, których obecnie jest 14%, przy 14,8% osób starszych. Widać więc wyraźnie, że społeczeństwo zaczyna się starzeć⁵⁶.

Podstawowymi dziedzinami czeskiej gospodarki, na których opiera się rozwój całego kraju są przemysł przetwórczy oraz handel hurtowy i detaliczny wraz z usługami naprawy i utrzymania samochodów⁵⁷. Udział handlu produktami innowacyjnymi w stosunku do

⁵³ Eurostat 2014, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en, [dostęp 27.07.2015].

⁵⁴ <https://www.czso.cz/csu/czso/9-labour-market715>, [dostęp 09.11.2015].

⁵⁵ http://csugeo.i-server.cz/xm/redakce.nsf/i/nezamestnanost_v_olomouckem_kraji_ve_srovnani_s_evropskou_unii, [dostęp 09.11.2015].

⁵⁶ <http://www.tradingeconomics.com/czech-republic/population-ages-65-and-above-percent-of-total-wb-data.html>, [dostęp 27.07.2015].

⁵⁷ <http://www.informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/europa/czechy/> [dostęp 27.07.2015].

ogólnego handlu jest zdecydowanie niższy niż w większości krajów UE⁵⁸. Bardzo ważna jest również turystyka – w 2014 roku Republikę Czeską odwiedziło 8,1 miliona ludzi⁵⁹. Zamki (m.in. Karlsztejn), historyczne miasta (m.in. Praga), cenne przyrodniczo miejsca (m.in. Karkonosze), regionalne browary, znane na całym świecie uzdrowiska (m.in. Karlowe Wary) sprawiają, że kraj ten jest odwiedzany bardzo chętnie. Najliczniejszą grupą turystów są Niemcy, ale Polacy plasują się w pierwszej piątce (obok Rosjan, Słowaków i Amerykanów) – w 2014 roku, na jedną dobę lub dłużej, zakwaterowało się ich w Czechach 451 729⁶⁰. Turystyka jest jednym z obszarów, w których współpracę pomiędzy partnerami czeskimi i polskimi widać najwyraźniej.

Wszyscy Partnerzy, w większym lub mniejszym stopniu, współpracują z Republiką Czeską w dziedzinach takich jak turystyka czy kultura. Wspólna działalność w zakresie gospodarki i rynku pracy zachodzi w 14 z 17 jednostek samorządu terytorialnego OF PN2020. Większość z nich (12) podejmuje wszechstronne działania z władzami samorządowymi, przedsiębiorcami czy Instytucjami Otoczenia Biznesu. Dwóch Partnerów współpracuje tylko z władzami samorządowymi.

Niemcy

Kolejnym ważnym państwem, z którym współpracuje w obszarze gospodarki i rynku pracy pięciu Partnerów, jest Republika Federalna Niemiec. Kraj ten składa się z szesnastu landów, które cieszą się pewnym zakresem niezależności – każdy z nich posiada własny parlament i rząd. Stolicą Niemiec jest Berlin, oddalony od OF PN2020 o ok. 420 km.

Republika Federalna Niemiec, położona w Europie Środkowej, jest jednym z 28 państw UE. Kraj ten graniczy z dziewięcioma państwami: Polską, Czechami, Austrią, Szwajcarią, Francją, Luksemburgiem, Belgią, Holandią i Danią. Liczba mieszkańców sięga ok. 81,1 mln⁶¹. Niemcy są członkiem UE, w 1999 roku zostały członkiem strefy euro.

⁵⁸ <http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/elements-for-the-setting-up-of-headline-indicators2013.pdf>, [dostęp 28.09.2015]

⁵⁹ <http://www.praguepost.com/czech-news/43877-record-number-of-tourists-visits-czech-republic> [dostęp 27.07.2015].

⁶⁰ Gospodarka Republiki Czeskiej w 2014 r., Wydział Promocji i Handlu i Inwestycji, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze.

⁶¹ <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/SocietyState/Population/MigrationIntegration/ForeignPopulation/ForeignPopulation.html> [dostęp z dnia 27.07.2015].

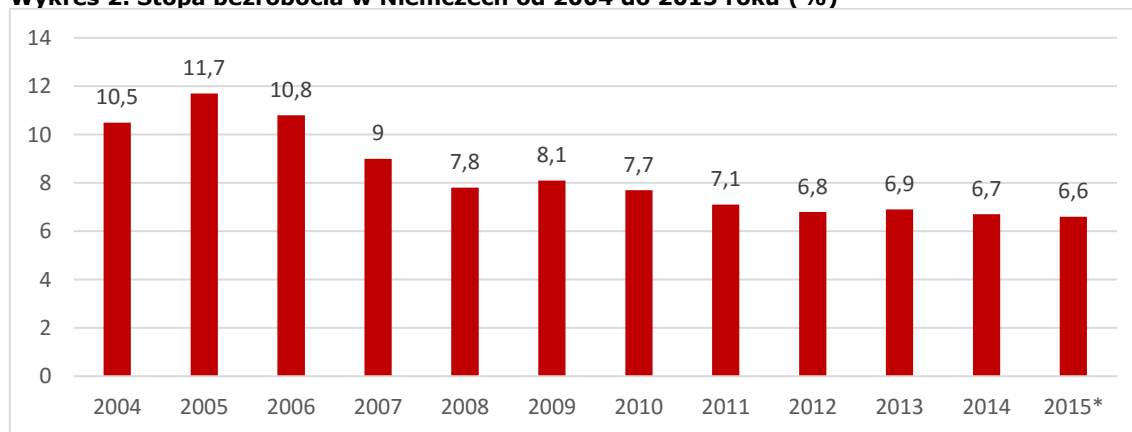
Mapa 5. Położenie Republiki Federalnej Niemiec

Źródło: http://www.womkat.edu.pl/files/standaryzacja/grupa18/ddepta/stolica_podzia_administracyjny_hymn_1.html

Niemcy, jako jeden z niewielu krajów Europy, charakteryzują się jednocyfrową stopą bezrobocia. Od 2005 roku następuje jej systematyczny spadek (jedynie w 2009 – w roku kryzysu gospodarczego na świecie, nastąpił nieznaczny, jednorazowy wzrost stopy bezrobocia). W 2015 roku przewidywane jest osiągnięcie rekordowo niskiego poziomu – 6,6%. Kształtowanie się stopy bezrobocia w latach 2004-2015 pokazuje kolejny wykres (Wykres 2).

Wykres 2. Stopa bezrobocia w Niemczech od 2004 do 2015 roku (%)

2015* dane prognozowane

Źródło: *Arbeitslosenquote in Deutschland – Jahresdurchschnittswerte bis 2015, Statista. Das Statistik-Portal.*

Społeczeństwo niemieckie na przestrzeni ostatnich 25 lat, jak niemal wszystkie w krajach rozwiniętych, charakteryzuje się wzrostem udziału osób powyżej 65 roku życia w ogólnej

strukturze. Jeszcze w 1990 roku było ich 15,0%, w 2010 roku wskaźnik ten osiągnął poziom 20,4%⁶².

Gospodarka niemiecka jest jedną z lepiej rozwiniętych gospodarek, charakteryzującą się wysokim stopniem innowacyjności. To czwarta, co do wielkości, gospodarka na świecie, a największa w UE. Jej główną siłą napędową jest eksport, który przekracza od kilku lat kwotę biliona euro⁶³. Warte zauważenia jest pozycja Polski pod względem bilansu handlowego – w 2014 roku zajęła ona siódme miejsce w gronie 285 państw, które utrzymują kontakty handlowe z Niemcami, odnotowując znaczną przewagę importu nad eksportem⁶⁴.

Najsilniej rozwiniętą dziedziną gospodarki są usługi, generujące blisko 70% PKB. W sektorze tym zatrudnionych jest 31,5 miliona ludzi, co stanowi 73,8% wszystkich pracujących w Niemczech⁶⁵. Taka struktura zatrudnienia jest charakterystyczna dla państw wysoko rozwiniętych, w których branża usługowa zyskuje znaczną przewagę nad pozostałymi.

Niemcy były w 2013 roku głównym inwestorem zagranicznym w Polsce⁶⁶. Kapitał, który posiadają niemieckie przedsiębiorstwa może być zainwestowany w specjalnych strefach ekonomicznych, które istnieją w OF PN2020. Jest to jedna z możliwych dziedzin zwiększonej współpracy polsko-niemieckiej.

Współpraca z Niemcami zachodzi często w zakresie edukacji. Wiele szkół z obszaru OF PN2020 organizuje wymiany ze szkołami partnerskimi np. liceum z Nysy z Mannheim, a gimnazjum z Prudnika z Northeim. Ma to na celu wzajemne poznanie zwyczajów i kultur, praktyczną naukę języka, a także zwalczanie stereotypów. Istnieją również specjalne programy umożliwiające wymianę uczniów ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, tj. Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży czy Socrates, które dają możliwość poszerzenia sieci kontaktów międzynarodowych.

Warto również podkreślić, że Niemcy są ważnym obszarem migracji obywateli Europy Środkowo-Wschodniej i Wschodniej, w tym Polaków co stanowi ważne wyzwanie rozwojowe dla OF PN2020. W 2014 roku populacja emigrantów wynosiła 8,2 mln osób, czyli ponad 10% ogólnej liczby obywateli.

Słowacja

Słowacja to kolejny kraj, z którym może zostać zainicjowana współpraca, głównie w obszarze gospodarki.

Graniczy ona z pięcioma krajami: Czechami, Polską, Ukrainą, Węgrami i Austrią. Jej stolicą jest Bratysława, którą dzieli od OF PN2020 ok. 325 km. Słowacja weszła do UE razem z Polską w 2004 roku, od 2009 roku jej walutą jest euro. Kraj ten jest zamieszkiwany przez

⁶² <http://www.tradingeconomics.com/germany/population-ages-65-and-above-percent-of-total-wb-data.html>, [dostęp 27.07.2015].

⁶³ www.informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/europa/niemcy/niemcy, [dostęp 27.07.2015].

⁶⁴ Foreign trade Ranking of Germany's trading partners in foreign trade 2014, Statistisches Bundesamt.

⁶⁵ www.destatis.de/DE/ZahlenFakten/GesamtwirtschaftUmwelt/Arbeitsmarkt/Arbeitsmarkt.html;jsessionid=59263BC23AD0AFDAC8631F70B4CB453A.cae3, [dostęp 27.07.2015].

⁶⁶ http://www.paiz.gov.pl/polska_w_liczbach/inwestycje_zagraniczne, [dostęp 27.07.2015].

ok. 5,3 mln ludzi, wśród których 85,8% jest narodowości słowackiej, 9,7% węgierskiej, 1,7% romskiej i 2,8% innej⁶⁷.

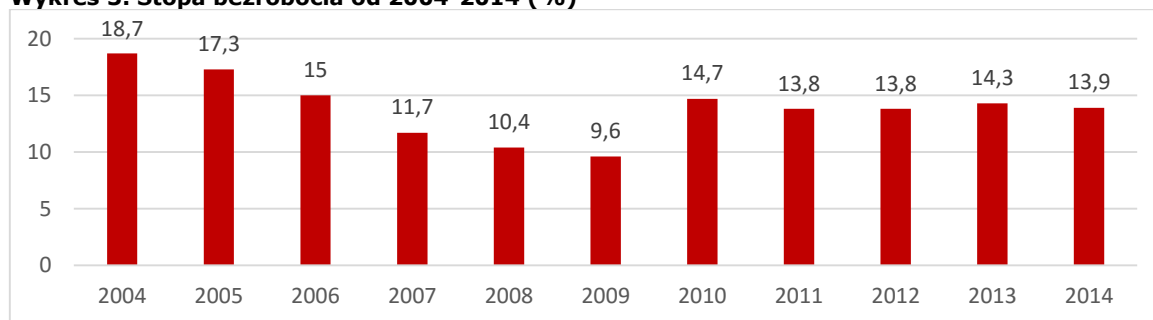
Mapa 6. Położenie Słowacji

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/S%C5%82owacja#/media/File:Slovakia_CIA_map_PL.jpg

Od wejścia do UE w 2004 roku, do 2009 roku stopa bezrobocia systematycznie spadała (z 18,7% do 9,6%). W 2010 roku nastąpił znaczny wzrost bezrobocia, które od 2014 roku utrzymuje się na poziomie między 14,7% a 13,8%. Kształtowanie się stopy bezrobocia w latach 2004-2014 pokazuje poniższy wykres (Wykres 3).

Wykres 3. Stopa bezrobocia od 2004-2014 (%)*

* mierzona w styczniu każdego roku

Źródło: Eurostat,
https://www.google.pl/publicdata/explore?ds=z8o7pt6rd5uqa6_&met_y=unemployment_rate&idim=country:sk:ro:si&hl=pl&dl=pl [dostęp 27.07.2015]

Społeczeństwo słowackie, jak niemal wszystkie w krajach rozwiniętych, charakteryzuje się wzrostem udziału osób powyżej 65 roku życia w ogólnej strukturze na przestrzeni ostatnich 25 lat. Jeszcze w 1990 roku było ich 10,3%, w 2010 roku wskaźnik ten osiągnął

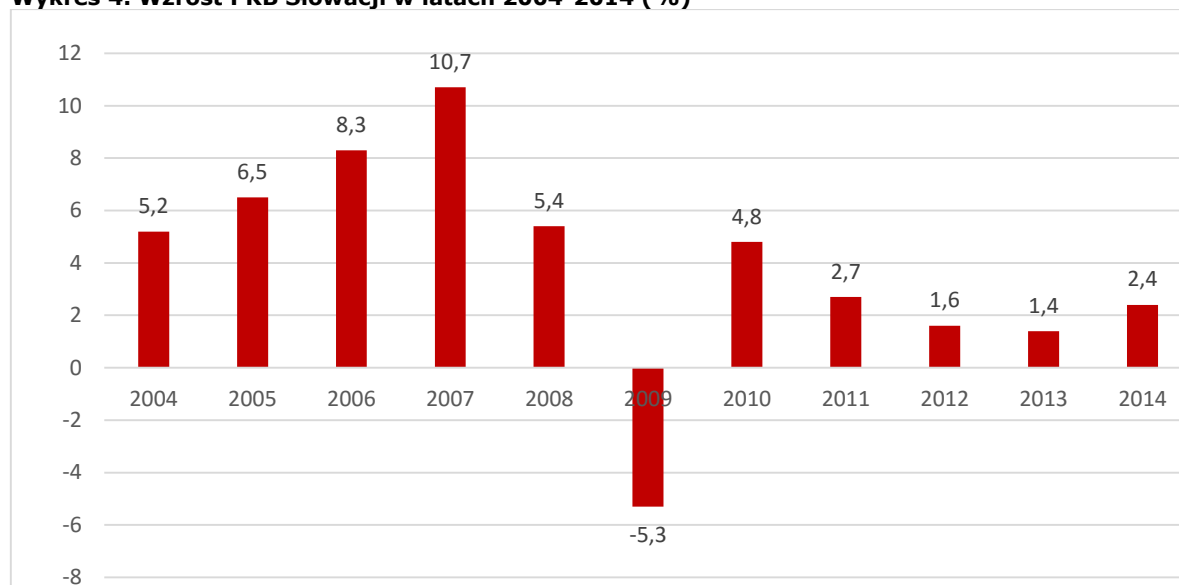
⁶⁷ <http://slovakie.eu/pl/intro/slovakia/general>, [dostęp 28.07.2015]

poziom 12,1%. Niekorzystną tendencją jest zmniejszenie się udziału osób młodych w populacji z 25,3% w 1990 roku do 15,1 % w 2010 roku⁶⁸.

Słowacka gospodarka rozwija się stabilnie, choć jak w większości europejskich krajów odczuwalne były skutki kryzysu i osłabienia koniunktury. Wzrost PKB notowany był w latach 2004-2008 i 2010-2014. Jedynie w 2009 roku nastąpił spadek o 5,3%, co pokazuje Wykres 4.

Podstawowymi gałęziami słowackiej gospodarki są przemysł samochodowy, elektroniczny i elektrotechniczny. Związane to jest z umiejscowieniem dużych zakładów znanych międzynarodowych firm takich jak Volkswagen, KIA, Siemens czy Samsung, które tworzą wiele miejsc pracy.

Wykres 4. Wzrost PKB Słowacji w latach 2004-2014 (%)

Źródło: <http://countryeconomy.com/gdp/slovakia> [dostęp 28.07.2015]

Słowacja jest krajem atrakcyjnym turystycznie, popularnym zarówno latem, jak i zimą (m.in. ze względu na obecność wysokich gór). W 2014 roku odwiedziło ją ok. 1,5 mln turystów zagranicznych. Od kilku lat następuje stopniowe zmniejszanie się liczby przybywających w celach turystycznych obcokrajowców – jeszcze w 2008 roku było ich średniorocznie ok. 290 tys. więcej. Spadek ten ma związek z wprowadzeniem w podobnym okresie nowej waluty (euro), która spowodowała wzrost cen i sprawiła, że kraj przestał być atrakcyjny cenowo dla turystów z krajów niebędących w strefie euro. Polacy są od lat drugą najchętniej odwiedzającą Słowację nacją (po Czechach), w 2014 roku przybyło ich na wypoczynek ponad 158 tys.⁶⁹.

Z deklaracji Partnerów wynika, że dotychczas żaden z nich nie nawiązywał współpracy w zakresie gospodarki i rynku pracy ze Słowacją. Kilku Partnerów ma tam natomiast swoje miasta partnerskie.

⁶⁸ <http://www.tradingeconomics.com/slovakia/population-ages-65-and-above-percent-of-total-wb-data.html> [dostęp 27.07.2015].

⁶⁹ <http://slowacja.hej.pl/sl-turysci.htm> [dostęp 28.07.2015]

Ukraina

Jest to państwo znajdujące się w Europie Wschodniej, które posiada bezpośrednią granicę z Mołdawią, Rumunią, Węgrami, Słowacją, Polską, Białorusią i Rosją. Stolicą Ukrainy jest Kijów. W 2014 roku Ukraina podpisała umowę stowarzyszeniową z UE, która umożliwia w przyszłości wstąpienie w szeregi unijnych struktur.

Mapa 7. Położenie Ukrainy

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Geografia_Ukrainy#/media/File:Ukraina_map_polish.png

W 2014 roku liczba mieszkańców Ukrainy wyniosła 42,9 mln. Corocznie następuje zmniejszenie populacji. Jeszcze w 1993 roku było to 52,2 mln osób, co oznacza, że w ciągu ponad 20 lat ubyło prawie 10 mln⁷⁰.

Tak jak w przypadku wszystkich partnerów zagranicznych, tak i na Ukrainie zmniejszył się udział osób młodych, a zwiększył się udział osób starszych w ogóle mieszkańców na przestrzeni ostatnich 25 lat. Jeszcze w 1990 roku ludzie w wieku do 14 lat stanowili 21,5% społeczeństwa, w 2010 wskaźnik ten wynosił już tylko 14,2%. Wśród osób po 65 roku życia nastąpił wzrost o 3,4 punktu procentowego, do poziomu 15,5%⁷¹.

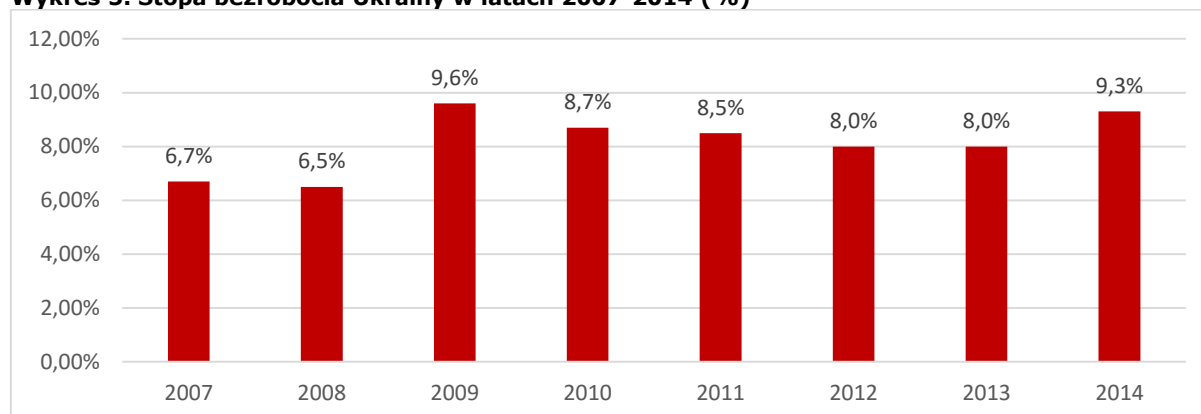
Kraj ten cechuje się stabilnym poziomem stopy bezrobocia. W latach 2009-2014 utrzymywała się ona na poziomie od 8,0% do 9,6%. We wcześniejszych latach (2007-2008) wskaźnik był niższy – na poziomie 6,7-6,5%. Jednak kryzys gospodarczy, który rozpoczął się

⁷⁰ <http://www.informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/europa/ukraina/>, [dostęp 28.07.2015].

⁷¹ <http://www.tradingeconomics.com/ukraine/population-ages-65-and-above-percent-of-total-wb-data.html>, [dostęp 28.07.2015].

w 2009 roku wpłynął niekorzystnie na ukraiński rynek pracy. Szczegółowe kształtowanie się stopy bezrobocia pokazuje Wykres 5.

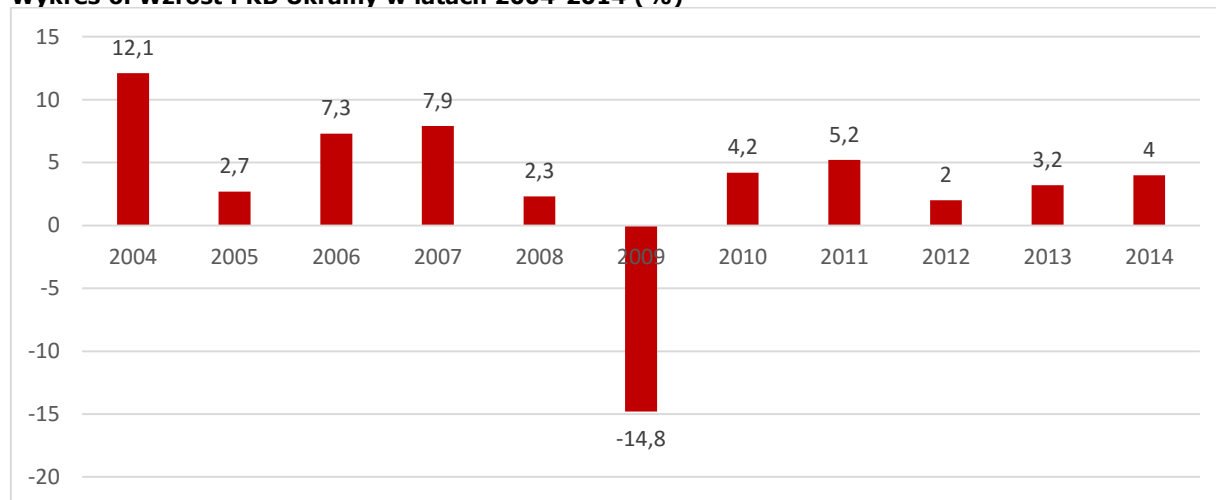
Wykres 5. Stopa bezrobocia Ukrainy w latach 2007-2014 (%)

Źródło: www.kiev.trade.gov.pl/pl/ukraine/article/detail,409,Rynek_pracy_i_sytuacja_demograficzna.html

Sytuacja gospodarcza Ukrainy jest niekorzystna. Czynniki takie jak przedłużający się konflikt z Rosją, brak potrzebnych reform gospodarczych, uzależnienie od surowców podatnych na zmiany koniunktury na rynkach światowych sprawiają, iż kraj ten jest jednym z biedniejszych w Europie. Co prawda, w latach 2004-2008 i 2010-2014, corocznie następował wzrost PKB, jednak jego ogólny poziom był niższy niż w większości krajów Europy. Szczegółowe zmiany wzrostu PKB w latach 2004-2014 przedstawia kolejny wykres (Wykres 6.).

Wykres 6. Wzrost PKB Ukrainy w latach 2004-2014 (%)

Źródło: *World Economic Situation and Prospects*, http://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_current/2013annex_tables.pdf

Ukraina jest jednym z państw charakteryzujących się dobrymi warunkami do rozwoju rolnictwa. Posiada bardzo wiele żyznych gleb – czarnoziemów (40% światowych zasobów tych gleb znajduje się właśnie tutaj⁷²). Dotychczas niewykorzystywany był pełen potencjał

⁷² <http://www.msz.gov.pl/resource/7b72721f-a820-43a6-a145-39d8fb03c3be>, [dostęp 29.07.2015].

tego sektora. W 2014 roku produkcja rolna zwiększyła się o 5,0% w stosunku do roku poprzedniego – wzrost ten dotyczył jednak głównie przedsiębiorstw rolnych, a nie gospodarstw indywidualnych⁷³.

W 2014 roku stosunki handlowe Polski z Ukrainą wykazywały zwiększenie się roli importu produktów ukraińskich i spadek eksportu towarów polskich. Polska eksportuje na Ukrainę przede wszystkim wyroby przemysłu elektromaszynowego (22,5% udziału), przemysłu medycznego (20,3%) oraz produkty mineralne (16,5%). Importuje natomiast wyroby metalurgiczne (26,7%) oraz artykuły rolno-spożywcze (19,7% udziału)⁷⁴.

Trzeba zauważyć, że gospodarka Ukrainy opiera się przede wszystkim na eksporcie rud żelaza i wyrobów metalurgicznych, które są podatne na zmiany koniunktury gospodarczej⁷⁵. Wszelkie niekorzystne tendencje odbijają się na sytuacji gospodarczej Ukrainy.

Innowacyjność Ukrainy jest niewielka. W 2014 roku zajmowała ona trzecie miejsce od końca w gronie wszystkich europejskich państw w globalnym rankingu innowacyjności⁷⁶.

Ukrainę jako partnera współpracy zagranicznej w obszarze gospodarki i rynku pracy wskazało czterech Partnerów (powiat nyski i prudnicki oraz gminy Nysa i Prudnik).

8.2. Analiza PESTER – uwarunkowania polityczne, ekonomiczne, społeczne, technologiczne, ekologiczne i regulacyjne współpracy z kluczowymi partnerami

Analiza PESTER jest analizą makrootoczenia, wykonywaną w oparciu o sześć typów czynników:

1. polityczne (Political) – obejmują uwarunkowania wynikające z sytuacji politycznej w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej, włączając w to uwarunkowania prawne,
2. ekonomiczne (Economic) – odnoszą się do sytuacji gospodarczej (PKB, koniunktura, rozwój gospodarczy),
3. społeczne (Social) – do grupy tej należą trendy demograficzne, a także czynniki kulturowe oraz związane ze stylem życia ludności,
4. technologiczne (Technological) – dotyczą rozwoju technicznego i możliwości, jakie on stwarza, informatyzacji społeczeństwa oraz innowacyjności,
5. ekologiczne (Ecological) – zawierają zagadnienia dotyczące czynników naturalnych,
6. regulacyjne (Regulations) – związane z legislacją, kształtowaniem norm prawnych.

⁷³ Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie, <https://kiev.trade.gov.pl/pl/ukraine/article/detail,403,Rolnictwo.html>, [dostęp 29.07.2015].

⁷⁴ Dane za 2014 rok, https://kiev.trade.gov.pl/pl/ukraine/article/detail,419,Wymiana_handlowa_pomiedzy_Polska_a_Ukraina.htm [dostęp 29.07.2015].

⁷⁵ <http://rig.katowice.pl/files/Wsp%C3%B3lC5%82praca%20Mi%C4%99dzynarodowa/22.UKRAINA.pdf> [dostęp 29.07.2015].

⁷⁶ <https://www.globalinnovationindex.org/content/page/data-analysis/>, [dostęp 29.07.2015].

Polityczne (Political)

- wysoki priorytet dotyczący zachowania spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej w polityce UE,
- aktywna polityka rozwoju regionalnego UE, dążenie do wyrównywania dysproporcji regionalnych,
- koncentracja tematyczna UE na obszarach tematycznych,
- stabilna sytuacja w kontaktach między Polską a kluczowymi partnerami zagranicznymi,
- brak zaufania społeczeństwa do elit politycznych w Polsce, Czechach, na Słowacji i na Ukrainie,
- niski poziom współpracy transgranicznej (szczególnie w zakresie gospodarki i rynku pracy).

Ekonomiczne (Economic)

- sytuacja gospodarcza globalna – długi czas trwania kryzysu, szybkie oddziaływanie skutków kryzysów oraz powolne tempo wychodzenia z kryzysu,,
- niestabilna sytuacja ekonomiczna państw europejskich np. Ukrainy,
- dostępność środków UE w perspektywie 2014-2020, szczególnie z programu Interreg V-A,
- rosnący udział i znaczenie w strukturze gospodarki kraju przedsiębiorstw rozwijających się w oparciu o wiedzę,
- zwiększające się rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa,
- niska konkurencyjność i innowacyjność województwa opolskiego w kraju,
- dość niska pozycja gospodarcza województwa opolskiego w Europie,
- rosnące znaczenie telepracy i elastycznych form zatrudnienia,
- rosnące koszty ochrony środowiska w gospodarce, rozwój obszarów Natura 2000,
- jedna z najwyższych stóp bezrobocia w województwie opolskim – zdecydowanie wyższe niż wśród kluczowych partnerów zagranicznych,
- potencjał turystyczny całego regionu.

Społeczne (Social)

- migracje (krajowe i zagraniczne) wykształconych i przedsiębiorczych osób,
- zróżnicowanie poziomu bezrobocia pomiędzy krajami,
- rosnący poziom i jakość kapitału ludzkiego (wykształcenia i umiejętności),
- rosnąca długość życia społeczeństwa i udział osób starszych w populacji,
- utrwalanie się form demokracji pośredniej i bezpośredniej,
- trwałe zagrożenie wykluczeniem społecznym i cyfrowym niektórych grup społecznych,
- niski poziom kapitału społecznego w Polsce,
- jakość kształcenia zawodowego w Polsce niedostosowana do potrzeb rynku pracy,
- postępujące zagrożenie chorobami cywilizacyjnymi.

Technologiczne (Technological)

- rozwój krajowej infrastruktury komunikacyjnej oraz rozwój transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T),
- dobrze rozwinięta sieć komunikacji drogowej,
- słabo rozwinięta sieć komunikacji kolejowej o znaczeniu krajowym,
- niski poziom dostępności komunikacyjnej regionu (szczególnie komunikacja publiczna),
- niski poziom rozwoju technologicznego i innowacyjności regionu,
- duży nacisk ze strony UE na prowadzenie działalności innowacyjnej, znaczne środki przeznaczane na działalność B+R,
- rosnące znaczenie nowych technologii teleinformatycznych w rozwoju społecznym i gospodarczym,
- rozwój i rosnąca dostępność ekonomiczna do innowacji/nowych technologii,
- powszechność dostępu do informacji i łatwość komunikowania się w wymiarze globalnym, europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Ekologiczne (Ecological)

- bardzo wysoki priorytet ochrony środowiska w polityce UE,
- duży udział środków UE i Polski na inwestycje w zakresie ochrony środowiska,
- tereny cenne przyrodniczo tj. Góry Opawskie,
- rozwijająca się edukacja ekologiczna,
- sprzyjające w regionie naturalne warunki gospodarowania (potencjał do rozwoju rolnictwa),
- rosnąca świadomość wysokich kosztów społecznych degradacji środowiska.

Regulacyjne (Regulations)

- słabo rozwinięty system regulacji w zakresie współpracy transgranicznej,
- system prawny kraju i UE (wysoki i zwiększający się stopień regulacji wszystkich sfer życia społeczno-gospodarczego),
- istnienie euroregionów, funkcjonujących na podstawie regulaminów.

8.3. Połączenie transgraniczne i dostępność komunikacyjna

Podstawową sieć OF PN2020 umożliwiającą dostępność komunikacyjną stanowią drogi krajowe i lokalne, w mniejszym stopniu sieć kolejowa czy połączenia lotnicze.

Podstawowym elementem sieci transportowej województwa opolskiego jest autostrada A4. Na terenie Polski przebiega ona od granicy z Niemcami w Jędrzychowicach poprzez Wrocław, Opole, Katowice, Kraków, Rzeszów do przejścia granicznego na Ukrainie Korczowa-Krakowiec. Autostrada A4 jest głównym połączeniem pomiędzy województwami: śląskim i dolnośląskim. Stanowi ona również niewielki fragment sieci komunikacyjnej OF PN2020 – przebiega przez terytorium gminy Grodków. Przechodząca przez gminę jezdnia północna autostrady ma długość ok. 1,3 km, a jezdnia południowa ok. 11,0 km.

Sieć komunikacyjną umożliwiającą współpracę z czeskimi partnerami stanowią również drogi krajowe:

- DK 38 relacji Kędzierzyn Koźle – Głubczyce – granica państwa (Pietrowice),

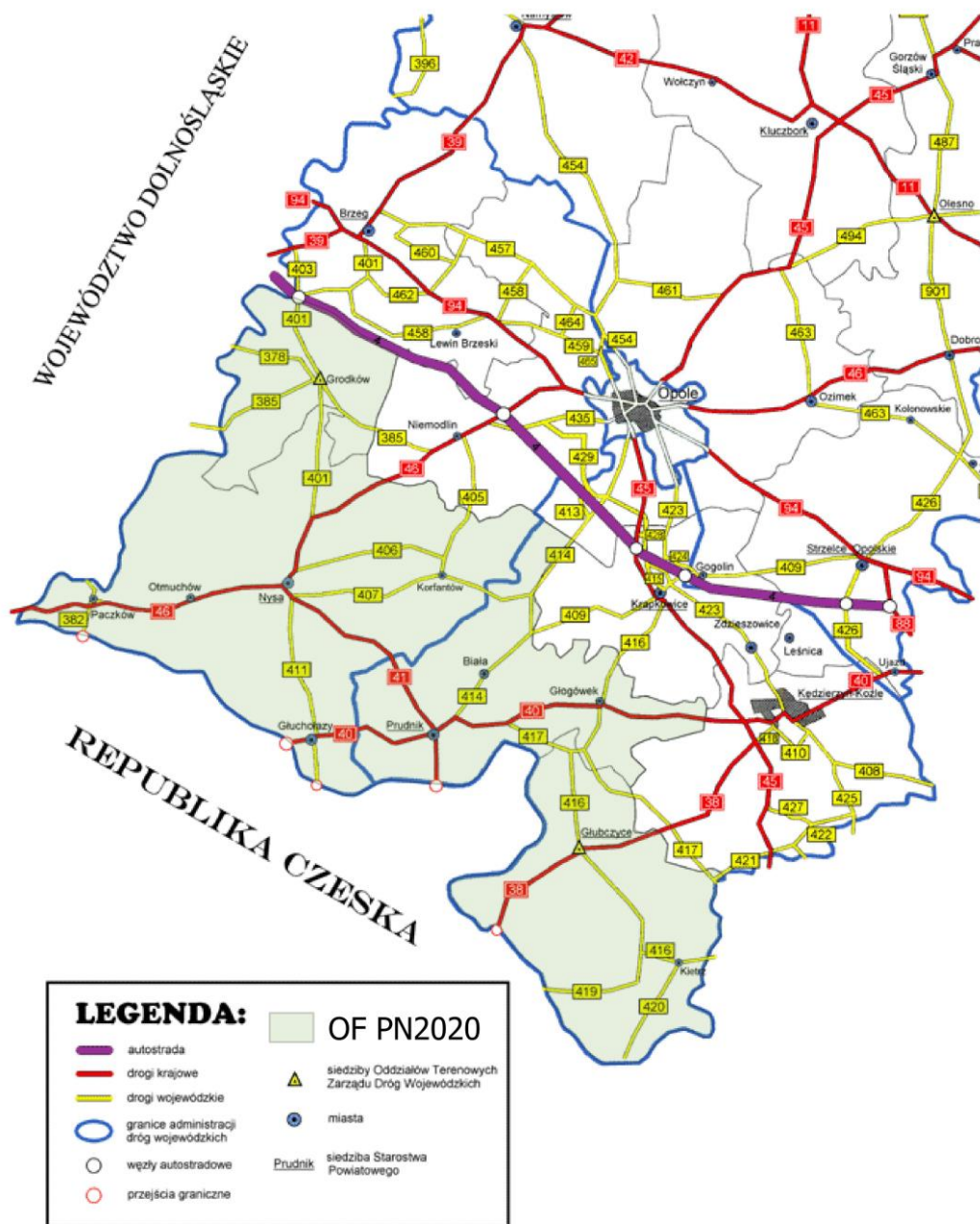
- DK 40 relacji granica państwa (Głuchołazy) – Prudnik – Kędzierzyn Koźle – Ujazd – Pyskowice,
- DK 41 relacji Nysa – Prudnik – Trzebina – granica państwa (Trzebina-Bartultovice),
- DK 46 relacji Kłodzko – Szczekociny (Nysa – Niemodlin – Opole).

Do Republiki Czeskiej prowadzą również drogi wojewódzkie:

- DW 382 przebieg Stanowice – Świdnica – Dzierżoniów – Ząbkowice Śl. – Paczków,
- DW 411 przebieg Nysa – Głuchołazy – granica państwa,
- DW 419 przebieg Nowa Cerekwia – Kolonia Św. Anny – Niekazanice – Branice – granica państwa,
- DW 420 przebieg Kietrz – Dzierżysław – Pilszcz – granica państwa.

Kolejny rysunek (Rysunek 24.) pokazuje schemat powiązań drogowych (drogi krajowe i wojewódzkie) OF PN2020 z Republiką Czeską.

Rysunek 24. Schemat połączeń drogowych OF PN2020 i Republiki Czeskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu

Układ powiązań transportowych z Republiką Czeską uzupełniają drogi powiatowe i gminne. Trzeba również zauważyć, że współpraca pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego po obu stronach granicy uwidacznia się także przy wspólnym pozyskiwaniu środków finansowych na poprawę dostępności komunikacyjnej.

Na liście realizowanych projektów z zakresu dostępności komunikacyjnej, na które pozyskano środki z Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska –

Rzeczpospolita Polska 2007-2013 (Dziedzina wsparcia 1.1) znalazło się dziewięć przedsięwzięć realizowanych przez Partnerów. Dwa z nich zostały uznane za dobrą praktykę.

Jednym z takich projektów była „Odbudowa i modernizacja drogi na odcinku Třebom-Kietrz”. Otrzymane dofinansowanie wyniosło 2 041 055 euro. Pozyskane środki przyczyniły się do przebudowy 1,7 km drogi na odcinku granica – Kietrz i 1,4 km drogi na odcinku granica – Třebom⁷⁷.

Innym działaniem, na którego realizację pozyskano unijne środki był projekt "Przywrócenie transgranicznej funkcjonalności drogi Prudnik-Rylovka w aspekcie układu z Schengen". Powiat prudnicki wraz z czeskimi partnerami pozyskał dofinansowanie w wysokości 1 397 758 euro na podniesienie nośności jezdni i poprawę bezpieczeństwa pieszych poprzez budowę chodników⁷⁸.

Pozostałe projekty dotyczące wzmacniania dostępności komunikacyjnej pomiędzy OF PN2020 a czeskimi partnerami to:

- Zwiększenie transgranicznej dostępności Vidnava-Paczków,
- Zwiększenie transgranicznej dostępności Otmuchów-Mikulovice,
- Lato w Nysie, zima w Jeseniku – Budowa infrastruktury drogowo-parkingowej,
- Zwiększenie transgranicznej dostępności Nysa-Rejvív,
- Przebudowa historycznej drogi Gór Opawskich i Zlatohorskiej Vrchoviny jako element europejskiego szlaku Via Montana,
- Poprawa dostępności obszaru pogranicza poprzez modernizację drogi na odcinku Ściborzyce Wielkie-Hněvošice,
- Odtworzenie transgranicznego połączenia drogowego Jarnořtówek-Złate Hory⁷⁹.

Sieć kolejowa, która służy połączeniom transgranicznym z Republiką Czeską, przebiega przez gminę Głuchořazy oraz czeskie miejscowości: Krnov, Město Albrechtice, Třemeřná, Jindřichov, Mikulovice, Hradec, Písečná, Česká Ves, Jeseník. Z Dworca PKP Głuchořazy zarówno w kierunku Krnova, jak i Jesenika realizowane są cztery połączenia (numery pociągów: 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668). Wskazane połączenie kolejowe jest niezelektryfikowane i jednotorowe.

Jak pokazuje kolejna tabela (Tabela 89.), powiązania kolejowe z zagranicznymi partnerami są rzadkie – średnio, co cztery godziny odjeżdża pociąg w kierunku Jesenika lub Krnova. Trzeba przy tym zaznaczyć, że zgodnie z badaniem⁸⁰ przeprowadzonym przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie na zlecenie Urzędu Miejskiego w Głuchořazach aż 75% ankietowanych nie wyklucza możliwości korzystania z tego środka transportu, a 85% uważa, że połączenia kolejowe zwiększają atrakcyjność turystyczną Głuchořaz⁸¹.

⁷⁷ <http://old.cz-pl.eu/pl/odbudowa-i-modernizacja-drogi-na-odcinku-trebom-kietrz.html>, [dostęp 10.08.2015].

⁷⁸ <http://old.cz-pl.eu/pl/przywrocenie-transgranicznej-funkcjonalno-ci-drogi-prudnik-rylovka-w-aspekcie-uk-adu-z-schengen.html>, [dostęp 10.08.2015].

⁷⁹ Lista projektów, <http://old.cz-pl.eu/pl/dziedzina-wsparcia-1-1.html>, [dostęp 10.08.2015].

⁸⁰ Raport z badania parametrów i dywersyfikacji przepływu komunikacyjnego na trasach Nysa-Głuchořazy, Głuchořazy-Nysa, Nysa-Czechy, Głuchořazy-Czechy oraz preferencji zmiany środków komunikacji w kontekście planowanego uruchomienia połączenia transgranicznego Głuchořazy Centrum-Czechy oraz rewitalizacji linii kolejowej Nysa-Głuchořazy, Głuchořazy-Nysa.

⁸¹ <http://www.kurierkolejowy.eu/files/news/Raport%20G%C5%82ucho%C5%82azy.pop.pdf>, [dostęp 10.08.2015].

Tabela 89. Rozkład jazdy pociągów z Głuchołaz w kierunku Jesenika i Krnova

Nr pociągu	Głuchołazy(odjazd)	Jesenik
1660	8:02	8:42
1662	12:02	12:42
1664	16:02	16:42
1666	20:02	20:42
Nr pociągu	Głuchołazy(odjazd)	Krnov
1661	6:12	7:00
1663	10:12	11:00
1665	14:06	15:00
1667	18:06	19:00

Źródło: <http://www.gluchołazy.pl/old/um/in1.php?k1=102&k2=0&nr=060331181541> [stan na 10.08.2015]

Z innymi kluczowymi partnerami zagranicznymi OF PN2020 nie ma bezpośrednich połączeń kolejowych.

W OF PN2020 funkcjonują również prywatne firmy transportowe oferujące przejazdy do zagranicznych partnerów. Usługi części z nich skierowane są do pracujących poza granicami Polski, umożliwiając dotarcie w dowolne miejsce w Europie (najczęściej w Niemczech) lub do turystów, którzy podróżują do Czech.

8.4. Funkcjonalne połączenia transgraniczne w zakresie rynku pracy i współpraca gospodarcza

Kolejnymi obszarami, w których zachodzi współpraca z partnerami zagranicznymi, jest rynek pracy i gospodarka. Zgodnie z badaniem CAWI przeprowadzonym wśród Partnerów OF PN2020, wspólna działalność w tym zakresie realizowana jest przez czternaście z siedemnastu jednostek samorządu terytorialnego.

Głównym partnerem zagranicznym OF PN2020 jest Republika Czeska, która została wymieniona przez wszystkie podmioty prowadzące współpracę zagraniczną. Pięciu Partnerów zadeklarowało współpracę z Niemcami, trzech z Ukrainą, pojedyncze gminy z innymi krajami takimi jak Francja, Włochy czy Rosja. Szczegółowy wykaz państw, z którymi współdziałają Partnerzy prezentuje kolejna tabela (Tabela 90.).

Tabela 90. Współpraca z partnerami zagranicznymi w zakresie gospodarki i rynku pracy

Gmina/Powiat	Partnerzy zagraniczni
powiat nyski	Republika Czeska, Ukraina
Głuchołazy	Republika Czeska
Nysa	Republika Czeska, Niemcy, Ukraina
Otmuchów	-
powiat prudnicki	Republika Czeska, Ukraina
Branice	Republika Czeska
Korfantów	Republika Czeska, Niemcy, Francja, Rosja
powiat głubczycki	Republika Czeska, Niemcy
Głubczyce	Republika Czeska
Paczków	Republika Czeska
Skoroszyce	Republika Czeska
Kietrz	-
Prudnik	Republika Czeska, Niemcy, Ukraina, Włochy
Łambinowice	-

Gmina/Powiat	Partnerzy zagraniczni
Biała	Republika Czeska, Niemcy
Lubrza	Republika Czeska
Grodków	Republika Czeska

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI (n=17)

Partnerzy najczęściej deklarują współpracę z partnerami zagranicznymi w zakresie gospodarki i rynku pracy przy realizacji wspólnych działań informacyjnych i promocyjnych oraz projektów dotyczących rozwoju branży turystycznej (w obu przypadkach po ośmiu z siedemnastu Partnerów). Trzech Partnerów nie prowadzi żadnych działań w tym zakresie z zagranicznymi partnerami.

Wśród odpowiedzi „Inne” wskazano m.in. na spotkania z przedsiębiorcami, przyjęcie na staż lekarzy z regionu partnerskiego na Ukrainie czy też współpracę przy tworzeniu materiałów promocyjnych.

Pięciu Partnerów podejmuje wszechstronne działania, prowadząc współpracę z różnymi podmiotami (władzami samorządowymi, przedsiębiorcami czy Instytucjami Otoczenia Biznesu). Pozostali współpracują tylko z zagranicznymi władzami samorządowymi.

Tabela 91. Współpraca Partnerów z podmiotami zagranicznymi w zakresie gospodarki i rynku pracy

Działanie	Liczba wskazań Partnerów	Procent
Realizacja wspólnych działań informacyjnych i promocyjnych	8	47,1%
Wspólne projekty ukierunkowane na rozwój branży turystycznej	8	47,1%
Targi pracy o charakterze międzynarodowym	2	11,8%
Inne	4	23,5%
Nie są prowadzone działania w tym zakresie z partnerami zagranicznymi	5	29,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI (n=17)

Partnerzy ocenili również efekty dotychczasowej współpracy z partnerami zagranicznymi w obszarze gospodarki i rynku pracy. Większość jednostek samorządu terytorialnego (52,9%) nie potrafiła jednoznacznie stwierdzić czy rezultaty współdziałania z partnerami zagranicznymi są dobre czy złe. Efekty współpracy w zakresie gospodarki i rynku pracy jako dobre oceniło pięciu Partnerów (29,4%), negatywnie (odpowiedzi źle i bardzo źle) trzech (17,7).

Tabela 92. Ocena efektów współpracy z partnerami zagranicznymi w zakresie gospodarki i rynku pracy

Ocena efektów współpracy	Liczba wskazań Partnerów	Procent
Bardzo dobre	0	0,0%
Dobre	5	29,4%
Źle	1	5,9%
Bardzo złe	2	11,8%
Trudno powiedzieć	9	52,9%
Razem	17	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI (n=17)

Za kluczowe czynniki utrudniające współpracę z partnerami zagranicznymi w obszarze gospodarki i rynku pracy uznano bariery prawne – zarówno związane z odmiennymi przepisami funkcjonującymi w państwach, jak i nadmierną biurokracją oraz niestabilnością prawa (odpowiedź taką zaznaczyło odpowiednio jedenastu i ośmiu Partnerów). Ośmiu Partnerów wskazało również na problem wynikający z braku odpowiedniej ilości środków finansowych na wspólne inwestycje. Tylko jeden Partner uznał za problem wzajemne stereotypy i uprzedzenia.

Tabela 93. Kluczowe czynniki utrudniające współpracę z partnerami zagranicznymi w obszarze gospodarki i rynku pracy*

Bariery dotyczące współpracy	Liczba wskazań Partnerów	Procent
Brak gotowości do współpracy po stronie polskich przedsiębiorców	4	23,5%
Brak gotowości do współpracy po stronie partnerów zagranicznych	3	17,7%
Bariery kulturowe	3	17,7%
Bariery językowe	7	41,2%
Bariery prawne – różnice w przepisach, niedostosowanie ustrojów ustawodawczych	11	64,7%
Bariery prawne – braki w przepisach, niestabilność prawa, nadmierna biurokratyzacja procedur, ograniczenia celne	8	47,1%
Niedostatecznie rozwinięty system wymiany informacji i promocji współpracy	5	29,4%
Braki w zakresie infrastruktury drogowej i komunikacyjnej	2	11,8%
Brak środków na wspólne inwestycje	8	47,1%
Niedostatecznie rozwinięta sieć transgranicznych Instytucji Otoczenia Biznesu	5	29,4%
Wzajemne uprzedzenia i stereotypy	1	5,9%

*możliwe było wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI (n=17)

Współpraca transgraniczna w zakresie gospodarki i rynku pracy jest szczególnie ważnym zagadnieniem. Zgodnie z polityką UE dąży się do niwelowania różnic pomiędzy państwami. Stąd też realizuje się wiele projektów mających na celu zmniejszenie dysproporcji ekonomicznych i społecznych na obszarach przygranicznych. Współpraca pomiędzy krajami przejawia się m.in. w realizacji wspólnych działań na rzecz zmniejszenia bezrobocia poprzez oferowanie nowych miejsc pracy, zwiększenia kompetencji osób pozostających bez pracy czy przyciągnięcia inwestorów.

Inicjatywą, która wyróżnia się w zakresie współpracy transgranicznej w zakresie rynku pracy są organizowane przez powiat nyski Targi Pracy Perspektywy (TPP), które od 2013 roku stały się transgranicznymi międzynarodowymi targami pracy. W 2015 roku na TPP oferty swoje przedstawiało blisko 40 wystawców, którzy poszukiwali pracowników z wielu różnych branż do pracy w Niemczech, Austrii, Holandii czy Czechach⁸².

Innym przedsięwzięciem, realizowanym przez powiat prudnicki, był projekt "Poznam stanowiska pracy w rejonie pogranicza – trafniej wybiorę zawód". Podstawowym celem działań było zwrócenie uwagi mieszkańców powiatu na możliwość poszukiwania pracy w zawodzie, do którego wykonywania ma się odpowiednie umiejętności czy predyspozycje. Stworzono w tym celu katalog zawodów, funkcjonujących na obszarze pogranicza. Zakłada się, że realizacja tego projektu przyczyni się do łatwiejszego wyboru kierunku kształcenia wśród młodych ludzi⁸³.

Kolejnym projektem z zakresu współpracy transgranicznej było stworzenie podstaw polsko-czeskiego Euroregionalnego Centrum Kształcenia Praktycznego. Ma ono oddziaływać na rynek pracy poprzez ofertę kształcenia w zakresie poszukiwanych na lokalnym rynku kompetencji. Zgodnie z założeniami ECKP ma przyczyniać się do zmniejszenia bezrobocia po obu stronach granicy⁸⁴.

We współpracy z partnerami zagranicznymi powiat nyski stworzył (w ramach Programu INTERREG III A) Polsko-Czeskie Centrum Informacyjno-Doradcze Przygranicznej Współpracy Gospodarczej. Jego głównymi zadaniami są udzielanie informacji o możliwości wymiany gospodarczej pomiędzy partnerami po obu stronach granicy oraz organizacja szkoleń i konferencji⁸⁵.

Również powiatowe urzędy pracy z terenu OF PN2020 współpracują z zagranicznymi partnerami np. poprzez umieszczanie na swoich stronach i w bazach ogłoszeń o wolnych stanowiskach pracy w zagranicznych przedsiębiorstwach.

Podsumowując, współpraca w zakresie gospodarki i rynku pracy z podmiotami zagranicznymi podejmowana jest przez czternastu Partnerów. Liczba działań jest stosunkowo niewielka, skoncentrowano się na współpracy z Republiką Czeską, pozostałe kraje mają marginalne znaczenie. Najczęściej wspólne działania inicjują samorządy, a także powiatowe urzędy pracy.

Dotychczas zauważa się niewielki poziom współpracy pomiędzy przedsiębiorcami, uczelniami i Instytucjami Otoczenia Biznesu. Działania w tym zakresie powinny przyczynić

⁸² http://www.pup.nysa.pl/powiatowy_urzadz_pracy/aktualnosc_lista/st:13/idn:1776.html, [dostęp 10.08.2015].

⁸³ <http://www.powiatprudnicki.pl/powiatprudnicki-projekty-pokaz-15.html>, [dostęp 10.08.2015].

⁸⁴ <http://www.powiatprudnicki.pl/powiatprudnicki-projekty-pokaz-5.html>, [dostęp 10.08.2015].

⁸⁵ http://powiat.nysa.pl/sites/2,210,211/show/1476/sites/2,152/rejestracja_pojazdow.html, [dostęp 10.08.2015].

się do zwiększenia innowacyjności firm, która na terenie województwa opolskiego, w tym OF PN2020, oceniana jest jako niewystarczająca.

8.5. Współpraca transgraniczna w zakresie turystyki

Bardzo często współpraca z partnerami zagranicznymi realizowana jest poprzez wspólne działania w zakresie turystyki. W przypadku OF PN2020 sytuacja jest podobna – deklaracje Partnerów pokazują, że dziesięciu z nich współpracuje w tym obszarze.

Warto w tym kontekście wspomnieć o trzech dokumentach, które są podstawą współpracy niektórych Partnerów z zagranicznymi jednostkami samorządu terytorialnego w wielu obszarach, w tym w turystyce.

Pierwszym z dokumentów jest Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko-Czeskiego ze szczególnym uwzględnieniem Powiatu Prudnickiego i Mikroregionu Krnowskiego, która zawiera diagnozę stanu obecnego (wraz z uwzględnieniem rozwoju ruchu turystycznego). Przeprowadzona analiza SWOT dotycząca tej tematyki zwraca uwagę na mocne strony obszaru, takie jak bogate dziedzictwo kulturalne i związana z nim duża liczba zabytków, czyste środowisko czy długotrwała tradycja istnienia na tych terenach turystyki leczniczej (np. sanatoriów). Wśród słabych stron zauważono barierę językową, która w znacznym stopniu utrudnia komunikację pomiędzy nacjami, niedostateczną promocję atrakcji turystycznych czy też niedostatecznie rozwinięte połączenia transgraniczne (szczególnie kolejowe i autobusowe), które ułatwiałyby przybycie do OF PN2020.

Jednym z celów, który został zapisany w Strategii Rozwoju Pogranicza Polsko-Czeskiego ze szczególnym uwzględnieniem Powiatu Prudnickiego i Mikroregionu Krnowskiego, jest „stworzenie wspólnej transgranicznej koncepcji zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem bardzo dobrych uwarunkowań przyrodniczych”. To właśnie realizacja tego założenia ma być w latach 2014-2020 ważnym elementem rozwojowym ukierunkowanym na turystykę.

W dokumencie zaproponowano również pogłębienie współpracy partnerów zagranicznych w zakresie turystyki, poprzez realizację wspólnych działań tj. stworzenie polsko-czeskiego produktu turystycznego w postaci kolejki wąskotorowej czy powstanie jednej karty turystycznej Ziemi Prudnickiej i Mikroregionu Krnowskiego.

Dokumentem, który nawiązuje do współpracy transgranicznej w zakresie turystyki, jest również Strategia rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego. Zwraca ona uwagę na bliskość Republiki Czeskiej jako potencjalnego partnera do współpracy. Obecność dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej po drugiej stronie granicy była czynnikiem motywującym powiat nyski do podjęcia działań – pozyskując środki z Programu Phare CBC i Interreg III A w kwocie ponad 600 000 zł powiat zrealizował projekty dotyczące turystyki⁸⁶.

Trzecim dokumentem, ukierunkowanym na współpracę transgraniczną, jest Strategia rozwoju współpracy polsko-czeskiej w Euroregionie Pradziad na lata 2014-2020. Zwraca się w niej uwagę na znaczenie turystyki leczniczej – rozwinięcie obiektów sanatoryjnych i służących kompleksowej opiece geriatrycznej wydaje się być jedną z możliwości dalszej

⁸⁶ Strategia rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu Nyskiego, s. 15.

współpracy. Szansą na pogłębienie współpracy jest realizacja kampanii promujących cały ten obszar, po obu stronach granicy, wśród potencjalnych turystów i klientów⁸⁷.

Współpraca transgraniczna w zakresie turystyki jest również widoczna przy wzmacnianiu potencjału Euroregionów Pradziad i Silesia, do których należą niektórzy Partnerzy. Pozyskali oni środki finansowe na realizację bardzo wielu projektów, szczególnie z programów INTERREG IIIA i Funduszu Mikroprojektów, a także Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska na lata 2007-2013. Warto przy tym zauważyć, że współpraca transgraniczna w zakresie turystyki zachodzi przede wszystkim z Republiką Czeską, inne kraje mają tu znaczenie marginalne, dlatego zostały pominięte w dalszej analizie. W przypadku powiatów wymieniono po kilka projektów współpracy, ponieważ oddziałują one na obszar całego powiatu lub kilku gmin. W przypadku gmin uwzględniono po jednym przykładzie.

W ramach Programu Phare CBC powiat nyski (należący do Euroregionu Pradziad) zrealizował wraz z czeskim partnerem dwa projekty turystyczne. W ramach tych działań oznakowano ok. 200 km ścieżek rowerowych oraz wydano mapę i przewodnik promujące produkty projektu. Dodatkowo poszerzano wiedzę o legendach z tego obszaru poprzez organizację cyklu spotkań. Projekty te, realizowane w latach 2004-2005, to:

- „Rowerem po pograniczu nysko-jesenickim”,
- „Legendy i mity pogranicza nysko-jesenickiego w drewnie malowane”⁸⁸.

W latach 2005-2008 we współpracy z partnerami zagranicznymi powiat nyski zrealizował osiem projektów dotyczących turystyki, których łączna wartość przekraczała 375 tys. zł. Zostały one zrealizowane w ramach Programu INTERREG III A i INTERREG III A – Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Pradziad:

- „Promocja atrakcji turystycznych pogranicza nysko-jesenickiego”,
- „Transgraniczna Impreza Herbowa – historia, kultura i sport na pograniczu nysko-jesenickim”,
- „Tradycje turystyczne pogranicza nysko-jesenickiego”,
- „Dziedzictwo przyrodnicze pogranicza nysko-jesenickiego”,
- „Sławne postacie pogranicza polsko-czeskiego Euroregionu Pradziad – wspólne dziedzictwo historyczne”,
- „Zabytki Euroregionu Pradziad – dziedzictwo historyczne pogranicza nysko-jesenickiego”,
- „Cztery pory roku na pograniczu nysko-jesenickim”,
- „Poznaj sąsiada, zacznij od Pradziada – promocja bezpiecznej turystyki na pograniczu nysko-jesenickim”⁸⁹.

Wszystkie te projekty koncentrowały się na promocji pogranicza, a szczególnie jego walorów turystycznych. W ramach działań projektowych organizowano spotkania

⁸⁷ Strategia rozwoju współpracy polsko-czeskiej w Euroregionie Pradziad na lata 2014-2020, s. 22-25.

⁸⁸ http://powiat.nysa.pl/sites/2,210,211/show/1477/projekty_zrealizowane_w_ramach_programu_phare_cbc.html, [dostęp 29.07.2015].

⁸⁹ http://powiat.nysa.pl/sites/2,210,211/show/1476/projekty_zrealizowane_w_ramach_programu_interreg_iii_a.html, [dostęp 29.07.2015].

tematyczne, wykłady, przeprowadzono imprezy oraz wydano publikacje dotyczące obszaru przygranicznego.

W ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska na lata 2007-2013 powiat nyski zrealizował następujące projekty:

- „Szlakiem czarownic po czesko-polskim pograniczu” – stworzono szlak turystyczny po regionie⁹⁰,
- „Na szlakach bez granic” – w ramach, którego połączono sieć ścieżek po obu stronach granicy.
- „Witajcie u nas – w regionie nysko-jesenickim”, którego celem było poszerzenie obecności pogranicza jako miejsca atrakcyjnego w świadomości turystów.

W ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013 – Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Pradziad powiat nyski zrealizował w zakresie turystyki i kultury czternaście projektów, które koncentrowały się głównie na promocji szlaków turystycznych, publikowaniu informatorów i broszur opisujących atrakcje, a także organizacji wydarzeń o tematyce kulturalnej.

Przykładowymi projektami z tego zakresu są:

- „Zdobądź szlak czarownic”, w ramach którego wydano przewodnik wraz z mapą szlaku, a także zorganizowano transgraniczny rajd kolarski,
- „Polsko-czeskie gotowanie w Euroregionie Pradziad”, zorganizowano pokaz przyrządzania polskich i czeskich potraw oraz wydano publikację dotyczącą kuchni obszaru przygranicznego,
- „Jesenicko-nyskie górskie pojezierze”, stworzono materiały promocyjne takie jak widokówki, torby promocyjne, wydano przewodniki po atrakcjach obszaru⁹¹.

Powiat prudnicki (także będący członkiem Euroregionu Pradziad) również pozyskał środki na realizację projektów wspólnych z partnerami zagranicznymi. W ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska na lata 2007-2013 oraz Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Pradziad, podjętych zostało dwadzieścia działań z zakresu turystyki.

Przykładowymi projektami z tematyki turystycznej są:

- „Polsko-czeskie warsztaty sztukatorskie – młodzież ratuje zabytki architektury pogranicza”, gdzie podniesiono kwalifikacje i wiedzy uczniów poprzez popularyzację zawodu sztukatora,
- „Polsko-Czeski Festiwal Kina”, mający na celu popularyzację dorobku filmowego pogranicza,
- „Tradycje tkackie Prudnika i Krnova”, w którym wydanie publikacji przybliży historię włókiennictwa.

⁹⁰ Poglębiony opis znajduje się na końcu podrozdziału, przy informacjach o produktach turystycznych

⁹¹ http://powiat.nysa.pl/sites/2,210,211/show/1761/projekty_zrealizowane_w_ramach_powt_republika_czeska_rzeczpospolita_polska_2007_2013.html, [dostęp 14.08.2015].

Wszystkie projekty powiatów oddziaływały na poszczególne gminy-Partnerów, ponieważ były realizowane na ich terenie. Oprócz tego gminy należące do Euroregionu Pradziad pozyskiwały środki na prowadzenie działań przy współpracy z zagranicznymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Przykładowymi projektami, które realizowali Partnerzy należący do Euroregionu Pradziad lub podmioty położone na ich terenie, są:

- w gminie Biała – „Warsztaty plastyczne – artyści miastom”, w ramach których zorganizowano warsztaty, a potem wernisaż prac lokalnych twórców,
- w gminie Głuchołazy – "Na nartach biegowych po pograniczu polsko-czeskim", stworzono i oznakowano stworzono i oznakowano turystyczny szlak narciarstwa biegowego,
- w gminie Grodków – "Rowerem z Grodkowa do Jesenika", powstała infrastruktura techniczna, która umożliwiała poruszanie się rowerem na tym odcinku,
- w gminie Korfantów – "Korfantów stolicą miast Friedlandzkich", prezentowano atrakcje turystyczne województwa opolskiego,
- w gminie Lubrza – "I Festiwal Kultur Pogranicza", przybliżający kulturę tej części Pogranicza poprzez wydanie publikacji dotyczącej historii, strojów i atrakcji wartych zobaczenia,
- w gminie Nysa – "Trasy turystyczne w twierdzach Nysy i Josefova", które umożliwiają zwiedzanie tych atrakcji turystycznych,
- w gminie Otmuchów – "Polsko-Czeski festiwal filmowy >>Kino na rowerach<<", w ramach którego pokazywany jest dorobek kinematografii obu państw,
- w gminie Paczków – "Forum Sportowo-Rekreacyjne Paczków-Javornik", w ramach których organizowano np. polsko-czeskie biegi uliczne,
- w gminie Prudnik – "Odkrywamy pogranicze", w ramach którego zorganizowano kilkanaście wydarzeń kulturalnych po obu stronach granicy,
- w gminie Skoroszyce – "Musical polsko – czeski "Lotrando a Zubejda", który wystawili uczniowie szkół z Polski i Republiki Czeskiej.

Także Euroregion Silesia, do którego należą niektórzy Partnerzy, realizował od chwili powstania szereg projektów dotyczących turystyki, wśród których należy wymienić:

- Weekend w Euroregionie Silesia – miał na celu promocję obszaru, jego walorów przyrodniczych i kulturowych. Jednym z elementów projektu było utworzenie informatora turystycznego w czterech językach⁹²,
- Euroregio PL-CZ – celem projektu była promocja współpracy transgranicznej. Tworzony wspólnie przez sześć Euroregionów umożliwił poszerzenie współpracy pomiędzy nimi, zwiększenie wiedzy dotyczącej współpracy transgranicznej⁹³,

⁹² <http://www.euroregion-silesia.pl/index,weekend-w-euroregionie-silesia,101.html> [dostęp 14.08.2015].

⁹³ <http://euroregions.org/pl/index/cele-projektu/4.html> [dostęp 14.08.2015].

- Biuletyn Euroregionu Silesia – działanie to umożliwiała wydawanie co dwa miesiące dwujęzycznego biuletynu, w którym promowano atrakcje turystyczne regionu⁹⁴.

Partnerzy należący do Euroregionu Silesia czyli Kietrz, Branice, Głubczyce oraz powiat głubczycki również realizowali projekty dotyczące turystyki przy współpracy z zagranicznymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Do przykładowych działań należą:

- Trójkąt Krnovsko-Opawsko-Głubczycki. Ciekawostki turystyczne pogranicza polsko-czeskiego (powiat głubczycki). Celem projektu było wydanie folderu, zawierającego informacje turystyczne,
- Śląsk bez granic – nowa destynacja turystyczna (powiat głubczycki), który miał rozszerzyć ofertę turystyczną,
- Na szlaku polsko – czeskiej przygody (powiat głubczycki), w ramach którego nastąpiło wsparcie rozwoju turystyki i pogłębienie transgranicznej współpracy,
- Głubczycko-Krnovskie Dni Kultur (gmina Głubczyce), w ramach których realizowane są warsztaty artystyczne,
- Turystyczna wizytówka gmin: Branice i Uvalno (gmina Branice), która polega na zbieraniu informacji o aktualnych wydarzeniach i wydawanie ich w formie broszury,
- Festiwal szachowy „Klucze do Bramy Morawskiej” (gmina Kietrz).

Warto zwrócić uwagę, że współpraca z partnerami zagranicznymi przejawia się również powstaniem wspólnych produktów turystycznych. Do najbardziej znanych należą:

- „Szlak czarownic po polsko-czeskim pograniczu” – produkt stworzony we współpracy powiatu nyskiego z miastem Šumperk i Stowarzyszeniem Ruchu Turystycznego Jeseniky. Jest to trasa wytyczona przez najważniejsze punkty związane z historią polowań na czarownice w regionie. Na szlaku znajdują się tablice informacyjne, dodatkową wiedzę turyści mogą również znaleźć w przewodniku oraz zwiedzając ekspozycję muzealną. Ze szlakiem związana jest również odznaka turystyczna⁹⁵.
- Festiwal Czeskiej Piosenki Turystycznej „Trampska Hudba” – produkt gminy Głuchołazy. Na organizowany od 2008 roku festiwal zapraszani są artyści zarówno z Polski, jak i Republiki Czeskiej. Uznany za najlepszy produkt turystyczny Opolszczyzny w 2010 roku⁹⁶.
- Wystawa Twórców Ludowych i Rzemiosła Artystycznego Pogranicza Polsko Czeskiego – produkt gminy Prudnik. Jest to trzydniowa prezentacja rzemiosła i rękodzieła artystycznego organizowana pod patronatem honorowym Ambasadora Republiki Czeskiej w Warszawie, Konsula Generalnego

⁹⁴ <http://www.euroregion-silesia.pl/index,biuletyn-euroregionu-silesia,74.html> [dostęp 14.08.2015].

⁹⁵ powiat.nysa.pl/sites/1,187,189/show/1454/na_rowerze_z_czarownicami.html [dostęp 24.02.2015].

⁹⁶ <http://trampskahudba.pl/pl/zapraszamy.html> [dostęp 5.04.2015].

Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie oraz Marszałka Województwa Opolskiego⁹⁷.

- „Śląsk bez granic – wieże i punkty widokowe” – produkty stworzone we współpracy gminy Biała z gminą Město Albrechtice i Klasztorem Franciszkanów w Głogówku. Stanowią rozszerzenie dotychczasowej oferty wież i miejsc widokowych destynacji Śląsk bez granic o kolejne obiekty.⁹⁸

Widać wyraźnie, że współpraca z podmiotami z Republiki Czeskiej w zakresie turystyki zachodzi na wielu szczeblach i płaszczyznach. Wszyscy Partnerzy realizują różnorodne projekty zarówno dotyczące infrastruktury, jak i promocji pogranicza. Wspólne działania są inicjowane nie tylko między jednostkami samorządu terytorialnego, ale również pomiędzy instytucjami takimi jak domy kultury czy ośrodki sportu i rekreacji. Warto zauważyć, że większość środków finansowych pozyskiwanych na te cele pochodzi z funduszy europejskich.

8.6. Więzy pomiędzy wspólnotami lokalnymi, wspólnota kulturowa

Więzy pomiędzy wspólnotami lokalnymi, przede wszystkim polskimi i czeskimi, uwarunkowane są w dużym stopniu historycznie (o czym pisano już w rozdziale "Uwarunkowania historyczne" Diagnozy). Jednak istotną rolę odgrywają także podejmowane obecnie działania, służące pogłębieniu więzi między wspólnotami. Władze poszczególnych Partnerów podejmują współpracę samodzielnie lub przez podległe sobie jednostki. Ważna w tym zakresie jest także przynależność do euroregionów oraz realizowanie projektów na rzecz promocji dziedzictwa kulturowego, które omówiono w podrozdziale dotyczącym turystyki (8.5 Współpraca transgraniczna w zakresie turystyki).

Umacnianiu więzi służy realizacja wspólnych projektów społecznych, kulturalnych oraz sportowych. Poniżej przedstawione zostaną przykłady zrealizowanych inicjatyw, w których udział brali Partnerzy.

Jeśli chodzi o projekty społeczne, wymienić należy przedsięwzięcie realizowane przez Dom Pomocy Społecznej w Prudniku we współpracy z Domem Pomocy Diennej w Jeseniku projekt „Seniorzy w Schengen”. Grupą docelową inicjatywy są seniorzy, a cel projektu stanowi wzmocnienie i rozwijanie stosunków między placówkami dla seniorów z regionu jesenickiego i powiatu prudnickiego. Seniorzy zyskują możliwość wymiany kulturalnej i socjalnej. W ramach projektu organizowane są m.in. seminaria, wycieczki, zawody sportowe, wystawy, warsztaty⁹⁹. Inny przykład stanowić może projekt realizowany przez gminę Kietrz oraz dziewięć czeskich gmin, dotyczący współpracy jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej¹⁰⁰.

Najwięcej realizowanych inicjatyw skupia się wokół kultury regionów, wzajemnej prezentacji swojego dziedzictwa przez sąsiadów z obu stron granicy bądź wspólnej realizacji przedsięwzięcia kulturalnego. Wśród takich inicjatyw wymienić można m.in. projekt „Mali artyści – wielka sztuka” realizowany przez Gminne Centrum Kultury w Białej we współpracy

⁹⁷ <http://prudnik.pl/58/wystawa-tworcow-ludowych-i-rzemiosla-artystycznego-pogranicza-polsko-czeskiego.html> [dostęp 23.03.2015].

⁹⁸ Informacja Gminy Biała

⁹⁹ <http://www.dpsprudnik.pl/strona-seniorzy.html> [dostęp 06.08.2015].

¹⁰⁰ <http://www.euroregion-silesia.pl/files/strony/przyk%C5%82ady%20projekt%C3%B3w/910%20-%2017%20lat%20wsp%C3%B3lch%20dzia%C5%82a%C5%84.pdf> [dostęp 06.08.2015].

z instytucjami kulturalnymi i artystycznymi z Jesenika oraz Miasto Albrechcice. W ramach inicjatywy organizowane są wspólne warsztaty artystyczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Efektem było stworzenie widowiska artystycznego w formie musicalu, w którym wystąpili uczestnicy warsztatów¹⁰¹. Inny przykład może stanowić inicjatywa „Polsko-czeskie tradycje granic – Tanecznym krokiem do Europy”, która realizowana była przez przedszkola z Głubczyc i Krnova jako element współpracy między samorządami Euroregionu Silesia. Efektem współpracy był festiwal, na którym zespoły dziecięce prezentowały tańce i pieśni ludowe¹⁰². Przykład budowania wspólnoty kulturalnej stanowi także inicjatywa Nyskiego Domu Kultury – Dom Dwoch Kultur, którego cel stanowi aktywizacja i integracja kulturowa seniorów mieszkających na terenie Euroregionu Pradziad w ramach polsko-czeskiej współpracy¹⁰³.

Zrealizowane projekty sportowe to m.in. pozyskanie środków na zintegrowanie lokalnych społeczności poprzez utworzenie Czesko-Polskiej Szkołki Pływania i Narciarstwa w Paczkowie¹⁰⁴, organizacja rodzinnych „Igrzysk na pograniczu”¹⁰⁵ czy organizacja Euroligi Piłki Siatkowej Dziewcząt Pradziad II¹⁰⁶.

Dla dalszego pogłębiania więzi między wspólnotami lokalnymi oraz rozwijania wspólnoty kulturowej niezbędne jest ciągle realizowanie wspólnych projektów o zróżnicowanym charakterze, skierowanych do mieszkańców w każdym wieku.

8.7. Wspólne obszary problemowe OF PN2020 i kluczowych partnerów zagranicznych

Na podstawie opracowania eksperckiego oraz badania CAWI przeprowadzonego wśród Partnerów możliwe było zidentyfikowanie obszarów problemowych, które są wspólne dla OF PN2020 oraz kluczowych partnerów zagranicznych. W kolejnej tabeli (Tabela 94.) obszary te zostały zaprezentowane w podziale na dziedziny tematyczne. Z uwagi na różne systemy prawne wśród omawianych państw nie wszystkie zagadnienia można było uwzględnić przy określaniu wspólnych obszarów problemowych.

¹⁰¹ <http://gckbiala.pl/112/mali-artysci-wielka-sztuka.html> [dostęp 06.08.2015].

¹⁰² <http://www.euroregion-silesia.pl/files/strony/przyk%C5%82ady%20projekt%C3%B3w/1276%20-%20Czesko-polskie%20tradycje%20nie%20znaj%C4%85%20granic.pdf> [dostęp 06.08.2015].

¹⁰³ <http://www.ndk.nysa.pl/index.php/projekty/dom-dwoch-kultur/item/174-rusza-projekt-%E2%80%9Edom-dw%C3%B3ch-kultur%E2%80%9D> [dostęp 06.08.2015].

¹⁰⁴ http://www.gcsirpaczkow.vot.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=228:projekt-czesko-polska-szkola-pywan-i-narciarstwa-nr-pl32233071203184&catid=45:program-pywan-i-narciarstwo&Itemid=149 [dostęp 06.08.2015].

¹⁰⁵ http://gcsirpaczkow.info/index.php?option=com_content&view=article&id=363&Itemid=172 [dostęp 06.08.2015].

¹⁰⁶ <http://www.europradziad.pl/projekty.html> [dostęp 06.08.2015].

Tabela 94. Obszary problemowe w podziale na dziedziny tematyczne

Dziedzina tematyczna	Wspólne obszary problemowe
Obszar społeczny	
Rozwój społeczny	Niedostateczna liczba działań skierowanych na integracji mieszkańców OF PN2020 z zagranicznymi partnerami
Rozwój społeczny Demografia	Niekorzystna struktura demograficzna, rosnąca liczba osób starszych
Rozwój społeczny Rynek pracy	Niedostateczny poziom kapitału ludzkiego części mieszkańców
Obszar zasobów i potencjałów	
Rozwój transportu	Niedostateczna ilość połączeń kolejowych pomiędzy obszarami przygranicznymi
Rozwój transportu	Niska jakość komunikacji publicznej
Rozwój transportu Rozwój społeczny	Niedostateczna współpraca w ramach Euroregionów Pradziad i Silesia
Rozwój społeczny Turystyka	Słabo wykorzystany potencjał turystyczny i transgraniczny
Turystyka	Nierównomierna aktywność jednostek samorządu terytorialnego
Obszar gospodarki i rynku pracy	
Rynek pracy	Nierównomierne rozwinięty rynek pracy
Rynek pracy	Niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw
Gospodarka	Uzależnienie części państw od eksportu
Rozwój społeczny Rynek pracy	Nierównomierna współpraca Partnerów z innymi krajami w zakresie gospodarki
Rynek pracy Turystyka	Niewielka liczba inicjatyw poszerzających współpracę zagraniczną w zakresie gospodarki

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzona analiza strategiczna pokazuje, że współpraca z partnerami zagranicznymi powinna koncentrować się przede wszystkim na rozwiązywaniu problemów społecznych, rynku pracy oraz transportu.

Rozwój społeczny – dotychczasowe doświadczenia pokazują, że problemem w części krajów (Ukraina, Polska) jest niedostateczna jakość życia w niektórych grupach społecznych, która spowodowana jest wysokim poziomem bezrobocia. Następnym problemem są wzajemne uprzedzenia i stereotypy, które znajdowały się na liście powodów, utrudniających współpracę. Podejmowane dotychczas działania służące integracji pomiędzy mieszkańcami OF PN2020 a cudzoziemcami wydają się być niewystarczające. Jeszcze innym problemem dotyczącym wszystkie kraje jest starzenie się społeczeństwa. W 1990 roku u wszystkich partnerów zagranicznych udział osób młodych w populacji był zdecydowanie większy niż udział osób starszych. W 2010 roku proporcje były odmiennie – zwiększył się udział osób powyżej 65 roku, a zmniejszył się – osób poniżej 14 roku życia. Najbardziej niekorzystną strukturę demograficzną mają obecnie Niemcy. Zmiany w strukturze demograficznej pociągają za sobą kolejne zagadnienia takie jak dostosowanie systemu opieki zdrowotnej, zwiększanie liczby miejsc w domach opieki społecznej.

Rynek pracy – dotychczasowe wspólne działania w tym zakresie skierowane były przede wszystkim na dostosowywanie kompetencji osób bezrobotnych do potrzeb lokalnych. Organizowano również międzynarodowe targi pracy lub kursy językowe, które miały pomóc w znalezieniu pracy. Przykładowo Słowacja, która jest jednym z partnerów zagranicznych boryka się z problemem dwucyfrowego bezrobocia. Brak jest przekształcania istniejącej struktury gospodarki w gospodarkę opartą na wiedzy – obecnie rozwój obszarów opiera się

na wysoko kapitałowych branżach. Koncentracja na przemyśle czy rolnictwie nie sprzyja podnoszeniu jakości życia mieszkańców. Niski poziom innowacyjności wśród przedsiębiorstw Republiki Czeskiej czy Ukrainy ogranicza możliwości konkurencyjności na rynkach międzynarodowych. Problemem jest też niewielki poziom współpracy przedsiębiorstw oraz innych instytucji z partnerami zagranicznymi w celu wymiany wiedzy i doświadczeń.

Rozwój transportu- niedostateczna liczba połączeń OF PN2020 z Republiką Czeską czy Niemcami, brak bezpośrednich połączeń z pozostałymi partnerami zagranicznymi. Szczególnie ważna dla mieszkańców jest dostępność transportu publicznego, która często nie jest dostosowana do potrzeb, szczególnie w zakresie liczby połączeń.

8.8. Potencjalne wspólne obszary rozwoju OF PN2020 i kluczowych partnerów zagranicznych

Na podstawie eksperckiego opracowania możliwe było zidentyfikowanie obszarów rozwoju, które są wspólne dla OF PN2020 oraz kluczowych partnerów zagranicznych. W kolejnej tabeli (Tabela 95.) obszary te zostały zaprezentowane w podziale na dziedziny tematyczne.

Tabela 95. Obszary rozwoju PN2020 w podziale na dziedziny tematyczne

Dziedzina tematyczna	Wspólne obszary rozwoju
Obszar społeczny	
Demografia	Poprawa struktury demograficznej
Rozwój społeczny	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego chętnie uczestniczącego w życiu swoich jednostek samorządu terytorialnego
Rozwój społeczny Rynek pracy	Zwiększenie integracji pomiędzy społecznościami
Rozwój społeczny	Dostosowanie systemu opieki zdrowotnej i społecznej do zmian demograficznych
Rozwój społeczny	Zwiększenie poziomu kapitału ludzkiego części mieszkańców
Obszar zasobów i potencjałów	
Rozwój transportu	Rozwój połączeń kolejowych pomiędzy państwami
Rozwój transportu	Rozwój liczby połączeń i poprawa dostępności komunikacji publicznej pomiędzy państwami
Rozwój społeczny Rynek pracy	Współpraca w ramach Euroregionów Pradziad i Silesia
Turystyka	Słabo wykorzystany potencjał turystyczny i transgraniczny Promocja atrakcji turystycznych na obszarze
Obszar gospodarki i rynku pracy	
Rynek pracy	Zmniejszenie poziomu bezrobocia, szczególnie w obszarze pogranicza
Rynek pracy	Poszerzenie współpracy z partnerami zagranicznymi w zakresie gospodarki
Rynek pracy	Zmiana struktury gospodarki – przejście do gospodarki opartej na wiedzy
Rozwój społeczny Rynek pracy	Zwiększenie i dostosowanie umiejętności bezrobotnych do potrzeb rynku pracy
Rynek pracy Turystyka	Rozwój terenów inwestycyjnych, przyciągnięcie inwestorów

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzona analiza strategiczna pokazuje, że współpraca z partnerami zagranicznymi powinna koncentrować się przede wszystkim na rozwoju społecznym, rozwoju rynku pracy oraz rozwoju transportu.

Rozwój społeczny – podstawowymi działaniami, które trzeba wykonać w tym zakresie skupiają się na procesach demograficznych. Problemy związane z zmianą struktury społecznej – zwiększeniem się udziału osób starszych w ogóle populacji, a także z migracjami należy próbować rozwiązać przy udziale partnerów zagranicznych. Wykorzystanie potencjału np. obszaru pogranicza Polska – Republika Czeska w kontekście leczenia uzdrowiskowego może przyczynić się do zwiększenia poziomu opieki zdrowotnej.

Rynek pracy – należy dalej prowadzić wspólne działania przy współpracy z partnerami zagranicznymi. Przy próbie rozwiązania problemu bezrobocia w OF PN2020 powinny być wykorzystywane nie tylko staże organizowane przez powiatowe urzędy pracy, ale przede wszystkim doświadczenia państw ze zdecydowanie mniejszą stopą bezrobocia (Niemiec, Republiki Czeskiej). Kluczowa wydaje się także współpraca wśród przedsiębiorców, w celu zaimplementowania innowacyjnych metod zarządzania czy technik tworzenia. Wyzwanie przed jakim stoi OF PN2020, czyli przekształcenie dotychczasowej gospodarki w gospodarkę opartą na wiedzy, zmusza do położenia większego nacisku na dostosowanie umiejętności bezrobotnych, poszerzenie ich kompetencji.

Rozwój transportu – by wzmocnić korzyści wynikające z transgranicznego położenia OF PN2020 powinno się umożliwić łatwiejszy dostęp mieszkańców i turystów do terenów przygranicznych poprzez zwiększanie liczby połączeń zarówno autobusowych, jak i kolejowych. Należy również dostosować ich siatkę godzinową do lokalnych potrzeb.

8.9. Rozwój współpracy transgranicznej

8.9.1. Macierz priorytetyzacji kierunków rozwoju współpracy

Kolejnym krokiem opracowania Strategii było dokonanie priorytetyzacji kierunków współpracy, aby określić, w którym z nich działania powinny zostać podjęte w pierwszej kolejności. W tym celu zastosowano ocenę w oparciu o pięć kryteriów, przy zastosowaniu pięciostopniowej skali – wyjaśnienia jej znaczenia dla poszczególnych kryteriów znajdują się w nawiasach:

- znaczenie problemu dla mieszkańców OF PN2020 – ocena, na ile problemy z danego obszaru problemowego są obecne w świadomości społecznej, a tym samym na ile podjęte działania będą mieć wpływ na poziom zadowolenia mieszkańców (1 – bardzo mały wpływ, 5 – bardzo duży wpływ),
- możliwość rozwiązania problemu na poziomie OF PN2020 – ocena, na ile sytuacja w danym obszarze problemowym zależy od czynników zewnętrznych, a na ile od działań OF PN2020, a tym samym na ile działania te mogą przynieść realny skutek (1 – bardzo małe prawdopodobieństwo rozwiązania problemu na poziomie OF PN2020, 5 – bardzo duże prawdopodobieństwo rozwiązania problemu na poziomie OF PN2020),
- czas potrzebny na rozwiązanie problemów – możliwość uzyskania efektów działań w możliwie krótkiej perspektywie czasowej (1 – bardzo długi przewidywany czas potrzebny na rozwiązanie problemów, 5 – bardzo krótki przewidywany czas potrzebny na rozwiązanie problemów),

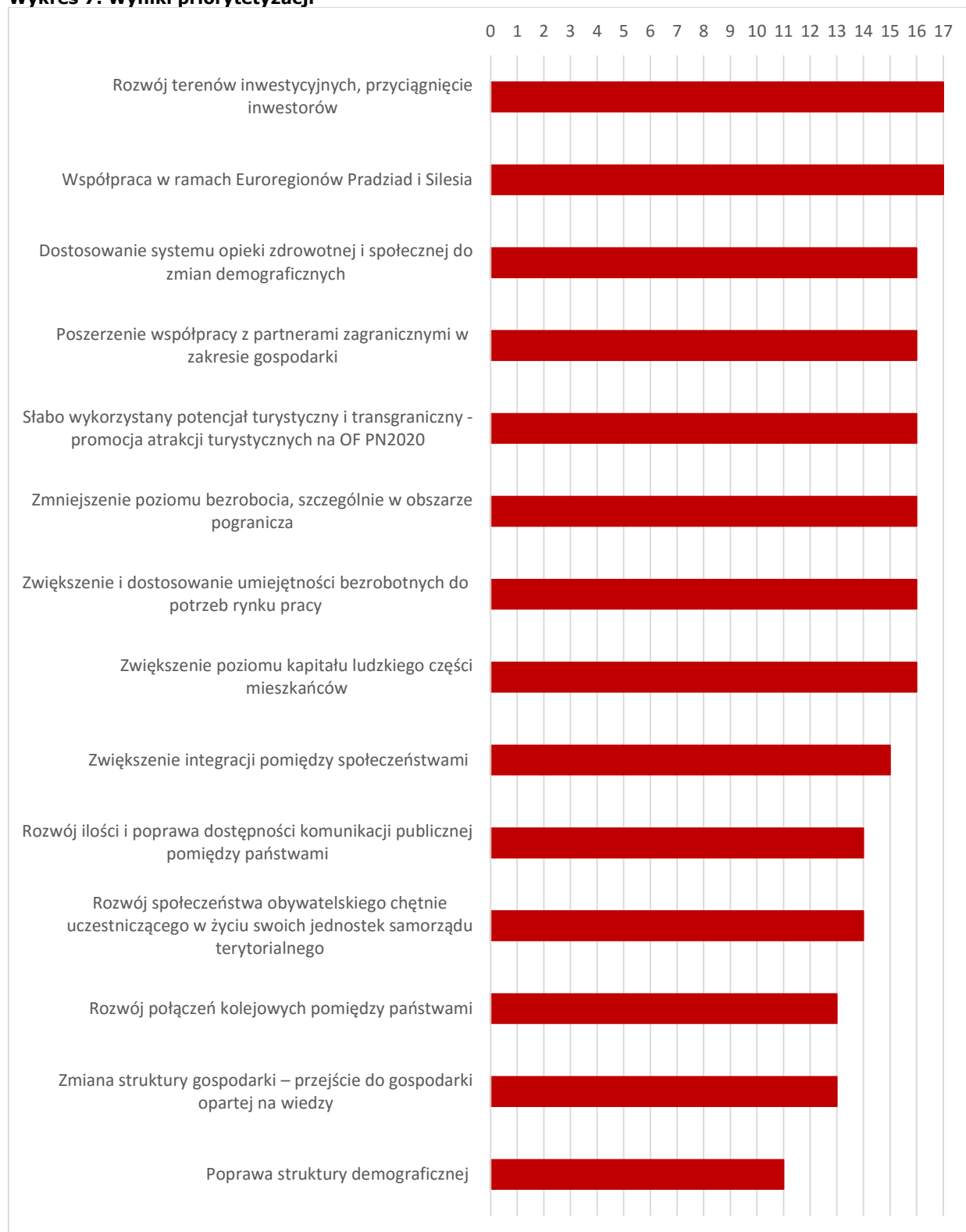
- wykorzystanie posiadanych zasobów – stopień, w którym rozwiązywanie problemów z danego obszaru problemowego będzie miało również charakter rozwojowy, przyczyniając się do pełniejszego wykorzystania potencjałów OF PN2020 (1 – bardzo mały stopień wykorzystania posiadanych zasobów, 5 – bardzo duży stopień wykorzystania posiadanych zasobów).

Wyniki punktowe poszczególnych kierunków oscylowały pomiędzy 17 a 11. W związku z tym można przyjąć, za priorytetowe te, które otrzymały 17 punktów zaś za umiarkowanie pilne te, których łączna ocena wynosiła 15-16 punktów. Pozostałe kierunki (oceny 11-14) mogą być natomiast rozwijane w dalszej przyszłości.

Z przeprowadzonej priorytetyzacji wynika, że w pierwszej kolejności w ramach OF PN2020 powinny zostać podjęte działania na rzecz rozwoju terenów inwestycyjnych i przyciągnięcia inwestorów, co umożliwiłoby szybszy rozwój gospodarczy i poprawiło sytuację na rynku pracy na terenach przygranicznych. Zlokalizowanie w OF PN2020 nowych przedsiębiorstw i rozwinięcie istniejących może przyczynić się do wzrostu poziomu innowacyjności. Jest to kwestia ważna z punktu widzenia mieszkańców, którym zależy na istnieniu większej liczby miejsc pracy. Możliwe jest uzyskanie efektów poprzez działania Partnerów (wpływ warunków zewnętrznych jest ograniczony), w stosunkowo krótkiej perspektywie czasowej. Co więcej, działanie w tym obszarze problemowym będzie równoznaczne z lepszym wykorzystaniem posiadanych zasobów.

Drugą dziedziną, która powinna być rozwijana jest współpraca transgraniczna w ramach Euroregionów Pradziad i Silesia. Silniejsze kontakty Partnerów z innymi krajami i realizacja wspólnych projektów umożliwią wzrost kapitału społecznego wśród mieszkańców, a także zwiększenie integracji pomiędzy społeczeństwami. Wymiana doświadczeń i wiedzy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego przyczyni się do łatwiejszego rozwiązywania pojawiających się problemów.

Wykres 7. Wyniki priorytetyzacji

Źródło: opracowanie własne

Tabela 96. Macierz priorytetyzacji

	znaczenie dla mieszkańców (1 – bardzo mały wpływ na zadowolenie mieszkańców, 5 – bardzo duży wpływ)	rozwiązanie na poziomie OF PN2020 (1 – bardzo małe prawdopodobieństwo rozwiązania problemu na poziomie OF PN2020, 5 – bardzo duże prawdopodobieństwo)	czas (1 – bardzo długi przewidywany czas potrzebny na rozwiązanie problemów, 5 – bardzo krótki przewidywany czas)	wykorzystanie zasobów (1 – bardzo mały stopień wykorzystania posiadanych zasobów, 5 – bardzo duży stopień)	łączna liczba punktów
poprawa struktury demograficznej	3	2	1	5	11
rozwój społeczeństwa obywatelskiego chętnie uczestniczącego w życiu swoich jednostek samorządu terytorialnego	3	3	3	5	14
zwiększenie integracji pomiędzy społecznościami	4	3	3	5	15
dostosowanie systemu opieki zdrowotnej i społecznej do zmian demograficznych	4	4	3	5	16
zwiększenie poziomu kapitału ludzkiego części mieszkańców	4	4	3	5	16
rozwój połączeń kolejowych pomiędzy państwami	4	2	3	4	13
rozwój ilości i poprawa dostępności komunikacji publicznej pomiędzy państwami	4	3	3	4	14
współpraca w ramach euroregionów Pradziad i Silesia	4	4	4	5	17
słabo wykorzystany potencjał turystyczny i transgraniczny	3	4	4	5	16
promocja atrakcji turystycznych na OF PN2020					
zmniejszenie poziomu bezrobocia, szczególnie w obszarze pogranicza	5	3	3	5	16
poszerzenie współpracy z partnerami zagranicznymi w zakresie gospodarki	3	4	4	5	16
zmiana struktury gospodarki – przejście do gospodarki opartej na wiedzy	3	3	2	5	13
zwiększenie i dostosowanie umiejętności bezrobotnych do potrzeb rynku pracy	5	3	3	5	16
rozwój terenów inwestycyjnych, przyciągnięcie inwestorów	4	4	4	5	17

Źródło: opracowanie własne

9. System realizacji Strategii

9.1. Zasady realizacji Strategii

Aby opracowanie Strategii przełożyło się na rzeczywisty rozwój OF PN2020 konieczne jest przyjęcie pewnych założeń do realizacji zapisów dokumentu. Założenia te powinny być brane pod uwagę w ramach wszystkich działań podejmowanych przez Partnerów.

Skuteczna realizacja Strategii opiera się na następujących zasadach:

- równość Partnerów przy poszanowaniu ich różnorodności i odmiennych potrzeb,
- podział i współodpowiedzialność Partnerów w realizacji poszczególnych celów,
- poszanowanie środowiska naturalnego i zasad zrównoważonego rozwoju,
- inkluzyjność podejmowanych działań oraz przeciwdziałanie wykluczeniu i dyskryminacji grup społecznych,
- promowanie rozwiązań innowacyjnych,
- uspołecznienie opracowania Strategii poprzez działania informacyjne i konsultacyjne,
- współpraca z jednostkami samorządowymi i innymi podmiotami w otoczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym,
- stały monitoring i ewaluacja.

9.2. Model realizacji Strategii

9.2.1. Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

Głównymi aktorami w procesie realizacji Strategii będą Partnerzy, to jest czternaście gmin oraz trzy powiaty:

- gmina Grodków,
- powiat nyski,
- gmina Głuchołazy,
- gmina Korfantów,
- gmina Łambinowice,
- gmina Nysa,
- gmina Otmuchów,
- gmina Paczków,
- gmina Skoroszyce,
- powiat prudnicki,
- gmina Biała,
- gmina Lubrza,
- gmina Prudnik,
- powiat głubczycki,
- gmina Branice,
- gmina Głubczyce,
- gmina Kietrz.

Wymienione powyżej jednostki samorządu terytorialnego będą pełniły funkcje zgodnie z formą współpracy ustaloną przez Partnerów. Poszczególne działania będą mogły być, w zależności od potrzeb, zlecane jednostkom organizacyjnym podległym gminom i powiatom.

W ramach potrzeb i możliwości podejmowana będzie również współpraca z innymi podmiotami reprezentującymi sektor publiczny, prywatny oraz pozarządowy. Przykłady takich podmiotów zawarto w kolejnej tabeli (Tabela 97.).

Tabela 97. Proponowane kierunki inicjowania współpracy podczas realizacji Strategii

sektor	podmioty
publiczny	<ul style="list-style-type: none"> • podmioty samorządu terytorialnego spoza OF PN2020 oraz administracji rządowej i publicznej • zagraniczne podmioty samorządu terytorialnego
prywatny	<ul style="list-style-type: none"> • podmioty gospodarki narodowej z branż kluczowych dla rozwoju OF PN2020 • podmioty gospodarki narodowej z branży medialnej • instytucje otoczenia biznesu
pozarządowy	<ul style="list-style-type: none"> • fundacje, stowarzyszenia i inne organizacje społeczne z terenu OF PN2020 • fundacje, stowarzyszenia i inne organizacje społeczne spoza OF PN2020 • organizacje samorządu zawodowego, gospodarczego i pracodawców • zagraniczne podmioty trzeciego sektora

Źródło: opracowanie własne

Bardzo ważnym założeniem realizacji Strategii jest również jej uspołecznienie, to jest włączanie w podejmowane działania społeczności lokalnych.

9.2.2. Instrumenty realizacji Strategii

Realizacja Strategii jest procesem złożonym i wymagać będzie koordynacji działań o różnym charakterze. W zależności od charakteru konkretnego celu Partnerzy będą się posługiwać następującymi typami instrumentów:

instrumenty legislacyjne:

- dokumenty programowe,
- dokumenty organizacyjne i zarządcze,
- akty prawa lokalnego,
- dokumenty planistyczne (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego),

instrumenty finansowe:

- budżety zadaniowe,
- polityka podatkowa (podatki lokalne, zwolnienia podatkowe, ulgi uznaniowe itp.),
- wydatki inwestycyjne,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych,

instrumenty informacyjno-promocyjne:

- kampanie społeczne,
- wydawnictwa promocyjne i informacyjne (poradniki, informatory, ulotki),
- działania promocyjne i informacyjne w mediach,
- organizacja i uczestnictwo w targach, wystawach i imprezach promocyjnych,

instrumenty partycypacji społecznej:

- konsultacje społeczne,
- badania społeczne,
- budżety obywatelskie,

instrumenty zarządzania wiedzą:

- ewaluacja i monitoring,
- bazy wiedzy,
- szkolenia,
- wymiana doświadczeń i dobrych praktyk.

9.2.3. Plan finansowy, w tym możliwości pozyskania środków zewnętrznych

PN2020 powstało w celu pogłębienia współpracy sąsiadujących jednostek terytorialnych, rozwiązywania wspólnych problemów oraz zwiększenia potencjału i konkurencyjności w staraniach o fundusze zewnętrzne. Realizacja celów Strategii uzależniona jest od aktywnego udziału i zaangażowania wszystkich Partnerów. Jednostki samorządu terytorialnego wyposażone są w środki własne, które służyć mają realizacji działań. Przy wsparciu źródeł zewnętrznych, w tym pozyskiwanych z funduszy unijnych, możliwa jest realizacja większej liczby celów, w możliwie najszybszym czasie.

Do każdego z celów operacyjnych przyporządkowano zewnętrzne źródła finansowania, które umożliwią ich realizację. Programy unijne zostały zakodowane za pomocą skrótów, których wyjaśnienia znajdują się poniżej:

- RPO WO- Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego
- PO IŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
- PO PC – Program Operacyjny Polska Cyfrowa
- PO WER –Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
- POIR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
- PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
- INTERREG EUROPA ŚRODKOWA – Program Współpracy Interreg EUROPA ŚRODKOWA
- INTERREG V-A Republika Czeska-Polska – Program Współpracy INTERREG V-A Republika Czeska-Polska
- EWT INTERREG EUROPA- Europejska Współpraca Terytorialna INTERREG EUROPA

Inne skróty użyte w analizie:

- Pi – Priorytet Inwestycyjny

- Pd – Priorytetowe Działanie

Tabela 98. Możliwe zewnętrzne źródła finansowania celu strategicznego Cel. 1 Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców

Cel. 1 Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców	
Cele operacyjne	Zewnętrzne źródła finansowania
1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	RPO WO Oś VIII Pi 9i (działanie 8.2 Włączenie społeczne) RPO WO Oś VIII Pi 9iv (działanie 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych) RPO WO Oś X Pi 9b (działanie 10.2 Inwestycje wynikające z Lokalnych Programów Rewitalizacji) RPO WO Oś III Pi 4c (działanie 3.2 Efektywność energetyczna) RPO WO Oś VIII Pi 9v (działanie 8.3 Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej) PO PC Oś III Pi 2.c PO WER Oś II Pi 9i PROW M07 Pd. 7.2 INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 2 Pi 4c INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 3 Pi 6e
1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	RPO WO Oś VIII Pi 9iv (działanie 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych) RPO WO Oś VII Pi 8vi (działanie 7.4 Wydłużanie aktywności zawodowej) RPO WO Oś X Pi 2c (działanie 10.3 E-usługi publiczne) POIŚ Oś IX Pi 9a PO WER Oś II Pi 9iv
1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	RPO WO Oś VIII Pi 9iv (działanie 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych) RPO WO Oś VIII Pi 9i (działanie 8.2 Włączenie społeczne) RPO WO Oś IX Pi 10i (działanie 9.1 Rozwój edukacji) RPO WO Oś X Pi 9a (działanie 10.1 Infrastruktura społeczna na rzecz wyrównania nierówności w dostępie do usług) RPO WO Oś VII Pi 8iv (działanie 7.6 Godzenie życia zawodowego i prywatnego) PO WER Oś II Pi 9i, Pi 9iv PO WER Oś IV
1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	RPO WO Oś V Pi 6c (działanie 5.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i kultury) POIŚ Oś IX Pi 6c PO WER Oś IV PROW M07 Pd. 7.4, Pd. 7.6 INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 2 Pi 2.1. INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 3 Pi 6c

Źródło: opracowanie własne

Tabela 99. Możliwe zewnętrzne źródła finansowania celu strategicznego Cel. 2 Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego

Cel. 2 Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego	
Cele operacyjne	Zewnętrzne źródła finansowania
2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	RPO WO Oś IX Pi 10i (działanie 9.1 Rozwój edukacji) RPO WO Oś IX Pi 10iv (działanie 9.2 Rozwój kształcenia zawodowego) RPO WO Oś IX Pi 10iii (działanie 9.3 Wsparcie kształcenia ustawicznego) RPO WO Oś X Pi 10a (działanie 10.4 Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej) PO PC Oś III Pi 2.c PO WER Oś II Pi 9i, Pi 10i PO WER Oś IV PROW M01 Pd. 1.1 INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 3 Pi 3.1.
2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	RPO WO Oś VIII Pi 9i (działanie 8.2 Włączenie społeczne) RPO WO Oś X Pi 2c (działanie 10.3 E-usługi społeczne) PO WER Oś IV INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 4 Pi 4.1.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 100. Możliwe zewnętrzne źródła finansowania celu strategicznego Cel. 3 Rozwinięta infrastruktura techniczna

Cel. 3 Rozwinięta infrastruktura techniczna	
Cele operacyjne	Zewnętrzne źródła finansowania
3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	RPO WO Oś III Pi 4e (działanie 3.1 Strategie niskoemisyjne) RPO WO Oś IV Pi 5b (działania: 4.1 Mała retencja, 4.2 System wczesnego reagowania i ratownictwa) RPO WO Oś V Pi 6b (działanie 5.4 Gospodarka wodnościekowa) RPO WO Oś VII Pi 8iv (działanie 7.6 Godzenie życia zawodowego i prywatnego) RPO WO Oś X. Pi 2c (działanie 10.3 E-usługi społeczne) POIŚ Oś I Pi 4.I, Pi 4.III, Pi 4.V, Pi 4.VI POIŚ Oś II Pi 5.II, Pi 6.II POIŚ Oś IX Pi 9a PO CO Oś I Pi 2.a PROW M07 Pd. 7.2 INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 1 Pi 1.1 INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 2 Pi 4c INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 3 Pi 6c
3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	RPO WO Oś III Pi 4e (działanie 3.1 Strategie niskoemisyjne) RPO WO Oś VI Pi 7b (działanie 6.1 Infrastruktura drogowa) RPO WO Oś VI Pi 7d (działanie 6.2 Nowoczesny transport kolejowy) POIŚ Oś V Pi 7.I, Pi 7.III POIŚ Oś VI Pi 4.V PROW M07 Pd. 7.2

Cel. 3 Rozwinięta infrastruktura techniczna	
Cele operacyjne	Zewnętrzne źródła finansowania
	INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 2 Pi 2.1. INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 4 Pi 4.1. INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 2 Pi 4e INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 4 Pi 7b, Pi 7c

Źródło: opracowanie własne

Tabela 101. Możliwe zewnętrzne źródła finansowania celu strategicznego Cel. 4 Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów

Cel. 4 Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cele operacyjne	Zewnętrzne źródła finansowania
4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	RPO WO Oś II Pi 3a (działanie 2.2. Przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki, 2.3 Wzmocnienie otoczenia biznesu) RPO WO Oś V Pi 6d (działanie 5.1 Ochrona różnorodności biologicznej) RPO WO Oś V Pi 6c (działanie 5.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i kultury) RPO WO Oś X 9b (działanie 10.2 Inwestycje wynikające z Lokalnych Programów Rewitalizacji) RPO WO Oś X Pi 2c (działanie 10.3 E-usługi publiczne) POIŚ Oś II Pi 6.IV INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 2 Pi 2.1. INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 3 Pi 6c, Pi 6e
4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	RPO WO Oś III Pi 4e (działanie 3.1 Strategie niskoemisyjne) RPO WO Oś III Pi 4c (działanie 3.2 Efektywność energetyczna) RPO WO Oś III Pi 4b (działanie 3.4 Efektywność energetyczna w MŚP) RPO WO Oś III Pi 4a (działanie 3.3 Odnawialne źródła energii) RPO WO Oś V Pi 6d (działanie 5.1 Ochrona różnorodności biologicznej) RPO WO Oś V Pi 6a (działanie 5.2 Poprawa gospodarowania odpadami komunalnymi) POIŚ Oś II Pi 6.I, Pi 6.II, 6.III, 6.IV PROW M01 Pd. 1.1, Pd. 1.2 PROW M07 Pd. 7.2, Pd. 7.6 PROW M08 Pd. 8.1 INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 2 Pi 4c INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 3 Pi 6c EWT INTERREG EUROPA Oś 3 Pi 4e EWT INTERREG EUROPA Oś 1 Pi 1a, Pi 1b EWT INTERREG EUROPA Oś 4 Pi 6c, Pi 6g
4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	RPO WO Oś II Pi 3b (działanie 2.4 Współpraca gospodarcza i promocja) RPO WO Oś V Pi 6c (działanie 5.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i kultury) POIŚ Oś VIII Pi 6c PO WER Oś IV PROW M07 Pd. 7.6

Cel. 4 Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cele operacyjne	Zewnętrzne źródła finansowania
	INTERREG V-A Republika Czeska-Polska INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 2 Pi 2.1. INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 3 Pi 3.1. INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 4 Pi 4.1. INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 3 Pi 6c EWT INTERREG EUROPA Oś 1 Pi 1a, Pi 1b EWT INTERREG EUROPA Oś 4 Pi 6c

Źródło: opracowanie własne

Tabela 102. Możliwe zewnętrzne źródła finansowania celu strategicznego Cel. 5 Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów

Cel. 5 Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cele operacyjne	Zewnętrzne źródła finansowania
5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	RPO WO Oś I Pi 1b (działanie 1.1 Innowacje w przedsiębiorstwach) RPO WO Oś I Pi 1a (działanie 1.2 Infrastruktura B+R) RPO WO Oś II Pi 3c (działanie 2.1 Nowe produkty i usługi w MSP) RPO WO Oś II Pi 3a (działania 2.2 Przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki, 2.3 Wzmocnienie otoczenia biznesu) RPO WO Oś II Pi 3b (działanie 2.4 Współpraca gospodarcza i promocja) RPO WO Oś VII Pi 8iii (działanie 7.4 Zakładanie działalności gospodarczej) RPO WO Oś VII Pi 8vi (działanie 7.3 Wydłużanie aktywności zawodowej) RPO WO Oś VII Pi 8v (działanie 7.5 Szkolenia, doradztwo dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw oraz adaptacyjność przedsiębiorstw) PROW M01 Pd. 1.1, Pd. 1.2. INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 3 INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 4 INTERREG EUROPA ŚRODKOWA Oś 1 Pi 1b EWT INTERREG EUROPA Oś 1 Pi 1a, Pi 1b EWT INTERREG EUROPA Oś 2 Pi 3d PO IR Oś III Pi 3c PO IR Oś IV Pi 1a
5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	RPO WO Oś II Pi 3a (działania 2.2 Przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki, 2.3 Wzmocnienie otoczenia biznesu) PO WER Oś II Pi 9v PROW M01 Pd. 1.1, Pd. 1.2 INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś II
5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców	RPO WO Oś II Pi 3a (działania 2.2 Przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki, 2.3 Wzmocnienie otoczenia biznesu) RPO WO Oś VII Pi 8v (działanie 7.5 Szkolenia, doradztwo dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw oraz adaptacyjność przedsiębiorstw)

Cel. 5 Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów	
Cele operacyjne	Zewnętrzne źródła finansowania
	RPO WO Oś X Pi 9b (działanie 10.2 Inwestycje wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji) INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś IV Pi 4.1. EWT INTERREG EUROPA Oś II Pi 3d PO IR Oś III Pi 3c PO IR Oś IV Pi 1a
5.4. Wzrost poziomu kooperacji	RPO WO Oś II Pi 3c (działanie 2.1 Nowe produkty i usługi w MSP) RPO WO Oś II Pi 3b (działanie 2.4 Współpraca gospodarcza i promocja) PROW M01 Pd. 1.1, Pd. 1.2 INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 4 Pi 4.1. PO IR Oś III Pi 3c PO IR Oś IV Pi 1a
5.5. Niski poziom bezrobocia	RPO WO Oś VII 8i (działania 7.1 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy realizowana przez PUP, 7.2 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy) RPO WO Oś VII Pi 8iii (działanie 7.3 Zakładanie działalności gospodarczej) RPO WO Oś VII Pi 8v (działanie 7.5 Szkolenia, doradztwo dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw oraz adaptacyjność przedsiębiorstw) RPO WO Oś VIII Pi 9i (działanie 8.2 Włączenie społeczne) RPO WO Oś VIII Pi 9v (działanie 8.3 Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej) PO WER Oś I Pi 8ii PO WER Oś II Pi 8vii, Pi 9v, Pi 10i INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś 3 Pi 3.1. EWT INTERREG EUROPA Oś II Pi3d
5.6. Rozwinięta i spójna promocja	RPO WO Oś II Pi 3a (działania 2.2 Przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki, 2.3 Wzmocnienie otoczenia biznesu) INTERREG V-A Republika Czeska-Polska Oś II Pi 2.1

Źródło: opracowanie własne

Realizacja zadań w ramach celów operacyjnych jest możliwa przy wykorzystaniu finansowania publicznego (zarówno ze środków własnych, jak i z budżetu krajowego oraz środków Unii Europejskiej), prywatnego (pochodzącego od mieszkańców i przedsiębiorców), a także mieszanego (m.in. inicjatywy z zakresu Partnerstwa Publiczno-Prywatnego). Najwięcej działań jest wykonywanych przy użyciu środków publicznych, finansowanie prywatne i mieszane można uznać za uzupełniające. Stosunkowo nowym pomysłem na wykonywanie różnego rodzaju działań są partnerstwa publiczno-prywatne – obecnie trwa w Polsce realizacja osiemdziesięciu trzech projektów przede wszystkim dotyczących modernizacji budynków oraz budowy sieci infrastrukturalnej¹⁰⁷.

¹⁰⁷ http://bazapp.gov.pl/project_base/report/projects, dostęp z 7.09.2015

Kolejna tabela (Tabela 103.) zawiera rekomendowane źródła finansowania w podziale na cele operacyjne.

Tabela 103. Możliwe źródła finansowania zadań w ramach celów operacyjnych

Cel	Możliwe źródło finansowania
1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	Publiczne
1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	Publiczne
1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	Publiczne
1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	Publiczne
2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	Prywatne, Publiczne
2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	Prywatne, Publiczne
3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	Prywatne, Mieszane, Publiczne
3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	Prywatne, Mieszane
4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	Publiczne
4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	Publiczne
4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	Publiczne
5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	Publiczne
5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	Publiczne
5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców	Publiczne
5.4. Wzrost poziomu kooperacji	Publiczne
5.5. Niski poziom bezrobocia	Prywatne, Publiczne
5.6. Rozwinięta i spójna promocja	Publiczne

Źródło: opracowanie własne

9.2.4. Harmonogram realizacji Strategii

Strategia obejmuje swoim zakresem horyzont czasowy do roku 2026 z perspektywą do roku 2030. Biorąc pod uwagę opinie przedstawicieli Partnerów, którzy wzięli udział w badaniu CAWI, można zauważyć pewne zróżnicowanie jeśli chodzi o pilność realizacji poszczególnych celów operacyjnych. Kolejna tabela (Tabela 104.) prezentuje średnie oceny (dokonywane na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało najmniejszą pilność), wraz z odniesieniami do okresów realizacji poszczególnych celów.

Tabela 104. Średnia ocena pilności i okres realizacji poszczególnych celów operacyjnych

Cel	Średnia ocena pilności	Okres realizacji
1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	4,24	do roku 2026
1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	4,59	do roku 2020
1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	3,94	do roku 2026
1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	3,24	do roku 2030
2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	3,71	do roku 2030
2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	3,77	do roku 2030
3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	4,47	do roku 2020
3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	4,35	do roku 2020
4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	4,12	do roku 2026
4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	3,71	do roku 2030
4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	4,12	do roku 2026
5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	4,77	do roku 2020
5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	4,41	do roku 2020
5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców	3,77	do roku 2030
5.4. Wzrost poziomu kooperacji	3,59	do roku 2030
5.5. Niski poziom bezrobocia	4,38	do roku 2020
5.6. Rozwinięta i spójna promocja	4,12	do roku 2026

Źródło: Ankieta CAWI, N=17

9.2.5. Zadania poszczególnych Partnerów Strategii

Celem usprawnienia procesu wdrażania Strategii, sugerowane jest dokonanie podziału zadań pomiędzy Partnerów. Ponieważ liczba celów operacyjnych jest równa liczbie Partnerów, możliwe byłoby przypisanie do każdego z nich jednego podmiotu, który koordynować będzie jego realizację. Możliwe jest przejęcie koordynacji realizacji Strategii przez powołany do tego celu przez Partnerów podmiot.

Propozycję podziału zadań opracowano na podstawie wyników ankiet wypełnionych przez przedstawicieli Partnerów. Przyjęto, iż dla powodzenia projektu OF PN2020 kluczowe jest, aby realizacja każdego z celów była koordynowana przez Partnera, który uznaje cel za ważny i pilny, a także posiada kompetencje potrzebne do jego wdrażania. Istotnym czynnikiem była również zgłaszana przez przedstawicieli Partnerów gotowość podjęcia się roli lidera projektów, które swoimi rezultatami przyczyniają się do osiągnięcia poszczególnego celu.

Tabela 105. Proponowane zadania dla poszczególnych Partnerów Strategii

Cel	Partnerzy
1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	gmina Łambinowice
1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	powiat głubczycki

Cel	Partnerzy
1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	powiat nyski
1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	gmina Głuchołazy
2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	gmina Skoroszyce
2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	gmina Branice
3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	gmina Grodków
3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	powiat prudnicki
4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	gmina Paczków
4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	gmina Korfantów
4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	gmina Nysa
5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	gmina Biała
5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	gmina Lubrza
5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców	gmina Prudnik
5.4. Wzrost poziomu kooperacji	gmina Kietrz
5.5. Niski poziom bezrobocia	gmina Otmuchów
5.6. Rozwinięta i spójna promocja	gmina Głubczyce

Źródło: Ankieta CAWI, N=17

9.2.6. Działania informacyjne i promocyjne Strategii

Na etapie opracowania Strategii, w ramach kampanii promocyjno-informacyjnej, co miesiąc umieszczane były informacje o przebiegu prac nad tworzeniem dokumentu. Wiadomości przekazywane były za pomocą kanałów informacji o zasięgu wojewódzkim, w formach takich jak spoty radiowe, ogłoszenia w prasie i lokalnych portalach internetowych. Raz na kwartał emitowany był również materiał w regionalnej telewizji.

Podawanie informacji o prowadzonych działaniach do publicznej wiadomości oraz angażowanie mieszkańców w życie lokalne (np. za pomocą konsultacji społecznych) jest ważne w promowaniu postaw obywatelskich, odpowiedzialności za lokalne sprawy i dbaniu o przyszłość Obszaru Funkcjonalnego PN2020.

Dlatego więc Partnerzy będą prowadzili dalsze działania komunikacyjne w celu informowania mieszkańców o podejmowanych działaniach (informacje na stronach internetowych poszczególnych samorządów/Partnerów, a w zależności od potrzeb – informacje w radiu, prasie i telewizji).

9.2.7. Analiza ryzyka Strategii

Ryzyko to „niepewność związana ze zdarzeniem lub działaniem, które wpłynie na zdolność organizacji do realizacji celów jej działalności”¹⁰⁸.

Analiza ryzyka w realizacji Strategii została przeprowadzona w oparciu o metodę P-R-S (Przyczyna-Ryzyko-Skutek) z uwzględnieniem prawdopodobieństwa każdego z ryzyk oraz

¹⁰⁸ Zarządzanie ryzykiem w sektorze publicznym. Podręcznik sporządzono w ramach środków projektu UE Transition Facility 2004/016-829.01.08 „Zarządzanie ryzykiem i wzmocnienie efektywności służb audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych”.

oceny siły skutków jego wystąpienia. W przypadku ryzyka 100% oznaczało więc pewność, zaś 0% zupełny brak możliwości jego wystąpienia. Jeśli chodzi natomiast o siłę skutków występowania ryzyka to 100% oznaczało skutki najsilniejsze, mające bardzo duży wpływ na rozwój całego Partnerstwa, zaś 0% sytuację, w której wystąpienie ryzyka nie miałyby konsekwencji dla OF PN2020.

Następnie – do każdego ze zidentyfikowanych ryzyk – zaproponowane zostały środki zaradcze, co obrazują kolejne tabele (Tabela 106. i Tabela 107.).

Tabela 106. Przyczynowo-skutkowa analiza ryzyk

Ryzyko	Przyczyny	Skutki
Trudności we współpracy pomiędzy Partnerami	<ul style="list-style-type: none"> Różne wizje rozwoju OF PN2020 Trudności w komunikacji Kadencyjność władz samorządowych Różny charakter i potrzeby społeczności lokalnych 	<ul style="list-style-type: none"> Konflikty dotyczące podziału zadań w ramach poszczególnych celów Brak jednolitego stanowiska w komunikacji z partnerami zewnętrznymi oraz społecznością lokalną Opóźnienia w realizacji celów
Trudności związane z pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych	<ul style="list-style-type: none"> Konkurencja ze strony innych wnioskodawców Brak funduszy na pokrycie wkładu własnego i/lub sfinansowanie całości projektów refundowanych Skomplikowane procedury i trudne do spełnienia warunki pozyskiwania wsparcia Nadmierne koszty utrzymania inwestycji 	<ul style="list-style-type: none"> Pogorszenie się sytuacji finansowej Partnerów Brak możliwości realizacji zadań na odpowiednim poziomie Konieczność rezygnacji z części zadań Opóźnienia w realizacji celów Niezadowolenie społeczności lokalnej
Brak zaangażowania społeczności lokalnej w realizację Strategii	<ul style="list-style-type: none"> Niski poziom kapitału społecznego OF PN2020 Słabość trzeciego sektora – ograniczone możliwości współpracy OF PN2020 z organizacjami pozarządowymi Niewielki poziom identyfikacji mieszkańców z subregionem, brak silnej tożsamości lokalnej (m.in. na skutek migracji, braku wiedzy o dziedzictwie historyczno-kulturowym oraz niezadowolenia z poziomu życia) Brak wiedzy o OF PN2020 i związanych z nim korzyściach dla społeczności lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> Niski poziom partycypacji społecznej w realizacji zadań Niedopasowanie produktów Strategii do potrzeb mieszkańców Brak zrozumienia podejmowanych działań Negatywne reakcje społeczne na wprowadzane zmiany
Brak środków własnych na realizację założeń Strategii	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczone możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych Spadek dochodów Partnerów Wzrost innych wydatków Partnerów 	<ul style="list-style-type: none"> Pogorszenie się sytuacji finansowej Partnerów Brak możliwości realizacji zadań na odpowiednim poziomie Konieczność rezygnacji z części zadań Opóźnienia w realizacji celów
Braki kadrowe po stronie Partnerów w ramach działań Strategii	<ul style="list-style-type: none"> Nadmierne obciążenie obecnymi zadaniami Niedobór kadr posiadających kompetencje potrzebne do realizacji zadań w ramach Strategii 	<ul style="list-style-type: none"> Trudności w bieżącym funkcjonowaniu Partnerów Brak możliwości realizacji zadań na odpowiednim poziomie Konieczność rezygnacji z części zadań Opóźnienia w realizacji celów

Ryzyko	Przyczyny	Skutki
Pojawienie się barier prawnych w otoczeniu (w ramach działań Strategii)	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie aktów prawnych utrudniających realizację Strategii na poziomie wojewódzkim lub krajowym Niejasności i trudności w interpretacji istniejącego prawa 	<ul style="list-style-type: none"> Konieczność zmiany planów strategicznych Konieczność dodatkowych działań legislacyjnych
Dezaktualizacja postanowień Strategii	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany społeczno-gospodarcze w otoczeniu (na poziomie wojewódzkim i krajowym), przekładające się na sytuację w OF PN2020 Zmiany priorytetów Partnerów i oczekiwań mieszkańców Działania podejmowane przez podmioty konkurujące z OF PN2020 (np. w zakresie przyciągania inwestycji, atrakcyjności dla mieszkańców) 	<ul style="list-style-type: none"> Nieskuteczność wprowadzanych przez Strategię rozwiązań – brak oczekiwanych efektów Niezadowolenie społeczne Spadek zaangażowania Partnerów
Rezygnacja niektórych Partnerów z członkostwa w PN2020	<ul style="list-style-type: none"> Nadmierne obciążenie Partnerów obecnymi zadaniami, brak zasobów potrzebnych do partycypacji w Strategii Trudności w komunikacji pomiędzy Partnerami 	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie się potencjału PN2020 Zniechęcenie pozostałych Partnerów Spadek spójności subregionu
Rozpad PN2020	<ul style="list-style-type: none"> Nadmierne obciążenie Partnerów obecnymi zadaniami, brak zasobów potrzebnych do partycypacji w Strategii Trudności w komunikacji pomiędzy Partnerami 	<ul style="list-style-type: none"> Brak możliwości realizacji Strategii Ograniczenie rozwoju poszczególnych Partnerów (m.in. ze względu na mniejsze szanse na dofinansowanie zewnętrzne)

Źródło: opracowanie własne

Tabela 107. Ryzyka wraz z prawdopodobieństwem, siłą oddziaływania oraz proponowanymi środkami minimalizującymi

Ryzyko	Prawdopodobieństwo	Siła oddziaływania	Proponowane środki minimalizujące
Trudności we współpracy pomiędzy Partnerami	60%	70%	<ul style="list-style-type: none"> Wypracowanie praktyki stosowania modelu komunikacji opartej na dialogu, mediacji, facylitacji Wykorzystanie nowoczesnych technologii w celu usprawnienia przepływu informacji Przyjęcie aktywnych strategii rozwiązywania konfliktów (poprzez mediacje i/lub arbitraż)
Trudności związane z pozyskaniem funduszy zewnętrznych	40%	80%	<ul style="list-style-type: none"> Inwestycje w kompetencje kadr Partnerów w zakresie pozyskiwania funduszy Wprowadzenie systemu motywacyjnego dla kadr odpowiedzialnych za pozyskiwanie funduszy Konsultacje z podmiotami zewnętrznymi (np. firmami doradczymi) Wypracowanie instytucjonalnej współpracy OF PN2020 wraz ze specjalizacją w obszarze pozyskiwania funduszy (wydział, biuro partnerstwa)
Brak zaangażowania społeczności lokalnej w realizację Strategii	30%	60%	<ul style="list-style-type: none"> Działalność promocyjna i informacyjna Partnerów Podtrzymanie zainteresowania mieszkańców, którzy brali udział w opracowywaniu Strategii Włączanie społeczności lokalnej w proces realizacji zadań Współpraca z organizacjami pozarządowymi Uspołecznienie ewaluacji Strategii
Brak środków własnych na realizację założeń Strategii	40%	80%	<ul style="list-style-type: none"> Podział kosztów pomiędzy Partnerów proporcjonalnie do ich możliwości Wariantowe planowanie budżetów realizacji zadań Strategii (w zależności od sytuacji finansowej Partnerów) Pozyskiwanie środków zewnętrznych Współfinansowanie inwestycji przez kapitał prywatny (Partnerstwo Publiczno-Prywatne, Forfaiting) Wykorzystanie zwrotnych źródeł finansowania inwestycji (pożyczki i kredyty preferencyjne, leasing komunalny, obligacje)

Ryzyko	Prawdopodobieństwo	Siła oddziaływania	Proponowane środki minimalizujące
Braki kadrowe po stronie Partnerów w ramach działań Strategii	50%	70%	<ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje w kompetencje kadr związane z zadaniami powierzonymi im w związku z realizacją Strategii • Wprowadzenie systemu motywacyjnego przeciwdziałającego odpływowi kadr • Wypracowanie praktyki wyznaczania stałych osób odpowiedzialnych za koordynację realizacji Strategii posiadających bezpośredni dostęp do władarza • Wykorzystanie mechanizmów organizacyjnego uczenia się dla przekazywania wiedzy i doświadczeń pomiędzy Partnerami (baza wiedzy, mentoring, grupy wymiany doświadczeń, wspólne wyjazdy integracyjno-informacyjne)
Pojawienie się barier prawnych w otoczeniu (w ramach działań Strategii)	30%	70%	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie procedury aktualizacji Strategii w celu dopasowania jej do nowej sytuacji
Dezaktualizacja postanowień Strategii	40%	80%	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie procedury aktualizacji Strategii w celu dopasowania jej do nowej sytuacji • Bieżący monitoring i ewaluacja w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń
Rezygnacja niektórych Partnerów z członkostwa w PN2020	20%	60%	<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie praktyki stosowania modelu komunikacji opartej na dialogu, mediacji, facylitacji • Wykorzystanie nowoczesnych technologii w celu usprawnienia przepływu informacji • Przyjęcie aktywnych strategii rozwiązywania konfliktów (poprzez mediacje i/lub arbitraż) • Dopasowanie zadań poszczególnych Partnerów do ich możliwości kadrowych i finansowych
Rozpad PN2020	10%	100%	<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie praktyki stosowania modelu komunikacji opartej na dialogu, mediacji, facylitacji • Wykorzystanie nowoczesnych technologii w celu usprawnienia przepływu informacji • Przyjęcie aktywnych strategii rozwiązywania konfliktów (poprzez mediacje i/lub arbitraż) • Dopasowanie zadań poszczególnych Partnerów do ich możliwości kadrowych i finansowych

Źródło: opracowanie własne

9.2.8. Monitoring i ewaluacja Strategii

Ewaluacja to obiektywna ocena projektu, programu lub polityki na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów, która powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym¹⁰⁹.

Ewaluacja Strategii będzie przeprowadzana według pięciu podstawowych kryteriów oceny. Są to:

1. trafność (ang. relevance) – czy cele Strategii odpowiadają potrzebom beneficjentów (różnych grup interesariuszy - mieszkańców, przedsiębiorców, innych grup)?
2. efektywność (ang. efficiency) – czy działania w ramach realizacji projektu są racjonalne z ekonomicznego punktu widzenia? Czy ponoszone koszty są proporcjonalne do osiągniętych efektów?
3. skuteczność (ang. effectiveness) – czy wdrażanie działań w ramach Strategii przyczynia się do realizacji założonych celów strategicznych?
4. użyteczność (ang. utility) – czy realizacja Strategii przyczynia się do lepszego zaspokojenia potrzeb beneficjentów i rozwiązywania zidentyfikowanych problemów? Czy beneficjenci faktycznie korzystają z efektów działań? Czy pojawiają się niepożądane, negatywne efekty uboczne realizowanych działań?
5. trwałość (ang. sustainability) – Czy pozytywne skutki realizacji Strategii mają charakter stały? Czy efekty działań będą trwałe?

Zakłada się prowadzenie ewaluacji on-going w trakcie realizacji Strategii dla zbadania jej skutków i wpływu na rozwój OF PN2020. Ocena ta, a przede wszystkim identyfikacja ewentualnych problemów, umożliwi weryfikację wyjściowych założeń i wprowadzenie korekt w ramach aktualizacji Strategii. Zostanie ona przeprowadzona po roku 2022 (w związku z zakończonym okresem budżetowym UE). Dodatkowo po zakończeniu okresu objętego Strategią, przeprowadzona zostanie ewaluacja ex-post.

Podstawą ewaluacji będą dane pochodzące z monitoringu będącego systematycznym badaniem procesu wdrażania Strategii oraz efektów podejmowanych działań. Sprawnie funkcjonujący i odpowiednio zaplanowany system monitoringu jest podstawowym warunkiem pozyskania rzetelnych danych umożliwiających dokonanie ewaluacji Strategii.

Monitoring realizacji poszczególnych celów operacyjnych odbywać się będzie w oparciu o przypisane do nich mierzalne wskaźniki rezultatu i produktu.

System wskaźników powinien być spójny i podporządkowany jako całość realizacji celów strategicznych. Wskaźniki powinny spełniać następujące kryteria:

1. mierzalność – wskaźniki powinny być możliwe do zmierzenia na odpowiednio wysokim poziomie dokładności,
2. obiektywność – pomiar wskaźników powinien być dokonywany w sposób obiektywny, za każdym razem na tych samych zasadach,

¹⁰⁹ https://www.ewaluacja.gov.pl/ewaluacja_wstep/Strony/Definicja.aspx, dostęp [26.11.2015].

3. trafność – wskaźniki powinny odzwierciedlać rzeczywisty poziom realizacji celów, a więc być dobrane tak, aby pokazywać rzeczywiste wyniki działań a jednocześnie uwzględniać specyfikę OF PN2020, jak również poszczególnych Partnerów,
4. dostępność – wskaźniki powinny być dostępne dla osób lub instytucji prowadzących monitoring, ich pozyskanie powinno być proste i nie wymagać nadmiernych nakładów finansowych ani czasowych.

Ze względu na zróżnicowanie celów Strategii zastosowane zostaną zarówno wskaźniki produktu, jak i rezultatu. Pierwsze z nich mierzą konkretne, materialne efekty podejmowanych działań w ramach realizacji Strategii. Z kolei wskaźniki rezultatu pokazują zmiany wynikające z wykorzystania wytworzonych produktów.

Kolejne tabele (Tabela 108.-Tabela 112.) zawierają zestawienie wskaźników, które mogą być uwzględnione przy monitoringu realizacji Strategii. Poziomy bazowe (tylko dla wskaźników produktu) i docelowe odnoszą się do OF PN2020 jako całości (przy ich obliczaniu należy zagregować pomiary poszczególnych Partnerów). O ile w tabelach nie zaznaczono inaczej, poziomy bazowe zostały zaczerpnięte z Diagnozy Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020. Jako poziom bazowy przyjęto ostatni rok za który dostępne są dane (podany w nawiasie). W przypadku produktów mających charakter pojedynczy (np. narzędzia, dokumenty i akty prawne) nie wskazano poziomów, gdyż wskaźniki te są nominalne.

W procedurze monitoringu Strategii stosowane będą regulacje z Umowy Partnerskiej oraz zasada, że za monitoring i zarządzanie daną Strategią odpowiedzialny jest Partner, który czuwał nad jej opracowaniem – w przypadku tej Strategii - gmina Nysa. Jednocześnie Partnerzy wprowadzą stosowne zapisy w swoich regulaminach organizacyjnych.

Przewiduje się prowadzenie monitoringu w cyklach czteroletnich, tj. na początku kadencji władz samorządowych. Raz na cztery lata Partnerzy zostaną poproszeni o przygotowanie w swoim zakresie raportów z wdrażania Strategii i przekazania go Partnerowi odpowiedzialnemu za monitoring Strategii (Gmina Nysa). Zestawienie danych od wszystkich Partnerów utworzy całościowy obraz wdrażania i ewaluacji Strategii przez wszystkich Partnerów.

Tabela 108. Wskaźniki wspomagające proces monitoringu realizacji poszczególnych celów operacyjnych Strategii celu strategicznego 1

cele operacyjne	wskaźniki	rodzaj wskaźnika	źródło	poziom bazowy	poziom docelowy
1.1. Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	saldo migracji	rezultatu	BDL GUS	-510 (2013)	-300
	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	rezultatu	BDL GUS	83,1 m ² (2013)	86 m ²
	liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	rezultatu	BDL GUS	335,2(2013)	344
	liczba kół i klubów w domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach	rezultatu	BDL GUS	194(2013)	205
1.2. Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	przychodnie na 10 000 mieszkańców	rezultatu	BDL GUS	5(2013)	6
	liczba nowych programów dotyczących poprawy stanu zdrowia	produktu	Partnerzy	-	16
1.3. Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej	liczba miejsc w stacjonarnych ośrodkach pomocy społecznej	rezultatu	BDL GUS	1642 (2013)	1700
	zrealizowane programy związane z przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	2
1.4. Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	ludność na jedną placówkę biblioteczną	rezultatu	BDL GUS	5583 (2013)	5000
	liczba kół i klubów w domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach	rezultatu	BDL GUS	194 (2013)	205
	długość ścieżek rowerowych (w km)	rezultatu	BDL GUS	145,3 km (2013)	200 km
	liczba ćwiczących ogółem w klubach sportowych	rezultatu	BDL GUS	5971 (2013)	6200

Źródło: opracowanie własne

Tabela 109. Wskaźniki wspomagające proces monitoringu realizacji poszczególnych celów operacyjnych Strategii celu strategicznego 2

cele operacyjne	wskaźniki	rodzaj wskaźnika	źródło	poziom bazowy	poziom docelowy
2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	liczba nowych kierunków kształcenia zawodowego otwieranych w każdym roku (w danym roku)	produktu	szkoły	-	1
	liczba kampanii i akcji informacyjnych na rzecz promowania kształcenia zawodowego i ustawicznego (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	4
	liczba dorosłych uczniów i słuchaczy	rezultatu	Kuratorium Oświaty w Opolu/szkoły	1134	1300
	liczba przeprowadzonych projektów ukierunkowanych na zapoznanie praktyczne dzieci i młodzieży do 25 roku życia ze specyfiką pracy poszczególnych zawodów (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	2
	liczba zrealizowanych programów w zakresie wsparcia współpracy szkolnictwa z przedsiębiorstwami (w danym roku)	produktu	Partnerzy/szkoły	-	2
2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	liczba przeprowadzonych projektów aktywizujących młodzież do 25 lat na rzecz społeczności lokalnej (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	5
	liczba przeprowadzonych projektów integrujących i wzmacniających więzi międzypokoleniowe (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	5
	liczba zorganizowanych rozgrywek międzyszkolnych integrujących dzieci i młodzież do 25 roku życia (w danym roku)	produktu	Partnerzy/szkoły	-	10
	średnia frekwencja w wyborach	rezultatu	Państwowa Komisja Wyborcza	38,95%	40,0%
	liczba nowo utworzonych gminnych/powiatowych rad działalności pożytku publicznego (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	6

Źródło: opracowanie własne

Tabela 110. Wskaźniki wspomagające proces monitoringu realizacji poszczególnych celów operacyjnych Strategii celu strategicznego 3

cele operacyjne	wskaźniki	rodzaj wskaźnika	źródło	poziom bazowy	poziom docelowy
3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	odsetek osób korzystających z instalacji gazowej w ogólnej liczbie ludności	rezultatu	BDL GUS	47,7% (2013)	50,0%
	odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie ludności	rezultatu	BDL GUS	92,1% (2013)	95,0%
	odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności	rezultatu	BDL GUS	61,1% (2013)	70,0%
3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	długość ścieżek rowerowych	rezultatu	BDL GUS	145,3 – km (2013)	200 km
	liczba nowych połączeń komunikacji publicznej	produktu	przewoźnicy/Partnerzy	-	2

Źródło: opracowanie własne

Tabela 111. Wskaźniki wspomagające proces monitoringu realizacji poszczególnych celów operacyjnych Strategii celu strategicznego 4

cele operacyjne	wskaźniki	rodzaj wskaźnika	źródło	poziom bazowy	poziom docelowy
4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	udział terenów objętych obowiązującym planem miejscowym	produktu	BDL GUS	65,8%	100%
	udział miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych z wykraczającym poza ustawowe minimum udziałem lokalnych społeczności	produktu	Partnerzy	-	100%
4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych	systemu pomiaru i informacji o zanieczyszczeniach powietrza	produktu (nominalny)	Partnerzy	-	-
	wspólny system gospodarki odpadami w OF PN2020	produktu (nominalny)	Partnerzy	-	-
	liczba dzikich wysypisk śmieci	rezultatu	BDL GUS	56	0
	liczba przeprowadzonych programów edukacji proekologicznej	produktu	Partnerzy	-	2

cele operacyjne	wskaźniki	rodzaj wskaźnika	źródło	poziom bazowy	poziom docelowy
	liczba przeprowadzonych programów odnawialnych źródeł energii (OZE)	produktu	Partnerzy	-	2
	liczba gospodarstw, które otrzymały certyfikaty rolnictwa ekologicznego (w danym roku)	rezultatu	Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	-	2
4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	liczba projektów zrealizowanych we współpracy z podmiotami zagranicznymi (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	2
	liczba hoteli i innych obiektów noclegowych	rezultatu	BDL GUS	55	100
	liczba noclegów udzielonych przez hotele i inne obiekty noclegowe	rezultatu	BDL GUS	277 605 (2013)	300 000

Źródło: opracowanie własne

Tabela 112. Wskaźniki wspomagające proces monitoringu realizacji poszczególnych celów operacyjnych Strategii celu strategicznego 5

cele operacyjne	wskaźniki	rodzaj wskaźnika	źródło	poziom bazowy	poziom docelowy
5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	system ulg dla nowych przedsiębiorców i inwestorów	produktu (nominalny)	Partnerzy	-	-
	liczba zrealizowanych programów związanych z promocją przedsiębiorczości i innowacyjności, w tym wspierających start ludzi młodych do 25 roku życia na rynku pracy (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	2
	liczba projektów zrealizowanych w partnerstwie instytucji naukowych i/lub jednostek naukowo-badawczych i/lub jednostek samorządu terytorialnego związanej z rozwojem infrastruktury dot. obszaru wsparcia: B+R	produktu	Partnerzy	-	2
	dynamika przyrostu liczby nowych przedsiębiorstw (rok bazowy 2013)	rezultatu	BDL GUS	-	105

cele operacyjne	wskaźniki	rodzaj wskaźnika	źródło	poziom bazowy	poziom docelowy
5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	liczba prowadzonych programów i akcji informacyjnych oraz edukacyjnych dla przedsiębiorców (w tym przedsiębiorców branży rolnej)	produktu	Partnerzy	-	2
	dynamika przyrostu liczby nowych przedsiębiorstw (rok bazowy 2013)	rezultatu	BDL GUS	-	105
	liczba działających inkubatorów przedsiębiorczości	produktu	Partnerzy	2	6
	powierzchnia podstref SSE (w ha)	produktu	Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK”, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna	215,5 ha	250 ha
	liczba inwestorów, którzy rozpoczęli działalność na terenach podstrefy SSE (w danym roku)	rezultatu	Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK”, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna	-	2
	liczba gospodarstw, które otrzymały certyfikaty rolnictwa ekologicznego zgodnie z wykazem MRiRW (w danym roku)	rezultatu	Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych	-	2
	powierzchnia terenów przygotowanych pod inwestycje	produktu		-	2
5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców	platforma współpracy pomiędzy przedstawicielami biznesu i NGO	produktu (nominalny)	Partnerzy	-	-
	rada gospodarcza OF PN2020	produktu (nominalny)	Partnerzy	-	-
	liczba programów zrealizowanych przez Partnerów wspólnie z Instytucjami Otoczenia Biznesu (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	2

cele operacyjne	wskaźniki	rodzaj wskaźnika	źródło	poziom bazowy	poziom docelowy
	dynamika przyrostu liczby nowych przedsiębiorstw (rok bazowy 2013)	rezultatu	BDL GUS	100	105
	liczba działających inkubatorów przedsiębiorczości	produktu	Partnerzy	2	6
	powierzchnia utworzonych i rozwijanych podstref SSE (w ha)	produktu	Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK”, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna	215,5 ha	250 ha
5.4. Wzrost poziomu kooperacji	platforma współpracy pomiędzy szkolnictwem wyższym a przedsiębiorcami	produktu (nominalny)	Partnerzy	-	-
	platforma współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami (w tym współpracy transgranicznej)	produktu (nominalny)	Partnerzy	-	-
	liczba zrealizowanych projektów promujących współpracę pomiędzy przedsiębiorcami i innymi podmiotami, w tym jednostkami samorządu terytorialnego (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	2
5.5. Niski poziom bezrobocia	liczba przeprowadzonych badań rynku pracy w tym badania potrzeb pracodawców, badania dopasowania oferty edukacyjnej do lokalnych uwarunkowań i badania imigracji zarobkowej (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	2
	Strategia Rynku Pracy OF PN2020	produktu (nominalny)	Partnerzy	-	-
	udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci	rezultatu	BDL GUS	11,4	7
	liczba spółdzielni socjalnych	rezultatu	Ogólnopolski Katalog Spółdzielni Socjalnych (Fundusz Inicjatyw Obywatelskich)	9	15

cele operacyjne	wskaźniki	rodzaj wskaźnika	źródło	poziom bazowy	poziom docelowy
	liczba projektów związanych z reorientacją zawodową rolników posiadających gospodarstwa poniżej 2 ha przeliczeniowych	produktu	Partnerzy	-	3
	dynamika przyrostu liczby nowych przedsiębiorstw (rok bazowy 2013)	rezultatu	BDL GUS	-	105
	liczba zrealizowanych programów w zakresie wsparcia osób bezrobotnych oraz promocji przedsiębiorczości, w tym przeznaczonych dla rolników (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	3
	liczba zrealizowanych programów w zakresie wsparcia współpracy szkolnictwa z przedsiębiorstwami (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	2
	odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych uczestniczących w programach współpracy szkolnictwa z przedsiębiorstwami (w danym roku)	rezultatu	Partnerzy	-	30%
5.6. Rozwinięta i spójna promocja	liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnych i imprez wizerunkowych (w danym roku)	produktu	Partnerzy	-	2
	system informacji i promocji gospodarczej oraz inwestycyjnej	produktu (nominalny)	Partnerzy	-	-
	strategia pozyskiwania inwestorów	produktu (nominalny)	Partnerzy	-	-
	dynamika przyrostu liczby nowych przedsiębiorstw (rok bazowy 2013)	rezultatu	BDL GUS	-	105
	liczba noclegów udzielonych przez hotele i inne obiekty noclegowe	rezultatu	BDL GUS	277 605 (2013)	300 000

Źródło: opracowanie własne

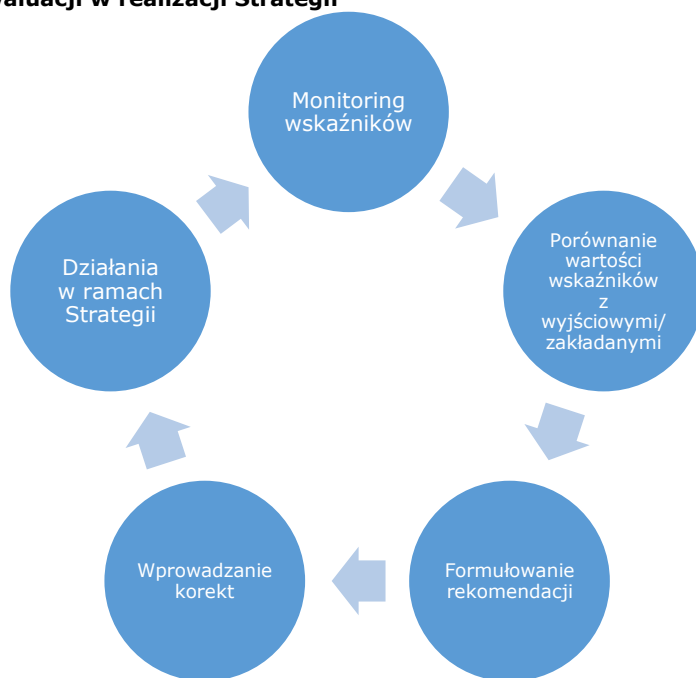
Uzupełnieniem oceny opartej na wskaźnikach powinny być cykliczne badania opinii mieszkańców. Aby umożliwić porównania i prognozowanie dalszych trendów rozwoju, zalecane jest użycie narzędzia możliwie podobnego do tych, które były używane podczas opracowywania Diagnozy Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020. Badania mogą być również prowadzone w formie konsultacji społecznych.

Wykorzystanie ewaluacji będzie miało podwójny charakter. W wymiarze instrumentalnym uzyskiwane rezultaty umożliwią szybkie reagowanie na zidentyfikowane problemy i dokonywanie korekt koniecznych z punktu widzenia realizacji celów Strategii. W wymiarze koncepcyjnym ewaluacja będzie procesem kumulatywnego gromadzenia wiedzy, który przyczyniać się będzie do pogłębionej refleksji dotyczącej realizowanych działań.

Sam proces ewaluacji będzie również połączony z wymianą wiedzy i doświadczeń pomiędzy Partnerami oraz promocją dobrych praktyk. Tym samym stanie się czynnikiem motywacyjnym i integracyjnym¹¹⁰.

Podsumowując produktem monitoringu Strategii będą raporty monitoringowe (co 4 lata, na początku poszczególnych kadencji władz samorządowych) zaś produktem ewaluacji - raporty ewaluacyjne (raport z ewaluacji on-going po roku 2022 oraz raport z ewaluacji ex-post po roku 2030).

Wykres 8. Rola ewaluacji w realizacji Strategii

Źródło: opracowanie własne

Pomimo, że monitoring i ewaluacja są ze sobą powiązane, bardzo ważne jest podkreślenie różnic między nimi. Zgodnie z wydanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego wydawnictwem „Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej”, z którego

¹¹⁰ Olejniczak, Karol. Mechanizmy wykorzystania ewaluacji. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, 2008. ISBN 978-83-7383-306-7.

wynika iż różnią się one zarówno pod względem zakresu badania jak i jego celów. Przedmiotem monitoringu jest interwencja publiczna i jej efekty, zaś ewaluacja obejmuje dodatkowo również kontekst społeczno-ekonomiczny. Motywem przeprowadzania monitoringu jest pozyskanie danych odnośnie realizacji celu i dokonywanie bieżących korekt w procesie wdrażania interwencji, podczas gdy w przypadku ewaluacji chodzi o formułowanie wniosków i rekomendacji mogących posłużyć udoskonalaniu zarówno danej interwencji jak i innych w przyszłości¹¹¹. Podczas gdy monitoring jest ukierunkowany na inwentaryzację bezpośrednich efektów działań (produktów), ewaluacja pozwala ustalić związki między działaniami a efektami, zwłaszcza w ujęciu średnio- i długookresowym (rezultaty)¹¹². Ewaluacja ma więc dostarczyć informacji potrzebnych do rozwiązywania problemów, które nie mogą zostać zdiagnozowane jedynie w oparciu o monitoring¹¹³.

9.2.9. Procedura aktualizacji Strategii i modyfikacji procedury wdrożeniowej

Strategia, obejmująca swoją perspektywą okres do 2030 roku, musi mieć charakter dynamiczny i elastyczny. Konieczność jej modyfikacji może być spowodowana przez uwarunkowania wewnętrzne w zakresie potrzeb i preferencji lokalnej społeczności, jak również zmiany w zakresie priorytetów poszczególnych Partnerów. Znaczenie mogą mieć również czynniki zewnętrzne, takie jak przemiany społeczno-gospodarcze, reorientacja polityk wyższego rzędu oraz nowe szanse, zagrożenia i wyzwania związane z ekonomią, ochroną środowiska czy współpracą z innymi podmiotami. Impulsem do wprowadzania korekt będą mogły być również wyniki ewaluacji.

Aktualizacja Strategii przebiegać będzie w sposób analogiczny do jej uchwalania, przy czym w zależności od zakresu i charakteru wprowadzanych zmian dopuszcza się zmiany procedury wdrożeniowej.

¹¹¹ Bienias S., Strzęboszewski P., Opałka E. (2012) Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, MRR, Warszawa, s. 13.

¹¹² Ibidem, s. 12.

¹¹³ Ibidem, s. 33.

10. Załącznik nr 4 – Opis priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020

I. INNOWACJE W GOSPODARCE

Pi 1b Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.

Pi 1a Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy.

II. KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Pi 3c Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.

Pi 3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.

Pi 3b Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MSP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia.

III. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

Pi 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Pi 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym.

Pi 4b Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.

4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

IV. ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM

Pi 5b Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.

V. OCHRONA ŚRODOWISKA, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO

Pi 6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.

Pi 6a Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.

Pi 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

6b Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.

VI. ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT NA RZECZ MOBILNOŚCI MIESZKAŃCÓW

Pi 7b Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.

Pi 7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

VII. KONKURENCYJNY RYNEK PRACY

Pi 8i Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.

Pi 8iii Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Pi 8vi Aktywne i zdrowe starzenie się.

Pi 8v Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

Pi 8iv Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.

VIII. INTEGRACJA SPOŁECZNA

Pi 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.

Pi 9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

Pi 9v Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

IX. WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI

Pi 10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz

kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Pi 10iv Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.

Pi 10iii Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i poza formalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.

X. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ

Pi 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.

Pi 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych.

Pi 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

11. Załącznik nr 5 – Opis priorytetów Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020

OŚ PRIORYTETOWA 1: Wspólne zarządzanie ryzykiem

1.1. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami

OŚ PRIORYTETOWA 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia

2.1: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich rozwój

OŚ PRIORYTETOWA 3: Edukacja i kwalifikacje

3.1: Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia

OŚ PRIORYTETOWA 4: Współpraca instytucji i społeczności

4.1: Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami

12. Załącznik nr 6 – Opis priorytetów Programu Współpracy Interreg EUROPA ŚRODKOWA

Oś Priorytetowa 1 Współpraca w zakresie innowacji na rzecz zwiększenia konkurencyjności EUROPY ŚRODKOWEJ

1b: promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

Oś Priorytetowa 2 Współpraca w zakresie strategii niskoemisyjnych w EUROPIE ŚRODKOWEJ

4c: wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym

4e: promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

Oś Priorytetowa 3 Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ

6c: zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

6e: podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

Oś Priorytetowa 4 Współpraca na rzecz poprawy powiązań transportowych EUROPY ŚRODKOWEJ

7b: zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

7c: rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej

13. Załącznik nr 7 – Opis priorytetów Programu INTERREG EUROPA 2014-2020

Oś priorytetowa 1 Badania naukowe, postęp technologiczny i innowacje

1a Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji (BI) i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy.

1b Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.

Oś priorytetowa 2 Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw

3d Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji.

Oś priorytetowa 3 Gospodarka niskoemisyjna

4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Oś priorytetowa 4 Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami

6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

6g Wspieranie przekształcenia przemysłu w kierunku gospodarki zasobooszczędnej, promowanie ekologicznego wzrostu gospodarczego, ekoinnowacji i zarządzania efektywnością środowiskową w sektorach publicznym i prywatnym.

14. Załącznik nr 8 – Opis priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

OS PRIORYTETOWA I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki.

PI 4.I. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

PI 4.III Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.

PI 4.V – PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.V. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

PI 4.VI – PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.VI. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.

OS PRIORYTETOWA II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.

PI 5.II Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.

PI 6.I Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.

PI 6.II Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.

PI 6.III Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.

PI 6.IV Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojennych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

OS PRIORYTETOWA V: Rozwój transportu kolejowego w Polsce.

PI 7.I. Wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T.

PI 7.III. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu.

OS PRIORYTETOWA VI: Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach.

PI 4.V. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

OŚ PRIORYTETOWA VIII: Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.

PI 6C Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

OŚ PRIORYTETOWA IX: Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.

PI 9A Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych.

15. Załącznik nr 9 – Opis priorytetów Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

Oś I. Powszechny dostęp do szybkiego internetu

PI 2a Poszerzanie zakresu dostępności do łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej.

Oś III. Cyfrowe kompetencje społeczeństwa

PI 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

16. Załącznik nr 10 – Opis priorytetów Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

Oś I Osoby młode na rynku pracy

Priorytet inwestycyjny 8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży (PUP).

Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Priorytet inwestycyjny 9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

Priorytet inwestycyjny 8vii Modernizacja instytucji działających na rynku pracy, takich jak publiczne i prywatne służby zatrudnienia, oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące zwiększaniu ponadnarodowej mobilności pracowników, oraz systemy mobilności oraz lepszej współpracy instytucji i właściwych zainteresowanych podmiotów.

Priorytet inwestycyjny 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.

Priorytet inwestycyjny 9v Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Priorytet inwestycyjny 10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego. Z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i poza formalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa

17. Załącznik nr 11 – Opis priorytetów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich

M01 – Transfer wiedzy i działalność informacyjna

Pd 1.1 – Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności

Pd 1.2 – Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych

M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich

Pd 7.2 – Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii

Pd 7.4 – Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury

Pd 7.6 – Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej

M08 – Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów

Pd 8.1 – Wsparcie na rzecz kosztów zakładania i utrzymania w zakresie zalesiania i tworzenia terenów zalesionych

18. Załącznik nr 12 – Opis priorytetów Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój

Oś priorytetowa III Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach

3c Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.

Oś priorytetowa IV Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego

1a Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy.

19. Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat działań badawczych w ramach poszczególnych etapów prac nad Strategią.....	20
Rysunek 2. Hierarchia dokumentów strategicznych w Polsce.....	30
Rysunek 3. Formy partycypacji w opracowywaniu Strategii	101
Rysunek 4. Cechy wyróżniające gminy OF PN2020	129
Rysunek 5. Drzewo problemów obszaru Warunki życia.....	149
Rysunek 6. Drzewo problemów obszaru Ochrona zdrowia i życia	151
Rysunek 7. Drzewo problemów obszaru Opieka i pomoc.....	154
Rysunek 8. Drzewo problemów obszaru Kultura, sport, rekreacja, wypoczynek	156
Rysunek 9. Drzewo problemów obszaru Kapitał ludzki	158
Rysunek 10. Drzewo problemów obszaru Kapitał społeczny	159
Rysunek 11. Drzewo problemów obszaru Zasoby techniczne.....	161
Rysunek 12. Drzewo problemów obszaru Potencjał i ład przestrzenny	163
Rysunek 13. Drzewo problemów obszaru Potencjał ekologiczny i gospodarka odpadami .	165
Rysunek 14. Drzewo problemów obszaru Transport	167
Rysunek 15. Drzewo problemów obszaru Potencjał turystyczny.....	169
Rysunek 16. Drzewo problemów obszaru Położenie przygraniczne i współpraca międzynarodowa	171
Rysunek 17. Drzewo problemów obszaru Przedsiębiorczość i innowacyjność przedsiębiorstw i mieszkańców	174
Rysunek 18. Drzewo problemów obszaru Rolnictwo i przetwórstwo.....	176
Rysunek 19. Drzewo problemów obszaru Instytucje otoczenia biznesu.....	177
Rysunek 20. Drzewo problemów obszaru Konkurencyjna współpraca	178
Rysunek 21. Drzewo problemów obszaru Rynek pracy i bezrobocie	179
Rysunek 22. Drzewo problemów obszaru Promocja i atrakcyjność inwestycyjna	181
Rysunek 23. Drzewo celów	190
Rysunek 24. Schemat połączeń drogowych OF PN2020 i Republiki Czeskiej	244

20. Spis tabel

Tabela 1. Zestawienie kluczowych czynników wpływających na rozwój OF PN2020 w zakresie transportu	8
Tabela 2. Zestawienie kluczowych czynników wpływających na rozwój OF PN2020 w zakresie rynku pracy	10
Tabela 3. Zestawienie kluczowych czynników wpływających na rozwój OF PN2020 w zakresie turystyki	11
Tabela 4. Zestawienie kluczowych czynników wpływających na rozwój OF PN2020 w zakresie rozwoju społecznego	12
Tabela 5. Założenia szczegółowe do budowy scenariuszy	15
Tabela 6. Metody i techniki badawcze	22
Tabela 7. Ocena zgodności pomiędzy dokumentem Europa 2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	29
Tabela 8. Ocena zgodności pomiędzy Długookresową Strategią Rozwoju Kraju 2011-2030 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	31
Tabela 9. Ocena zgodności pomiędzy Strategią Rozwoju Kraju 2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	32
Tabela 10. Ocena zgodności pomiędzy Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	34
Tabela 11. Ocena zgodności pomiędzy Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	35
Tabela 12. Ocena zgodności pomiędzy Krajową Polityką Miejską i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	37
Tabela 13. Ocena zgodności pomiędzy Projektem Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	39
Tabela 14. Ocena zgodności pomiędzy Programem Operacyjnym Inteligentny Rozwój 2014-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	40
Tabela 15. Ocena zgodności pomiędzy Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	41
Tabela 16. Ocena zgodności pomiędzy Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	42
Tabela 17. Ocena zgodności pomiędzy Programem Operacyjnym Cyfrowa Polska i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	44
Tabela 18. Ocena zgodności pomiędzy Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	44
Tabela 19. Ocena zgodności pomiędzy programem INTERREG V-A Republika Czeska-Polska i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	46
Tabela 20. Ocena zgodności pomiędzy programem Interreg Europa i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	48
Tabela 21. Ocena zgodności pomiędzy programem Interreg Europa Środkowa i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	49
Tabela 22. Ocena zgodności pomiędzy Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	50

Tabela 23. Ocena zgodności pomiędzy Regionalną Strategią Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku i celami Strategii Rozwoju OF PN2020.....	55
Tabela 24. Ocena zgodności pomiędzy Programem Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	57
Tabela 25. Ocena zgodności pomiędzy Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	59
Tabela 26. Ocena zgodności pomiędzy Wieloletnim planem działania na rzecz zatrudnienia do 2015 roku i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	62
Tabela 27. Ocena zgodności pomiędzy Planem zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa opolskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	63
Tabela 28. Ocena zgodności pomiędzy Programem ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do 2018 roku i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	65
Tabela 29. Ocena zgodności pomiędzy Kontraktem Terytorialnym dla Województwa Opolskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	65
Tabela 30. Ocena zgodności pomiędzy Strategią Rozwoju Polski Zachodniej 2020 i celami Strategii OF PN2020	68
Tabela 31. Ocena zgodności pomiędzy Planem zrównoważonego rozwoju transportu publicznego dla powiatu nyskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020.....	70
Tabela 32. Ocena zgodności pomiędzy strategią rozwoju turystycznego pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	71
Tabela 33. Ocena zgodności pomiędzy Strategią promocji pogranicza nysko-jesenickiego na obszarze powiatu nyskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	73
Tabela 34. Ocena zgodności pomiędzy Strategią rozwoju współpracy polsko-czeskiej w Euroregionie Pradziad na lata 2014-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	74
Tabela 35. Ocena zgodności pomiędzy Strategią rozwoju powiatu nyskiego na lata 2004-2015 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020.....	76
Tabela 36. Ocena zgodności pomiędzy Strategią przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	79
Tabela 37. Ocena zgodności pomiędzy Strategią Rozwoju Powiatu Prudnickiego na lata 2001-2015 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	84
Tabela 38. Ocena zgodności pomiędzy Strategią Rozwoju Pogranicza Polsko-Czeskiego ze szczególnym uwzględnieniem Powiatu Prudnickiego i Mikroregionu Krnowskiego i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	88
Tabela 39. Ocena zgodności pomiędzy Polityką energetyczną Polski do 2030 roku i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	89
Tabela 40. Ocena zgodności pomiędzy Polityką ekologiczną państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	93
Tabela 41. Ocena zgodności pomiędzy Załoženiami do Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej i celami Strategii Rozwoju OF PN2020.....	95
Tabela 42. Ocena zgodności pomiędzy Bezpieczeństwem energetycznym i środowiskiem i celami Strategii Rozwoju OF PN2020.....	96

Tabela 43. Ocena zgodności pomiędzy Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	97
Tabela 44. Podsumowanie spójności dokumentu Strategii	98
Tabela 45. Częstotliwość współpracy gmin OF PN2020 (% obliczono z całkowitej liczby wskazań obszarów współpracy).....	114
Tabela 46. Lista obszarów współpracy podejmowanej przez poszczególne gminy OF PN2020	114
Tabela 47. Lista obszarów współpracy podejmowanej przez poszczególne powiaty OF PN2020	115
Tabela 48. Lista wskazań poszczególnych gmin i powiatów OF PN2020 jako Partnerów, z którymi prowadzona jest współpraca w którymś z obszarów*	115
Tabela 49. Sfery, na których według mieszkańców powinna się koncentrować współpraca w ramach OF PN2020 (łącznie wyniki CATI i PAPI)	120
Tabela 50. Grupy, na potrzebach których, według mieszkańców, powinna się koncentrować współpraca w ramach OF PN2020 (łącznie wyniki CATI i PAPI).....	120
Tabela 51. Średnia ocena istotności projektów na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało najmniejszą, a 5 największą istotność (łącznie wyniki CATI i PAPI)	120
Tabela 52. Atuty i potencjały, które zdaniem mieszkańców powinny być lepiej wykorzystane poprzez współpracę w ramach OF PN2020 (łącznie wyniki CATI i PAPI).....	121
Tabela 53. Średnia ocena wagi czynników rozwojowych na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało najmniejszą, a 5 największą istotność (łącznie wyniki CATI i PAPI).....	122
Tabela 54. Odsetek osób mieszkających na terenie gminy 16 lat i więcej	130
Tabela 55. Odsetek osób deklarujących przywiązanie emocjonalne do gminy	130
Tabela 56. Realizacja potrzeb mieszkańców OF PN2020 – najczęściej odwiedzane gminy	131
Tabela 57. Obszary problemowe w podziale na dziedziny tematyczne	131
Tabela 58. Macierz priorytetyzacji	134
Tabela 59. Ćwiartki w analizie SWOT i TOWS	135
Tabela 60. Analiza SWOT – mocne i słabe strony OF PN2020	136
Tabela 61. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia OF PN2020	139
Tabela 62. Macierz analizy SWOT OF PN2020	141
Tabela 63. Macierz analizy TOWS OF PN2020	142
Tabela 64. Analiza liczby powiązań (SWOT)	143
Tabela 65. Analiza ważona powiązań (SWOT)	143
Tabela 66. Kluczowe czynniki rozwojowe w analizie SWOT	143
Tabela 67. Analiza liczby powiązań (TOWS)	144
Tabela 68. Analiza ważona powiązań (TOWS)	144
Tabela 69. Kluczowe czynniki rozwojowe w analizie TOWS	144
Tabela 70. Macierz BCG	146
Tabela 71. Omówienie celu operacyjnego 1.1 Zapewnione warunki życia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców	191
Tabela 72. Omówienie celu operacyjnego 1.2 Wysoki poziom usług świadczonych w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców	193
Tabela 73. Omówienie celu operacyjnego 1.3 Rozwinięty i dostosowany do potrzeb mieszkańców system opieki i pomocy społecznej.....	195

Tabela 74. Omówienie celu operacyjnego 1.4 Zwiększony poziom dostępności i jakości oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	198
Tabela 75. Omówienie celu operacyjnego 2.1. Rozwinięty kapitał ludzki	200
Tabela 76. Omówienie celu operacyjnego 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców	202
Tabela 77. Omówienie celu operacyjnego 3.1. Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej.....	203
Tabela 78. Omówienie celu operacyjnego 3.2. Wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej	205
Tabela 79. Omówienie celu operacyjnego 4.1. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania potencjału przestrzennego	207
Tabela 80. Omówienie celu operacyjnego 4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych.....	208
Tabela 81. Omówienie celu operacyjnego 4.3. Wzrost poziomu wykorzystania potencjału turystycznego i transgranicznego	210
Tabela 82. Omówienie celu operacyjnego 5.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw	212
Tabela 83. Omówienie celu operacyjnego 5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa	216
Tabela 84. Omówienie celu operacyjnego 5.3. Wzrost poziomu wsparcia dla przedsiębiorców	217
Tabela 85. Omówienie celu operacyjnego 5.4. Wzrost poziomu kooperacji.....	218
Tabela 86. Omówienie celu operacyjnego 5.5. Niski poziom bezrobocia	220
Tabela 87. Omówienie celu operacyjnego 5.6. Rozwinięta i spójna promocja	222
Tabela 88. Obszary rozwoju w podziale na dziedziny tematyczne	224
Tabela 89. Rozkład jazdy pociągów z Głuchołaz w kierunku Jesenika i Krnova.....	246
Tabela 90. Współpraca z partnerami zagranicznymi w zakresie gospodarki i rynku pracy	246
Tabela 91. Współpraca Partnerów z podmiotami zagranicznymi w zakresie gospodarki i rynku pracy.....	247
Tabela 92. Ocena efektów współpracy z partnerami zagranicznymi w zakresie gospodarki i rynku pracy	248
Tabela 93. Kluczowe czynniki utrudniające współpracę z partnerami zagranicznymi w obszarze gospodarki i rynku pracy*	248
Tabela 94. Obszary problemowe w podziale na dziedziny tematyczne	257
Tabela 95. Obszary rozwoju PN2020 w podziale na dziedziny tematyczne	258
Tabela 96. Macierz priorytetyzacji	262
Tabela 97. Proponowane kierunki inicjowania współpracy podczas realizacji Strategii	264
Tabela 98. Możliwe zewnętrzne źródła finansowania celu strategicznego Cel. 1 Rozwinięte usługi społeczne odpowiadające potrzebom mieszkańców.....	266
Tabela 99. Możliwe zewnętrzne źródła finansowania celu strategicznego Cel. 2 Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego	267
Tabela 100. Możliwe zewnętrzne źródła finansowania celu strategicznego Cel. 3 Rozwinięta infrastruktura techniczna	267

Tabela 101. Możliwe zewnętrzne źródła finansowania celu strategicznego Cel. 4 Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów.....	268
Tabela 102. Możliwe zewnętrzne źródła finansowania celu strategicznego Cel. 5 Wzrost poziomu wykorzystania istniejących potencjałów.....	269
Tabela 103. Możliwe źródła finansowania zadań w ramach celów operacyjnych	271
Tabela 104. Średnia ocena pilności i okres realizacji poszczególnych celów operacyjnych	272
Tabela 105. Proponowane zadania dla poszczególnych Partnerów Strategii	272
Tabela 106. Przyczynowo-skutkowa analiza ryzyk	275
Tabela 107. Ryzyka wraz z prawdopodobieństwem, siłą oddziaływania oraz proponowanymi środkami minimalizującymi	277
Tabela 108. Wskaźniki wspomagające proces monitoringu realizacji poszczególnych celów operacyjnych Strategii celu strategicznego 1	281
Tabela 109. Wskaźniki wspomagające proces monitoringu realizacji poszczególnych celów operacyjnych Strategii celu strategicznego 2	282
Tabela 110. Wskaźniki wspomagające proces monitoringu realizacji poszczególnych celów operacyjnych Strategii celu strategicznego 3	283
Tabela 111. Wskaźniki wspomagające proces monitoringu realizacji poszczególnych celów operacyjnych Strategii celu strategicznego 4	283
Tabela 112. Wskaźniki wspomagające proces monitoringu realizacji poszczególnych celów operacyjnych Strategii celu strategicznego 5	284

21. Spis map

Mapa 1. Euroregiony w Polsce.....	103
Mapa 2. Położenie Euroregionu Pradziad, stan z 31.12.2009 roku.....	104
Mapa 3. Położenie Euroregionu Silesia	106
Mapa 4. Położenie Republiki Czeskiej	231
Mapa 5. Położenie Republiki Federalnej Niemiec.....	234
Mapa 6. Położenie Słowacji.....	236
Mapa 7. Położenie Ukrainy	238